

Jaarstukken 2023

Versie: Vastgesteld door Raad op 27 juni 2024



Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	5
Inleiding.....	7
Aanbiedingsbrief.....	9
Waar staan we op financieel gebied.....	12
Baten en lasten per programma.....	19
Programma's.....	21
Sociaal.....	23
Veilig.....	37
Inkomen en armoede.....	43
Vrije tijd.....	53
Onderwijs.....	63
Gebiedsontwikkeling.....	71
Leefomgeving en klimaat.....	85
Verkeer.....	99
Samen besturen.....	109
Financiën.....	119
Paragrafen.....	127
Duurzaamheid.....	129
Risico's en weerstandsvermogen.....	151
Bedrijfsvoering.....	167
Lokale Heffingen.....	183
Onderhoud kapitaalgoederen.....	193
Verbonden Partijen.....	203
Grondbeleid.....	223
Grootschalige projecten.....	226
Financiering.....	229
Jaarrekening.....	235
Staat van baten en lasten.....	237
Toelichting staat van baten en lasten per programma.....	238
Balans.....	259
Grondslagen.....	261
Toelichting op de balans.....	265
Gebeurtenissen na balansdatum.....	282
Incidentele baten en lasten.....	283
EMU-saldo.....	290
SiSa-verantwoordingsbijlage.....	291
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	297
Bijlagen.....	307
Kerngegevens.....	308
Het resultaat.....	311
Subsidies.....	312
Taakvelden.....	314

Raadsbesluit.....	323
Raadsbesluit.....	325
Afkortingenlijst.....	326

Leeswijzer

Voor u liggen de **jaarstukken 2023**. Deze bestaan uit een beleidsmatig *jaarverslag* en een financiële *jaarrekening*.

In de jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de daarmee verbonden financiën. De opzet van de jaarstukken is conform Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) en gelijk aan die van de begroting. De financiële overzichten zijn afgerond op € 1.000. Hierd is het mogelijk dat er afrondingsverschillen ontstaan. In de financiële tabellen wordt het min-teken gebruikt als er een last (uitgave/nadeel) wordt bedoeld. Waar geen teken staat, bedoelen we dat als een baat (inkomst/voordeel). Hiermee volgen we de Begroting 2023.

Het *jaarverslag* bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- het hoofdstuk Financiën;
- en de paragrafen.

In de *programmaverantwoording* gaan wij in op de in de begroting gestelde 3W-vragen. Dit zijn 'Wat willen we bereiken?' (Doelstelling), 'Wat gaan we ervoor doen?' (Activiteiten) en als derde 'Wat mag het kosten?'. De eerste twee W-vragen zijn per programma verwerkt in een tabel. Per doelstelling kunt u hierin lezen wat we hebben bereikt en wat we ervoor hebben gedaan. Wat heeft het gekost is per programma vertaald in een financieel overzicht.

Naast de drie W-vragen wordt ook een toelichting gegeven op belangrijke ontwikkelingen, over te hevelen budgetten en de stand van zaken van investeringen.

In het hoofdstuk *Financiën* zijn de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente toegelicht (Algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de gemeentelijke belastingen).

In de zeven verplichte *paragrafen* gaat het om (de verantwoording van) de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die financieel, politiek of anderszins belangrijk zijn. Naast de zeven verplichte paragrafen zijn er twee extra paragrafen. Dit zijn Duurzaamheid en Grootschalige Projecten. De paragraaf Duurzaamheid geeft informatie over de voortgang van het duurzaamheidsprogramma. De paragraaf Grootschalige Projecten geeft informatie over de grootschalige projecten die er binnen de gemeente zijn. Dit zijn Plantage de Sniep en Holland Park.

De *jaarrekening* bestaat uit:

- de programmarekening;
- de balans (met toelichting);
- een overzicht incidentele baten en lasten;
- de berekening van het EMU-saldo;
- en de SiSa-verantwoordingsbijlage.

De *programmarekening* bevat een gecompriemd overzicht van alle lasten, baten en saldi per programma en een toelichting op het resultaat.

De *balans* en de toelichting daarop geeft inzicht in de bezittingen (activa) en het eigen en vreemd vermogen (passiva) van de gemeente. Met andere woorden: er wordt inzicht verschaft over waarin geïnvesteerd is en hoe dat gefinancierd is.

De SiSa-*verantwoordingsbijlage* bevat verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Deze bijlage wordt gebruikt om verantwoording af te leggen over de uitkeringen en vervangt de afzonderlijke accountantsverklaringen.

Ten slotte bevatten de jaarstukken nog enkele bijlagen met daarin de kerngegevens van de gemeente, het resultaat, een overzicht van de subsidies, een overzicht van de taakvelden, een overzicht rechtmatigheid en de afkortingenlijst.

Aanbiedingsbrief	9
Waar staan we op financieel gebied	12
Baten en lasten per programma	19



Aanbiedingsbrief

Beste raadsleden,

Voor u liggen de Jaarstukken 2023. Met de Jaarstukken 2023 verantwoordt het gemeentebestuur zich over het werk en het geld in 2023.

Ontwikkelingen 2023

De gevolgen van enkele crises uit 2022, zoals de coronapandemie en de Oekraïne-oorlog, voelden we in 2023 nog steeds. Zo hebben we nog altijd te maken met een vluchtelingenstroom, effecten op de energievoorziening, oplopende inflatie, een blijvend krappe arbeidsmarkt, groeiende armoede, spanningen in de landelijke politiek, grote krapte op de woningmarkt en druk op de duurzaamheidsvoorzieningen. Binnen de organisatie merkten we de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt en hebben we helaas nog altijd een relatief hoog ziekteverzuim. Ondanks deze omstandigheden hebben we van alles kunnen realiseren. In deze jaarverantwoording leest u aan welke maatschappelijke ambities we in 2023 hebben gewerkt.

Wat hebben we bereikt

Als gemeentebestuur mogen we er trots op zijn dat onze inwoners en onze ambtenaren hebben laten zien dat we door goed samenspel ook in die omstandigheden veel kunnen bereiken. Een aantal van die resultaten lichten we eruit:

Een aantal grote projecten werd opgeleverd en brengen het voorzieningenniveau omhoog

Op 20 april vierden we de feestelijke opening van De Omval. Met de verhuizing van de OBA en de vernieuwde Omval kunnen bewoners voortaan een veelheid aan culturele activiteiten onder één dak bezoeken. Cultuur, kennis en informatie is nu voor iedereen op één plek toegankelijk. Na bijna drie jaar bouwen was het moment daar: de oplevering van het project Spooronderdoorgang Diemen vond plaats in juni van 2023. Ook werd de Brede School Diemen opgeleverd. Vanaf het nieuwe schooljaar in september 2023 konden de nieuwe leerlingen verwelkomd worden. De school biedt plaats voor 700 leerlingen. Tot slot werd tijdens het eerste Holland Park Live festival het Thérèse Schwartzepark in Holland Park geopend. Dit was tevens een mooie aftrap voor verdere ontwikkeling van samenlevingsopbouw in Holland Park.

We werkten aan meer woningen in Diemen

In 2023 is er eindelijk gestart met bouwen aan de Arent Krijtsstraat. Ook zijn er met de het instemmen met de bestemmingsplannen voor Buitenlust en Hof van Saan belangrijke stappen gezet om deze woningbouw te kunnen starten in 2024.

We stegen op de lijst van economische toplocaties

Diemen is gestegen op de ranglijst economische toplocaties. Die lijst wordt jaarlijks opgesteld door Elseviers Weekblad en Bureau Louter. Diemen neemt in de lijst over 2023 de 22e positie in van de 342 Nederlandse gemeenten.

We werkten aan verschillende programma's en plannen

In juni 2023 stelden uw raad het kader voor de dienstverlening vast. Het Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid 2023-2026 werd vastgesteld. Er werden grote stappen gezet op het gebied van datagedreven werken en digitalisering. Daarnaast werd hard aan het programma Voor en met Diemen gewerkt, en werden bijvoorbeeld mooie resultaten geboekt op het gebied van Duidelijke Taal. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bouwden we aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. We maakten ons klaar voor de invoering van de Omgevingswet. We maakten plannen voor diverse gebiedsreconstructies, zoals de Oosterringdijk, het Scheepskwartier en de verkeersstructuur Diemen-Zuid. Ook werkten we verder aan de grote ambities van de gemeente op het gebied van een Middelbare school en het zwembad.

Bestaanszekerheid gold wederom als een belangrijk thema

Nadat in 2022 de effecten van de energievoorziening en grote inflatie vooral onze kwetsbare inwoners raakten zetten we ons werk voor deze inwoners in 2023 voort. We werkten aan de aanpak armoede, inclusief energie-armoede. De gemeente startte een communicatieoffensief om inwoners van Diemen te wijzen op de regelingen die er zijn om armoede te bestrijden.

Structurele zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders

Wat daarnaast ook uit 2022 doorvloeide naar 2023 was de opvang en zorg voor ontheemden, asielzoekers en statushouders. Het is in 2023 georganiseerd als een vaste taak binnen onze organisatie.

We organiseerden twee verkiezingen

In het voorjaar van 2023 organiseerden we de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Door de val van het kabinet organiseerden we in het najaar ook nog verkiezingen voor de Tweede Kamer.

We werkten aan onze ambities op het gebied van duurzaamheid

In 2023 is stevig ingezet op het tegengaan van energiearmoede, het grootschalig opwekken van hernieuwbare energie met zon (actieplan zon op grote daken, opwek langs Rijkswegen) en wind (milieueffectrapportage windenergie), isolatie (actieplan energiebesparing en isolatie bestaande koopwoningen) en het aardgasvrij maken van Diemen (vaststelling fasering wijkgerichte aanpakken 2025 – 2040). Daarnaast is in 2023 gestart met het opstellen van een lokaal uitvoeringsplan voor het Schone Luchtakkoord en een nieuw actieplan geluid. In 2023 zijn er 23 laadpalen aan de openbare ruimte toegevoegd en zijn er vier aanbieders van deelmobiliteit bijgekomen. Ook heeft de gemeente een bijdrage geleverd aan het Duurzaamheidsfestival van Daarom Duurzaam Diemen op 8 oktober in de Omval.

Tot slot

Er is hard gewerkt om Diemen weer een stuk mooier te maken. De uitgebreide versie van het verhaal hierboven is terug te vinden in de financiële resultaten.

We sluiten het jaar af met een positief resultaat van € 4,3 miljoen. Dat saldo is op verschillende manieren te verklaren. We hadden te maken met een aantal meevallers in de bijdragen van het rijk. Bovendien kwam een forse rijksbijdrage pas laat in het jaar beschikbaar. Het overschot is verder logischerwijs vooral ontstaan doordat we niet alle werkzaamheden konden uitvoeren die we vooraf gepland hadden. Net als in 2022 heeft de organisatie last van de krappe arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim. De organisatie spant zich actief in om de vacatures op te vullen en het hoge ziekteverzuim tegen te gaan, maar het zijn onderdelen waar onze invloed ook tot op zekere hoogte toereikend toe is. Zo gaat het bijvoorbeeld voor een deel om langdurig zieken. We beraden ons hoe we dit afwegen tegenover onze hoge ambities. U lees hierover in de kadernota 2025. Het resultaat over 2023 willen we geheel toevoegen aan de algemene reserve. Het gaat om een incidenteel bedrag dat we willen toevoegen aan de gemeentelijke spaarpot. Dat doen we, omdat de onzekerheid over de te ontvangen Rijksmiddelen in 2026 nog steeds aanwezig is en het financiële perspectief van de komende jaren minder gunstig is voor Diemen. Op deze manier versterken we onze buffer en kunnen we tegenvallende ontwikkelingen opvangen zonder dat meteen grote bezuinigingen nodig zijn. Verder zullen we een groot deel van het overschot in 2024 alsnog inzetten voor die zaken waar we afgelopen jaar niet aan toekwamen. Daarnaast creëren we daarmee ruimte voor incidentele uitgaven, zoals voor de viering van Diemen 800 jaar.

Waar staan we op financieel gebied

De Jaarstukken 2023 sluiten af met een positief saldo van € 4,3 miljoen. In de 4^e kwartaalbrief 2023 werd nog een positief saldo van € 0,5 miljoen verwacht. Uiteindelijk is het saldo € 3,8 miljoen positiever dan verwacht.

Belangrijke oorzaak van het positieve saldo is dat we in 2023 niet aan alle werkzaamheden zijn toegekomen die we ons hadden voorgenomen in de begroting. Bovendien ontvingen we vanuit het Rijk in december nog extra gelden voor werkzaamheden die we in 2024 gaan inzetten. In totaal betreffen deze gelden een bedrag van € 2,2 miljoen. Onderstaand een overzicht van de over te hevelen budgetten.

Programma	Omschrijving	Budget
Sociaal	Transformatiemiddelen Jeugdhulp	100
	Gezond in de Stad (GIDS)	115
	Versterking van sociale basis	16
Inkomen en armoede	Steunimplus	137
	Basisbanen	106
Onderwijs	Taal voor ontheemden uit Oekraïne	34
Gebiedsontwikkeling	Toekomstvisie	20
	Actieplan geluid 2024-2028	40
	Omgevingsplan	50
Verkeer	Opstellen mobiliteitsvisie	30
	Aanleg snelheidsremmers Weesperstraat	20
Samen besturen	Programma 'Voor en met Diemen'	30
Financiën	Algemene uitkering	
	- Uit te keren Energietoeslag 2023	1.365
	- Omgevingswet	170
Totaal over te hevelen budgetten		2.233

De capaciteit van onze organisatie stond in 2023 onder druk. We hadden te maken met veel vacatures, een krappe arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim. Gevolg hiervan is dat we ondanks onze inspanningen niet alle ambities die we ons in de begroting hadden voorgenomen in 2023 konden realiseren. Hier gaan we, zoveel als mogelijk, in 2024 alsnog invulling aan geven. Dat heeft logischerwijs ook gevolgen voor de ambities die we nu voor 2024 gepland hebben. Bijsturing hierop is noodzakelijk en vindt plaats via de "Midterm review" en de reguliere planning- en controldocumenten.

Aan het einde van dit hoofdstuk is een tabel opgenomen is een overzicht opgenomen hoe het resultaat tot stand is gekomen. Het overzicht geeft inzicht in de grootste afwijkingen. Verderop in de jaarstukken is per programma een gedetailleerde analyse terug te vinden.

De regelgeving schrijft voor dat het rekeningresultaat bestaat uit een resultaat voor verrekening met de reserves en een resultaat na verrekening met de reserves. Deze opbouw ziet er als volgt uit:

Saldo van baten en lasten	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 na wijzigingen	Realisatie 2023
Totaal baten	97.188	103.228	115.555
Totaal lasten	-97.476	-103.471	-107.243
Saldo voor verrekening met reserves	-288	-243	8.313
Onttrekkingen uit reserves	516	4.068	8.990
Dotaties aan reserves	-97	-3.276	-12.987
Mutaties reserves	419	791	-3.996
Saldo van baten en lasten	131	548	4.316

Wij stellen voor het positieve resultaat van € 4,3 miljoen conform bestaand beleid in de Algemene Reserve te storten.

In 2024 vragen we via de kwartaalbrieven de over te hevelen budgetten aan. In 2023 namen we alle overhevelingen uit 2022 mee in de eerste kwartaalbrief van 2023. Dat doen we in 2024 anders. Pas als blijkt dat er geen nieuw incidenteel budget is en er voldoende capaciteit is om de taak uit te voeren nemen we de overheveling in 2024 op. Zodoende voorkomen we dat de overhevelingen opstapelen.

In 2023 leiden de overhevelingen tot een positief effect op het rekeningsaldo. Dit saldo storten we in de Algemene Reserve. In 2024 verrekenen we de overheveling wederom met de Algemene Reserve. Zodoende hebben de overhevelingen niet opnieuw invloed op het rekeningresultaat in 2024.

Rechtmatigheidsverantwoording

Nieuw in 2023 is de verantwoording van het college over de rechtmatigheid. In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteren we een totaal aan afwijkingen van € 7,5 miljoen. Volgens de afspraken in de Financiële verordening 2023 is hiervan € 6,5 miljoen aan te merken als acceptabele overschrijding.

De raad heeft de verantwoordingsgrens bepaald op 2% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves. De verantwoordingsgrens is daarmee bepaald op € 2,4 miljoen. De door ons geconstateerde afwijkingen overschrijden de verantwoordingsgrens.

De rapportagegrens voor de toelichting van de geconstateerde afwijkingen is € 100.000. In de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de afwijkingen toegelicht.

Reservepositie

De grootste verrekeningen met de reserves zijn het gevolg van de in december 2023 vastgestelde "Nota reserves en voorzieningen 2023". Besloten is zes reserves op te heffen en te storten in de Algemene Reserve. Deze wijzigingen zijn verwerkt in deze jaarstukken. Het op peil brengen van de voorzieningen door directe verrekening met de Algemene Reserve is nieuw en ook vastgelegd in de Nota reserves en voorzieningen 2023". Dergelijke mutaties hebben nu geen invloed meer op het rekeningsaldo.

Gelijktijdig met de jaarstukken wordt het Meerjarenperspectief grondzaken 2023 ter vaststelling voorgelegd. Hierin staan de verrekeningen met de Reserve en Voorziening Grondzaken nader toegelicht.

Financieel beleid is het saldo van de jaarrekening te storten in de Algemene reserve, hierdoor neemt het weerstandsvermogen verder toe.

Algemene reserve / weerstandsvermogen

Onderstaand de stand van de Algemene reserve per 31 december 2023.

Ontwikkeling Weerstandsvermogen	
Algemene reserve	
- stand per 1 januari 2023	19.517
- mutaties	10.116
Stand per 31 december 2023	29.633
Reserve grondzaken	
- stand per 1 januari 2023	9.147
- mutaties	2.470
Stand per 31 december 2023	11.617
Saldo Jaarrekening 2023	4.316
Stand na vaststelling Jaarstukken 2023	45.566

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

De algemene reserve is in 2023 verder toegenomen waardoor de weerstandscapaciteit is vergroot. Voor de lopende grondexploitaties waar verliezen verwacht worden is de ' Voorziening Verlies Grondzaken' aangevuld vanuit de Reserve grondzaken. Het woningtekort is groot en de ambitie voor meer sociale woningen leveren in samenhang met de beperkte grond die aanwezig is, risico's op voor nieuwe grondexploitaties. We leven in economisch onzekere tijden. De inflatie is hoog, de prijzen voor grondstoffen zijn enorm gestegen en ook de rente stijgt. Al deze ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op onze grondexploitaties. Voor het opvangen van negatieve resultaten zijn we verplicht een voorziening aan te leggen (Voorziening Verlies Grondzaken). Om de Voorziening Verlies Grondzaken op het gewenste niveau te houden verrekenen we met de Reserve Grondzaken. De reserve Grondzaken is goed gevuld, daarmee zijn we in staat negatieve ontwikkelingen op te vangen.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Ruim voldoende'.

De structurele risico's zijn dit jaar niet toegenomen maar de verwachte effecten komen wel dichterbij. Door de trage kabinetsvorming blijven de gemeenten langer in onzekerheid over de groei of krimp van het Gemeentefonds. Nog steeds staat voor 2026 een forse krimp gepland.

Ook de herverdeling van het Gemeentefonds heeft voor Diemen grote negatieve gevolgen. Het nu geprognoseerde nadeel is op basis van de informatie uit de Meicirculaire 2022 en bedraagt € 2,9 miljoen structureel. Het is nog niet duidelijk welke compensatie en ingroeiregeling het Rijk hier tegenover zet en wanneer de compensatieregeling vervalt.

Voor het structurele begrotingsevenwicht brengen de inflatie, de energiecrisis en de stijgende rente risico's met zich mee. De inflatie en de energieprijzen lijken enigszins te stabiliseren. De rente stijgt nog snel. In de planning- en controlproducten blijven wij u informeren over de ontwikkelingen. In de kadernota geven we aan welke uitgangspunten we voor 2025 en verder aanhouden. In 2023 zijn vooral de energieprijzen hoog. Bovendien heeft er in 2023 een afrekening over 2022 plaatsgevonden.

Conclusie

2023 kunnen we financieel gezien positief afsluiten. Verhoudingsgewijs hadden we meer meevallers dan tegenvallers. Zo ontvingen we extra Rijksmiddelen voor de uitbetaling van de energietoeslag, hadden we hogere belastingopbrengsten en ontvingen we door een financieringsoverschot in combinatie met een hoge rente meer renteopbrengsten.

Door het opheffen van enkele bestemmingsreserves en het storten van het positieve rekeningsaldo in de algemene reserve is onze algemene reservepositie verbeterd. Deze goede reservepositie geeft ons in de toekomst enig comfort, zeker gezien de financiële risico's die zich vanaf 2026 voor gaan doen.

Verklaring van het resultaat

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste afwijkingen die zich sinds de 4e kwartaalbrief 2023 hebben voorgedaan. Verderop in de jaarrekening vindt u per programma een overzicht van afwijkingen met toelichting.

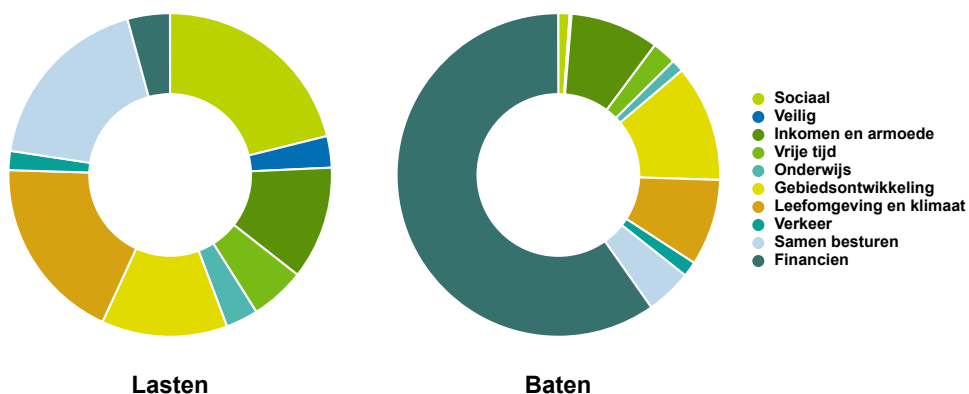
Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2023		550
Sociaal		
Jeugd	In de 2e kwartaalbrief 2023 is het budget voor jeugdhulp met € 900.000 verhoogd om de indexatie van de tarieven en de herijking van de lumpsum bekostiging van hoog specialistische jeugdhulp op te vangen. Daarnaast hebben we een aantal maatregelen getroffen zoals meer datagedreven werken en een versteviging van het contractmanagement. Vanuit het programma Datagedreven Sturing is er sinds begin 2023 een dashboard specialistische jeugdhulp beschikbaar en wordt er strakker gestuurd op declaratiegedrag van aanbieders. Zo zien we in 2023 een stijging van het aantal jeugdigen dat specialistische jeugdhulp ontvangt en we zien dat de trajecten gemiddeld langer duren. Bij de vaststelling van de lumpsum 2023 voor de hoogspecialistische jeugdhulp bleek dat er minder jeugdigen uit Diemen gebruik hebben gemaakt van jeugdhulp met verblijf dan verwacht. Er zijn wel meer cliënten waar (intensieve) ambulante jeugdhulp wordt ingezet. Door de beheersmaatregelen, tussentijdse budgetverhogingen en minder jeugdigen in verblijf is circa € 310.000 van het budget voor jeugdhulp in 2023 niet besteed.	310
Wmo	Net als vorig jaar is het gebruik van Wmo-voorzieningen nog steeds niet op het niveau van voor de Corona-crisis. Hierdoor hebben wij circa € 254.000 niet besteed.	254
Sociale werkvoorziening (Pantar)	Pantar, de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening, ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidiebijdrage is gebaseerd op een schatting van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De sociale werkpopulatie loopt af (sterfhuisconstructie), de afloop ervan is moeilijk in te schatten.	168
Inkomen en armoede		
Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen (BUIG)	In de begroting zijn de bijstandslasten begroot op € 7 miljoen. De werkelijke bijstandslasten bedragen € 6,8 miljoen. In tegenstelling tot uitgesproken verwachting voor 2023 dat het aantal bijstandsuitkeringen zou stabiliseren, blijkt dat ten opzichte van 2022 het aantal bijstandsuitkering in 2023 lager is uitgevallen.	203
Bijzondere bijstand	In 2022 was er nog een overschrijding vanwege hogere inrichtingskosten voor statushouders. In 2023 is er sprake van een onderschrijding van € 136.000. Oorzaak voor deze ontwikkeling heeft te maken met lagere kosten voor woninginrichting en lagere kosten voor bewindvoering. Daarnaast zijn er zijn meer inwoners uitgestroomd dan ingestroomd."	136
Energietoeslag	Wij hebben circa € 463.000 meer besteed aan energietoeslag dan is begroot. Via de decembercirculaire is € 1,3 ontvangen om de energietoeslag 2023 uit te keren, die voldoende zijn om deze overschrijding te dekken. Via de 1e kwartaalbrief 2024 komen wij met een voorstel om het restant beschikbaar te stellen voor de energietoeslagen die in 2024 worden uitekeerd.	-463
Oekraïne	Dit betreft middelen voor de exploitatie en leefgeld inzake de vluchtelingen uit Oekraïne. Tegen over deze lasten staat een baat die wij van het Rijk ontvangen (zie toelichting op de baten). Wij hebben minder aan leefgeld en uitvoering besteed. voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar programma Inkomen en Armoede (Belangrijke ontwikkelingen).	388

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2023		550
Basisbanen	In november 2021 is er een amendement van de Ouderenpartij Diemen ingediend en er is een toezegging gedaan om in 2022 en 2023 te starten met twee basisbanen. In 2023 is geprobeerd om basisbanen te realiseren. Dat is niet gelukt. Het ziet ernaar uit dat in de eerste helft van 2024 wel een basisbaan gerealiseerd kan worden.	106
Steunimpuls	Het overgehevelde budget wordt ingezet voor brede aanpak tegen geldzorgen, met als doel het niet-gebruik verder verminderen. Daarnaast worden mogelijke initiatieven ten behoeve van de armoedeaanpak op scholen vanuit het budget gefinancierd. Verder is het budget bestemd voor de kosten van de menstruatie-uitgiftepunten in 2024 en andere initiatieven of ideeën vanuit de armoedebraainstorm.	137
Schuldhelpverlening	De gemeente is wettelijk verplicht om aan vroegsignalering te doen en schuldhelpverlening aan haar inwoners te bieden. Deelname aan schuldhelpverlening is echter vrijwillig, de gemeente kan het niet afdwingen. Al stimuleert en promoot de gemeente deze dienstverlening wel. De gemeente heeft dus niet veel invloed op de instroom aan schuldhelpverlening. Omdat het een wettelijke taak is, begroot de gemeente het ruim. Hoewel we dit jaar ruim € 81.000 overhouden is het voorstel om het budget gelijk te houden. Enerzijds om ambities te realiseren: het convenant met bewindvoerders (dat is in 2023 nog niet gelukt), aanpak voor (preventie) schulden jongeren (conform het college uitvoeringsprogramma) en het realiseren van het schuldenknooppunt (een manier om sneller tot een schuldregeling te komen). Anderzijds om in 2024 aanvullende subsidieaanvragen te honoreren van Humanitas en Sociaal Raadslieden.	81
Vrije tijd		
Energiekosten zwembad en sporthallen	De hogere kosten in 2023 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere energiekosten. Ondanks een hogere omzet en compensatiemaatregelen van het Rijk is er een forse overschrijding. Bijna € 2 ton is het gevolg van afrekeningen over 2022.	-585
Onderwijs		
Schoolvervoer	Het budget voor schoolvervoer is in 2023 met € 130.000 verhoogd voor het oplossen van problemen in het leerlingenvervoer (landelijke chauffeurstekort) en het leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen. Per saldo hebben wij circa € 93.000 van deze middelen voor leerlingen vervoer niet besteed omdat gekozen is voor maatwerkoplossingen en de kosten van de noodmaatregel lager zijn uitgevallen.	93
Zomerschool	In 2023 heeft in afstemming met de schoolbesturen geen zomerschool plaatsgevonden.	50
Onderzoekskosten beheer en onderhoud van "Het Atelier"	In 2023 is budget beschikbaar gesteld voor het beheer en onderhoud van het Atelier in Diemen Zuid na overdracht door het schoolbestuur. De overdracht is uitgesteld en daarmee de te maken kosten ook. Daarbij zijn middelen beschikbaar gesteld voor onderzoek in verband met een mogelijke aanvraag voor een voorziening onderwijshuisvesting door de ASKO. In het kader van de ontwikkeling van het Integraal Huisvestingsplan is dit budget niet besteed.	73
Gebiedsontwikkeling		
Nog niet uitgevoerde plannen	Voornemen is in 2023 extra capaciteit in te huren voor de volgende zaken: - opstellen actieplan Geluid 2024-2028 - toekomstvisie/bestemmingsplan Verrijn Stuartweg - plan van aanpak Omgevingsplan	110
Implementatie Omgevingswet	In het gemeentefonds heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de transitiekosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Door het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet naar 1 januari 2024 is van het budget in 2023 € 104.000 nog niet uitgegeven. Dit budget van € 104.000 wordt overgeheveld naar 2024.	104

Verwachte saldo in 4e kwartaalbrief 2023		550
Leefomgeving en klimaat		
Kosten electra openbare verlichting	De kosten voor electra waren door de hogere energietarieven zijn voor de openbare verlichting hoger dan begroot. Ook is de (hogere afrekening) over 2022 in 2023 financieel verwerkt.	-340
Samen besturen		
Niet ingezet budget voor programma's	Voor en met Diemen	30
	Samenlevingsopbouw Hollandpark	133
Terugbetaling rekeningoverschot 2022 Duo+	In 2022 had Duo+ een positief rekeningresultaat. Dit overschot is in 2023 terugbetaald aan de DUO-gemeenten. Voor Diemen bedroeg de terugbetaling € 202.366.	226
Financiën		
Belastingopbrengsten	De belastingopbrengsten zijn ten opzichte van 2023 gestegen met € 866.000. Dit komt grotendeels door hogere OZB opbrengsten van niet-woningen (€ 750.000). Oorzaak daarvan is de hogere waardestijging van de niet-woningen dan begroot. We hielden rekening met een waardestijging van 1%. Het blijkt werkelijk meer dan 10% te zijn. Een deel van de hogere opbrengsten is het gevolg van aanslagopleggingen over eerdere jaren. Daarnaast waren de ontvangsten voor toeristenbelasting (€ 72.000) en precariobelasting (€ 39.000) hoger dan geraamd.	866
Algemene uitkering	De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is € 1,2 miljoen hoger dan geraamd en veroorzaakt daarmee een positief verschil op het jaarrekeningsaldo. Het verschil wordt veroorzaakt door de Decemercirculaire. Er was geen bestuurlijk moment meer om de effecten van de Decemercirculaire te verwerken in de begroting 2023. De effecten uit de Decemercirculaire hebben vooral betrekking op aanvullende middelen voor de maatregelen voor de energiecrisis (€ 1,4 miljoen). Daarnaast hebben we nog extra gelden voor de implementatie van de Omgevingswet ontvangen (€ 170.000).	1.240
Renteopbrengsten	Er is € 488.000 meer aan renteopbrengsten ontvangen. Dit komt door het in 2023 ontstane financieringsoverschot en de stijging van de rente. Door het achterblijven van de uitvoering van investeringen, de ontvangst van compensabele btw en de ontvangst van specifieke uitkeringen ontstond vanaf het tweede kwartaal 2023 een financieringsoverschot. Het overschot fluctueerde tussen de € 10 en € 15 miljoen. Dergelijke overschotten worden de BNG ingezet voor schatkistbakieren (overschotten worden ingezet voor tekorten bij andere gemeenten). Door de stijging van de rente ontvingen we bijna € 4 ton aan rente door het schatkistbakieren. Ook het geld dat bij de Svn uitstaat voor starters- en duurzaamheidsleningen leverde bijna € 1 ton meer aan extra rente op dan verwacht.	488
Overige verschillen		
Overige verschillen		-42
Rekeningsaldo 2023		4.316

Baten en lasten per programma

Baten en lasten 2023	Lasten	Baten
Sociaal	-25.406	1.397
Veilig	-3.796	238
Inkomen en armoede	-13.571	11.039
Vrije tijd	-6.595	2.995
Onderwijs	-3.882	1.562
Gebiedsontwikkeling	-15.133	14.529
Leefomgeving en klimaat	-22.366	10.766
Verkeer	-2.311	1.900
Samen besturen	-22.048	5.726
Financiën	-5.122	74.393
Totaal	-120.229	124.546
Saldo van baten en lasten		4.316



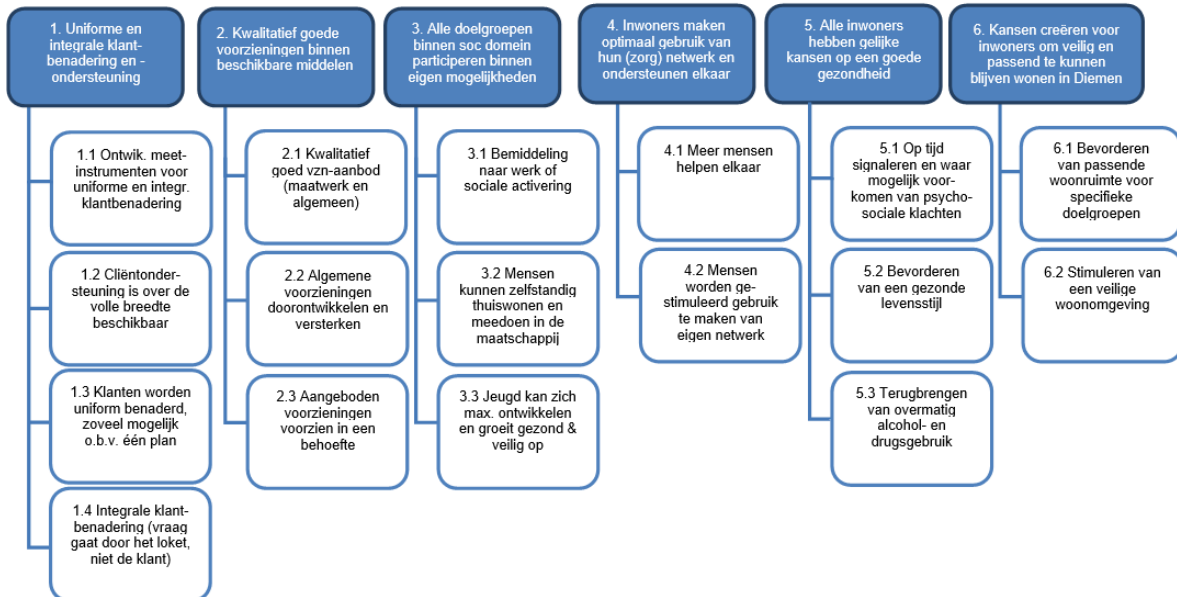
Sociaal	23
Veilig	37
Inkomen en armoede	43
Vrije tijd	53
Onderwijs	63
Gebiedsontwikkeling	71
Leefomgeving en klimaat	85
Verkeer	99
Samen besturen	109
Financiën	119



Sociaal

Portefeuillehouder: M. Everhardt en M. van den Berg

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Kosten specialistische jeugdhulp

In de 2^e kwartaalbrief 2023 is € 900.000 aangevraagd om het budget jeugdhulp te indexeren op basis van de contractafspraken. In de toelichting op de staat van baten en lasten geven we een toelichting op de kosten specialistische jeugdhulp 2023.

Wet Inburgering

In de tweede helft van 2023 onderstond een achterstand in het aantal te huisvesten statushouders. Daardoor kon niet iedereen in 2023 beginnen met inburgeren. De statushouders die sinds december 2023 tijdelijk wonen in het VIA hotel, starten in 2024 met inburgeren.

Het rijk stelt twee soorten budgetten beschikbaar aan gemeenten voor de taak van inburgeren: uitvoeringsbudgetten en een specifieke uitkering voor inburgeringsvoorzieningen. We hebben deze taken binnen de budgetten uitgevoerd.

De verantwoordelijkheden binnen de Wet inburgering 2021 zijn uitgevoerd binnen de budgetten zoals beschikbaar gesteld door het Rijk. Het uitvoeringsbudget is sinds 2022 onderdeel van de begroting. De specifieke uitkering (SPUK) voor inburgeringsvoorzieningen is sinds 2023 of 2024 onderdeel van de begroting. Voor 2023 is voor deze specifieke uitkering (SPUK) € 344.000 ontvangen.

Vervolg actieplan eenzaamheid

We hebben in 2023 voortgang geboekt op het actieplan eenzaamheid: een consulent eenzaamheid en verbinding is in diverse buurten actief, er is gestart met onderzoek naar een voedseltuin (moestuin nabij voedselbank). Niet alle resultaten zijn bereikt. Dat komt door personele wisselingen. In 2023 is ook een subsidie 'versterken maatschappelijke sector' aangevraagd bij de provincie. Deze subsidie is nog niet definitief toegekend. Wel heeft de provincie aangegeven dat een gedeelte van aangevraagde middelen (€ 80.000) worden toegekend. Dat betreft de onderdelen: (extra) inspanningen en activiteiten voor onder meer trainingen eenzaamheid, inzet communitybuilding en het onderzoeken en realiseren van een moestuin om ontmoeting te stimuleren. Niet alle resultaten zijn bereikt. Dat komt door personele wisselingen. In 2024 wordt de aanpak Eenzaamheid onderdeel van de integrale planvorming GALA.

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

De decentralisatie van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MOBW) naar gemeenten was voorzien in januari 2023. De beoogde inwerkingtreding is uitgesteld naar 2027. Concreet betekent dat dat de gemeenten per 2027 de middelen voor Beschermd Wonen ontvangen op basis van een objectief verdeelmodel. Wel hebben we in 2023 overleg met Amsterdam om een transitieplan voor te bereiden en worden afspraken (Thuis in de Wijk) uitgewerkt dat moet zorgen voor een grote(re) kans op succesvol zelfstandig wonen van inwoners na uitstroom uit een woon- of opvangvoorziening.

Jongerenwerk

In 2023 zijn we begonnen met de uitbreiding van het jongerenwerk. Hiervoor is € 150.000 ingezet voor uitbreiding van het aantal jongerenwerkers en de ureninzet. Door deze eerste stap van de uitbreiding zijn de projecten Block RXL en Jongeren in Beeld structureel geborgd en zijn er per activiteit altijd minimaal twee jongerenwerkers aanwezig. Tevens zijn de jongerenwerkers beter bereikbaar voor jongeren in de avonden en in het weekend. Ook zijn de doelen van het jongerenwerk versterkt op de onderdelen talentgericht werken, groepswerk, ambulant jongerenwerk en individuele begeleiding. In 2024 volgt een tweede stap in de uitbreiding van het jongerenwerk.

Wonen en zorg

In het afgelopen jaar is de tijdelijke opvang en passantenpensions voor economisch daklozen in de regio in tact gebleven. Diverse Diemense inwoners hebben gebruik gemaakt van dergelijke pensions. (jong)-Volwassenen kunnen één jaar, gezinnen maximaal twee jaar, verblijven om tot rust te komen en vanuit daar te zoeken naar duurzame vervolghuisvesting. De toegang tot de opvang vindt plaats via een regionale veldtafel.

Het Rijk heeft aan de centrumgemeenten, en dus ook aan de gemeente Amsterdam, extra middelen beschikbaar gesteld voor preventie van dakloosheid en opvang van daklozen. Dit budget is mede bedoeld voor de regiogemeenten uit de regio Amsterdam-Amstelland. De gemeenten uit de regio zijn met de gemeente Amsterdam in overleg over de omvang van het beschikbare budget.

In 2023 is de Woonvisie voorbereid. De uitgevoerde woonzorganalyse is daarbij betrokken. Op basis hiervan zal de gewenste woningbouwprogrammering voor nieuwbouw met bijbehorende voorzieningen voor zorg nader worden uitgewerkt. Aan een regionale woonzorgvisie wordt in 2024 gewerkt.

Extra taken financiële administratie Sociaal Domein

We hebben in 2023 voor een half jaar specifieke expertise ingehuurd voor het verbeteren van de financiële administratie sociaal domein (circa € 60.000). De administratie is steeds complexer geworden, denk aan het betaalbaar stellen van een zorgdeclaratie op maat of aan een protocol voor het inregelen van nieuwe contracten in de boekhouding. Met de expertise hebben we in 2023 processen beschreven waarmee we de rechtmatigheidsverantwoording van de administratie kunnen aantonen. Daarnaast is ook het proces voor het jaarrekeningtraject verbeterd.

Programma Grip op sociaal domein

Het programma Grip op Sociaal Domein is gestart in september 2021 met een looptijd tot maart 2023. De opdracht van dit programma is om inzicht te krijgen in hoe de processen rondom uitgaven in het sociaal domein in de gemeente Diemen verlopen en de voorspelbaarheid van deze uitgaven te vergroten. Dit doen we om de benodigde zorg voor inwoners betaalbaar en beschikbaar te houden.

De gemeenteraad is op 4 april 2023 geïnformeerd over de opbrengsten, het vervolg en de borging van het programma Grip op Sociaal Domein. Dit programma is overgegaan in het programma Datagedreven sturen, samen met de andere Duo+ organisaties.

Versterking dienstverlening gemeente

We hebben in 2023 het klachtenproces verbeterd. En we hebben meer aandacht gehad voor het integraal werken in het sociaal domein. We hebben daarvoor diverse opgaven bekeken en besproken. Dat zijn integrale opgaven die aan meerdere wetten en beleidsterreinen raken. De aanleiding hiervoor is de toeslagenaffaire. Dit doen we met middelen vanuit het Rijk. Hiervoor heeft het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor de Parlementaire Onderzoekingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK). Deze opgaven raken ook ons doelen vanuit het programma Voor en met Diemen en de Nota sociaal domein.

Zichtbaarheid antidiscriminatie-voorziening vergroten

We hebben in 2023 gewerkt aan het vergroten van de zichtbaarheid van het meldpunt. Dit deden we samen met de antidiscriminatievoorziening (ADV) Discriminatie.nl Regio Amsterdam (voorheen Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam) gedaan. We hebben meer communicatiemiddelen zoals flyers en posters uitgegeven en opgehangen bij maatschappelijke organisaties. Er is ook een regiobrede socialmedia campagne geweest genaamd 'Ongehoord' met het oog op een brede doelgroep (12 jaar en ouder). De campagne was gericht op meldingsbereidheid van slachtoffers, maar ook van bystanders. Daarnaast is de ADV aanwezig geweest bij twee evenementen die in het kader van diversiteit en inclusie werden georganiseerd, om verder kennis te maken met het netwerk en hun zichtbaarheid te vergroten.

In de herijking van het beleid 'Diemen Divers en Inclusief 2020-2022' wordt er verder invulling gegeven aan thema's zoals stagediscriminatie, woondiscriminatie en straatintimidatie.

Gebruik beschikbare normen en keurmerken t.b.v. inclusiviteit

De gemeente is (sinds 2022) een dementievriendelijke gemeente. In 2023 is het beleid 'Diemen Divers en Inclusief 2020-2022' geëvalueerd en is een herijking en aanvulling van beleid voorbereid en wordt er verder invulling gegeven aan de doelstellingen voor inclusiviteit.

Project "Organisatorische borging van ontheemden"

Het college heeft in 2023 besloten om vanaf 2024 de werkzaamheden (beleid en uitvoering) rond de opvang van ontheemden, asielzoekers en statushouders structureel in de gemeentelijke organisatie te borgen. Mede met het oog op, toen nog, de mogelijke komst van de Spreidingswet. Dat is gebeurd. Binnen het sociaal domein is voor dit werkveld een beleidscoördinator aangesteld. De beleidscoördinator heeft daarmee ook al een rol gehad in de opvang van statushouders in het VIA hotel. Er is daarnaast gestart met het werven van een tijdelijke externe casusregisseur (woonbegeleider) voor de Oekraïense ontheemden. Er is een profiel in de maak voor de functie van makelaar/beleidsrealisatie ontheemden, dit is een spilfunctie tussen beleid en uitvoering. Daarmee is gedeeltelijk uitvoering gegeven aan spoor 1 van deze projectmatige aanpak (die onder regie van één centrale Stuurgroep en portefeuillehouder wordt uitgevoerd), deze aanpak wordt vervolgd in 2024. Het tweede spoor, tijdelijke en definitieve plaatsing van flexwoningen voor ontheemden (uit Oekraïne), heeft wat betreft de tijdelijke plaatsing ook invulling gekregen. Voor de definitieve plaatsing zijn concrete plannen uitgewerkt die in 2024 en later verder hun beslag krijgen. Verder zijn, ter uitvoering van spoor 3, een longlist en een shortlist opgesteld van geschikte locaties/ gebouwen voor de eventuele (inmiddels verplichte) opvang van asielzoekers.

Woonruimteverdeling

Sinds 16 januari 2023 is de nieuwe regionale woonruimteverdeling live in alle gemeenten die horen bij de Regionaal Actieplan-regio (RAP-regio) Amsterdam, Amstelland-Meerlanden en Zaanstreek-Waterland. Woningzoekenden hebben met het nieuwe systeem nu zelf invloed op hun slaagkansen door zoekpunten te vergaren door actief te zoeken en door situatie- en of startpunten aan te vragen. Op deze manier zijn zij zelf in staat om punten op te bouwen en hun positie op de ranglijst te verbeteren.

De implementatie van de nieuwe woonruimteverdeling is succesvol verlopen. Er zijn een aantal aandachtspunten naar voren gekomen, zoals het aantal aanvragen en toekenningen voor situatiepunten, het effect van de huidige manier van het opbouwen van zoekpunten, en welke groepen in aanmerking komen voor situatiepunten. In 2024 wordt een uitgebreide rapportage woonruimteverdeling opgesteld voor het jaar 2023 waar zoveel als mogelijk op gemeentelijk niveau inzicht wordt gegeven in het aantal toewijzingen, de verhuisstromen en slaagkansen voor verschillende doelgroepen en type woningen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Uniforme (werkend volgens dezelfde uitgangspunten) en integrale (over de volle breedte met zo min mogelijk aanspreekpunten) klantbenadering en -ondersteuning door de gemeente en haar partners

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering
1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar
1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt
1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering	
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden.	In 2023 is voor Jeugd en Wmo een continu cliëntervaringsonderzoek uitgevoerd. Cliënten vragen we naar hun ervaringen met de gemeentelijke dienstverlening kort na een bepaalde gebeurtenis, bijvoorbeeld na een gesprek met de gemeente, na een aantal maanden na inzet van de ondersteuning of toekenning van de voorziening of na een tussentijdse of eindevaluatie. Het continu cliëntervaringsonderzoek vervangt de reguliere cliëntervaringsonderzoeken Jeugd en Wmo waarbij alle cliënten één keer per jaar op hetzelfde moment werden bevestigd.
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze.	In het beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 is vastgelegd hoe monitoring en evaluatie plaatsvindt. Er zijn met de transformatiecommissie indicatoren besproken om kwantitatief en kwalitatief zicht te houden op de werkwijze.
Subdoel 1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar	
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties.	In 2023 hebben verschillende organisaties onafhankelijke cliëntondersteuning geboden, zoals MEE, Markant en MaDi Diemen. Het voorportaal van MaDi is in '23 operationeel geweest en heeft bijgedragen aan het sneller afhandelen van eenvoudige hulpvragen.
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en burger.	De lijnen tussen de onafhankelijke cliëntondersteuners en het sociaal team Diemen, team sociale zaken, team Wmo en netwerkpartners zijn kort. Ze weten elkaar goed te vinden.
Subdoel 1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt	
1.3.1 - Trainen van alle medewerkers in het Brede HOED Netwerk in het voeren van het brede gesprek.	Deskundigheidsbevordering wordt ingezet wanneer dat nodig is. Het voeren van het brede gesprek is inmiddels een vereiste.
1.3.2 - Het ontwikkelen van een uniforme vragenlijst.	Er is gewerkt met een integraal perspectiefplan voor jeugdigen/gezinnen. Het blijkt een waardevol instrument om breed in gesprek te gaan.
Subdoel 1.4 - Integrale klantbenadering (er wordt gestreefd naar zo min mogelijk ondersteuners rondom een gezin. Partijen werken samen en zijn op de hoogte van elkaars werk; de vraag gaat door het loket en niet de klant)	
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen.	Er is gewerkt met een integraal perspectiefplan voor jeugdigen/gezinnen. Het blijkt een waardevol instrument om breed in gesprek te gaan.
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede HOED team (multiprobleem-aanpak).	Het doorontwikkelen van het Sociaal Team Diemen heeft in 2023 vorm gekregen door te werken aan binden & boeien van medewerkers.
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken.	Het Sociaal Team Diemen werkt met een regie-applicatie.

2. Kwalitatief goede voorzieningen (individuele en algemene voorzieningen) binnen beschikbare middelen

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)	
Subdoel 2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken	
2.2.1 - Het starten van een nieuw Huis van de Buurt in een andere wijk dan het bestaande Huis van de Buurt met een voor Diemen als geheel aanvullend aanbod aan welzijnsactiviteiten, dat daarnaast ook passend is bij de specifieke behoeften in de betreffende wijk.	In de jaarlijkse prestatieafspraken met Welzijn Diemen zijn afspraken gemaakt over inzet en aanbod in de huizen van de buurt. Daarnaast heeft Welzijn Diemen meerjarenbeleidsplan opgesteld waar ook specifiek aandacht is besteed aan verschillen tussen wijken.
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt.	Met de website Diemen voor Elkaar kunnen vrijwilligers hun diensten aanbieden en inwoners hun hulpvraag plaatsen. Ook zijn er regelmatig bijeenkomsten om matches mogelijk te maken. De burenhulpdienst, die speciaal is voor ouderen en kwetsbare inwoners, loopt goed. In 2023 zijn vrijwilligers van de SWD in het zonnetje gezet op de dag van de vrijwilliger.
Subdoel 2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte	
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen.	Met zorgaanbieders is in 2023 regelmatig overleg geweest op cliënten contractniveau. Ook het gebruik van voorzieningen komt daarbij aan de orde.
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken.	In 2023 is er contact geweest over de signalen met de ouderenbond, team Wmo, de Wmo raad, de ouderenadviseur en de welzijnsstichting gesproken.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023
2.1.1 - Gemiddelde doorlooptijd in dagen van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (nieuw)	70	35	62
2.2.1 - Aantal activiteiten/bereik Huizen van de buurt ¹	85	65	80 ²
2.3.1 - Aantal bemiddelingen Diemen voor elkaar	335	190	NB

¹ Deze indicator is sinds de Programmabegroting 2022 opgenomen.

² Bereik van 1000 bezoekers per week (van jong tot oud).

3. Alle doelgroepen binnen sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering			
3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij			
3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
3.1 - Aantal mensen dat uitstroomt naar werk	54	60	45

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Bemiddeling naar werk voor mensen die dat kunnen, en anders hulp bij sociale activering	
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen o.a. door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school.	De mensen die nu nog in de bijstand zitten hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De re-integratie van deze mensen vereist langdurige intensieve begeleiding en inzet van diverse maatwerktrajecten. Dat kunnen meerdere trajecten per persoon zijn. Dit leidt wel tot positieve resultaten, waaronder uitstroom uit de bijstand. In 2023 zijn 45 mensen uitgestroomd naar werk.
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijv. via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering.	Er wordt samengewerkt met diverse maatschappelijke organisaties in Diemen en Amsterdam. Arbeidsmatige dagbesteding wordt, als onderdeel van de contracten Wmo-begeleiding, aangeboden door diverse aanbieders. Er is in '23 een nieuwe aanbesteding gestart die in '24 wordt afgerond.
Subdoel 3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij	
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen.	Voor de maatwerkvoorzieningen hulp bij het huishouden, servicetaxi (Wmo-vervoer), woningaanpassingen, hulpmiddelen en Wmo-begeleiding heeft de gemeente Diemen overeenkomsten afgesloten met diverse partijen.
Subdoel 3.3 - Jeugdigen en hun ouders kunnen bij vragen over opvoeding en opgroeien in een vroeg stadium rekenen op een op hun mogelijkheden afgestemd zorgaanbod	
3.3.1 - Zorgdragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning.	Het preventieve aanbod wordt jaarlijks met de OK-coaches en verwijzers geëvalueerd. Daarbij wordt onder andere gekeken of het pakket nog steeds in de behoefte van jeugdigen en hun ouders voorziet. In 2023 is extra aandacht geweest voor mentaal welzijn, het jongerenwerk en is het aanbod uitgebreid met digitale activiteiten voor jeugdigen.
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen.	Binnen het pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning voor jeugdigen en hun ouders is veel oog voor een zo licht en laagdrempelig mogelijk aanbod. Hieronder vallen onder andere het kinderwerk en het jongerenwerk, de spelinlopen, de kringen en vaardigheids- en weerbaarheidstrainingen. De OK-coaches bieden laagdrempelige hulp aan ouders en kinderen op de basisscholen en geven verschillende trainingen. De praktijkondersteuners GGD Jeugd bieden bij de huisartsenpraktijken in Diemen laagdrempelige hulp aan jongeren met mentale gezondheidsproblemen.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023
3.1.1 - Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 74 jaar (verplicht)	776,8	900	776,8 ³
3.1.2 - Aantal mensen geplaatst op een beschut werken plek	4	5	4
3.1.3 - % netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben (verplicht)	70,9%	70%	73,6% ³
3.1.4 - Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	289	400	248
3.1.5 - Aantal personen met een lopend reïntegratietraject per 10.000 inwoners (verplicht)	124	120	144
3.1.6 - Aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 10.000 inwoners (verplicht)	157 ⁴	90	66
3.1.7 - aantal inwoners met Stadspas ⁵	3200	3200	3200
3.1.8 - Aantal huishoudens in de bijstand ten opzichte van het totaal aantal huishoudens in Diemen ⁵	3,2% ⁶	3,2%	3,1%
3.1.9 - Aantal huishoudens met bijstand ten opzichte van de Metropool Regio Amsterdam (3.1.4 Werkloosheid in Diemen ten opzichte van Metropool regio Amsterdam) ⁵	Diemen 3,2% ⁶ Metropoolregio Amsterdam 5,7%	5,9%.	Diemen 3,1% Metropoolregio Amsterdam 5,4%
3.3.1 - % Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter (verplicht)	1%	1%	1%
3.3.2 - Kinderen in uitkeringsgezin (verplicht)	5%	5%	4% ³
3.3.3 - Melding kindermishandeling (verplicht)	267		236
3.3.4 - % Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen	-	5,5%	14 %
3.3.5 - % Werkloze jongeren 16 t/m 22-jarigen (verplicht)	1%	1%	1% ³
3.3.6 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	7,2% ⁷	8,5%	8,1% ⁸
3.3.7 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	0,5%	0,5%	0,6% ⁹
3.3.8 - % jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht)	0,2%	0,5%	0,3% ⁹
3.3.9 - % bereik van kinderen via consultatiebureau en jeugdgezondheidszorg ⁵	N.n.b.	Minimaal 90% voor alle vaccinaties, HPV uitgezonderd	N.n.b.

³ Bron: waarstaatjegemeente.nl. Aantal betreft 2022, aantal 2023 is nog niet beschikbaar

⁴ Sinds 2022 is de indicator op waarstaatjegemeente.nl gewijzigd van 'Aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 10.000 inwoners' naar 'Aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 1000 inwoners'. Het weergegeven aantal onder realisatie 2022 betreft het aantal cliënten per 1000 inwoners.

⁵ Deze indicator is sinds de Programmabegroting 2022 opgenomen.

⁶ Realisatie 2022 stond verkeerd in jaarstukken 2022. Juiste cijfers zijn 3,2% Diemen en 5,7% Metropoolregio Amsterdam.

⁷ Het percentage heeft betrekking op het eerste halfjaar van 2022.

⁸ Het percentage heeft betrekking op het eerste halfjaar van 2023.

⁹ Het betreft een voorlopig cijfer over 2023.

4. Inwoners uit Diemen maken optimaal gebruik van hun (zorg-)netwerk (in de buurt) en ondersteunen elkaar daarbij

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
4.1 - Meer mensen helpen elkaar
4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Meer mensen helpen elkaar	
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant.	Met de inloopsprekuren, respijtzorg, informatie, advies en het waarderen van de mantelzorgers wordt door Markant op allerlei manieren vormgegeven aan de ondersteuning van mantelzorgers.
Subdoel 4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk	
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in één plan.	In de werkwijzen van de gemeente wordt in het plan altijd stilgestaan bij wat mensen met het eigen netwerk kunnen en/of nodig met ondersteuning van een professional.
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen.	Basisscholen in Diemen bieden zelf kinderkringen aan. In de kringen kunnen deelnemers onder begeleiding met elkaar praten over alles wat hen bezighoudt. De kleurrijke ouderkringen zijn voor (anderstalige) ouders met een klein sociaal netwerk om de taal te oefenen, sociale contacten op te doen en met elkaar in gesprek gaan over opvoedvragen en alles wat hen bezighoudt als ouder in een voor hen nieuw land.
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals School's Cool.	In 2023 heeft School's Cool in Diemen 24 kinderen ondersteund in de overgang van het PO naar het VO door middel van een mentoraatsprogramma. Ook werden er 10 leerlingen van de vierde klas van het VMBO door een mentor begeleid in de overstap naar het MBO. Tenslotte ondersteunden vrijwilligers van Home-Start Combiwel 22 gezinnen met jonge kinderen met een hulpvraag.
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen.	In 2023 is communitybuilding ingezet om inwoners te ondersteunen uit de buurt. Met name in de buurten Rode Kruislaan en de Beukenhorst.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
4.2.3 - Aantal deelnemers aan de mentoraats- en vrijwilligersprogramma's.	55	54	62

5. Alle inwoners hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten
5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl
5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten	
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen.	Er zijn cursussen aangeboden gericht op preventie en angst, stress en depressie. Deze zijn vooral gericht op volwassenen en studenten. Ook de cursus 'Zorg de Baas' is georganiseerd voor mantelzorgers, waarin mantelzorgers geholpen worden om te leren omgaan met zorg die ze verlenen.
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid.	In 2023 is deels uitvoering gegeven aan de Aanpak tegen Eenzaamheid.
Subdoel 5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl	
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage sociaal economische status (SES) en ouderen.	De SWD voert bewegingsactiviteiten uit, waarbij in het bijzonder is gekeken naar de wijken waar mensen met een lage SES wonen. Daarnaast is er nog ingezet op specifiek bewegingsaanbod voor ouderen door Meer bewegen voor Ouderen (MBvO)
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen.	Op scholen zijn trainingen gegeven op het gebied van o.a. weerbaarheid, sociale vaardigheden en echtscheiding. De OK-coaches spelen hierin een belangrijke rol. Ook de Jeugdverpleegkundigen van de GGD spelen een belangrijke rol in het bevorderen van een gezonde leefstijl en het doorverwijzen van jeugdigen en hun ouders bij (risico op) ongezond gewicht.
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk.	De GGD Amsterdam voert het programma 'Gezonde School' uit in het basisonderwijs van gemeente Diemen. In 2023 hebben alle zeven basisscholen deelgenomen aan het programma Gezonde School, waarbij zes scholen gebruik hebben gemaakt van de subsidie om extra aandacht te besteden aan gezondheidsbevordering en preventie op het gebied van onder andere gezonde voeding, beweging en (mentaal) welzijn. Ook de opvoedadviseur van de GGD Jeugdgezondheidszorg geeft (ouder)voorlichtingen op basisscholen. Tot slot werken de kinder- en jongerenwerkers van Welzijn Diemen samen met de GGD, kindfysiotherapeuten en voedingsdeskundigen om een gezonde leefstijl bij kinderen te bevorderen.
Subdoel 5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik	
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop.	In het kader van de huidige drank-, en horecaverordening en het preventie- en handavingsplan alcohol zijn uitgangspunten vastgelegd inzake de handhaving
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik.	Vroegsignalering vindt plaats via de verslavingsconsulent die aanwezig is in de huisartsenpraktijken in Diemen Noord en Zuid. Voorlichting en contact vindt plaats op casusniveau.
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren.	Drugsgebruik komt onder andere ter sprake in de puberkring (voor pubers) en pubercursus (voor ouders).

Prestatie-indicatoren ¹⁰	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
5.1.1 - Mate van eenzaamheid	40%	45%	40%
5.1.2 - % Aantal psychosociale klachten	6%	6%	6%
5.1.3 - Aantal trajecten Welzijn op Recept	15	15	55

¹⁰ 495 bezoekers per week nemen deel aan bewegings- sport activiteiten van de SWD. Deze indicatoren zijn sinds de Programmabegroting 2022 opgenomen.

Prestatie-indicatoren ¹¹	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
5.2.1 - % kinderen en jongeren dat een uur per dag beweegt (Jeugdgezondheidsmonitor)	44%	50%	18% corona jeugdmonitor 2021-2022
5.2.2 - % goed ervaren gezondheid	82%	80%	82%
5.2.3 - % tevredenheid over de leefomgeving	90%	90%	90%
5.2.4 - Mate van deelname bewegingsaanbod van Welzijn Diemen	495 ¹	500	450
5.2.5 - % volwassenen dat een uur per dag beweegt	70%	70%	70%
5.2.6 - Mate van overgewicht	42%	40%	42%
5.2.7 - Aantal activiteiten / bereik buursportcoaches	14/215 per week	11 /100 per week	15/240 per week
5.3.1 - Mate van genotsmiddelengebruik:	17%	15 %	17%
• Roken	11%	13 %	11%
• Alcohol	40%	40%	40%
• Drugs			
5.4.1 - Aantal activiteiten georganiseerd in het kader van diversiteitsbeleid	9	8	8

6. Kansen creëren voor inwoners om veilig en passend te kunnen blijven wonen in Diemen

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
6.1 - Bevorderen van passende woonruimte voor specifieke doelgroepen
6.2 - Het stimuleren van een veilige woonomgeving

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 6.1 - Bevorderen van passende woonruimte voor specifieke doelgroepen	
Subdoel 6.2 - Het stimuleren van een veilige woonomgeving	

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022 ¹²	Begroting 2023	Realisatie 2023
6.1.1 - Aantal verleende woonurgenties	NB	25	24
6.1.2 - Hoe vaak wordt er lokale voorrang verleend aan Diemenaren bij sociale huurwoningen?	NB	40%	NB
6.1.3 - Aantal Diemenaren: Beschermd Wonen (BW) Maatschappelijke Opvang (MO) Noodopvang (NO)	NB	10 BW 5 MO 5 NO	NB
6.1.4 - Aantal woningen dat geschikt is om oud in te worden	NB	NB ¹³	NB ¹³
6.1.5 - Aantal activiteiten in het kader van passend wonen	NB	175	NB ¹⁴
6.1.6 - Aantal bemiddelingen van groot naar beter (nog op te zetten)	NB	5	3
6.1.7 - Aantal en type Wmo-maatwerkvoorzieningen: onderverdeeld in: Woningaanpassingen: Hulpmiddelen: Huishoudelijke hulp: Wmo-begeleiding: Overig:	NB	800 2500 500 200 20	NB
6.2.1 - Aantal meldingen zorg & overlast	NB	75	55 ¹⁵
6.2.2 - Meldpunt WvGGZ	NB	30	NB ¹⁶

¹¹ 495 bezoekers per week nemen deel aan bewegings- sport activiteiten van de SWD. Deze indicatoren zijn sinds de Programmabegroting 2022 opgenomen.

¹² Indicatoren zijn met de programmabegroting 2023 ingevoerd.

¹³ De geschiktheid van woningen wordt niet meer gemeten in de WIMRA.

¹⁴ De reikwijdte van de indicator is onbekend en/of niet bepaald.

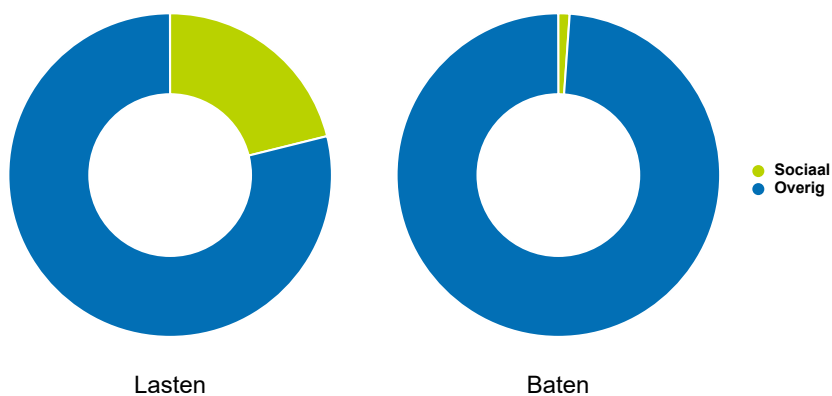
¹⁵ Dit is inclusief de WvGGZ meldingen

¹⁶ Deze indicator wordt door de GGD Vangnet niet meer als zodanig geregistreerd

Wat heeft het gekost?

Sociaal	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-23.175	-23.974	-25.414	-24.273	1.141
Structurele baten	418	452	1.549	1.516	-32
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-20	-20
Onttrekkingen aan reserves	64	-	-	87	87
Saldo Structureel	-22.693	-23.522	-23.866	-22.690	1.176
Incidentele lasten	-512	-54	-1.425	-1.113	312
Incidentele baten	6	36	-513	-460	53
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	13	-	767	254	-513
Saldo Incidenteel	-493	-18	-1.171	-1.319	-148
Saldo van de baten en lasten	-23.186	-23.540	-25.037	-24.009	1.028

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Transformatiemiddelen jeugdhulp

In de derde kwartaalbrief 2023 is € 100.000 aangevraagd (transformatiemiddelen) om invulling te geven aan het gebiedsgericht werken binnen de specialistische jeugdhulp. Dit budget is niet besteed in 2023. Er wordt voorgesteld om dit budget over te hevelen naar 2024. Gebiedsgericht werken is een meerjarige ontwikkeling die doorgang vindt in 2024.

Gezond in de Stad (GIDS) en versterking van de sociale basis

Dit (samengevoegde) budget (€ 115.000) is in 2023 niet volledig aangewend in verband met verminderde capaciteit. Een gezonde leefomgeving en sterke sociale basis zijn echter belangrijke bouwstenen voor het integraal werken, en het verwezenlijken van onze ambities zoals opgenomen in de integrale beleidsnota sociaal domein en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De fysieke omgeving en de voorzieningen in de sociale basis vormen de infrastructuur voor het uitvoeren van de programma's op alle GALA thema's en komen dus overal terug. Dit budget gebruiken we om de komende jaren deze infrastructuur te kunnen versterken.

Woonzorgvisie

Het gereserveerde budget van € 20.000 is niet ingezet door vertraging in de regionale afstemming. Streven is te komen tot een regionale woonzorgvisie waarin aandacht is voor het regionaal uitwerken van de huisvesting van aandachtsgroepen (bijvoorbeeld uitstroom vanuit MOBW).

We verwachten in 2024 dit budget daarvoor nodig te hebben. Wanneer we dit nodig hebben maken we dit kenbaar via een kwartaalbrief.

Inburgering ondertussengroep

Dit budget is niet aangewend in verband met verminderde capaciteit. De focus ligt in eerste instantie op de huidige inburgeringsplichtigen. In 2024 willen we de capaciteit weer op orde krijgen en verder onderzoeken hoe we de ondertussengroep beter in beeld kunnen krijgen. Dan wordt ook duidelijk welke extra ondersteuning ze nodig hebben. Dit budget kan dan gebruikt worden om die ondersteuning te bekostigen.

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
760117 Huisvesting bibliotheek in de Omval	7.400	7.373	27	A
760123 Tijdelijke woonunits vluchtelingen	4.400	4.062	338	I
760124 Verhuizing woonunits - inclusief btw	2.400	162	2.238	I

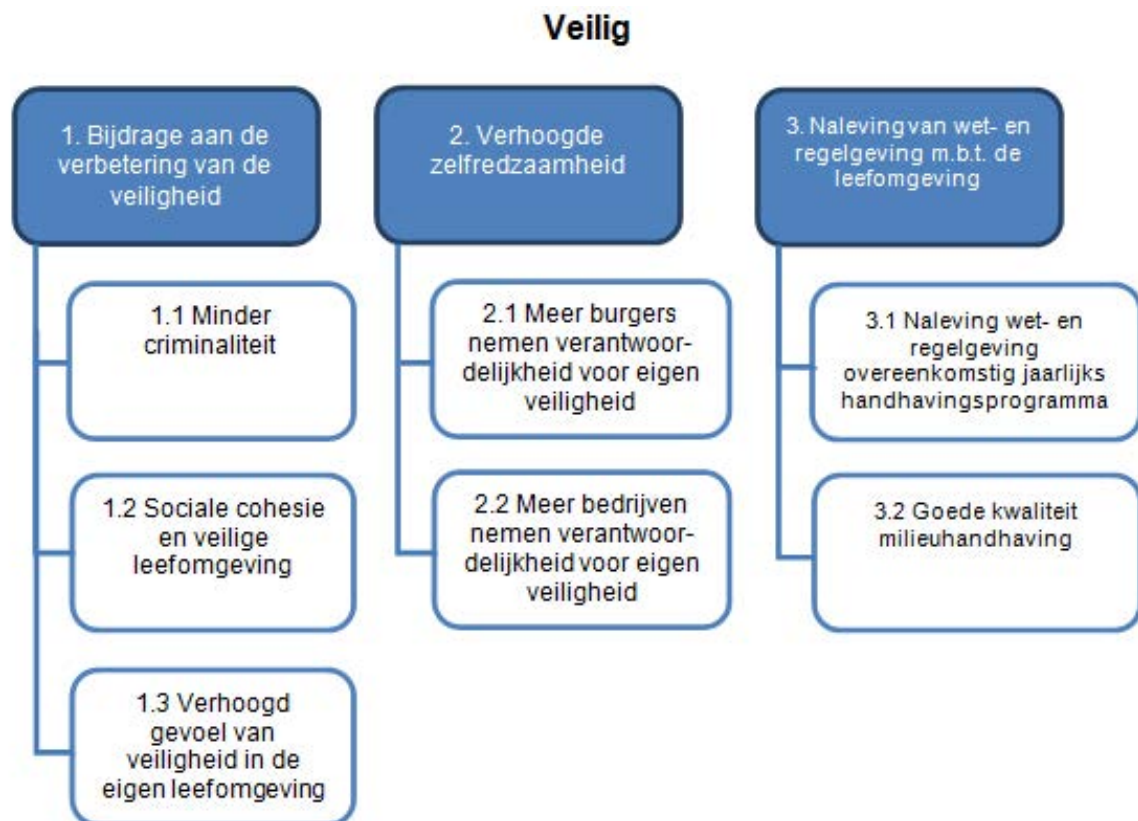
Toelichting investeringen:

- 760117 - Het project van Huisvesting bibliotheek in de Omval is afgerond in 2023. Dit budget kan vrijvallen.
- 760123 - Onderdeel van dit krediet zijn de werkzaamheden om het gebied weer op te leveren aan de eigenaar. Deze werkzaamheden vinden pas later plaats.
- 760124 - Deze werkzaamheden zijn nog niet afgerond en vinden in 2024 plaats.

Veilig

Portefeuillehouder: E. Boog

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Veiligheidsregio Amsterdam Amstelland

2023 heeft voor de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland in het teken gestaan van het aanvullen van de financiële middelen met ingang van de begroting 2024. Dit is nodig om de eerder vastgestelde doelstellingen te kunnen realiseren. Verder is vormgegeven aan het overnemen van de coördinerende taken van het team bevolkingszorg (het team dat in actie komt bij het uitvoeren van de taken bij het bestrijden van rampen en crises) dat werd uitgevoerd door de gemeente Amsterdam. De kosten voor deze processen zullen dan ook vanaf 2024 via de bijdrage aan de Veiligheidsregio moeten gaan lopen.

Ook de aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling is in december 2023 in het bestuur geweest en zal in 2024 formeel worden vastgesteld nadat de gemeenteraden hiermee hebben ingestemd. Hiermee voldoen we aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen.

Kostenstijging programma Op Orde voor boa's

De boa's en de juristen op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) gebruiken het programma 'Op Orde'. Dat ondersteunt de boa's digitaal buiten bij het verrichten van hun werk. Het programma is effectief, is gekoppeld aan het digitale archief en werkt real time. Meldingen van inwoners op straat kunnen de boa's direct behandelen. De kosten voor het gebruik van het programma zijn gestegen door ontwikkeling en door groei van het aantal medewerkers. Het gaat daarbij om jaarlijkse kosten van € 50.000. Van het Rijk ontvangen we jaarlijks € 34.000 voor (extra) inzet van boa's. Dit bedrag hebben we in 2023 ingezet voor dekking van een deel van genoemde kosten.

Aanpak ondermijning

In 2023 is het nieuwe Meerjarenbeleidsplan integrale veiligheid vastgesteld voor 2023 tot en met 2026 evenals het Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid 2023. De aanpak van ondermijning is daarin opgenomen. In regionaal verband is versterking georganiseerd door een Ondersteuningsteam Amstelland. Dit Ondersteuningsteam moet de Amstelland gemeenten versterken waar het gaat om de gegevensverzameling en juridische ondersteuning. In Diemen zijn er in het afgelopen jaar 8 integrale handhavingsacties geweest op de bedrijventerreinen waarbij diverse bedrijven (47) zijn gecontroleerd. Daarnaast zijn er in 2023 ook weer diverse woningen (85) gecontroleerd via de methodiek Scheerlicht. In 2023 zijn we daarnaast begonnen met het opleggen van boetes wegens overtreding van de huisvestingswet/-verordening waarbij onrechtmatige onttrekking van woonruimte plaatsvond.

Ook is opdracht gegeven om het ondermijningsbeeld van de Amstelland gemeenten te actualiseren in 2024. Vanuit regionale versterkingsgelden zal ook een (regionale) uitbreiding van de software gaan plaatsvinden in 2024.

Extra controleur openbare ruimte

Er heeft in 2023 een financiële correctie plaatsgevonden voor de bezetting van het Team Handhaving. In 2019 zijn er twee controleurs openbare ruimte aangenomen in plaats van één boa. Op die manier is het rooster beter dekkend gemaakt. Bovendien is bij veel overtredingen in Diemen sprake van bestuursrechtelijke handhaving. Met de controleurs kunnen we dus effectiever handhavend optreden in de openbare ruimte. Dekking van de meerkosten van twee controleurs uit het salarisbudget voor handhaving bleek niet meer mogelijk. Daarom is structureel een budget van € 30.000 toegekend om het verschil in salariskosten tussen een boa en twee controleurs openbare ruimte op te vangen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
1.1 - Minder criminaliteit (inclusief minder adres- en identiteitsfraude)	
1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving	
1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit	
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers.	Via de veiligheidsdagen op 27 mei 2023 en op zaterdag 9 september 2023 is voorlichting gegeven over onder andere cybercriminaliteit en misbruik bankpassen. Daarnaast is via het ondernemersplatform informatie over ondermijning verspreid.
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging.	De beveiliging in het stationsgebied Diemen Zuid is vanaf 1 januari 2023 tot en met 31 maart 2023 en vanaf 1 oktober 2023 tot en met 31 december 2023 uitgevoerd in samenwerking met het bedrijfsleven.
1.1.3 - Deelnemen aan RPCAA (informatie en voorlichting aan ondernemers).	De gemeente heeft actief deelgenomen aan het RPCAA en heeft via het ondernemersplatform informatie over bestrijding criminaliteit en ondermijning verspreid.
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspansels locatiegericht.	Hieraan is deelgenomen.
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterrainen.	KVO trajecten zijn vanwege de administratieve last inmiddels opgeheven en vervangen door gerichte overleggen met de winkelgebieden en de bedrijventerrainen.
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten.	De veiligheidsdagen en de inzet van Samen Veilig zijn gerealiseerd in 2023. Woninginbraken is daarbij steeds een thema geweest.
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; verbrede toepassing van de wet Bibob gericht op hennepcultuur, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning).	In 2023 zijn de protocollen voor wat betreft mensenhandel vastgesteld en is de aandachtsfunctionaris mensenhandel aangewezen. Daarnaast is er actief deelgenomen aan de regionale aanpak ondermijning. Het Ondersteuningsteam Amstelland is gevormd en van start gegaan. Ook is actief gebruik gemaakt van de mogelijkheden van het opleggen van bestuurlijke boetes in het kader van overtredingen op grond van de Huisvestingsverordening (ongewenste bewoning).
1.1.8 - Uitrol van project Scheerlicht in heel Diemen (integrale aanpak van woon- en identiteitsfraude, signaleren -criminele- netwerken en signaleren ondermijnende criminaliteit). Daarbij is het uitgangspunt dat repressieve aanpak wordt omgezet in een pro-actieve inzet en uiteindelijk leidt tot een preventieve rol van gemeente en ketenpartners.	Scheerlicht is inmiddels de standaard aanpak (methodiek) geworden en er wordt intensief samengewerkt met de politie en de ketenpartners.
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving	
1.2.1 - Continueren van aanpak jeugdoverlast (inclusief top 600 en deelnemen aan veiligheidshuis)	Dit is in 2023 gerealiseerd.
1.2.2 - Continueren van inzet van straatcoaches, mediation en buurtbemiddeling bij conflicten tussen burens (met name bij koopwoningen).	In 2023 is gestart met een evaluatie van de straatcoaches. Deze evaluatie zal in 2024 een vervolg krijgen, waarbij onderzocht zal worden of de straatcoaches nog passen bij de organisatie, de jeugdproblematiek van de gemeente Diemen, onze werkwijze en budgetten. Waarbij tevens onderzocht wordt of wij dit als organisatie zelf vorm kunnen geven. Tot die tijd zal de huidige inzet van de straatcoaches worden gecontinueerd. De buurtbemiddeling is voortgezet.
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig).	Project samen veilig is voortgezet in 2023.
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijv. Alcoholverbod, sluiting panden en tijdelijk huisverbod).	Er zijn in 2023 38 bestuurlijke maatregelen opgelegd.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving	
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan.	In 2023 zijn er 8 integrale handhavingsacties geweest op bedrijventerreinen waarbij 47 bedrijven zijn bezocht.
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten.	In 2023 zijn de draaiboeken nafase en calamiteiten in het sociaal domein geactualiseerd. Daarnaast is er op 26 september 2023 een GRIP inzet geweest toen er in een berging een hoeveelheid explosieven werd aangetroffen tijdens een politieonderzoek.
1.3.3 - Jaarlijks laten uitvoeren van de Veiligheidsmonitor/Veiligheidsindex (in plaats van tweejaarlijks als gevolg van bezuinigingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid).	De veiligheidsmonitor is ook in 2023 uitgevoerd.
1.3.4 - Voorzetting beveiliging Bergwijkpark en Campus Diemen Zuid op het reguliere niveau.	De beveiliging is aanbesteed tot 2027.
1.3.5 - Aandacht voor een veilige, goed verlichte inrichting van de openbare ruimte.	Daar waar nodig worden maatregelen getroffen indien passend binnen de randvoorwaarden.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1.1.1 - Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoner van 12 -17 jaar (verplicht)	7	11	7
1.1.2 - Aantal winkeldiefstallen per 10.000 inwoners (verplicht)	10,37	17,8	10,07
1.1.3 - Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht) (berekend)	5,78	4,5	4,70
1.1.4 - Diefstal en inbraak uit woning per 10.000 inwoners (verplicht)	14,46	18,0	6,71
1.1.5 - Vernielingen en beschadigingen (in openbare ruimte) per 10.000 inwoners (verplicht)	33,31	36,50	35,38
1.1.6 - % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning sexinrichting)	100%	100%	100%
1.1.8 - Aantal integrale adrescontroles (binnen project Scheerlicht) ¹⁷	200	100	85
1.2.1 - Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen burens	21	10	18
1.2.2 - Aantal openbare ordemaatregelen	15	20	39
1.3.1 - Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners ¹⁸	NB	NB	NB
1.3.2 - % aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt	NB	17%	NB
1.3.3 - % dat in enige mate overlast heeft van buurtbewoners ¹⁸	NB	NB	NB

¹⁷ Betreft individuele adressen, die soms meermalen worden gecontroleerd.

¹⁸ Indicatoren zijn vervallen als verplichte indicatoren en niet meer inzichtelijk via "waarstaatjegemeente.nl".

2. Verhoogde zelfredzaamheid

2. Verhoogde zelfredzaamheid
Subdoelen
2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid	
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag.	Hiervoor is aandacht geweest op de veiligheidsdagen op 27 mei 2023 en 9 september 2023.
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepapps en deelname aan burgernet).	Er zijn enkele ondersteunende maatregelen getroffen waaronder het ophangen van borden (buurtpreventie) en het stimuleren van AED initiatieven.
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie).	Hieraan is geen vorm gegeven. De inzet bij samen veilig komt van ROC studenten in het kader van hun opleiding tot Buitengewoon Opsorings Ambtenaar.
Subdoel 2.2 - Meer bedrijven en instellingen nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid	
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten.	Via gerichte voorlichting via het ondernemersplatform en de gerichte overleggen is hieraan vorm gegeven.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
2.1.1 - Aantal geworven en ingezette vrijwilligers die in het kader van het project Samen Veilig politie en/of brandweer ondersteunen.	00 (nu via ROC Stagiaires)	8	0 (gaat via ROC stagiaires)

3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving

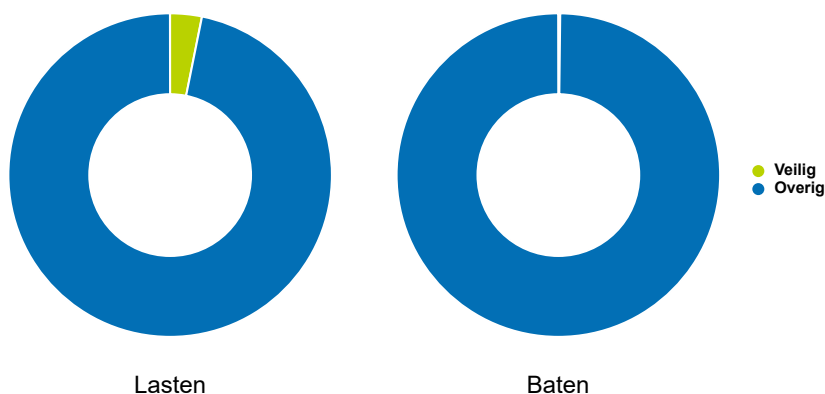
3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving
Subdoelen
3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma.
3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma	
3.1.1 - Jaarlijks wordt een handhavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving.	In 2023 is een actueel uitvoeringsplan vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgesteld. Dit plan is aangeboden aan de provincie in het kader van het interbestuurlijk toezicht, waarbij de provincie het oordeel adequaat heeft toegekend.
3.1.2 - Heldere communicatie over handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma.	Alle plannen die hierop betrekking hebben zijn volgens de daarvoor geldende regels gepubliceerd. Verder is via social media aandacht besteed aan diverse handhavingsactiviteiten.
3.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken.	De handhavers zijn zichtbaar op straat geweest. Met het programma Op Orde zijn verdere stappen gezet om de taken binnen te verlichten. Daarmee zijn we bijna wel op het maximaal haalbare niveau in de buiten en binnen taken.
Subdoel 3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving	
3.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregelgeving.	We hebben voor zover als mogelijk integraal toezicht toegepast. Het afgelopen jaar hebben er meerdere gesprekken met de Omgevingsdienst om meer zicht te krijgen op de verrichte werkzaamheden en het nakomen van de gemaakte afspraken.
3.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband.	In 2023 zijn op diverse gebieden op het VTH gebied in projectvormen gewerkt aan de samenwerking. Ook in 2023 was één van de grootste projecten de harmonisatie van de werkprocessen in het kader van de Omgevingswet.

Wat heeft het gekost?

Veilig	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-3.293	-3.412	-3.499	-3.758	-259
Structurele baten	79	50	39	218	179
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Structureel	-3.213	-3.362	-3.460	-3.540	-79
Incidentele lasten	-15	-	-54	-38	16
Incidentele baten	35	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	35	19	-16
Saldo Incidenteel	20	-	-19	-19	-
Saldo van de baten en lasten	-3.193	-3.362	-3.479	-3.559	-79

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen naar 2024.

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
710203 Tweede voertuig handhaving en Toezicht	70	-	70	D

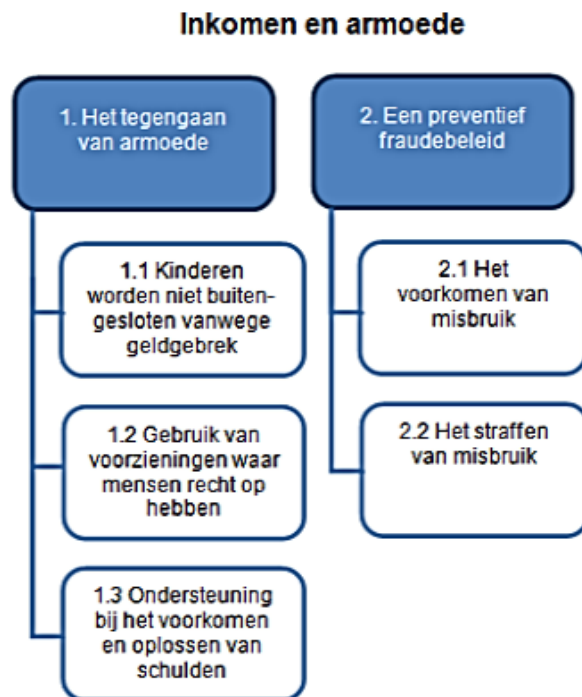
Toelichting investeringen:

- 710203 - Het voertuig is reeds besteld. Deze wordt in 2024 afgeleverd. Daarom wordt de investering doorgeschoven naar 2024.

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder: M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Bijstand en re-integratie

In 2023 zijn er 45 mensen uitgestroomd uit de bijstand naar werk. Dit zijn minder mensen dan eerdere jaren. Door aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt lukt het veel mensen om werk te vinden of te behouden. De mensen die nu nog in de bijstand zitten hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De re-integratie van deze mensen vereist langdurige intensieve begeleiding en inzet van diverse maatwerktrajecten. De re-integratieuitgaven zijn daardoor in 2023 hoger uitgevallen dan begroot.

Bijstandsuitkeringen

Het aantal bijstandsontvangers is gedaald, van 289 in 2022 per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder naar 248 in 2023. Dit komt overeen met de landelijke trend. De belangrijkste uitstroomreden is werk.

Bijzondere bijstand

De uitgaven voor bijzondere bijstand zijn in 2023 lager dan begroot. In 2022 was er nog een overschrijding vanwege hogere inrichtingskosten voor statushouders. In 2023 was het aantal gehuisveste statushouders volgens verwachting. In 2024 zullen wel extra statushouders worden gehuisvest.

De grootste uitgaven voor bijzondere bijstand in 2023 waren de energietoeslagen. Daarna waren de hoogste uitgaven:

1. Individuele inkomenstoelage (voor langdurige minima)
2. Kosten woninginrichting
3. Kosten bewindvoering of budgetbeheer
4. Doe mee regeling

Naast lagere kosten voor woninginrichting, zijn ook de kosten voor bewindvoering gedaald. Er zijn meer inwoners uitgestroomd dan ingestroomd.

Sociale werkvoorziening

Pantar, de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening, ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidiebijdrage is gebaseerd op een schatting van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De sociale werkpopulatie loopt af, de afloop ervan is moeilijk in te schatten.

Omdat de sociaal ontwikkelbedrijven landelijk (financieel) onder druk staan als gevolg van de loon- en prijsontwikkeling, heeft het kabinet in 2023 incidenteel € 190.000 extra verstrekt. Via de 4e kwartaalbrief zijn deze middelen geclaimd en is het budget met dit bedrag verhoogd.

In de financiële toelichting komen de definitieve cijfers met een verklaring.

Armoedebelief en minimaregelingen

De gemeente geeft extra financiële ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen om maatschappelijke participatie mogelijk te maken en problemen te voorkomen. We voeren een ruimhartig armoedebelief, waarbij niet-gebruik wordt tegengegaan, onder andere door zoveel mogelijk minimaregelingen automatisch toe te kennen. We besteden extra aandacht aan minimahuishoudens met opgroeiende kinderen. We willen niet dat deze kinderen uitgesloten worden van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek, maar willen dat ze gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen.

Ook in 2023 hebben de huishoudens met een laag inkomen de gevolgen van de stijgende energieprijzen en inflatie ervaren. Mogelijk juist afgelopen jaar, omdat de daadwerkelijke energielasten pas in 2023 toenamen vanwege aflopende energiecontracten. In 2023 is veel ingezet op het extra ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben, onder andere met de energietoeslagen en de maatregelen van de Steunimpuls van najaar 2022.

- Er is extra ingezet op het onder de aandacht brengen van regelingen en ondersteuningsmogelijkheden voor minima onder andere met behulp van het communicatieoffensief en de ontwikkeling van nieuw communicatiemateriaal. Daarnaast zijn er verschillende acties geweest in het kader van de Vliegende Brigade.
- De begroting is verhoogd om het aanbod voor kinderen via de Stadspas uit te breiden. Deze pilot loopt tot augustus 2025. Onderdeel hiervan is het kindtegoed, wat jaarlijks op de pas wordt gestort voor kinderen tot en met 14 jaar. In 2023 is ook een eenmalige extra storting gedaan van het kindtegoed op de Stadspas.
- Er is een draagvlakonderzoek uitgevoerd voor de realisatie van een noodhulpbureau in Diemen. Besluitvorming hierover vindt in 2024 plaats.
- De gemeente is in gesprek met scholen over de armoedeaanpak op scholen.
- De (mogelijk) rechthebbende inwoners die geen individuele inkomensvoorslag hebben aangevraagd, zijn geattendeerd op de aanvraagmogelijkheid.
- Om inwoners met betalingsachterstanden (bij onder meer energieleveranciers) eerder hulp te kunnen bieden is de aanpak Vroeg Eropaf uitgebreid.
- Er zijn 14 uitgiftepunten voor menstruatieproducten gerealiseerd in Diemen.
- Het college heeft onderzoek laten doen naar de omvang en samenstelling van de minimapopulatie en de effecten van het armoedebelief op de inkomenspositie van minimahuishoudens in de gemeente Diemen. Dit heeft een armoedemonitor en een inkomenseffectrapportage opgeleverd.
- Voedselbank Diemen is gestart met een winkelformule.

In 2024 wordt de Steunimpuls geëvalueerd en een rekenkameronderzoek naar armoede en sociale ongelijkheid uitgevoerd. Op basis van onder andere deze informatie wordt nieuw beleid ontwikkeld, om inwoners met een laag inkomen zo gericht mogelijk te ondersteunen.

Werken met ervaringsdeskundigen

We treden actief op om armoede en de effecten daarvan te bestrijden. Armoede levert veel stress op. Daarom biedt de gemeente Diemen een dienstverlening die daar rekening mee houdt en die toegankelijk, begrijpelijk en behulpzaam is. Waar mogelijk werken we daarom met ervaringsdeskundigen bij het ontwikkelen en evalueren van beleid en inkoop van voorzieningen. Ook bij het ontwikkelen van nieuw armoedebelief in 2024 willen we werken met mensen die opgeleid zijn om vanuit hun ervaringsperspectief mee te denken.

Schuldhelpverlening

In 2023 hebben twee belangrijke veranderingen plaatsgevonden: Halvering van de schuldenregeling en inzetten van saneringskrediet.

Vanaf 1 juli 2023 heeft het rijk de duur van een schuldregeling gehalveerd: van 3 jaar naar 18 maanden. Dit, in de hoop dat mensen met problematische schulden zich sneller aanmelden. Madi Diemen die schuldhelpverlening namens gemeente Diemen uitvoert, merkt niet dat de verkorting leidt tot een hogere instroom of andere ontwikkelingen.

Sinds 1 januari 2023 werkt Madi schuldhelpverlening met saneringskrediet. Met een saneringskrediet worden alle schuldeisers in één keer afgelost. De inwoner heeft dan nog één schuldeiser: de Kredietbank Amsterdam namens gemeente Diemen. Het doel is om inwoners schuldenrust te bieden. Ze worden niet meer maandelijks benaderd door

schuldeisers. Inwoners hebben bij Madi aangegeven dit een fijne verbetering te vinden. Bijkomend voordeel is dat het minder administratiedruk bij Madi en bij de schuldeisers geeft omdat geen contact meer nodig is met de schuldeisers.

In 2023 is er 7 keer saneringskrediet aangevraagd. Daarvan zijn er 3 toegewezen, 1 afgewezen en 3 zijn in behandeling. Inwoners hebben bij Madi aangegeven dit een fijne verbetering te vinden. Bijkomend voordeel is dat het minder administratiedruk bij Madi en bij de schuldeisers geeft omdat geen contact meer nodig is met de schuldeisers. In 2023 is er 7 keer saneringskrediet aangevraagd. Daarvan zijn er 3 toegewezen, 1 afgewezen en 3 zijn in behandeling.

In 2023 waren er 8 aanvragen voor schuldhelpverlening aan ondernemers, een lichte stijging ten opzichte van 2022 (6 aanvragen). Zuidweg en Partners, die schuldhelpverlening aan ondernemers namens gemeente Diemen uitvoert en landelijk opereert, ziet landelijk een grote toename aan aanvragen. Met name doordat ondernemers in de problemen komen nu ze de landelijke corona steunmaatregelen (Tozo, NOW, Tonk) terug moeten betalen. Diemen blijft wat dat betreft, in positieve zin, achter.

Tozo schulden bij de gemeente

126 ondernemers hebben Tozo lening voor bedrijfskrediet ontvangen, 95 ondernemers betalen terug en met 31 ondernemers zijn we in contact over de betaling.

Brede Ondersteuning - hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire

Het rijk heeft gemeenten gevraagd om brede ondersteuning te bieden aan (mogelijk) gedupeerde ouders en kinderen van erkend gedupeerde ouders op vijf leefgebieden: financiën, wonen, zorg, gezin en werk.

Het faciliteren van een nieuwe start is maatwerk. De ene inwoner heeft meer hulp nodig dan de andere inwoner om uiteindelijk dezelfde startpositie te krijgen. In het plan van aanpak wordt vastgelegd wat er wordt gedaan om tot een nieuwe start te komen.

Er zijn 78 plannen van aanpak sinds de start van de brede ondersteuning in februari 2021. In principe wordt voor elk gezinlid een apart dossier gemaakt. Er zijn nog een aantal plannen van aanpak waar nog kinderen onder vallen. Op alle dossiers wordt actief hulp verleend.

In juli 2023 zijn nieuwe doelgroepen toegevoegd aan de regeling (Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021): ex-toeslagpartners van gedupeerde aanvragers van kinderopvangtoeslag en nabestaanden van een overleden gedupeerde aanvrager of een overleden kind. In 2023 komen die mondesmaat binnen.

In 2023 is het aantal casusregisseurs uitgebreid van 1 naar 3. Die uitbreiding was nodig: een aantal hulpvragen zijn complex en of met multi-problematiek en kosten veel tijd.

Onderdeel van de aanpak is om publieke schulden van door de belastingdienst erkende gedupeerden kwijt te schelden. Bij de gemeente gaat het om het kwijtschelden van schulden op de bijstand, Bbz, IOAW en IOAZ. In 2023 is € 14.908 kwijtgescholden.

Ontheemde Oekraïners

Eind november 2022 is door de staatssecretaris van J & V een dringend beroep gedaan op de gemeenten om meer capaciteit beschikbaar te stellen voor de opvang van Oekraïners.

Door de gevechtsontwikkelingen in Oekraïne leek het erop dat er een toename in de vluchtelingenstroom op gang zou komen. Hierop is door de gemeente Diemen gereageerd door eind 2022 24 extra bedden voor drie maanden bij het VIA Hotel te reserveren.

Uiteindelijk is de toename van het aantal ontheemden uit de Oekraïne achter gebleven bij de verwachtingen van de staatssecretaris en heeft de gemeente de reservering bij het VIA Hotel niet voortgezet. De reservering gedurende drie maanden is wel gemeld zodat deze beschikbare bedden wel voor vergoeding in aanmerking komen.

De reguliere opvang van de overige ontheemden uit de Oekraïne (91 personen) is voortgezet via de tijdelijke opvang in de studio's.

Energietoeslagen 2023

Inwoners met een laag inkomen hebben voor 2022 en voor 2023 een energietoeslag van € 1.300 kunnen aanvragen. Er was ook een energietoeslag naar draagkracht voor inwoners met een hoger inkomen die ook financiële problemen hadden vanwege de gestegen energieprijzen. De gemeente Diemen heeft de regeling zoveel mogelijk automatisch toegekend. Huishoudens die de energietoeslag 2022 hebben ontvangen, hoefden in 2023 geen nieuwe aanvraag te doen. Via het Inlichtingenbureau is in 2023 een inkomenstoets gedaan. Alle rechthebbenden hebben de energietoeslag 2023 in december 2023 ambtshalve toegekend gekregen. Alle andere huishoudens kunnen tot 1 juli 2024 een aanvraag doen bij de gemeente.

Studenten hebben in 2023 via Dienst Uitvoering Onderwijs een tegemoetkoming in de energiekosten ontvangen. De gemeente Diemen had € 257.000 begroot voor een energietoeslag voor studenten. Deze middelen zijn ingezet voor de uitkering van de energietoeslag 2023 en de energietoeslag naar draagkracht.

Voor de energietoeslagen is 2023 afgesloten met een tekort van € 463.000. De extra middelen die het Rijk via de decembercirculaire 2022 beschikbaar heeft gesteld, zullen via de kwartaalbrieven in 2024 worden geclaimd. Deze middelen lijken voldoende te zijn om alle energietoeslagen te kunnen uitkeren.

Met de energietoeslagen hebben we een grote groep financieel kwetsbare inwoners kunnen ondersteunen. In 2024 vervalt de energietoeslag. De gemeente neemt in de ontwikkeling van het armoedebeleid mee hoe we de gevolgen daarvan kunnen verzachten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Het tegengaan van armoede

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden	
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	Het gebruik van de Stadpas door kinderen in gezinnen met financiële moeilijkheden is verder gestimuleerd door de uitbreiding van het Stadspas aanbod, onder andere met het kindtegoed en meer educatieve, culturele en sportieve activiteiten. De participatieregelingen en de Stadspas voor kinderen zijn onder de aandacht gebracht door communicatieacties via de website en andere communicatiekanalen. Er is nieuw communicatie- en informatiemateriaal ontwikkeld. Daarnaast zijn netwerkpartners, waaronder scholen en energiecoaches, actief geïnformeerd over de regelingen en ontwikkelingen en is het nieuwe informatiemateriaal verspreid. In het najaar zijn klanten die het tegoed van de 'doe-mee-regeling' nog niet volledig hadden gedeclareerd telefonisch benaderd en hierop gewezen.
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	Net als voor de regelingen voor kinderen is ook actief gecommuniceerd over de regelingen voor de gehele minimadoelgroep. Specifiek zijn brieven verstuurd over de individuele inkomens toeslag. Klanten die geen individuele inkomens toeslag hebben aangevraagd, maar hier (mogelijk) wel recht op hebben zijn hierop geattendeerd middels een brief met aanvraagformulier of telefonisch benaderd. Daarnaast zijn er verschillende acties geweest in het kader van de vliegende brigade om beter aan te kunnen sluiten en mensen te vinden die we niet bereiken om mensen te informeren over de regelingen.
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden	
1.3.1 - Organiseren van workshops "ondersteuning thuisadministratie" ter preventie van schulden.	Maandelijks wordt door Madi Diemen de postsorteergroep georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten worden inwoners van Diemen die daar behoefte aan hebben geleerd hun (financiële) administratie te ordenen. Daarnaast geeft Humanitas ondersteuning bij de thuisadministratie.
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer.	In 2023 hebben 11 inwoners gebruik gemaakt van budgetbeheer. Het gaat om financieel kwetsbare inwoners. Door de inzet van budgetbeheer worden schulden voorkomen (preventie) of ontstaat een stabiele financiële situatie waardoor schuldhelpverlening mogelijk wordt. Omdat in 2023 bleek dat veel inwoners al lang in budgetbeheer zaten, is de gemeentelijke vergoeding gestopt voor inwoners die financieel zelfredzaam zijn. Dit is gebeurd in samenspraak met de betrokken inwoners.
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum	
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag.	Als de termijn van vier weken wordt overschreden en het aannemelijk is dat er recht op bijstand bestaat wordt op verzoek van een uitkeringsgerechtigde een voorschot betaald. Dit komt slechts enkele keren per jaar voor.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de "Doe mee" regeling.	55%	90%	57%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand.	76% ¹⁹	80%	85%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen.	29	28	24

2. Een preventief en straffend fraudebeleid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

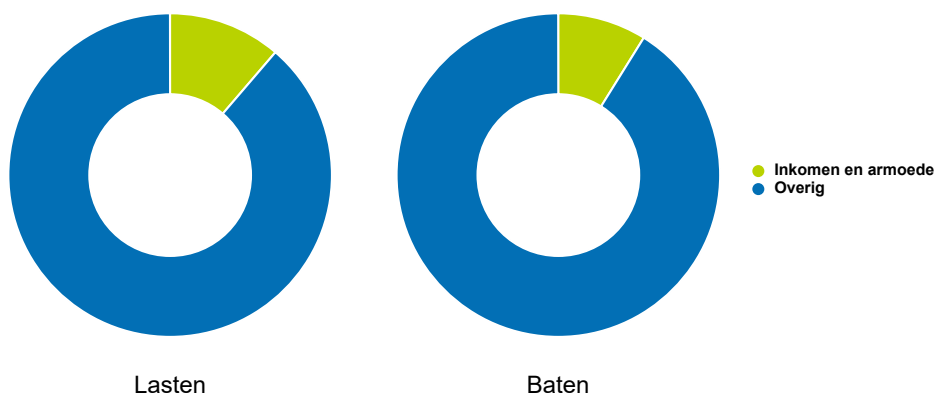
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik	
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten.	Aan iedereen die een bijstandsuitkering krijgt, wordt het handboek met rechten, plichten en informatie verstrekt. Dit handboek wordt in een persoonlijk intakegesprek toegelicht
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten.	Er worden uitsluitend individuele gesprekken gevoerd om mensen te informeren over rechten en plichten. Bij het geven van groepsvoorlichting is de privacy van uitkeringsgerechtigden in het geding. De praktijk laat ook zien dat de situaties van mensen te veel verschillen om groepsgewijze informatie te verstrekken
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik	
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering door middel van onder andere een huisbezoek.	Er vindt zorgvuldige screening plaats tijdens het aanvraagproces. De rechtmatigheid en de naleving van verplichtingen wordt daarnaast gecontroleerd door middel van periodieke en signaalgestuurde onderzoeken. Bij twijfel of onduidelijkheid over de woonsituatie wordt een huisbezoek afgelegd
2.2.2 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd.	Bij schending van de inlichtingenplicht wordt een boeteonderzoek gedaan. Bij de beoordeling van de boete wordt rekening gehouden met de mate van verwijtbaarheid, de hoogte van de benadeling, en de financiële draagkracht. Er wordt terughoudend omgegaan met het opleggen van boetes. Het moet voldoende duidelijk zijn dat het gaat om fraude en niet om een vergissing of onwetendheid van de betrokkene

¹⁹ Exclusief (ambtshalve) energietoeslag

Wat heeft het gekost?

Inkomen en armoede	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-10.571	-10.514	-10.586	-10.301	285
Structurele baten	7.708	7.549	8.377	8.316	-61
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	268	268
Saldo structureel	-2.863	-2.965	-2.209	-1.717	492
Incidentele lasten	-5.050	-62	-3.175	-3.270	-95
Incidentele baten	3.619	-	1.326	1.517	191
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	1.429	938	-491
Saldo incidenteel	-1.431	-62	-420	-815	-395
Saldo van de baten en lasten	-4.294	-3.027	-2.629	-2.532	97

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Steunimpuls

In de 2e kwartaalbrief is € 145.000 beschikbaar gesteld voor een steunimpuls. In 2023 is ingezet op het extra ondersteunen van inwoners die dit nodig hebben, onder andere met de energietoeslagen en de maatregelen van de steunimpuls. Alvorens het budget van de steunimpuls in te zetten zijn de regulier budgetten gebruikt. Dit heeft ertoe geleid dat er vanuit de steunimpuls nog een budget van € 137.000 resteert. Dit budget willen we in 2024 inzetten. Inzet van deze middelen hangt af van de uitkomsten van de evaluatie van de steunimpuls.

Basisbanen

In november 2021 is er een amendement van de Ouderenpartij Diemen ingediend en er is een toezegging gedaan om in 2022 en 2023 te starten met twee basisbanen.

In 2023 is geprobeerd om basisbanen te realiseren. Dat is niet gelukt. Het ziet ernaar uit dat in de eerste helft van 2024 wel een basisbaan gerealiseerd kan worden. Het verzoek is om het in 2023 gereserveerde budget van € 106.000 over te hevelen naar 2024 en 2025 (€ 53.000 per jaar).

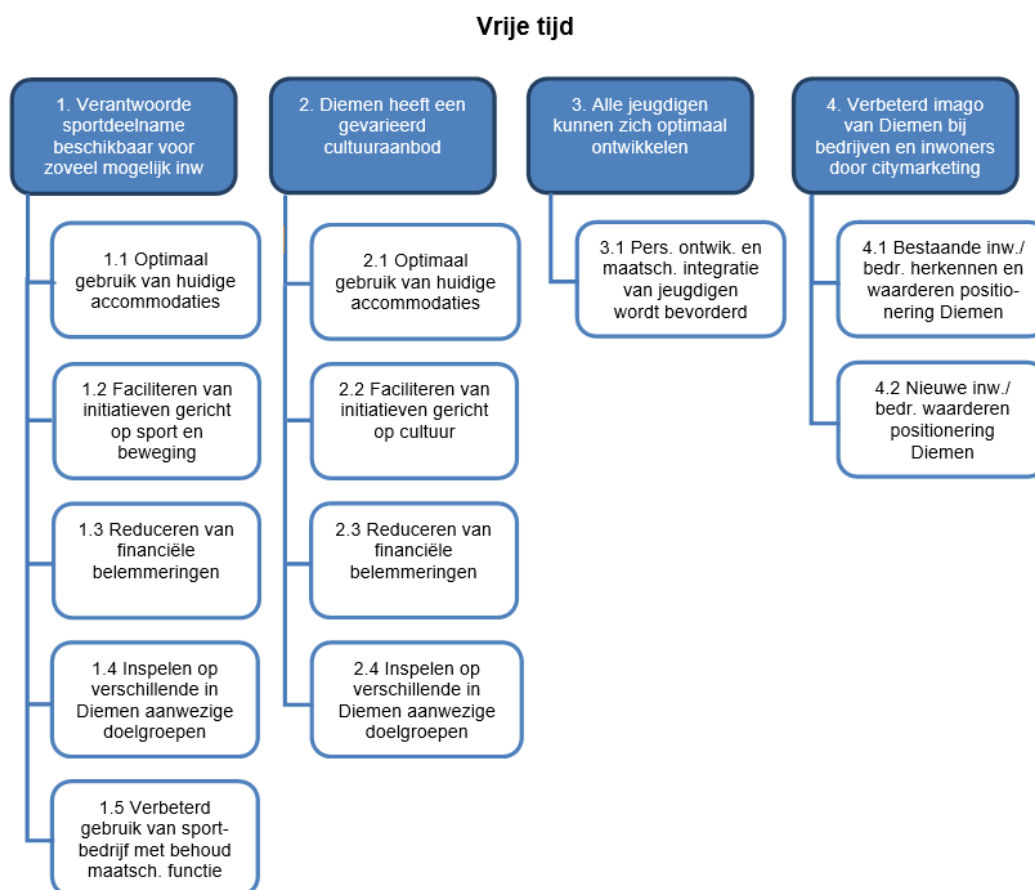
Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
Geen investeringen binnen dit programma				-

Vrije tijd

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Uitbreiding taken Sportbedrijf

Als gevolg van het toenemend gebruik van de accommodaties van het sportbedrijf was het ook noodzakelijk om de formatie, met name ten aanzien van beheer, aan te passen. Hiervoor is 0,22 fte extra benodigd.

Ontwikkeling Sportcentrum Duran

Zie hiervoor het programma Gebiedsontwikkeling paragraaf Gebiedsontwikkeling Sportcentrum/zwembad Duran & Middelbare school.

Invulling sportparkmanagement

Op 1 maart 2023 trad een sportparkmanager in dienst bij Stichting Welzijn Diemen. De sportparkmanager bood ondersteuning aan verschillende sportverenigingen en fungeerde als kwartiermaker voor het vernieuwde lokale sportakkoord. Omdat per december het contract van de huidige sportparkmanager is beëindigd is gezocht naar opvolging. Vanaf maart 2024 zal deze positie opnieuw worden ingevuld. Het salaris van de sportparkmanager wordt uiteindelijk niet gefinancierd via het lokale sportakkoord, maar via de integrale ontwikkeling GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord).

Ontwikkelingen Theater de Omval

Vanaf 2019 is ingezet op verkenningen om te komen tot uitbreiding van theater de Omval. In 2023 was het zover: Een mooie uitbreiding van theater de Omval en een culturele huiskamer van Diemen. Dit ging niet vanzelf en er zijn inmiddels diverse lessen getrokken als het gaat om de aanpak van de uitbreiding van theater de Omval. Fysiek is het mooie resultaat zichtbaar. De OBA heeft haar intrek genomen en er is meer beschikbaarheid van goede zalen voor lessen en cursussen. Cultuur komt dichterbij de mensen en het ondersteunt inwoners van Diemen in hun persoonlijke ontwikkeling.

Met de fysieke uitbreiding zijn we er nog niet. Geconstateerd is dat extern financieel- en bedrijfsvoeringsonderzoek nodig is. Na een lastige periode (corona, verbouwing, wisseling van management, ziekte en uitval van personeel) voor stichting de Omval heeft zij aangegeven in 2023 de weg omhoog te willen inzetten. Dit heeft ook een toename in de hoogte van de subsidieaanvraag tot gevolg. Eind 2023 is daarom een externe onderzoeksaanvraag uitgezet bij een onderzoeksbureau. Dit onderzoek heeft als doel om te analyseren welke middelen Stichting de Omval nodig heeft om een realistisch toekomstbeeld te ontwikkelen, evenals de benodigde stappen en keuzes die daarbij gemaakt moeten worden. De afronding van dit onderzoek staat gepland vóór de kadernota 2025.

Garantiesubsidies Omval en Diemer Festijn

De Omval en het Diemer Festijn hadden in 2023 de mogelijkheid om gebruik te maken van een garantiesubsidie.

- Voor de Omval is incidenteel een garantiesubsidie van maximaal € 100.000 verleend voor de verhoogde energielasten. De Omval heeft aangegeven de noodzaak bij ons begin 2024 aan te tonen. Deze subsidie zal in 2024 worden uitgekeerd.
- Voor het Diemer Festijn is een garantiesubsidie van maximaal € 25.000 verleend. In 2022 is de vooruitbetaalde garantiesubsidie teruggestort vanwege meevallende baropbrengsten. In 2023 is na actieve inspanningen om extra inkomsten te genereren, zoals via sponsoring en (landelijke) fondsen, heeft het Diemer Festijn uiteindelijk een beroep gedaan op € 12.775.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners			
Subdoelen			
1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties			
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging			
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen			
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen			
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1.5 - Aantal bezoekers Sportcentrum	220.000	250.000	250.000

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties	
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruiksrooster.	In overleg met de gebruikers zijn de gebruiksroosters voor de sportaccommodaties opgesteld. Overdag is het onderwijs de gebruiker, in de na-middag de na-schoolse opvang en de welzijnstichting en vanaf 17.00 uur de georganiseerde sport. In 2023 zagen we een toename van gebruik door de niet-georganiseerde sport.
1.1.2 - Schoonmaken, onderhoud en beheer van de sportaccommodaties.	Er zijn vier sporthalbeheerders die zeven dagen per week zes locaties in Diemen schoonmaken en beheren. In het jaarlijkse zaal overleg en de sportraad komt het schoonmaken en beheer regelmatig ter sprake. Over het algemeen zijn de gebruikers tevreden over de kwaliteit en de service van de beheerders.
1.1.3 - Faciliteren van online verhuur van accommodatie.	Ook in 2023 zagen we weer een toename van de online verhuur van de sportaccommodaties. Er was een toename van ruim 20%.
Subdoel 1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging	
1.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen.	De gemeente heeft subsidies verleend ter ondersteuning van diverse initiatieven, waaronder voetbaltoernooien, G-tennis, schoolsportdagen, de Diemercross en de avondvierdaagse.
1.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven.	De gemeente ondersteunt nieuwe initiatieven niet alleen door het verstrekken van financiële bijdrages, maar stelt ook haar kennis en netwerk beschikbaar. Dit gebeurt in samenwerking met bijvoorbeeld vakleerkrachten gymnastiekonderwijs, buurtsportcoaches en de sportparkmanager.
Subdoel 1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen	
1.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen.	Niet commerciële gebruikers betalen een lager tarief. Organisatoren van sport- of beweegevenementen ontvangen een subsidie (zie ook 1.2.1).
1.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen.	De Diemense verenigingen betalen voor het gebruik van de accommodaties een lager tarief dan de overige gebruikers.
1.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden om te sporten en muziek te maken ²⁰ .	Met ondersteuning van de Stadspas konden bezoekers gebruik maken van gereduceerde tarieven voor toegang tot het Duran Zwembad. Daarnaast kunnen inwoners met behulp van het Jeugdfonds Sport en Cultuur een vergoeding ontvangen voor contributiekosten.
Subdoel 1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen	
1.4.1 - Specifieke doelgroepenbeleid formuleren als onderdeel van de Sportnota.	In de laatste sportnota zijn de volgende speerpunten opgenomen: • meer senioren fit en actief • betere gezondheid door sport en bewegen • goede voorzieningen voor sport, bewegen en een actieve levensstijl.

²⁰ De prestatie indicator voor dit subdoel is opgenomen in het programma Inkomen en armoedebeleid onder 1.1.1.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie	
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering.	Ook in 2023 is het gebruik van de sportaccommodaties, met name van het zwembad, flink toegenomen. Het aantal verhuurde uren is met 17 % gestegen en ook de totale inkomsten stegen fors.
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteiten aanbod door in te spelen op trends.	Voortdurend worden de activiteiten van het sportbedrijf gemonitord en, indien nodig, aangepast. Zo is bijvoorbeeld in 2023 de frequentie van het aantal aqua disco's verminderd (vanwege minder belangstelling), maar het aanbod van lezwemmen voor volwassenen vergroot vanwege de toenemende vraag.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1.1.1 - Aantal uren verhuur	17.000	15.000	20.150
1.3.1 - % niet sporters (verplicht)	45%	45%	45%
1.5.1 - % actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden ²¹	50%-	50%	50%

²¹ Deze indicator is komen te vervallen als "verplichte indicator".

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod
Subdoelen
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties	
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie.	Verscheidene organisaties, zoals Stichting De Omval en ASV De Schakel, hebben de mogelijkheid om zelf verhuuractiviteiten te verrichten.
2.1.2 - Beschikbaar stellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken.	Reguliere subsidies zijn beschikbaar gesteld voor culturele instellingen in Diemen.
Subdoel 2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur	
2.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen.	Reguliere subsidies zijn beschikbaar gesteld voor culturele initiatieven, zoals de Kunstprijs Diemen.
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven.	Partijen worden gestimuleerd om initiatieven te ontwikkelen. Waardevolle informatie wordt actief vanuit gemeente gedeeld binnen het netwerk.
Subdoel 2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen	
2.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen.	In 2023 zijn diverse subsidieaanvragen toegekend die boven de geïndexeerde begroting lagen om financiële belemmeringen te voorkomen.
2.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen/instellingen	De Omval hanteert gereduceerde huurtarieven voor Diemense verenigingen/instellingen.
2.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden bij muzikale vorming.	Met behulp van het Jeugdfonds Sport en Cultuur ontvangen de jongeren vergoeding ontvangen voor contributiekosten, zoals bij de muziekschool.
Subdoel 2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen	
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het cultuuraanbod in Diemen.	De gemeente biedt de scholen de mogelijkheid om gebruik te maken van het programma Met de Klas naar de Omval te gaan. Ook kunnen scholen gebruik maken van een aanbod vanuit de Muziekschool.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
2.1.1 - Aantal betalende bezoekers van De Omval inclusief film.	11.578	8.000	19.575

3. Alle jeugdigen in Diemen kunnen zich optimaal ontwikkelen

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd	
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen.	Met de kinderraad, jongerenraad en via het kinder- en jongerenwerk van Welzijn Diemen wordt besproken wat jeugdigen leuk vinden en goed kunnen. Onder begeleiding van de gemeente of Welzijn Diemen komen hier nieuwe activiteiten of projecten uit voort, zoals het muziekproject in 2023.
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren.	Het jongerenwerk werkt voor, door en met jongeren. In 2023 zijn meerdere jongeren gecoacht door de jongerenwerkers. De coaching is laagdrempelig en is gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid en eigen kracht van jongeren. De jongerenwerkers zijn actief in de wijk en zoeken de jongeren op op de plekken waar zij zich bevinden. Ook zijn er verschillende projecten gestart voor en door jongeren, zoals een fotoproject, kookworkshop en bezoek aan Tropenmuseum.
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken.	In het (online) jongerenwerk staat jongerenparticipatie centraal. Jongeren hebben een actieve inbreng en helpen mee met het organiseren van activiteiten. Daarmee wordt de zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen versterkt.
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie "door jongeren".	De buurtsportcoaches en (online) jongerenwerkers benutten zoveel mogelijk het organiserende vermogen en de capaciteiten van de doelgroep zelf bij het organiseren van diverse activiteiten.

4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

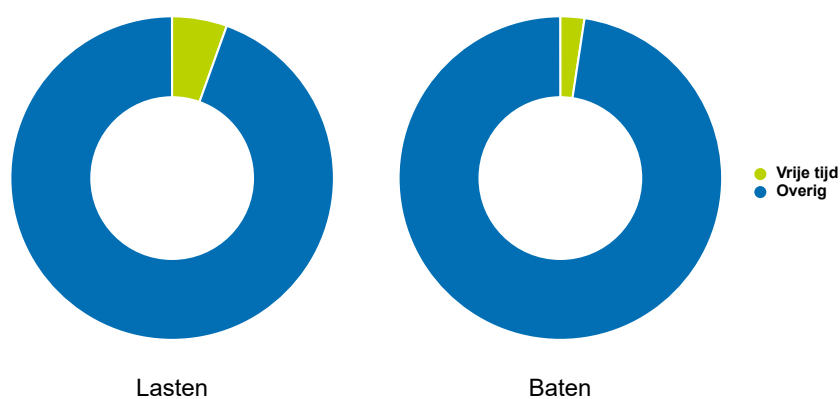
Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen	
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketingnetwerk binnen Diemen.	In 2023 is het netwerk verder uitgebreid. Er zijn nieuwe contacten tot stand gekomen waaruit samenwerkingen bij activiteiten zijn ontstaan of met financiële ondersteuning zijn gerealiseerd. Gekeken is naar mogelijke versterking van elkaar
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen.	Afgelopen jaar is in samenwerking de Rotary Club Diemen een Santa Run georganiseerd om ontmoeting en verbinding tussen bewoners te bevorderen, een klassieke concert reeks met de Sint Petrusbandenkerk mogelijk gemaakt en Wereldmuziek-voorstellingen in de Omval financieel ondersteund. De opening van het Therese Schwartzepark in Holland Park was tevens een eerste aanzet om de bewoners in Holland Park en de Campus met elkaar te verbinden en kennis te laten maken met wat Diemen te bieden heeft
4.1.3 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering.	Er is verder aan productontwikkeling gewerkt om het merk Daarom Diemen meer bekendheid te geven waaronder uitbreiding van Diemo merchandise zoals een tweede Diemo peuterboekje voor kinderen en het jaarlijkse Daarom Diemen magazine waarin Diemen zo breed mogelijk onder de aandacht wordt gebracht.
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers.	Bij alle evenementen waarbij Daarom Diemen betrokken is, wordt een koppeling gemaakt met horeca-ondernemers. In overleg wordt bepaald of het evenement en de ondernemer elkaar kunnen versterken
Subdoel 4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen	
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners.	Wegens de lage leegstandscijfers op zowel de bedrijventerreinen als kantorenlocatie is een gepaste hoeveelheid geld en energie gestoken in deze activiteit. Via facebook, Instagram en website proberen we wel bewoners van buiten de gemeente te betrekken en interesseren voor hetgeen Diemen te bieden heeft
4.2.2 - Doorontwikkelen instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering.	De inhoud van de welkomstenvelop voor nieuwe bewoners waaronder de nieuwe bewoners in Holland Park nodigt uit tot bijvoorbeeld een bezoek aan het zwembad en theater.

Wat heeft het gekost?

Vrije tijd	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-4.555	-5.209	-5.426	-5.869	-444
Structurele baten	1.970	1.742	1.892	1.962	70
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	130	-	-	-	-
Saldo structureel	-2.456	-3.467	-3.534	-3.907	-374
Incidentele lasten	-629	-	-605	-726	-121
Incidentele baten	518	-	903	1.033	130
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-65	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-177	-	298	307	9
Saldo van de baten en lasten	-2.633	-3.467	-3.236	-3.600	-364

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Er zijn geen voorstellen om budgetten over te hevelen naar 2024.

Investeringsen

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
740260 verv parketvloer benedenzaal gymzaal Schoolstraat	60	69	-9	A
740261 Vloer isoleren benedenzaal gymzaal Schoolstraat	15	15	-	A
750244 verv noodverlichting in LED sportcentrum Duran	40	-	40	D
750249 verv pompen Duran	27	-	27	D
750252 Openbare ruimte (sporthal)	946	945	1	A
750253 Elektr install en LED. onderk. terreinmeester	17	6	11	A
750255 Vervangen regeling zwembad Duran	75	-	75	D
750258 Onderhoudsmaterieel Sportvelden	40	-	40	D
760115 verv lichtstraten en dakbedek grijze blok de Omval	110	101	9	A
760116 Plaatsen zonnepanelen grijze blok de Omval	25	20	5	A
760122 verv en verduurzamen ventilatie 't Noorderlicht	125	117	8	A
760203 Klimaatbeheersing Brede Hoed	135	129	6	I
760204 Herinrichting Brede HOED	90	71	19	I

Toelichting investeringen:

- 740260/740261 - Deze investeringen zijn gecombineerd uitgevoerd in 2023.
- 750244/750249/750255 - Deze investeringen dienen doorgeschoven te worden. Door het uitstellen van de scoop 'realiseren nieuw zwembad' zijn deze budgetten noodzakelijk om gebreken of vervanging op te vangen. Grote investeringen worden in de basis niet gerealiseerd. Alleen vervanging indien noodzakelijk.
- 750258 - Deze investering dient doorgeschoven te worden. Het onderhoudsmaterieel moet nog worden aangeschaft.
- 7750253 - Dit werk is gerealiseerd in 2023.
- 7760115/760116 - Deze werkzaamheden zijn met de nieuwbouw bibliotheek gerealiseerd en bekostigd vanuit deze investeringen.
- 760122 - Dit werk is gerealiseerd en opgeleverd in 2023.
- 760203/760204 - Het overgebleven budget wordt gebruikt om het klimaat te optimaliseren en nog iets duurzamer te maken. Verwacht wordt dat dit in 2024 wordt gerealiseerd.

Onderwijs

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse en M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Onderwijsachterstandenbeleid

In 2023 is de nieuwe beleidsperiode voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) gestart. Reserves uit de voorgaande periode zijn gedeeltelijk meegenomen naar de nieuwe beleidsperiode. Het gaat om de helft van het ontvangen budget in 2022. Vanuit het regeerakkoord ligt de focus de komende jaren op de deelname van kinderen aan voor- en vroegschoolse educatie. Om onze doelgroep beter in beeld te hebben en indien nodig bij te sturen in bereik en toeleiding is in 2023 gestart met het gebruik van de Peutermonitor. Ook is de inzet van de Oudercontactfunctionaris (OCF) á € 35.000 voortgezet. De dekking hiervoor verloopt via de OAB-middelen.

Indexatie tarieven leerlingenvervoer 2023

De NEA-index is door onderzoeksbureau Panteia voor leerlingenvervoer voor 2023 vastgesteld op 13.7%. Een hoge NEA-index lag in de lijn der verwachting door een stijging van de brandstofprijzen, de inflatie en de krappe en personeelstekort in de vervoersbranche.

Consulent Wet Educatie en Beroepsonderwijs / beleidsondersteuner laaggeletterdheid

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) om taallessen aan te bieden aan haar laaggeletterde inwoners. Hier krijgt Diemen geoormerkte middelen vanuit de Rijksoverheid voor. In de voorgaande jaren is gebleken dat er een sterk groeiende behoefte is aan deze taallessen. De verwachting voor 2023 was dan ook dat deze lijn door zou zetten. Dit is inderdaad het geval: het aantal aanmeldingen is gestegen van 131 (2022) naar 169 (2023). Voor onder andere het verwerken van de aanmeldingen is in 2021 een consulent WEB/beleidsondersteuner laaggeletterdheid aangesteld. Vanaf 2023 is deze structureel opgenomen in de formatie voor 0,89 fte (€ 70.000). Daarnaast is er in een ambitie uitgesproken om het project 'Taal op School' (taallessen voor niet-Nederlands sprekende ouders van naar de basisschool gaande kinderen) te starten. Na een succesvolle pilot is dit traject in 2023 gecontinueerd. Naast de formele taallessen bieden we in Diemen ook informele sessies met taalmaatjes aan via het Leef- en Leerpunt. Ook deze sessies zijn in 2023 gecontinueerd.

Leerplicht / Leerrecht

Sinds 2022 is de formatie van leerplicht uitgebreid met 0,67 fte. Bij de behandeling van de jaarverslagen vanaf 2020 gaf de gemeenteraad aan het belangrijk te vinden dat Leerplicht op sterkte is om taken uit te kunnen voeren, zeker met de veranderende rol. Dat betekent niet alleen handhaven, maar ook schakelen met hulpverlening. Sinds 2022 is een extra medewerker Leerplicht aangetrokken en de structurele formatie-uitbreiding is sinds 2023 gerealiseerd. Team Leerplicht heeft in 2023 ook gewerkt aan naamsverandering, van leerplichtambtenaar naar leerrechtconsulent. Dat is niet alleen een cosmetische ingreep, het doet recht aan het werk en de rol van 'de leerplichtambtenaar', omdat het werk is veranderd. Waar de nadruk vroeger lag op handhaven, ligt de nadruk nu veel meer op het zoeken naar een oplossing voor de achterliggende problematiek.

Gelijke kansen in het onderwijs

We gaan samen met de scholen de segregatie in het onderwijs tegen, die vaak al op jonge leeftijd ontstaat. In 2023 is de gemeente Diemen aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie (GKA), met Stichting Florente Basisscholen als penvoerder. De belangrijkste thema's in onze GKA-agenda zijn 'ouderbetrokkenheid' en 'taalbevordering'. Naast aansluiting bij de GKA is het thema kansengelijkheid een terugkerend onderwerp in de vergaderingen over de Lokale Educatieve Agenda (LEA), zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau.

Onderwijshuisvesting

Leerlingprognoses

We vinden het belangrijk dat onze leerlingen naar school gaan in een gezonde, veilige en inspirerende omgeving. Bij nieuwbouw of renovatie blijven wij hierin investeren. Diemense leerlingen moeten zoveel mogelijk de kans krijgen naar een Diemense basisschool te gaan. We willen daarom de vinger aan de pols houden voor de ruimtebehoefte in het onderwijs. De ontwikkelingen in leerlingaantallen volgen we door periodiek leerlingenprognoses op te stellen om tijdig beslissingen te kunnen nemen.

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs

In 2023 is de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Diemen 2023' vastgesteld door de gemeenteraad. De voorgaande verordening was op een aantal punten verouderd en diende te worden geactualiseerd. In de aangepaste verordening is een aantal wetswijzigingen verwerkt en zijn nieuwe uitgangspunten vastgelegd voor hoe de gemeente Diemen omgaat met eventuele aanvragen voor voorzieningen in de onderwijshuisvesting.

Middelbare school

Zie hiervoor het programma Gebiedsontwikkeling, onderdeel Gebiedsontwikkeling Sportcentrum Duran & Middelbare school.

Nationaal Programma Onderwijs

In 2023 is samen met de netwerkpartners besloten hoe de gemeentelijke middelen voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) in te zetten. Tijdens een aantal sessies is met elkaar bepaald waar in Diemen de meeste behoefte aan is. Besloten is om de inzet van de gemeentelijke NPO-middelen voornamelijk in de voor- en vroegschoolse periode in te zetten. Er zijn verschillende projectplannen ingediend, aan de hand hiervan is een bestedingsplan opgesteld. De eerste activiteiten hebben ook plaatsgevonden in 2023 en zullen worden voortgezet tot afronding van de NPO-periode (zomer 2025). Voorbeelden zijn bijeenkomsten voor ouders om te leren van elkaar en pedagogisch medewerkers (betere ontwikkeling van het kind, ook thuis), trainen van leraren om beter om te gaan met de executieve functies van kinderen, een sociale kaart met aanbod ondersteuning in de gemeente en meer.

Ontwikkelingen leerlingenvervoer

In 2023 was het leerlingenvervoer landelijk een veelbesproken onderwerp. Het leerlingenvervoer staat onder druk. Dat komt door het landelijk chauffeurstekort in de vervoerssector en doordat in het taxibusvervoer niet altijd alles goed verloopt.

In Diemen is in 2023 veel inzet gepleegd om de problemen in het leerlingenvervoer aan te pakken. In de tweede helft van 2022 kwam namelijk een derde van de leerlingen regelmatig te laat aan op school door een tekort aan chauffeurs in het taxibusvervoer in Diemen. Eind 2022 heeft het college extra middelen beschikbaar gesteld om ervoor te zorgen dat kinderen weer op tijd op school aankwamen. Vanaf februari kwamen kinderen weer op tijd aan op school en waren de acute problemen opgelost. In april heeft het college besloten met welke structurele maatregelen Diemen ervoor gaat zorgen dat het taxibusvervoer de komende jaren toegankelijk blijft voor de meest kwetsbare kinderen. De verwachting is namelijk dat het aantal plekken voor het taxibusvervoer beperkt blijft en dat het leerlingenvervoer onder druk blijft staan.

Verder is gestart met het actualiseren van de verordening uit 2019 voor leerlingenvervoer. In de verordening worden ook de randvoorwaarden verwerkt om uitvoering te kunnen geven aan de opdracht van het college: toegankelijke houden van het taxibusvervoer voor de meest kwetsbare kinderen. Het streven is dat de nieuwe verordening geldt vanaf 1 juni 2024.

Brede School het Atelier in Holland Park

In september 2023 is OBS het Atelier geopend. Een brede school. Dat betekent dat er naast het bieden van ruimte voor de basisschool, ook ruimte is gecreëerd voor een kinderdagverblijf, een peutergroep en voorschoolse en buitenschoolse opvang. De locatie is geopend en het biedt mogelijkheden om steeds meer als belangrijke ontmoetingsplek te fungeren voor bewoners in de wijk met een verbinding naar het Thérèse Schwartzepark. Hiermee is de start gemaakt om vanuit de bevolkingsgroei in Diemen, de kinderen een veilige omgeving te bieden, waar ze hun talenten kunnen ontdekken en hun schoolloopbaan kunnen volgen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen	
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut	
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen	
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse, onderwijs- en naschoolse voorzieningen	
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs, opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten).	In 2023 is de nieuwe brede school in Holland Park opgeleverd. In deze school is naast onderwijs, ruimte voor dagopvang, buitenschoolse opvang en peuteropvang (VVE). Ook zijn aan de school twee ruimtes voor maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd.
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente.	In 2023 hebben verschillende netwerksessies plaatsgevonden. Het gaat onder andere om de ambtelijke en bestuurlijke Lokale Educatieve Agenda (LEA) waar partners in verschillende samenstellingen bij elkaar komen. Tijdens de LEA's is in 2023 onder andere aandacht geweest voor ouderbetrokkenheid, taalbevordering (Leesoffensief), de Gelijke Kansen Alliantie en zorgkinderen in de VVE en op school.
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches).	In 2023 zijn deze onderwijsvoorzieningen gesubsidieerd. Dit heeft ertoe geleid dat er onderwijsbegeleiding beschikbaar is voor kinderen en er kwalitatieve begeleiding en beweegaanbod is.
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang.	In 2023 zijn de werkzaamheden voor het toezicht (GGD) en de handhaving (gemeente) op de kwaliteit en veiligheid kinderopvang uitgevoerd. Er zijn ook in 2023 door de Inspectie van het Onderwijs geen risico's geconstateerd in de taakuitvoering op het gebied van de gemeentelijke taken voor toezicht en handhaving.
Subdoel 1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut	
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD.	De buurtsportcoaches waren in 2023 op de basisscholen actief en hebben contacten met de opvang
Subdoel 1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen	
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en de doorgaande lijn.	Ook in 2023 is ingezet op borging en verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse educatie middels inzet van de oudercontactfunctionaris en de (LEA) overlegstructuren. Ook is de extra inzet voor warme overdracht van voorschoolse voorziening naar onderwijs van kinderen met een VVE-indicatie of zorgvraag met de OK-coach 0-5 jaar gecontinueerd.
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners.	In 2023 heeft de gemeente terugkerend overleg georganiseerd tussen de verschillende partners, ondermeer door de ambtelijke en bestuurlijke Lokale Educatieve Agenda (LEA). Tijdens deze overlegstructuren worden signalen en knelpunten besproken, ook worden afspraken gemaakt tussen partners en gemeente. Daarnaast is er een zorg- en signalenoverleg en jeugdoverleg waar met partners afspraken worden gemaakt over zorgen over jeugdigen.
1.3.3 - Subsidieren voorschoolse VVE-instellingen.	In 2023 hebben onze VVE-aanbieders subsidie ontvangen voor 7 peuteropvanggroepen met VVE. In het vierde kwartaal van 2023 is een 8e VVE-groep gestart in de nieuwe brede school in Holland Park.
1.3.4 - Toeleiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling.	Sinds 2019 heeft de oudercontactfunctionaris meer uren voor de toeleiding van doelgroepeuters naar de VVE-locaties. In 2023 zijn de huisbezoeken van de oudercontactfunctionaris voortgezet. Daarbij heeft de gemeente periodiek overleg gehad met de GGD over de indicering en toeleiding van doelgroepeuters.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.4 - De zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd	
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen.	Ook in 2023 heeft het consultatiebureau samen met de oudercontactfunctionaris doelgroepkinderen zoveel mogelijk toegeleid naar VVE en/ of andere preventieve voorzieningen. Daarnaast hebben de ouder- en kindcoaches een actieve signalerende rol op de basisschool. De ouder- en kindcoach 0-5 jaar signaleert zorgkinderen op de peuteropvang en kinderdagverblijven.
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht.	De uitvoering van de Leerplichtwet en de kwalificatieplicht in de gemeente Diemen valt onder de verantwoordelijkheid van de afdeling Samenleving, Team Beleid. De uitvoering van de Leerplichtwet en de kwalificatieplicht wordt in Diemen verricht door drie leerrechtconsulenten en een Doorstroomcoördinator.
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer.	De aanvragen voor leerlingenvervoer worden behandeld door het team Wmo van de gemeente.

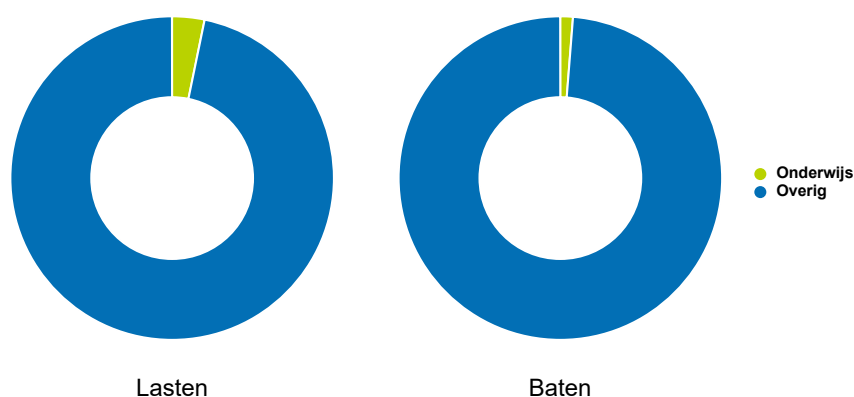
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1.4.1 - Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	0	0	6,5
1.4.2 - Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	31 ²²	100	92
1.4.3 - % vroegtijdige schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VOenMBO (verplicht)	2,3	1,5%	2%

²² De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021-2022'

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-3.012	-4.133	-3.651	-3.151	501
Structurele baten	1.152	1.343	1.354	815	-539
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	25	-	-	-	-
Saldo Structureel	-1.835	-2.790	-2.297	-2.336	-39
Incidentele lasten	-42	-	-1.010	-731	279
Incidentele baten	-	-	799	747	-52
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	12	-	-12
Saldo Incidenteel	-42	-	-199	16	215
Saldo van de baten en lasten	-1.877	-2.790	-2.496	-2.320	176

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Taal voor ontheemden uit Oekraïne

In 2023 is gestart met het inventariseren van de groep Oekraïense ontheemden die taallessen nodig heeft en op welk taalniveau deze lessen gegeven kunnen worden. De taallessen lopen door tot in 2024. Daarom wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2024.

Investeringsen

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
740200 1e inrichting van Brede School Holland Park	425	81	344	I
740202 Bredeschool Holland Park	14.595	13.991	604	I
740205 Nieuwbouw Middelbare School	42	-	42	D
740262 Gymzaal Holland Park	995	995	-	A
740306 Inrichting (tijdelijke huisvest. kersenboom)	83	70	13	I

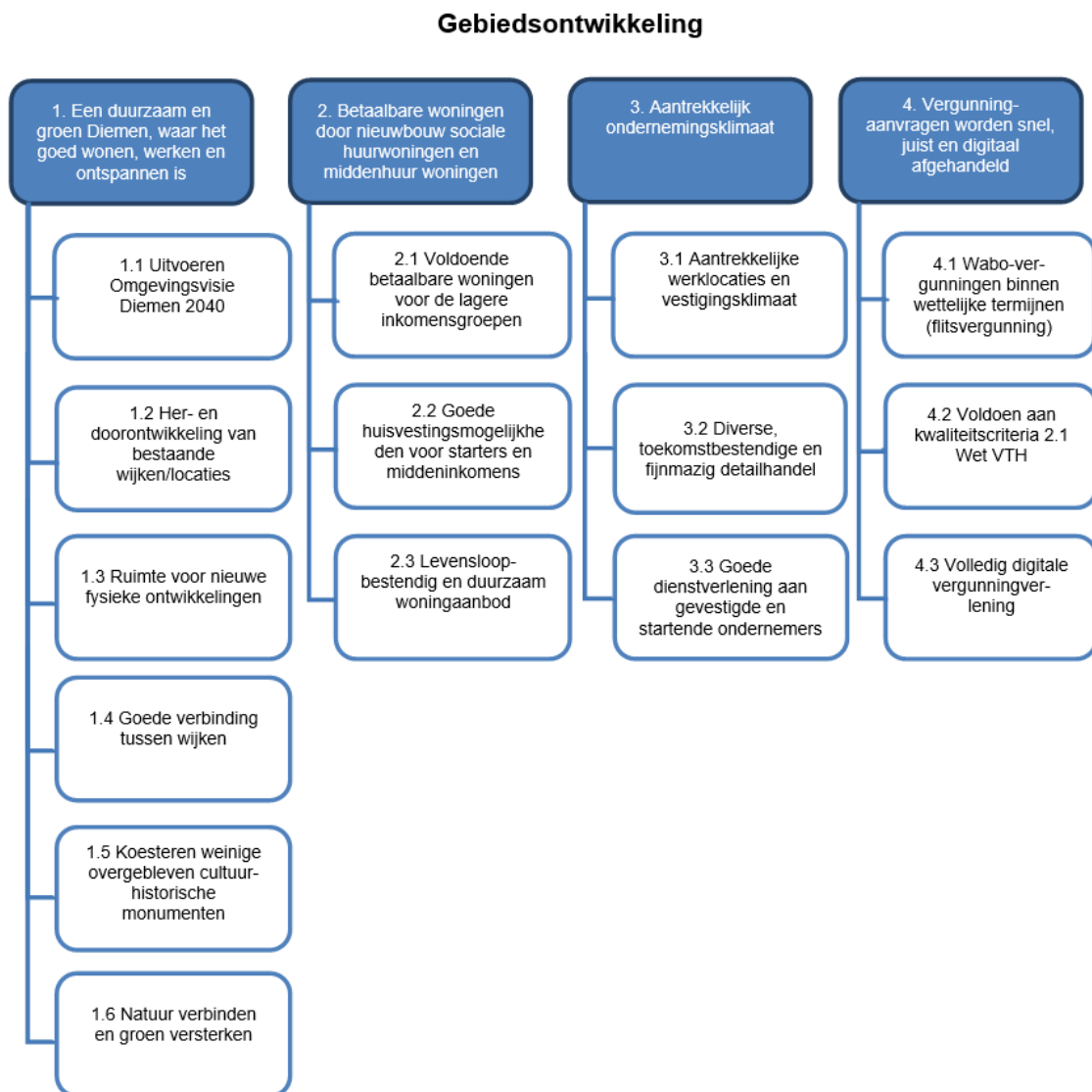
Toelichting investeringen:

- 740200 - Moet beschikbaar blijven tot de school het aanvraagt.
- 740202 - het budget is nog niet volledig besteed, maar nog wel voor de doeleinden gereserveerd blijven.
- 740205 - Plannen nieuwbouw middelbare school worden nog verkend en meer integraal bekeken gebiedsontwikkeling Diemen Zuid
- 740262 - Met oplevering brede school is ook de gymzaal gereed en beschikbaar. Daarmee afgerond
- 740306 - Moet beschikbaar blijven totdat de school het aanvraagt.

Gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder: H. Prins en M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

We zijn als gemeente deelnemer aan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). De OD NZKG voert veel taken uit op het gebied van Bouw, Bodem en Milieu. Door nieuwe wetgeving, waaronder de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging bouw, heeft een wijziging plaatsgevonden in het takenpakket vanaf 2024. De Omgevingsdienst voert meer taken uit op het gebied van Milieu, Bodem en Energiebesparing bij bedrijven en minder taken op het gebied van Bouw. Dit is opgenomen in de nieuwe Uitvoeringsovereenkomst die in 2023 is voorbereid voor het jaar 2024. De geraamde bijdrage is in deze uitvoeringsovereenkomst gestegen van € 315.000 in 2023 naar € 422.000 voor 2024.

Opstellen Omgevingsplan

In 2023 is een start gemaakt met de voorbereiding op het Omgevingsplan. Het college heeft een Plan van Aanpak voor de transformatie van het omgevingsplan vastgesteld. Hiermee hebben we een basis om in 2024 aan de slag te gaan met de eerste wijziging van het omgevingsplan Diemen. We hebben hiervoor € 25.000 uitgegeven.

Opstellen actieplan geluid Diemen 2024-2028

Vanwege de Europese Richtlijn omgevingslawaai zijn we verplicht elke vijf jaar geluidniveaukaarten en een actieplan geluid op te stellen. Ook onder de Omgevingswet is het actieplan geluid verplicht. In 2022 hebben we de geluidbelastingkaarten al geactualiseerd. Deze dienen mede als basis voor het nieuw actieplan geluid Diemen 2024-2028. In 2023 is een startnotitie opgesteld en is opdracht verleend aan een bureau voor het opstellen van het nieuwe actieplan geluid. Als eerste stap heeft het bureau een interviewronde gehouden met inwoners op een aantal centrale locaties in Diemen.

Opstellen uitvoeringsagenda Omgevingsvisie Diemen 2040

Vanwege de beschikbare capaciteit en andere prioriteiten hebben we in 2023 geen vervolg kunnen geven aan het opstellen van een uitvoeringsagenda van de Omgevingsvisie. Wel wordt via een groot aantal projecten, plannen en onderzoeken uitvoering gegeven aan de omgevingsvisie en worden initiatieven hieraan getoetst.

Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging

Vanuit het gemeentefonds draagt het Rijk geld over naar de gemeenten voor de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt en nog maken in de aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).

In 2022 hebben we van het Rijk voor de Omgevingswet € 240.000 ontvangen en voor de Wkb € 40.000 ter compensatie van de invoeringskosten. In 2022 hebben we dit budget niet uitgegeven en overgeheveld naar 2023. Dit om extra implementatiekosten en dubbele kosten voor software, als gevolg van het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet, te kunnen bekostigen. In 2023 hebben we een groot deel van dit budget uitgegeven. Zo is er verder gewerkt aan de harmonisatie van de werkprocessen, het inregelen van het vergunningen- en handhavingssysteem, het aanpassen van diverse beleidsstukken en het inregelen van de lokale regelgeving in het Omgevingsloket, zodat burgers en bedrijven aanvragen kunnen indienen. Het restant willen we overhevelen naar 2024.

Juridische handhaving opkoopbescherming

Door het grote woningtekort staat de beschikbaarheid en betaalbaarheid van wonen in Diemen onder grote druk. De schaarste wordt mede veroorzaakt doordat grote en kleine beleggers bestaande koopwoningen verwerven en deze niet zelf bewonen maar voor de verhuur aanbieden tegen veelal hoge huurprijzen. Met de instelling in 2022 van een opkoopbescherming, gekoppeld aan een vergunningenplicht, hebben we nu de mogelijkheid hiertegen op te treden. Die vergunningenplicht vraagt ambtelijke capaciteit, waarbij we uitgaan van circa 40 vergunningen per jaar. Daarnaast is er behoefte om ondersteunende juridische capaciteit en ook handhavingscapaciteit. Want dankzij de actieve aanpak van ondermijning nemen de meldingsbereidheid en het aantal handhavingsverzoeken toe. In totaal hebben we voor deze uitbreiding een structureel bedrag van € 80.000 ontvangen. In verband met de slechte arbeidsmarkt is het niet gelukt om de juridische capaciteit en de handhavingscapaciteit volledig in te vullen.

Inspecteur bouwen en wonen

We hebben gelet op de toekomstige gebiedsontwikkelingen een structurele behoefte aan een vaste inspecteur bouwen en wonen. Hiervoor heeft de raad een budget van € 80.000 toegekend. In verband met de slechte arbeidsmarkt is het niet gelukt om hier invulling aan te geven. De functie is ingevuld met tijdelijke inhuur. We zoeken verder naar vaste invulling.

Programma Samenlevingsopbouw Holland Park

Door de ontwikkelaanpak van het eerste deel van Holland Park, de dichtheid van de wijk en het enorm hoge bouwtempo is de sociale component in de nieuwe wijk achtergebleven. Met name wat betreft leefbaarheid en betrokkenheid. Aanvankelijk is gekozen voor een programmatische aanpak van de Samenlevingsopbouw Holland Park. Er is eerder een programmaopdracht opgesteld met als uitgangspunt dat een programmagroep en programmamanager hiermee aan de slag konden gaan. Zover is het niet gekomen. Dat heeft een aantal redenen. Ten eerste is, op basis van de eerste ervaringen binnen de organisatie met programmatisch werken, geconstateerd dat deze complexe organisatievorm zich vooral leent voor omvangrijke, complexe opgaves. En dat we, uit oogpunt van efficiency, hiermee terughoudend moeten omgaan. Daarom is nadrukkelijker stilgestaan bij de beoogde aanpak voor deze Samenlevingsopbouw. Ten tweede is dit binnen de organisatie belegd binnen het sociaal domein, waar wij afgelopen jaar nog sterker zijn geconfronteerd met een disbalans tussen ambities en beschikbare ambtelijke capaciteit, wat niet voorzienbaar was. Dus is in eerste instantie gekozen voor een praktische aanpak door het organiseren van het evenement Holland Park Live op 16 september 2023. Hierbij zijn diverse activiteiten gekoppeld aan de onthulling van het naambord van het Thérèse Schwartzepark. Het was een geslaagd evenement en gaf tevens inspiratie voor de beoogde aanpak van de Samenlevingsopbouw, waaraan we in 2024 daadwerkelijk invulling zullen geven.

Inhuur beleidsmedewerker Ruimtelijke Ordening

In 2023 heeft conform begroting 2023 extra inhuur plaatsgevonden om een goede inzet op het gebied van ruimtelijke ordening te plegen. Het gaat dan onder andere om het opstellen bestemmingsplannen, de omzetting naar omgevingsplannen en het opstellen van het plan van aanpak om te komen tot het Omgevingsplan.

Toekomstvisie Verrijn Stuart

In 2023 is gestart met de werkzaamheden aan de Toekomstvisie Verrijn Stuart. De startfase is nagenoeg afgerond en ook zijn de meeste participatiesessies gehouden met de interne belanghebbende. De werkzaamheden gaan verder in 2024.

Gebiedsontwikkeling Sportcentrum Duran & Middelbare school

De gemeente Diemen heeft twee grote ambities voor het maatschappelijke voorzieningenniveau. Zowel in de Omgevingsvisie Diemen 2040 (vastgesteld in januari 2022) als in het Coalitieakkoord (mei 2022) wordt gesproken over het realiseren van een middelbare school en het behouden / vernieuwen van een zwembadvoorziening.

In de motie 'Een plan voor het Duran' d.d. 9-11-2023 is het college gevraagd de ambities van voortgezet onderwijs en zwembad in gezamenlijkheid te onderzoeken. Het college heeft op 19 december 2023 de directie de opdracht gegeven om beide grote ambities uit te werken. De ambities hebben onderlinge samenhang. Deze zit in beschikbare financiën, tijd, ambtelijke capaciteit, de staat van huidig vastgoed(zwembad) en (mogelijk) in de ruimtelijke inpassing. Dit vraagt om een integrale afweging. Er is daarom één organisatiestructuur met één stuurgroep opgericht die het proces en de samenhang van beide ambities bewaakt.

Wet Goed Verhuurderschap

Sinds 1 juli 2023 is de Wet Goed Verhuurderschap van kracht. Het doel van de wet is betere bescherming voor huurders door de introductie van een norm voor goed verhuurderschap, bestaande uit zeven algemene regels waar alle verhuurders aan moeten voldoen. De wet schrijft voor dat gemeenten per 1 januari 2024 een meldpunt moeten hebben waar huurders op een laagdrempelige manier melding kunnen doen van ongewenst gedrag van verhuurders. De wet geeft de bevoegdheid aan gemeentes om vervolgens handhavend op te treden naar aanleiding van deze meldingen. Dit meldpunt is per 1 januari 2024 operationeel via de website van de Gemeente Diemen. In 2023 heeft het Rijk een incidentele decentralisatie-uitkering van € 13.000 toegekend aan gemeenten voor de invoeringskosten die gemoeid zijn met de nieuwe taak van de gemeente rondom deze wet. De inrichting van het meldpunt zelf is in 2023 gerealiseerd binnen het bestaand budget, gebruikmakend van bestaande systemen en communicatiekanalen.

Daarnaast wordt er met ingang van 1 januari 2024 via het gemeentefonds een structurele bijdrage van € 20.000 toegekend, met name bedoeld voor handhavingsactiviteiten. Dit gebeurt conform artikel 2 van de Financiële verhoudingswet. Deze middelen zijn in de begroting 2024 voor dit doel opgenomen. Het behandelen en handhaven van de meldingen zal mogelijk om extra capaciteit vragen in 2024. Dit is echter afhankelijk van hoeveel meldingen er worden gedaan. Het is nu nog niet goed in te schatten hoeveel meldingen we verwachten in 2024.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Het uitvoeren van de Omgevingsvisie Diemen 2040 met heldere uitspraken hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan, met het accent op doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties, het verbinden van natuur en versterken van groen.
1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen
1.4 - Goede verbindingen tussen wijken
1.5 - We koesteren onze weinige overgebleven cultuurhistorische monumenten
1.6 - Natuur verbinden en groen versterken

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Het uitvoeren van de Omgevingsvisie Diemen 2040 met heldere uitspraken hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan, met het accent op doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties, het verbinden van natuur en versterken van groen.	
1.1.1 - Het ontwikkelen van voorzieningen, woningen e.d. vindt hoofdzakelijk plaats binnen de bestaande bebouwde omgeving. De huidige groengebieden, buiten de bebouwde kom, houden een groenbestemming. Plannen voor het buitengebied worden getoetst aan het uitgangspunt dat het moet bijdragen aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied.	De Omgevingsvisie Diemen 2040 is in januari 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Door middel van diverse plannen, projecten en onderzoeken wordt invulling gegeven aan de omgevingsvisie. De omgevingsvisie hebben we daarnaast gebruikt als toetsingskader bij de beoordeling van initiatieven.
Subdoel 1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties	
1.2.1 - Afronden van de woningbouw in Plantage de Sniep door starten met de realisatie van nieuwbouw bij de Rietschuur.	De Rietschuur en omliggende grond zijn aangeboden aan woningcorporaties. Zij willen hier wel bouwen, maar vinden de Rietschuur te lastig. De Rietschuur en de nieuwbouw van sociale en middeldure huur wordt nu losgekoppeld. Zie meer informatie over de Rietschuur bij paragraaf 1.5.1.
1.2.2 - Realisatie van woningbouwlocatie Holland Park West, inclusief inrichting van de openbare buitenruimte, onderzoeken beperkte uitbreiding/opwaardering Campus en faciliteren van woningbouw in Holland Park Zuid.	Holland Park West is in uitvoering, waar veel aandacht is uitgegaan naar het voorkomen van verdere stagnatie in de realisatie van (betaalbare) woningen. In 2023 zijn (aangepaste) omgevingsvergunningen aangevraagd voor 2 bouwfases. De brede school en ruim 100 woningen zijn opgeleverd in 2023. Voor de uitbreiding van de Campus is gewerkt aan de ruimtelijke en programmatische kaders om het marktinitiatief (toevoegen circa 300 woningen) mogelijk te maken en is de participatie gestart. Voor één van de vier percelen in Holland Park Zuid is een raamovereenkomst gesloten met een ontwikkelaar, waarna eind 2023 is gestart met het project 'Steigerblok' dat voorziet in 442 woningen.
1.2.3 - Realisatie van woningbouw op het perceel Arent Krijtsstraat 1	Dit woningbouwproject is in uitvoering.
1.2.4 - Uitwerken en planologisch regelen van het woningbouwplan aan de zuidzijde van de woonwijk Buitenlust	Het bestemmingsplan is in 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. Er loopt een beroepsprocedure bij de Raad van State.
1.2.5 - Uitwerken en planologisch faciliteren van woningbouwontwikkeling Hof van Saan op de vrijkomende locatie Weesperstraat te Diemen Zuid, door vertrek van bedrijf Saan.	Het bestemmingsplan is in 2023 vastgesteld door de gemeenteraad en inmiddels onherroepelijk. De woningen zijn in de verkoop gezet en er wordt naar verwachting medio dit jaar gestart met de bouw.
Subdoel 1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen	
1.3.1 - Ruimte reserveren voor een middelbare school nabij het Sportcentrum FB Duran.	Het college heeft opdracht gegeven om het uitwerken van de ambitie voor de middelbare school en het zwembad in gezamenlijkheid te onderzoeken. Zie ook paragraaf Gebiedsontwikkeling Sportcentrum Duran & Middelbare school bij het hoofdstuk Gebiedsontwikkeling - Belangrijke ontwikkelingen.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.3.2 - Zoeklocaties voor sociale woningbouw (o.a. Griend, Harmonielaan) beoordelen op haalbaarheid en via participatietraject met bewoners verder ontwikkelen.	Voor de Harmonielaan is een projectplan vastgesteld en een projectteam opgericht. De planvorming is gestart en het participatietraject met de buurt is hiervan een belangrijk onderdeel. De resultaten daarvan worden verwerkt in het stedenbouwkundig programma van eisen en een grondexploitatie.
Subdoel 1.4 - Goede verbindingen tussen wijken	
1.4.1 - Versterken Noord-Zuidas, o.a. aanleg spooronderdoorgang bij station Diemen.	De spooronderdoorgang is in gebruik genomen, de omgeving wordt vanaf 2024 opnieuw ingericht. In 2023 zijn we gestart met de herinrichting van de hoofdwegenstructuur in Diemen Zuid inclusief openstelling van de busbaan.
1.4.2 - Versterken verbindingen tussen Holland Park en Diemen Zuid/Diemen Centrum door het aanpassen van de verkeersstructuur in Diemen Zuid.	In 2023 zijn we gestart met de herinrichting van de hoofdwegenstructuur in Diemen Zuid inclusief openstelling van de busbaan.
Subdoel 1.5 - We koesteren onze weinige overgebleven cultuurhistorische monumenten	
1.5.1. Benutten van bestaande cultuurhistorische waarden in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De Rietschuur is aangewezen als monument. De kenmerken van het gebouw en de beschermde muurschildering worden onderdeel van de herontwikkeling. In het woningbouwplan naast de Oude Smidse aan de Ouddielerlaan is een cultuurhistorische vitrine opgenomen. De instandhouding van de pastorie aan de Hartveldseweg wordt ter hand genomen door actief mee te werken aan een passende herontwikkeling door Stadsherstel Amsterdam.	Voor de herontwikkeling van de Rietschuur is een haalbaarheidsonderzoek gestart welke functies er goed passen, zowel binnen de monumentale waarde van het pand als de bouwkundige staat die het pand heeft. De nieuwbouw naast Ouddielerlaan 19 is nog niet gestart. Het cultuurhistorisch venster is als voorwaarde opgenomen voor goedkeuring van dit plan. De renovatie van de pastorie is in volle gang.
1.5.2. Gebruiken van kunst en cultuur, mede omvattende cultuurhistorisch erfgoed, als middel om mensen in Diemen met elkaar te verbinden.	Dit jaar hebben we actief meegedaan aan de Open Monumenten Dag. Er waren in 2023 zes monumenten geopend. Daarnaast organiseerde we dit jaar meer randprogrammering, zoals een officiële opening, demonstraties, een modeshow en rondleidingen. Deze sloten deels aan op het thema, Levend Erfgoed.
1.5.3. Aanwijzen van objecten als gemeentelijk monument ten einde deze met wettelijke bescherming beter in stand te kunnen houden (bijvoorbeeld Diemerdammersluis en individuele grafmonumenten op begraafplaats Rustoord)	We hebben in 2023 geen objecten aangewezen als gemeentelijk monument.
Subdoel 1.6 - Natuur verbinden en groen versterken	
1.6.1 - Ontwikkelen van een Diemense "Hoofdgroenstructuur", mede door te investeren in de natuurwaarden, de verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Bestaande natuur wordt optimaal verbonden. Daar waar buurtgroen aansluit op natuur wordt de ecologische verbinding versterkt.	Ten aanzien van het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 is over 2023 het volgende te melden: Het project verbeteren ecologische verbinding langs het Amsterdam-Rijnkanaal onder drie bruggen is uitgevoerd. Dit project maakt ook onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Diemerscheg 1.0 en het programma Groene Uitweg. Hiervoor is subsidie van de provincie Noord-Holland ontvangen. Voor de ecologische verbinding onder het spoor tussen Park Spoorzicht en de Oosterringdijk zijn voorbereidingen uitgevoerd. Het project verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef schuift door vanwege capaciteitsgebrek.
1.6.2 - Investeren in allerlei vormen van recreatie (mits dit de natuurwaarden niet aantast). Bijvoorbeeld door realisatie (indien mogelijk) van een strandje aan De Diem.	Het project Strandje aan De Diem staat opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Diemerscheg 1.0 en het programma Groene Uitweg, waardoor we hiervoor een subsidie kunnen aanvragen. Er is gewerkt aan het haalbaarheidsonderzoek, dat met name gericht is op een goede natuurlijke inpassing.
1.6.3 - Versterken van de "ecologische hubfunctie" van groene plekken in de bebouwde kom, zoals park Spoorzicht.	We zijn bezig met een nieuwe inrichting voor park Spoorzicht. Bij dit nieuwe ontwerp is de natuur leidend, recreatie volgend. Het behouden en versterken van de biodiversiteit van dit unieke stukje natuur in Diemen is een belangrijk uitgangspunt

2. Betaalbare woningen door nieuwbouw sociale huurwoningen en middenhuur woningen.

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen			
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens			
2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
2.1 - Omvang voorraad sociale huurwoningen in beheer van woningcorporaties (excl. studentenwoningen)	3.410	3.410	3.410

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen	
2.1.1 - Uitvoering van de Prestatieafspraken met de woningcorporaties in de jaarschijf 2022, bewaken van het behoud van de voorraad sociale huurwoningen en het beperken van de liberalisatie van sociale huurwoningen.	In 2023 is de Raamovereenkomst Prestatieafspraken 2020-2023 met een jaar verlengd door middel van een addendum. De evaluatie van de uitvoering van de prestatieafspraken is daarmee ook met een jaar uitgesteld en volgt in 2024.
2.1.2 - Meewerken aan realisatie van het aandeel sociale huurwoningen in het woningbouwprogramma voor de ontwikkelingen in Holland Park West en Holland Park Zuid alsmede op andere te ontwikkelen locaties zoals Buitenlust, Harmonielaan, Rietschuurhof en Hof van Saan.	Ontwikkellocaties Buitenlust en Harmonielaan bestaan geheel uit sociale huurwoningen. Bij ontwikkellocatie Rietschuurhof streven we naar een mix van sociale en middeldure huur. In Holland Park West en Zuid en Hof van Saan wordt het in het bestemmingsplan vastgestelde aandeel sociale en middeldure huur gerealiseerd.
Subdoel 2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens	
2.2.1 - Het blijven promoten van het aanvragen van startersleningen.	Gemeente heeft in 2023 aan 1 aanvraag invulling gegeven.
2.2.2 - Het benutten van de wettelijke ruimte voor het met voorrang toewijzen van sociale huurwoningen aan inwoners van Diemen en andere doelgroepen.	De werkwijze in de regio voor het zoeken naar een woning is voor de regio Amstelland geautomatiseerd. Daarnaast is een loket lokale voorrang in oktober '23 geopend.
2.2.3 - Het bevorderen van de doorstroming middels het uitvoeren van de afspraken zoals genoemd in de Prestatieafspraken met woningcorporaties en het Huurders Platform Diemen, waaronder het invoeren van Van Groot naar Beter.	Er zijn in 2023 twee aanvragen gedaan en toegekend voor de regeling 'van groot naar beter'
2.2.4 - Het invoeren van een geactualiseerd woonruimteverdeelsysteem op basis van het vastgestelde regionale woonruimteverdeelsysteem, waaronder een uitgebreide voorlichtingscampagne.	In 2023 is het nieuwe woonruimteverdeelsysteem ingevoerd. De implementatie is succesvol verlopen. De effectiviteit kan niet worden beoordeeld. De eerste effecten moeten nog gemonitord. In '25 is er een monitor en in '26 een evaluatie.
2.2.5 - Voorlichting over het gebruik van woonruimte n.a.v. Huisvestingsverordening 2022 en voorlichting voor huurders (en kopers) via een in te stellen Steunpunt Wonen (ook bekend als Huurinfopunt).	De tweejarige pilot van Steunpunt Wonen is gestart per 6 september 2022 en loopt tot september 2024. Het Steunpunt Wonen Diemen is bedoeld voor vragen over het huren van een woning. Kopers worden via de website van Gemeente Diemen geïnformeerd over het gebruik van woonruimte volgens de Huisvestingsverordening. Eind 2023 is het Steunpunt Wonen geëvalueerd. Uitkomst was onder andere dat in 2024 een tariefverhoging en een ophoging van het juridisch fonds nodig is. Ook moet er worden nagedacht over de financiering van de periode september t/m december 2024 als de pilot is afgelopen.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod	
2.3.1 - Bij nieuwbouw is de norm om levensloopbestendig te bouwen.	Nieuwbouw voldoet aan het Bouwbesluit en is daarmee tot op zekere hoogte levensloopbestendig. Gemeente Diemen neemt het Woonkeur als basis in geval woningen specifiek bedoeld zijn voor en toegewezen gaan worden aan senioren. Wij sturen daar -waar mogelijk- vooral op in het sociale en middeldure segment. Daarbij is het Woonkeur geen doel op zich. Afwijkingen zijn na goedkeuring van de gemeente mogelijk. Wij noemen dat "Woonkeur, tenzij". Mede op verzoek van Team Projecten willen we "Woonkeur, tenzij" aanscherpen tot "Woonkeur". In de Woonvisie 2024-2028 zal verder gestuurd worden op levensloopbestendig bouwen als norm bij nieuwbouwprojecten.
2.3.2 - Onderzoek doen naar mogelijkheden en regelingen voor duurzaamheidsingrepen in de eigen woningen.	Via het Energieloket Diemen worden bewoners en huiseigenaren gestimuleerd om maatregelen te nemen om de eigen woning te verduurzamen. Via het energieloket kunnen inwoners bijvoorbeeld een afspraak maken voor een gratis bespaargesprek met een energiecoach.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
2.2.1 - Aantal verstrekte startersleningen	1	3	1
2.2.2 - Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	27,6	109	6,64
2.2.3 - % Demografische druk (verplicht) ²³	56,4	NB	56,6

²³ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. Bron: Waarstaatjegemeente.nl

3. Aantrekkelijk ondernemersklimaat

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur
3.3 - Goede kwaliteit van dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat	
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen met bedrijven en instellingen op Bergwijpark/Holland Park, de bedrijventerreinen en met Ondernemend Diemen. De thema's veiligheid, duurzaamheid zijn integraal onderdeel van deze overleggen. Daarnaast wordt een maal per jaar een schouw gelopen op de bedrijventerreinen.	In 2023 heeft twee maal een bestuurlijk overleg met Ondernemend Diemen plaatsgevonden. In 2023 heeft twee maal een bedrijvenpanel plaatsgevonden; een keer met de ondernemers op bedrijventerrein Verrijn Stuart en een keer met de ondernemers op bedrijventerreinen Stammerdijk en de Sniep. Ter voorbereiding aan dit bedrijvenpanel is heeft een schouw plaatsgevonden. Met de bedrijven op Bergwijpark is twee maal een overleg geweest.
3.1.2 - Wij steunen initiatieven van ondernemers op het gebied van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen.	Er hebben zich in 2023 geen noemenswaardige initiatieven aangediend.
3.1.3 - In de Daarom Diemen campagnes aandacht besteden aan Diemen als vestigings-, ondernemings- en werklocatie.	Samen met Daarom Diemen is op verschillende momenten aandacht besteed aan Diemen als vestigings-, ondernemings-, en werklocatie. Bijvoorbeeld in de campagne rondom de Dag van de Ondernemer.
3.1.4 - Om voor huidige en toekomstige werknemers en bedrijven aantrekkelijk te blijven gaan we door met het verhogen van de verblijfswaarde, het onderhouden van de openbare ruimte, instellen parkeerregulering (indien nodig) en dergelijke.	De openbare ruimte is op de reguliere manier onderhouden, er is in het voorjaar van 2022 een inspectie geweest van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen (schouw). Daarnaast is bedrijven verzocht de makkelijk-melden-app te gebruiken voor meldingen in de openbare ruimte.
3.1.5 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan (deel)regionaal beleid op het gebied van economische zaken.	Binnen de Amstelland Meerlanden deelregio wordt goed samengewerkt op economisch gebied. Zo is er een gezamenlijke analyse van de kantorenmarkt gemaakt en is er bijvoorbeeld in 2023 gestart met het werken aan een regionale bedrijventerreinenstrategie.
Subdoel 3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur	
3.2.1 - Continueren van de periodieke en incidentele overleggen met winkeliersverenigingen (en waar mogelijk eigenaren/beheerders van winkelpanden en -centra)	In 2023 is twee maal een bestuurlijk overleg georganiseerd met het bestuur van de winkeliersvereniging Diemerplein. Daarnaast is een apart gesprek geweest met de eigenaar van winkelcentrum Diemerplein
3.2.2 - Volgen van regionale ontwikkelingen en meewerken aan het regionale beleid op het gebied van detailhandel.	Er zijn geen nieuwe regionale beleidsinitiatieven of grote onderzoeken geweest in 2023 op het gebied van detailhandel

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.3 - Goede kwaliteit van dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven	
3.3.1 - Persoonlijke advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers.	In 2023 zijn we doorgegaan met 155-Help een bedrijf (IMK). Daarnaast zijn ondernemers doorverwezen naar de voor hun juiste loketten binnen de gemeente of daar buiten voor (schuld)hulpverlening.
3.3.2 - Persoonlijke advisering aan ondernemers die ruimte zoeken	Meerdere ondernemers zijn geholpen bij hun zoektocht naar bedrijfsruimte in Diemen. Door de lage leegstandscijfers op de markt voor zakelijk vastgoed is het voor ondernemers in 2023 zeer lastig geweest om nieuwe of andere bedrijfsruimte te vinden in Diemen. Ook is Diemen nog steeds aangesloten bij Bedrijvenloods Amsterdam.
3.3.3 - Organisatie jaarlijks netwerkevent (Vaart in Diemen) voor alle Diemense ondernemers in samenwerking met Ondernemend Diemen.	Vaart in Diemen heeft plaatsgevonden op 21 juni 2023 bij House of Bird.
3.3.4 - Opvolging geven aan het ZAAI-project voor starters.	Conform Collegebesluit heeft er in 2023 geen editie plaatsgevonden van ZAAI Diemen.
3.3.5 - Opvolging geven aan netwerkplatform Open Coffee en daarmee faciliteren in de behoefte van ZZP'ers om met elkaar te kunnen (net)werken.	Evenement ZZP meets MKB is georganiseerd door gemeente Diemen in samenwerking met Ondernemend Diemen.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023
3.1.1 - Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht) ²⁴	202,7	190	NB
3.1.2 - Waardering vestigingsklimaat gemeente ²⁵	NB	nvt	nvt
3.1.3 - Waardering ondernemingsklimaat gemeente	NB	nvt	nvt

²⁴ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, deze indicator is niet te begroten. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

²⁵ Dit betreft het onderzoek naar de MKB-vriendelijkheid van de gemeente Diemen, dit onderzoek wordt eens per twee jaar uitgevoerd, in 2022 is geen onderzoek uitgevoerd. In 2023 is het onderzoek ook niet uitgevoerd door MKB-Nederland omdat zij werken aan een nieuwe vorm en inhoud van het ondernemersonderzoek.

4. Vergunningaanvragen worden snel en juist afgehandeld

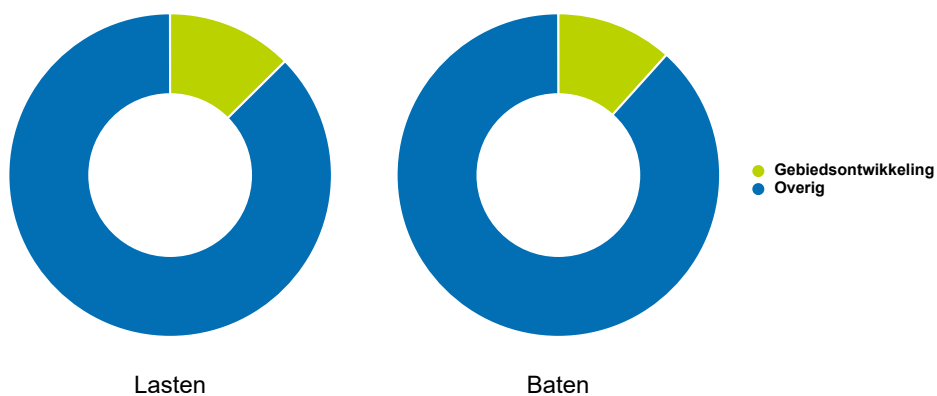
Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
4.1 - Wabo-vergunningen binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)			
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH			
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
4.1 - % van de Wabo vergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	40%	80%	23%
4.3 - Wabo-aanvragen dat digitaal wordt ingediend (inclusief APV en drank & horeca)	- Wabo 99% - DH&APV 100%	- Omgevings wet 90% - APV/DH 80%	- Omgevingswet 99% - APV/DH 90%

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Ruimschoots binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)	
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die lean en duidelijk beschreven zijn.	Alle processen ten aanzien van de Omgevingswet zijn lean en duidelijk beschreven. Deze processen zijn verwerkt in het vergunningensysteem Rx.Mission, wat ervoor zorgt dat ook volgens de processen gewerkt wordt.
Subdoel 4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH (proces- en massacriteria)	
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten.	Dit is gebeurd in het kader van de gezamenlijke implementatie van de Omgevingswet in Duo+ verband. De nieuwe geharmoniseerde processen zijn inmiddels gerealiseerd en in werking.
Subdoel 4.3 - Volledig digitale vergunningverlening	
4.3.1 - Gerichte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag.	Door het nieuwe digitale stelsel Omgevingswet is er een gerichte kanaalsturing ten aanzien van het indienen van digitale aanvragen via het Omgevingsloket. Een aanvraag start altijd via dit digitale kanaal.
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken.	Dit gebeurt in het kader van het vooroverleg, waarbij in samenspraak met een aanvrager, een digitale aanvraag wordt opgesteld, die waar nodig kan worden gedownload en geprint.

Wat heeft het gekost?

Gebiedsontwikkeling	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-5.427	-8.521	-4.890	-10.418	-5.528
Structurele baten	4.976	7.549	4.051	13.050	8.999
Toevoegingen aan reserves	-1.255	-	-	-3.639	-3.639
Onttrekkingen aan reserves	1.163	240	263	513	250
Saldo structureel	-543	-733	-576	-495	81
Incidentele lasten	-545	-175	-1.302	-1.076	226
Incidentele baten	174	-	400	391	-9
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	163	-	658	575	-83
Saldo incidenteel	-208	-175	-244	-110	134
Saldo van de baten en lasten	-751	-908	-820	-604	216

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

In het gemeentefonds heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de transitiekosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Door het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet naar 1 januari 2024 is van het budget in 2023 € 104.000 nog niet uitgegeven.

In de Decemercirculaire 2023 is nog € 170.000 extra toegekend voor de invoering van de Omgevingswet. Ook voor 2024 en 2025 ontvangen we vanuit het Rijk extra middelen.

Wij stellen voor het niet uitgegeven budget uit 2023 te reserveren voor de invoeringskosten van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging. Aangezien er in 2024 nieuw budget beschikbaar is, vragen we pas wanneer het nodig is het gereserveerde budget aan. Deze budgetaanvraag doen we via één van de kwartaalbriefen.

Toekomstvisie Verrijn Stuart

Vanuit het budget 2023 stellen we voor € 20.000 beschikbaar te houden voor 2024. In 2023 is gestart met de werkzaamheden. Na de start is gekozen voor een ander participatietraject en is gekozen een groter deel van het project intern uit te voeren. Gevolg is dat er in 2023 beperkt kosten zijn gemaakt. We verwerken de aanvraag voor het beschikbaar stellen van dit budget in de 1e kwartaalbrief 2024.

Actieplan Geluid 2024-2028

Eens in de vijf jaar zijn we verplicht aan actieplan geluid op te stellen. In 2023 hebben we daar € 40.000 voor gereserveerd. Eind 2023 is de opdracht verleend voor het opstellen van het nieuwe actieplan Geluid 2024-2028. Het merendeel van de werkzaamheden zal in 2024 plaatsvinden. We verwerken deze budgetoverheveling in de 1e kwartaalbrief 2024.

Omgevingsplan

In 2023 is gestart met de het opstellen van een plan van aanpak om te komen tot het Omgevingsplan, waarvoor we in 2023 € 50.000 extra hebben begroot. Dit Omgevingsplan moet in januari 2031 gereed zijn. Het is een omvangrijk traject waarvoor we in 2023 gestart zijn met het plan van aanpak met ondersteuning van een ter zake kundig adviesbureau.

De eerste kosten zijn betaald uit de bestaande post voor bestemmingsplannen. Het traject loopt nog door in 2024 waaronder de voorbereiding van een omvangrijke aanbesteding van de vervolgactiviteiten. Daarvoor willen we € 50.000 inzetten die in 2023 niet uitgegeven zijn. In de 1e kwartaalbrief 2024 verwerken we de budgetaanvraag voor 2024.

Investeringsen

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
720106 Geluidsscherm Sniep grondexploitatie	2.597	-	2.597	D
720146 Busbaan	2.160	1150	1.010	I
720303 spooronderdoorgang Ouddiemerlaan	5.000	1515	3.485	I

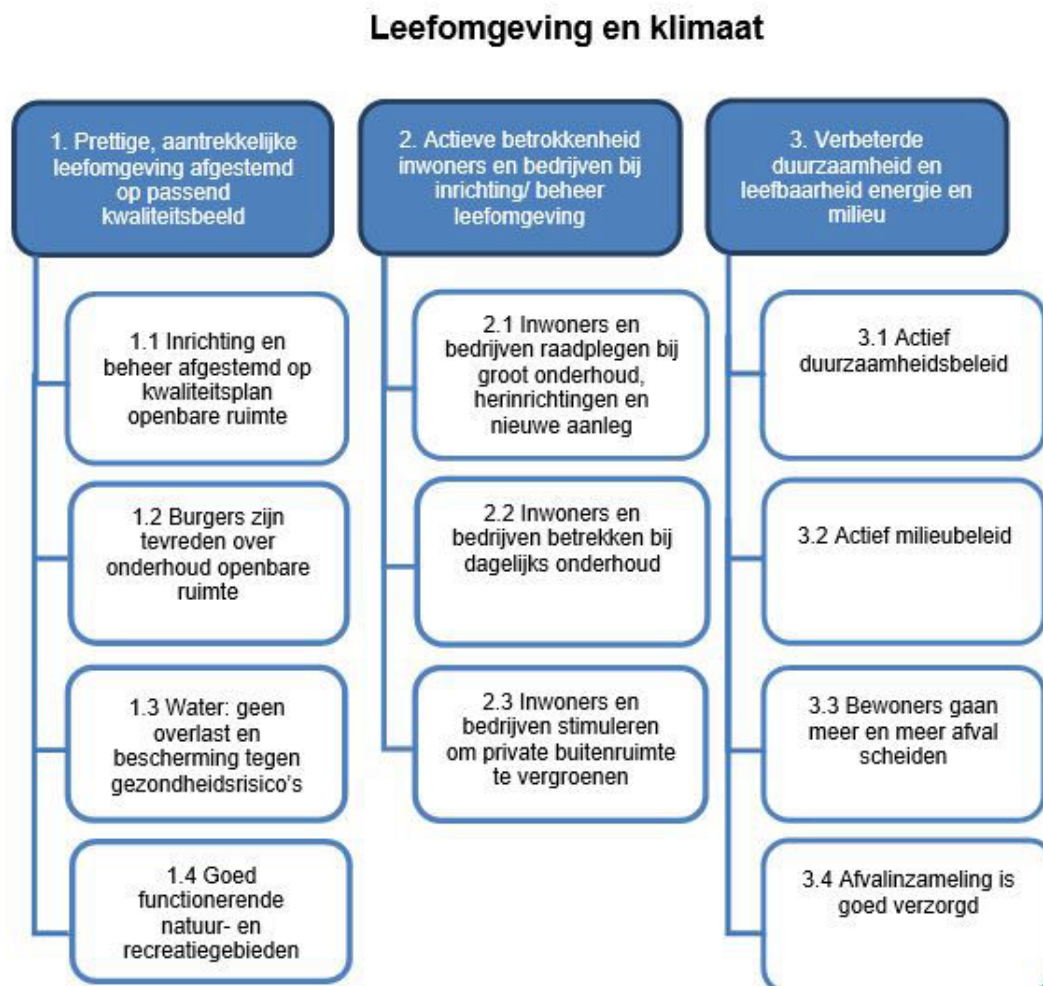
Toelichting investeringen:

- 720106 - Naar verwachting wordt dit budget in 2024 geactiveerd.
- 720146 - Eind 2023 gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. Werkzaamheden lopen door in 2024 t/m 2025.
- 720303 - De werkzaamheden in 2023 zijn deels uitgevoerd, de afronding van deze werkzaamheden volgen in 2024.

Leefomgeving en klimaat

Portefeuillehouder: M. van den Berg

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Stijging kosten groenonderhoud

In 2022 zagen we in totaal een stijging van € 175.000 voor de groenwerkzaamheden. Ook in 2023 was er weer sprake van een stijging van 160.000. Dit hebben we aangevraagd in de derde kwartaalbrief. Naar aanleiding hiervan gaven we aan in combinatie met het nieuwe coalitieakkoord en het nieuw op te stellen kwaliteitsplan openbare ruimte in integraal te kijken aan welk kwaliteitsniveau we willen gaan voldoen voor de komende jaren. Hier hebben we een eerste start voor gemaakt, en zal in 2024 worden afgerond. Dit om de kostenstijgingen iets dempen. Daarnaast is de verwachting dat niet alle kosten blijvend hoog zullen zijn. Daarom besteden we onderhoudscontracten nu slechts voor een jaar aan in plaats van voor de gebruikelijke vier jaar (behalve hagen knippen, dit is wel voor 4 jaar aanbesteed). Overigens geldt wel dat eventuele afname van kwaliteit tot gevolg zal hebben dat er meer klachten komen. Dat gebeurde in het verleden ook, doordat de bewoners een hoge kwaliteit van het groenonderhoud gewend zijn. Het advies is nu dan ook om het verlagen van de kwaliteit als laatste redmiddel in te zetten en eerst het prijspeil van 2024 aan te kijken.

Uitvoering Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025

Op 27 januari 2022 heeft de gemeente Diemen het energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025 medeondertekend. In totaal had de provincie voor Diemen maximaal € 72.661 subsidie voor 4 jaar op basis van 50% cofinanciering beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het akkoord. Op 28 oktober 2022 heeft de gemeente het Uitvoeringsplan Energiebesparingsakkoord bedrijven gemeente Diemen 2023 - 2025 bij de provincie ingediend.

Zoals in de 1e kwartaalbrief 2023 was aangegeven heeft de provincie op grond van dit Uitvoeringsplan besloten om in jaarlijkse termijnen een voorschot van in totaal € 58.129 te verlenen (maximaal 80% van de verleende subsidie). Na aanvraag tot vaststelling van de subsidie uiterlijk 1 augustus 2026 zal de eindafrekening worden gemaakt en wordt (na goedkeuring en bij volledige besteding) de resterende 20% uitgekeerd.

Vanuit het ingediende Uitvoeringsplan zouden de gemeente Diemen en de Omgevingsdienst uiterlijk eind 2025 samen alle bedrijven benaderd en gecontroleerd hebben die onder energiebesparingsregels vanuit bouw- en milieuregelgeving vallen. Per 1 juli 2023 is het door gewijzigd Rijksbeleid echter verplicht geworden om alle toezicht op energie in milieuregelgeving onder te brengen bij de Omgevingsdienst. Ook voor de bedrijven waar de gemeente zelf toezicht op uitvoert. In de tweede helft van 2023 zijn daarom overleggen gestart met de Omgevingsdienst over het overhevelen van deze taken en de uitvoering van de verplichtingen vanuit het Energiebesparingsakkoord.

Rijksuitkeringen Energietransitie

Met het klimaatakkoord is uitgewerkt hoe Nederland in 2030 49% CO₂-reductie kan realiseren. Voor de doelstelling om in 2030 35TWh duurzame energie op land op te wekken zijn landsdekkend Regionale Energie Strategieën (RES) opgesteld. Voor de doelstelling om in 2030 1,5 miljoen gebouwen aardgasvrij te maken moesten alle Nederlandse gemeenten uiterlijk 2021 een Transitievisie Warmte hebben opgesteld. Het Rijk stelt tot en met 2030 € 5.632 miljoen beschikbaar voor de uitvoeringslasten van decentrale overheden op het gebied van energietransitie. In 2024 is een herijking van de afspraken hierover voorzien door de Raad voor het Openbaar Bestuur.

De Rijksuitkeringen voor de uitvoering van het klimaatakkoord en de aanpak van energiearmoede zijn tot op heden in de vorm van specifieke uitkeringen (SPUKs). Dat

betekent dat de toegekende budgetten ingezet moeten worden voor specifieke taken, binnen een bepaalde termijn en dat moet worden voldaan aan vooraf bepaalde eisen bij de verantwoording. De verantwoording vindt plaats volgens de zogenoemde Single Information Single Audit (Sisa) methode.

Tijdelijke regeling Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)

In 2023 heeft de gemeente de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) aangevraagd. In totaal is € 1.934.874,- aan Diemen toegekend. Dit wordt in 3 termijnen in 2023, 2024 en 2025 uitbetaald. Na uitkering in een bepaald jaar moet het binnen het 3e jaar na het jaar van ontvangst zijn uitgegeven. Over 2023 is € 639.160,- ontvangen. De uitkering in 2023 is conform de 2e kwartaalbrief 2023 grotendeels ingezet voor inzet van de reeds bestaande capaciteit op klimaat- en energiebeleid en daarnaast voor versterking op communicatie en inhuur. Bij de begroting 2023 viel de inzet van de bestaande capaciteit op klimaat- en energiebeleid ten laste van de algemene middelen. Deze niet ingezette algemene middelen zijn conform de 2e kwartaalbrief 2023 toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Duurzaamheid.

Aanpak van energiearmoede

Er zijn in totaal 3 Specifieke Uitkeringen (SPUKs) aan Diemen toegekend voor de aanpak van energiearmoede vanuit duurzaamheid. Dit zijn dus andere uitkeringen dan voor de compensatieregeling voor de gestegen energieprijzen voor lage inkomens vanuit het sociale domein. Ze moeten worden ingezet voor voorlichting en energiebesparende maatregelen. De SPUKs zijn aan de gemeente uitgekeerd in januari 2022 (€ 225.688), juni 2022 (€ 225.688) en juli 2023 (€ 224.431) en worden ingezet voor voorlichting over energiebesparing en maatregelen tegen energiearmoede. Met dit budget kan geen gebruik worden gemaakt van het BTW compensatiefonds. Het budget moet uiterlijk 31 december 2025 zijn uitgegeven aan maatregelen tegen energiearmoede. Voor de aanpak van energiearmoede over 2023 vanuit duurzaamheid wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid thema 2.A *Energie en Klimaat*.

Lokale Aanpak Isolatie (LAI) vanuit het Nationale Isolatie Programma (NIP)

Voor de Lokale Aanpak Isolatie vanuit het Nationale Isolatie Programma van het Ministerie van BZK heeft de gemeente Diemen in juni 2022 tegelijk met de uitkering van de tweede SPUK voor de aanpak van energiearmoede een bedrag van € 70.775 ontvangen. Dit bedrag moet uiterlijk einde 2025 zijn uitgegeven. In 2023 is dit ingezet voor inhuur bij het opstellen van de Aanpak isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026 en het uitvoeren van collectieve inkoopacties.

In april 2023 heeft het college de Aanpak isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026 vastgesteld. Op basis van deze Aanpak heeft de gemeente Diemen in september 2023 de SPUK Lokale Aanpak Isolatie vanuit het Nationale Isolatie Programma voor 2023 en 2024 aangevraagd. Hiertoe is € 228.314 toegekend. In 2023 is hiervan € 180.134 ontvangen. Het budget wordt deels in 2023 uitbetaald en deels in 2024. Het bedrag moet uiterlijk eind 2026 zijn uitgegeven aan isolatie van woningen met een focus op slechte labels (label G tot en met D). Voor dit budget kan geen gebruik worden gemaakt van het BTW compensatiefonds.

Kostenstijging Programma Groot Onderhoud

In 2022 is het Programma Groot Onderhoud (PGO) geactualiseerd. In het PGO zijn de herinrichtingen voor de komende jaren gepland en begroot. De herinrichtingen betalen we vanuit een aantal voorzieningen, die we jaarlijks op peil houden met dotaties. Tijdens de actualisatie in 2022 bleek dat de bestaande dotaties aan de voorzieningen te laag zijn om al het werk op het geplande moment te kunnen uitvoeren. In de begroting voor 2023 zijn de dotaties daarom verhoogd met € 137.000. Daarnaast is er voor € 75.000 aan afvalgerelateerde kosten uit het Programma Groot onderhoud overgeheveld naar de exploitatie van afval.

In 2023 zijn de voorzieningen voldoende gevuld gebleven. Er is dus geen werk blijven liggen vanwege geldgebrek. We merken echter dat dit vooral te danken is aan het feit dat er door vertraging van de projecten minder werk is uitgevoerd dan gepland. Bij het werk dat wel is uitgevoerd, zien we namelijk dat de aanbestedingen fors hoger uitvallen dan voorzien, omdat de marktprijzen in 2023 onverminderd zijn gestegen. We verwachten dan ook dat dit bij gelijkblijvende dotaties de komende jaren gevolgen heeft voor de betaalbaarheid van de herinrichtingen.

Kosten straatmeubilair

In de Programmabegroting 2023 staat dat straatmeubilair zoals prullenbakken, banken, straatnaamborden en verkeersborden regelmatig vernieuwd worden. Dit bekostigden we altijd vanuit de beschikbare budgetten. Door de toename in kosten waren de beschikbare budgetten niet meer toereikend. Daarom is op basis van een inventarisatie in kaart gebracht wat de vervangingskosten bedragen in Diemen. Voor vervanging bedragen de kosten per jaar totaal € 70.000. Hiervan is voor herinrichtingsprojecten in het Programma Groot Onderhoud € 15.000 opgenomen. Voor lopende vervanging is structureel € 55.000 aangevraagd. In 2023 is dit budget gebruikt voor de aanschaf en vervanging van onder andere prullenbakken.

Energietransitie Warmteregisseur

Eind 2021 is de transitievisie warmte van Diemen vastgesteld. Voor uitvoering is in 2022 de warmteregisseur aangesteld (ingevuld als duofunctie). Dit werd in 2022 incidenteel gefinancierd uit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Met de begroting 2023 is deze functie (1,0 fte á € 80.000) structureel gemaakt. Voor de activiteiten van de warmteregisseur over 2023 met betrekking tot de uitvoering van de transitievisie warmte wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid onder *2.A thema Energie en Klimaat*.

Coördinatie Daarom Duurzaam Diemen

In de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 is opgenomen dat de gemeente Diemen de zelfstandige stichting Daarom Duurzaam Diemen ondersteunt om uit te groeien tot hét duurzaamheidsplatform voor Diemen. In 2021 is daarom een incidentele subsidie van in totaal € 30.000 verstrekt voor een pilot met een betaalde coördinator in 2021 en 2022. De coördinator is sinds eind 2021 actief en ondersteunt het bestuur, zorgt voor content op de website, Instagram en op Facebook en organiseert extra activiteiten.

In de gemeentelijke begroting 2023 was reeds budget opgenomen voor de structurele subsidie voor een betaalde coördinator vanuit het structurele duurzaamheidsbudget. Ten gevolge van Corona en de vertragingen bij de uitbreiding van de Omval moesten geplande activiteiten, waaronder het grote duurzaamheidsfestival, worden uitgesteld. In 2022 is daarom besloten om de proef met 1 jaar te verlengen tot eind 2023. In 2023 heeft Daarom Duurzaam Diemen een zelfevaluatie van de proef uitgevoerd en aangeleverd bij de gemeente.

Vanwege de positieve resultaten heeft het college bij de subsidieaanvraag voor 2024 besloten tot het structureel maken van de subsidie voor een betaalde coördinator. Daarnaast is de verwachting dat het belang van een duurzaamheidsplatform voor Diemen alleen maar toeneemt. Daarom Duurzaam Diemen zou onder meer als onafhankelijk platform door inwoners benut kunnen worden bij hun eigen wijkgerichte energie-initiatieven om aardgasvrij en fossiel onafhankelijk te worden.

Schone Lucht Akkoord

Diemen heeft zich in 2022 aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA). In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een decentraal uitvoeringsplan dat in 2024 moet worden ingediend. In het uitvoeringsplan geven we aan hoe we de voor Diemen relevante maatregelen uit het SLA tot uitvoering brengen.

Extra groen

Groen is belangrijk om de biodiversiteit in Diemen te behouden of te verhogen en ook om hittestress tegen te gaan. Daarom willen we groen in de wijken behouden en waar mogelijk toe voegen. Verder gaan we in de komende vier jaar tenminste 1000 nieuwe bomen planten. Dit doen we samen met inwoners, zowel op particuliere grond als in de openbare ruimte. Wat betreft toevoegen van groen in de wijken denken wij aan kleine acties met wijkbewoners. Hiervoor willen we een klein jaarlijkse budget van € 5.000 beschikbaar hebben, om bijvoorbeeld vergroeningscursussen voor bewoners te kunnen organiseren. Voor wat betreft de aanplant van nieuwe bomen is er een investeringskrediet opgenomen in het meerjareninvesteringsplan. Meer groen en bomen betekent ook meer onderhoud. Uitgaande van 700 bomen extra in beheer van de gemeente en € 10 per boom per jaar, is een jaarlijks budget nodig van € 7.000.

Bijdrage Diemberbos

Het Diemberbos heeft een belangrijke recreatieve functie. De financiering van het onderhoud is niet structureel geregeld. Wij willen een bijdrage leveren aan het beheer en onderhoud van de recreatieve voorzieningen in het Diemberbos. Daarbij stellen we als voorwaarde dat ook de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland een bijdrage leveren. Hiervoor is een structurele budgetverhoging nodig van € 15.000. In 2023 is nog niet aan de voorwaarde voldaan (gesprekken hierover hebben wel plaatsgevonden).

Regionale Energiestrategie

De gemeenteraad stelde in 2022 de Regionale Energiestrategie (RES) vast. Daarmee geven we invulling aan de inspanningsverplichtingen voor de RES regio Noord-Holland Zuid vanuit het nationale Klimaatakkoord. Het is de basis voor de ontwikkeling van regionale opwek van duurzame warmte en lokale opwek van duurzame elektriciteit met zon en wind. De strategie wordt tussentijds geëvalueerd en tweejaarlijks geactualiseerd.

Met de begroting 2023 is voor de uitvoering van de RES in 2023 € 50.000 en vanaf 2024 jaarlijks € 75.000 budget beschikbaar gesteld. Ook is € 60.000 structureel budget voor inhuur van externe capaciteit voor projectmatige aanpak vanuit de RES beschikbaar gesteld. Deze inhuur is in 2023 Europees aanbesteed voor maximaal 6 jaar. Voor de activiteiten over 2023 met betrekking tot de uitvoering van de RES en de projectmatige aanpak van zon op grote daken wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid onder *2.A thema Energie en Klimaat*.

Transitievisie Warmte met wijkgerichte aanpak

De transitievisie Warmte geeft onze strategie weer om samen met inwoners de wijken en buurten in Diemen van het gas af te halen. Voor de uitvoering van de wijkgerichte aanpakken is met de begroting 2023 in 2023 € 100.000 en vanaf 2024 jaarlijks € 200.000

beschikbaar gesteld. Op 20 juni 2023 heeft het college een principe fasering voor het gasvrij maken van Diemen voor de periode 2025-2040 vastgesteld. Voor de overige activiteiten met betrekking tot de uitvoering van de Transitievisie warmte en de voorbereidingen op de wijkgerichte aanpak wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid onder *2.A thema Energie en Klimaat*.

Bewonersacties energiebesparende maatregelen

Met de begroting 2023 is € 60.000 structureel budget voor inhuur van externe capaciteit voor projectmatige aanpak vanuit de transitievisie warmte beschikbaar gesteld. Deze inhuur is in 2023 Europees aanbesteed voor maximaal 6 jaar. Voor de projectmatige activiteiten over 2023 met betrekking tot de uitvoering van de transitievisie warmte, waaronder VVE cursussen, collectieve inkoopacties en de lokale aanpak isolatie wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid onder thema *2.A Energie en Klimaat*. Voor de stand van zaken met betrekking tot de Powersavergame wordt verwezen naar de paragraaf Duurzaamheid *punt 5. Samenwerking duurzaamheid met de samenleving*.

Aanpak energiearmoede

De transitievisie Warmte geeft onze strategie weer om samen met inwoners de wijken en buurten van het gas af te halen. Vanwege de stijging van de energiekosten is hierbij de aandacht voor energiearmoede naar de voorgrond geschoven. Ook is in het coalitieakkoord 2022 - 2026 een actieplan voor energiearmoede aangekondigd. Vanuit het Rijk zijn in totaal 3 Specifieke Uitkeringen (SPUKs) vanuit energie- en klimaatmiddelen aan Diemen toegekend voor maatregelen tegen energiearmoede (zie onder Rijksuitkeringen energietransitie). Met de begroting 2023 is ingaande 2024 jaarlijks € 100.000 euro beschikbaar gesteld voor de aanpak van energiearmoede en het organiseren van fix-bezoeken.²⁶

Door het sociale domein zijn, gebruik makend van budget uit de compensatieregeling voor de gestegen energieprijzen, energietoeslagen toegekend. In juli 2022 heeft het college het Plan van aanpak energiearmoede vastgesteld voor het inzetten van de SPUKs voor de aanpak van energiearmoede. Het belangrijkste deel van de uitgaven over 2023 vanuit deze SPUKs bestond uit de witgoedregeling voor inwoners die ofwel gemeentelijke bijstand ontvangen ofwel een aanvulling op de AOW. Deze witgoedregeling loopt door tot eind 2024.

Op 10 november 2022 heeft de gemeenteraad het Pakket aan maatregelen steunimpuls inwoners vastgesteld. Onderdeel daarvan was het uitvoeren van 500 fix-bezoeken. Op 30 januari 2023 werd – veel sneller dan gedacht - het aantal van 500 gefixte woningen bereikt. Met het Regionaal Energieloket is toen een afspraak gemaakt om onder gelijke voorwaarden 250 extra huisbezoeken in te plannen. Eind 2023 zijn ook deze volledig benut. De eerste 500 fix-bezoeken zijn betaald vanuit het duurzaamheidsbudget. De aanvullende 250 fix-bezoeken werden betaald vanuit de SPUKs voor aanpak van energiearmoede.

Aan de raad is in 2023 meermaals gerapporteerd over de voortgang van het Plan van aanpak energiearmoede en het Pakket aan maatregelen steunimpuls inwoners. Voor het overzicht van de in 2023 uitgevoerde acties op energiearmoede vanuit het Plan van aanpak energiearmoede wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid thema *2.A Energie en Klimaat*.

²⁶ De FIX-brigade bezoekt inwoners en voert energiebesparende maatregelen uit zoals tochtwering, radiatorfolie, vervangen van gloeilampen door LED-lampen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Prettige en aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op een daarbij passend kwaliteitsbeeld

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's als gevolg van afvalwater
1.4 - Natuur verbinden en beleven

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte	
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte	Bij het beheer wordt zorgvuldig gekeken welk beheertype waar mogelijk is conform het handboek openbare ruimte.
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte	Zie paragraaf 5 Onderhoud Kapitaalgoederen.
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken en verhogen van groene verblijfskwaliteit in de openbare ruimte (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enz.).	De vergroening van Holland Park is afgerond. Er is gestart met voorbereidingen voor de aanleg van een moestuin bij Martin Luther Kinglaan, en in de Anne Frankwijk. Ook Pontveer (de Sniep) wordt vergroend en wordt de speeltuin Meidoornplein opgeknapt. Er is een gesprek geweest met meerdere scholen over vergroening, bijvoorbeeld de Ark waar de uitvoering bijna van gaat starten.
1.1.4 - Bevordering van de biodiversiteit	zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit.
Subdoel 1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte	
1.2.1 - Uitvoeren geüpdate zwerfafvalplan	Zie paragraaf duurzaamheid onder punt 2.B Afval & Circulaire economie.
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken	Zie paragraaf 5 Onderhoud Kapitaalgoederen.
Subdoel 1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's als gevolg van afvalwater	
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater	Klein en groot onderhoud is uitgevoerd om een goede staat van de riolering te handhaven, waarbij onder andere de straatkolken zijn gereinigd.
1.3.2 - Uitvoeren van het Gemeentelijk Riolerings Plan 2019-2023	Zie paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.
1.3.3 - Onderhouden van oevers met aandacht voor ontwikkelen van biodiversiteit in natuurvriendelijke oevers	De natuurvriendelijke oevers worden gefaseerd gemaaid waardoor er altijd stukken oever zijn waar de beplanting blijft staan en die dus goed zijn voor de biodiversiteit.
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte. Voeren van risicodialogen met bedrijven, burgers en vitale functies	Het implementeren van klimaatadaptieve maatregelen is meegenomen in het werk aan reconstructies, zoals in Diemen Noord en Zuid.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.4 - Natuur verbinden en beleven	
1.4.1 - Natuur verbinden en versterken	zie paragraaf Duurzaamheid thema Natuur & Biodiversiteit
1.4.2 - Natuurbeleven versterken (zie Programma Gebiedsontwikkeling)	Dit is en wordt meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zowel de hoofdgroenstructuur als het buurtgroen wordt als totaal aangepakt, kwalitatief verbeterd en onderling verbonden waar mogelijk.

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij de inrichting en het beheer van de leefomgeving

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Inwoners en bedrijven raadplegen bij groot onderhoud, herinrichtingen en nieuwe aanleg
2.2 - Inwoners en bedrijven betrekken bij het uitvoeren van dagelijks onderhoud
2.3 - Inwoners en bedrijven stimuleren om private buitenruimte te vergroenen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg	
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten	Belanghebbenden worden nog voor het schetsontwerp gevraagd naar hun ideeën, wensen en ervaringen. Dit gebeurt op verschillende manieren, zowel digitaal als fysiek.
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten	Zie 2.1.1 en 2.1.3 .
2.1.3 - Ideeën en verbeteringsvoorstellen van inwoners en bedrijven gebruiken bij herinrichting en nieuwe aanleg	De inspraakprocedure voor herinrichtingen en nieuwe aanleg geeft bewoners en bedrijven de gelegenheid om vanaf het eerste begin tot de uitvoering ideeën en voorstellen in te brengen.
Subdoel 2.2 - Inwoners raadplegen ten behoeve van het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud	
2.2.1 - Inwoners en bedrijven actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden	Bij bewonerscontacten wordt waar dat relevant is altijd gewezen op de mogelijkheden tot participatie in het dagelijks beheer. Er worden doorlopen zelfbeheercontracten met bewoners of bewonersgroepen afgesloten.
2.2.2 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten	Bewoners worden geholpen met hun ideeën over en de uitvoering van het dagelijks onderhoud. Als de wens er is, wordt er regelmatig contact gehouden.
2.2.3 - Verbeteren van communicatie over de afhandeling van door inwoners ingediende meldingen over openbare ruimte	In het kader van Diemen '22 wordt er organisatiebreed gekeken naar mogelijke verbeteringen van het proces rondom de communicatie bij meldingen openbare ruimte.
Subdoel 2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud	
2.3.1 - Deelnemen aan operatie Steenbreek, die inwoners en bedrijven stimuleert en helpt bij groene initiatieven	We zijn aangesloten bij operatie Steenbreek en hebben bijvoorbeeld meegedaan aan het 'NK tegelwippen', om inwoners aan moedigen hun tuin te vergroenen. Meerdere boomspiegels, stukjes plantsoen en geveltuintjes zijn in zelfbeheer genomen.
2.3.2 - Bomen uitdelen die inwoners in hun eigen tuin kunnen aanplanten	Via de actie 'NK tegelwippen' hebben we een uitdeelactie met bomen gehad voor inwoners in hun eigen tuin.

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van duurzaamheid en milieu

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Actief duurzaamheidsbeleid, inclusief energietransitie, door middel van een programmatische aanpak
3.2 - Actief milieubeleid
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Actief duurzaamheidsbeleid, inclusief energietransitie, door middel van een programmatische aanpak	
3.1.1 - Uitvoeren van het Duurzaamheidsprogramma (zie paragraaf Duurzaamheid)	De verantwoording over de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma is opgenomen in de paragraaf duurzaamheid.
Subdoel 3.2 - Actief milieubeleid	
3.2.1 - Inbrengen en toetsen van milieu-eisen bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten	Dit hebben we in 2023 bij diverse projecten gedaan zoals Holland Park West, Rietschuurhof, uitbreiding Campus Diemen Zuid en de woningbouwplannen voor Buitenlust en Harmonielaan.
3.2.2 - Aanpak luchtkwaliteit	zie paragraaf Duurzaamheid thema Luchtkwaliteit & Geluid
3.2.3 - Aanpak geluidhinder	zie paragraaf Duurzaamheid thema Luchtkwaliteit & Geluid
Subdoel 3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden	
3.3.1 - Inzetten op het verminderen van restafval conform Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstellingen (100kg restafval per inwoner per jaar vanaf 2020) en het coalitieakkoord (een significante stap zetten richting die doelstelling).	Zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie.
3.3.2 - Uitvoeren van aanpassing(en) in wijze van afvalinzameling	zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie.
3.3.3 - Versterken van de communicatie en voorlichting	zie paragraaf Duurzaamheid thema Afval & Circulaire economie.
Subdoel 3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd	
3.4.1 - Toezien op de uitvoering van de overeenkomst afvalinzameling	Dit hebben we in 2023 doorlopend gedaan.
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen	Dit hebben we in 2023 doorlopend gedaan.

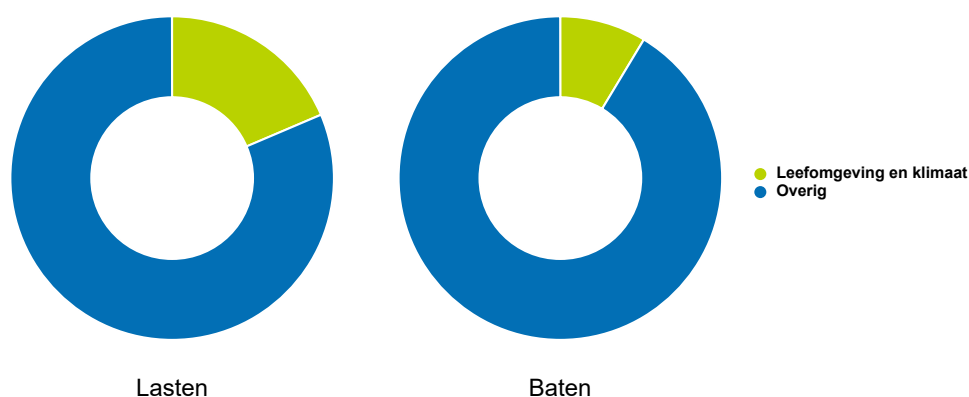
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023
3.1.1 - % hernieuwbare elektriciteit (verplicht)	N.n.b.	8,5	N.n.b. ²⁷
3.4.1 - Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar (verplicht).	186	170	180
Om te voldoen aan de VANG-doelstellingen (100 kg restafval per inwoner per jaar vanaf 2020) wordt er toegewerkt naar die 100 kg per inwoner per jaar.			

²⁷ Bron: regionale klimaatmonitor Rijksoverheid. Deze indicatoren vanuit de regionale klimaatmonitor moet in de gemeentelijke begrotingen en jaarverslagen worden opgenomen. De gegevens zijn gebaseerd op diverse bronnen die door Nederlandse onderzoeksinstituten en kennisinstituten worden bijgehouden. Publicatie van deze officiële klimaatgegevens vindt plaats door het Centraal Bureau voor de Statistiek en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland. Deze gegevens lopen meestal zo'n 2 jaar achter. Ook vinden er soms bijstellingen plaats van eerder gepubliceerde gegevens op basis van nieuwe gegevens en inzichten. Dit maakt het lastig om deze indicatoren te begroten.

Wat heeft het gekost?

Leefomgeving en klimaat	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-16.596	-20.581	-19.729	-20.450	-720
Structurele baten	10.579	9.135	9.736	10.008	272
Toevoegingen aan reserves	-59	-7	-7	-55	-48
Onttrekkingen aan reserves	815	3	63	93	30
Saldo structureel	-5.260	-11.450	-9.937	-10.403	-466
Incidentele lasten	-296	-	-1.994	-1.352	642
Incidentele baten	161	-	654	654	-
Toevoegingen aan reserves	-3.431	-	-509	-509	-
Onttrekkingen aan reserves	-267	-	441	11	-430
Saldo incidenteel	-3.833	-	-1.408	-1.196	212
Saldo van de baten en lasten	-9.093	-11.450	-11.346	-11.599	-253

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Geluidswerende maatregelen Busbaan

Op 16 juni 2022 is er via Raadsbesluit besloten om een budget beschikbaar te stellen van € 400.000 voor gevelisolatiemaatregelen als gevolg van het project aanpassing verkeersstructuur Diemen Zuid en deze ten laste te brengen van de Algemene Reserve.

In 2022 is er in dit kader € 27.000 uitgegeven, en in 2023 € 11.000. Wij stellen voor het restant budget van € 362.000 via de 1e kwartaalbrief 2024 opnieuw beschikbaar te stellen. De dekking van de kosten blijft via de Algemene Reserve verlopen.

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
700439 Verv gevelkoz en garagedeur geb B-C en D gemeentew	375	371	4	I
700440 verv Mercedes wagen nr. 29 gebouwendienst	80	0	80	D
700441 verv luchtbehandeling bestuursvleugel gemeentehuis	150	0	150	D
700442 Planmatige verv buitenruimte gemeentew en recyclep	55	0	55	D
700443 verv shovel wagen nr. 26 werf	75	0	75	D
700458 Herinrichting gemeentewerf	650	19	631	I
720135 verv voertuigen team Wijkbeheer, voertuig nr. 23	80	0	80	D
720136 verv voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nr. 30	180	0	180	D
720137 verv voertuigen team Wijkbeheer, voertuig 18	40	0	40	D
720138 verv voertuig team Wijkb, onkruidborstelmach nr 16	100	0	100	D
720139 verv voertuigen team Wijkbeheer veegmachine nr. 31	130	0	130	D
720140 verv voertuigen team Wijkbeheer, voertuig 32	45	0	45	D
720143 verv civieltechnische kunstwerken 2019	250	249	1	A
720151 verv civieltechnische kunstwerken 2020	75	70	5	A
720153 Pickup straatveegauto nr. 20	75	0	75	D
720155 verv Fiat Doblo wagen nr. 15 opzichters	45	38	7	A
720156 verv Fiat Doblo wagen nr. 28 speelplaatsen	45	0	45	D
720157 Vervanging 2 strooiers gladheidsbestrijding	80	0	80	D
720161 Opzichtersauto	45	38	7	A
720163 Verbreding brugvlak Diemerbrug	285	0	285	D
720164 Tunnelverlichting Weteringweg	40	40	0	A
720165 Vervangen openbare verlichting rondom gemeentehuis	120	77	43	I
720708 Vervanging Iveco wagen nr. 14 (riool)	120	0	120	D
721010 verv onderheide wegen centrum-west	8.600	8.148	452	A
721111 kanter straatveegauto nr 22	76	0	76	D
721216 Activering nieuw bestratingsmateriaal 2022	200	43	157	I
721217 Activering nieuw bestratingsmateriaal 2023	200	0	200	D
721414 verv.straatnaamborden d. reflectieborden	79	60	19	I

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
750711 Park Spoorzicht	470	14	456	I
750712 Strandje aan de Diem	285	36	249	I
750713 Vergroenen Holland Park	180	76	104	I
750714 Aanschaf nieuwe bomen 2023	225	0	225	D
770220 PVC riool Flats Tobias Asserlaan	70	0	70	D
770221 PVC riool Oranjeplantsoen	360	3	357	I
770222 PVC riool Scheepskwartier	1.360	269	1.091	I
770225 verv PVC riool Vlindertuin	1.570	12	1.558	I
770232 Vervanging PVC riolering schoolstraat-Noord	319	312	7	A
770233 Verv. PVC riolering verkeersstructuur Diemen zuid	775	0	775	I
770234 Vervanging PVC riolering Bernhardlaan	110	108	2	A
770235 Relining betonriool Johan van Soestdijkstraat	40	0	40	D
770236 Verv. PVC riool kruidenhof winkelcentrum	160	0	160	I
770237 PVC riolering hoofdassen	40	0	40	D
770242 Verlagen waterpeil Oosterringvaart	800	36	764	I
770301 ondergronds brengen containers	100	69	31	I
770306 Herinrichting recycleplein	300	12	288	I
770504 Herstel van keldergraven Rustoord	60	0	60	D
780301 Investeringskrediet Oost-West As	0	0	0	A
783102 Aanpassingen kruisingen Weesperstraat	50	0	50	D

Toelichting investeringen:

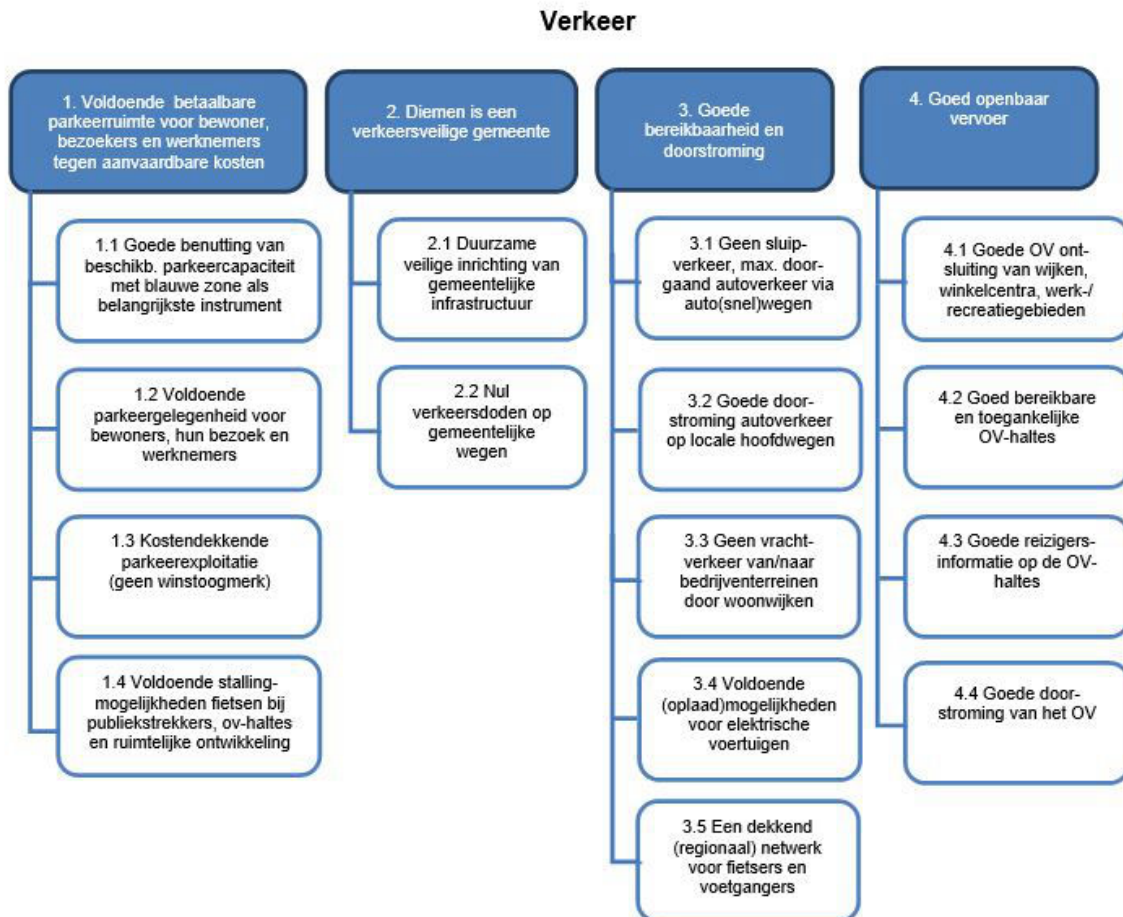
- 700439 - Investering is uitgevoerd. Om nog enkele kleine gebreken op te lossen houden we het restantbudget aan.
- 700441 - Deze investering wordt in 2024 uitgevoerd.
- 720165 - De werkzaamheden in 2023 zijn deels uitgevoerd, de afronding van deze werkzaamheden volgen in 2024.
- 720163 - De uitvraag is opgestart, in 2024 wordt dit uitgevoerd.
- 721216 - De nieuwe bestratingsmaterialen zijn nu geboekt op de projecten en moeten worden doorbelast.
- 721217 - De nieuwe bestratingsmaterialen zijn nu geboekt op de projecten en moeten worden doorbelast.
- 721414 - Werkzaamheden in 2023 deels uitgevoerd. Afronding van de werkzaamheden volgen in 2024.
- 750711 - Eind 2023 ontwerp/uitwerkingsfase opgestart. Ontwerp/uitwerkingsfase loopt door in 2024.
- 750712 - In 2023 zijn de onderzoeken gestart. Onderzoeken lopen nog door in 2024 en vergunningaanvragen wordt dit jaar opgestart.
- 750713 - Werkzaamheden zijn in 2023 uitgevoerd. Financieel moet dit nog worden afgewikkeld.
- 750714 - Eind 2023 is hiermee gestart. Werkzaamheden lopen door in 2024.
- 770220 - Uitvoering van het project start in 2024. Het combineren van het project met het verlagen van het waterpeil in de Oosterringvaart heeft de voorbereiding verlengd.

- 770221 - De voorbereiding van het project heeft, mede door intensieve participatie voor het komen te vervallen van een straat, langer in beslag genomen.
- 770222 - Het project is in uitvoering en wordt in 2026 afgerond.
- 770225 - Het project is in uitvoering en wordt in 2026 afgerond.
- 770233 - Eind 2023 gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. Werkzaamheden lopen door in 2024 t/m 2025.
- 770237 - In 2024 wordt project opgestart.
- 770242 - De voorbereidingen lopen, in 2024 wordt dit uitgevoerd.
- 770235 - Uitvoering van het project start in 2024. Het project sluit aan op het aangelegen nieuwbouwproject.
- 770504 - Doorzetten naar 2024, de uitvraag wordt opgestart en dit jaar uitgevoerd.
- 783102 - De voorbereiden lopen, in 2024 wordt dit uitgevoerd.
- Diversen wagenpark - Wachten nog op levering of aanbestedingen zijn opgestart.

Verkeer

Portefeuillehouder: H. Prins

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Integrale mobiliteitsvisie

In 2023 zijn we gestart met het opstellen van een integrale mobiliteitsvisie. Deze visie zal de hoofdlijnen bevatten voor het gemeentelijk verkeers- en vervoersbeleid voor de komende jaren. Belangrijke input vormt het Beleidskader Mobiliteit van de Vervoerregio Amsterdam. De startnotitie is gereed en er is een bureau ingehuurd voor het verdere proces.

Verkeersveiligheid

Daarnaast werkten we in 2023 aan veel maatregelen en projecten ter verbetering van de verkeerssituatie in Diemen. Het gaat dan onder andere om verkeersveiligheidsacties en om de aanpassing van de infrastructuur. Voorbeelden zijn de aanpassing van de hoofdwegen in Diemen Zuid, een onderzoek naar een veilige oversteekplaats op de Weteringweg en de samenwerking met Doortrappen; een project voor meer fietsveiligheid voor ouderen.

Openbaar vervoer

In het openbaar vervoer speelden ontwikkelingen op korte en op lange termijn. In 2023 is gestart met de voorbereiding van de nieuwe OV-concessie Amsterdam 2025 voor al het metro-, tram- en busvervoer in Amsterdam, Duivendrecht en Diemen. Ook zijn de GVB-vervoerplannen voor de 1e en 2e helft van 2024 gereed gekomen. Door de NS is in december de bediening van station Diemen teruggebracht naar twee keer per uur in de daluren op maandag tot en met vrijdag en op zaterdag en zondag de hele dag.

Elektrische rijden en deelmobiliteit

In 2023 is het aanbod aan elektrische deelauto's in Diemen flink uitgebreid. Ook zijn elektrische deelbakfietsen geïntroduceerd. Het aantal laadpalen is ook weer verder uitgebreid door heel Diemen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende betaalbare parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)
1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkers, ov-haltes en ruimtelijke ontwikkelingen

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument	
1.1.1 - Uitbreiden en bijsturen parkeerregulering op basis van resultaten parkeermonitoring en klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT)	We hebben de blauwe zone uitgebreid in Diemen Noord (gedeelte van de Hofstedenweg, Gravenland, Houtbosch en Vierhuizen) en in Holland Park West met het stukje Bergwijkdreef wat hier op aansluit.
1.1.2 - Parkeermonitoring door middel van meting van de parkeerdruk en op basis van ontvangen parkeerklachten	De scanauto meet de parkeerdruk in de straten op het moment van controle. Zo wordt inzicht verkregen waar de parkeerdruk oploopt boven de grens van 85%. In 2023 hebben we een parkeeronderzoek uitgevoerd in Diemen Noord (omgeving Zeezicht) Hieruit is gebleken dat er op de maatgevende momenten volgens het parkeerbeleid de parkeerdruk niet boven de grenswaarde van 85% uitkwam.
1.1.3 - Uitvoering geven aan het geactualiseerde parkeerbeleidsplan 2021, waaronder het nadrukkelijker communiceren naar bewoners over de mogelijkheden die de bezoekersregeling biedt en een wijziging van de geldigheid van ontheffingen (per wijk)	In 2023 zijn geen verdere activiteiten nodig gebleken. Het communiceren met bewoners is gecontinueerd.
Subdoel 1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers	
1.2.1 - Waar nodig bijsturen van parkeerregulering (maatwerk)	In 2022 is gevraagd om extra handhavingscapaciteit in Centrum-West. Daar was de parkeerdruk door bouwwerkzaamheden boven de 85%. Dit verhoogd toezicht is in 2023 voortgezet omdat de bouwwerkzaamheden nog niet zijn afgerond.
1.2.2 - Afspraken over parkeervoorzieningen bij nieuwbouwplannen, in beginsel worden deze parkeerplaatsen op eigen terrein gerealiseerd op basis van de Nota Parkeernormen.	We hebben afspraken over de parkeervoorzieningen meegenomen in de planvorming voor de woningbouwprojecten Holland Park West, Campus 3e fase, Rietschuurhof, Hof van Saan, Harmonielaan en Buitenlust.
1.2.3 - Handhaven op de parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen	In 2023 is met dubbele inzet gecontroleerd in de blauwe zones. Deze dubbele inzet werd in november 2022 gestart.
Subdoel 1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)	
1.3.2 - Actueel houden van de parkeerexploitatie	Actualisering vindt maandelijks plaats.
1.3.3 - Parkeertarieven baseren op effectiviteit en een sluitende parkeerexploitatie	In 2023 was er geen aanleiding om de parkeertarieven te verhogen vanwege deze subdoelen.
Subdoel 1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkers, ov-haltes en ruimtelijke ontwikkelingen	
1.4.1 - Bijplaatsen van fietsenstallingen indien nodig en mogelijk	In de Prinses Irenestraat en de Rode Kruislaan hebben we extra fietsnietjes toegevoegd.
1.4.2 - Het voorschrijven van fietsparkeernormen bij (ruimtelijke) ontwikkelingen conform de Nota Parkeernormen	Dit is onderdeel van de planvorming voor de diverse woningbouwprojecten in Diemen, zie 1.2.2.

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Duurzame veilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur
2.2 - Nul verkeersdoden op gemeentelijke wegen

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1- Duurzame veilige inrichting van gemeentelijke infrastructuur	
2.1.1 - Toepassen duurzaam veilig bij herinrichtingen	Dit hebben we gedaan bij alle herinrichtingprojecten zoals o.a. in Diemen Noord en in Diemen Centum.
2.1.2 - Verkeersveilige fietsroute aanleggen in spoorwonderdoorgang aan westkant Ouddiemerlaan	De fietsroute in de onderdoorgang is gereed. In 2023 hebben we de fietsroute tussen de spooronderdoorgang en Diemen-Noord opnieuw ingericht.
2.1.3 - Verkeersveilige fietsroutes meenemen bij de uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden (in BLVC-plannen)	Dit is meegenomen bij alle projecten met fietsroutes waarvoor een BLVC-plan is opgesteld.
2.1.4 - Aanleg van snelheidsremmers bij de aansluitingen van de Treubweg en Venserweg op de Weesperstraat	Dit project hebben we vanwege de beschikbare capaciteit moeten doorschuiven naar 2024 en gaat in de 1e helft van 2024 in uitvoering.
Subdoel 2.2 - Nul verkeersdoden op gemeentelijke wegen	
2.2.1 - Deelname aan verkeersveiligheidscampagnes via de Vervoerregio Amsterdam	Er is een Doortrappen Fietsfestival en een fietsspiegelactie georganiseerd. Verder nemen we deel aan Verkeer en Meer (van de Vervoerregio Amsterdam). Door hen worden de campagnes georganiseerd waar Diemen aan deelneemt. Dit betreft onder meer de Mono-campagne, BOB, Wij gaan weer naar school en de campagne 'met elkaar onderweg'.
2.2.2 - Deelname aan het programma Doortrappen ter bevordering van de fietsveiligheid onder oudere fietsers	In 2023 hebben we samen met Doortrappen in januari een fietsspiegelactie gehouden en in april een Fietsfestival georganiseerd.
2.2.3 - Actief monitoren van de verkeersveiligheid op gemeentelijke wegen	Er is incidenteel overleg met politie en vervoerregio over de verkeersveiligheidssituatie. In augustus 2023 heeft wethouder Prins de gemeenteraad geïnformeerd over de ontwikkelingen m.b.t. verkeersveiligheid in de gemeente Diemen

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Algemeen - % ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	9,1 ²⁸	20%	NB
Algemeen - % overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	NB	10%	NB
Algemeen - % doden na verkeersongeval met een motorvoertuig	NB	0%	NB

²⁸ De meeste cijfers zijn via [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) voor 2022 en 2023 nog niet bekend

3. Goede bereikbaarheid en doorstroming

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Geen regionaal sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via auto(snel)wegen en gebiedsontsluitingswegen
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken
3.4 - Voldoende (oplaad)mogelijkheden voor elektrische voertuigen
3.5 - Een dekkend (regionaal) netwerk voor fietsers en voetgangers

Activiteiten	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Geen regionaal sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via auto(snel)wegen en gebiedsontsluitingswegen	
3.1.1 - We streven naar een maximumsnelheid binnen de bebouwde kom van 30 kilometer per uur, tenzij	Dit uitgangspunt hebben we meegenomen in de herinrichtingsprojecten, voor zover het nog niet een 30 km-gebied betreft (of een woonerf)
3.1.2 - Afstemmen informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) op hoofdroutes	In 2023 was hier geen inzet op nodig.
3.1.3 - Medewerking aan de nieuwe HOV-verbinding IJburg-Weesp en IJburg-station Bijlmer-Arena met omzetten van de parallelweg van de A1 tussen knooppunt Diemen en de Maxis naar een busbaan zonder ontheffinghoudersregeling	Amsterdam, Gooise Meren en Diemen hebben overeenstemming bereikt over de definitieve oplossing van de weginrichting ter hoogte van de aansluiting Diempolderweg/Fortdiemerdamweg en de Diempolderweg ter hoogte van de Muiderbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal.
Subdoel 3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen	
3.2.1 - Waarborgen ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen en herontwikkelingen (o.a. Scheepskwartier, Vlindertuin, Holland Park)	Dit hebben we meegenomen in de planvorming voor de inrichting van de openbare ruimte in Diemen-Noord en Holland Park.
3.2.2 - Ongelijkvloers maken van spoorwegovergang op de Ouddielerlaan	De spooronderdoorgang is in gebruik genomen. De herinrichting van de omgeving is voorbereid.
3.2.3 - Aanpassen hoofdverkeersstructuur Diemen Zuid (o.a. openstellen busbaan, aanleg rotonde, invoering 30 km/uur)	In 2023 hebben we opdracht verleend voor de uitvoering van dit project en is de uitvoering gestart in de tweede helft van 2023.
Subdoel 3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken	
3.3.1 - Zorgen voor behoud van goede rechtstreekse aansluiting van werkgebieden op hoofdwegen	De bestaande aansluitingen zijn in 2023 in stand gebleven.
3.3.2 - Begeleiden/beïnvloeden bedrijven bij vestigingsplaatskeuze en routekeuze	Dit doen we in het overleg met kandidaat bedrijven die zich willen vestigen in Diemen.
3.3.3 - Afremmen vrachtverkeer bij herinrichting van woongebieden	Dit is een doorlopend proces bij de voorbereiding van herinrichtingsprojecten. In 2023 is geen nieuw herinrichtingsproject gestart.
3.3.4 - Voortzetten regionale samenwerking Green Deal Zero Emission stadslogistiek	Met ingang van 2023 is het initiatief Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek belegd bij de Vervoerregio Amsterdam en opgenomen in het programma Regionale Uitvoeringsagenda Stadslogistiek. In 2023 hebben we geen concrete acties uitgevoerd. Het onderwerp komt, waar mogelijk, terug in de gemeentelijke Mobiliteitsvisie.
Subdoel 3.4 - Voldoende (oplaad)mogelijkheden voor elektrische voertuigen	
3.4.1 - Realiseren van een dekkend en vraag gestuurd netwerk van laadpalen voor elektrische auto's, in samenwerking met het projectbureau MRA-e	In 2023 hebben we 23 extra laadpalen met in totaal 47 laadpunten aan de openbare ruimte toegevoegd. Deze laadpalen staat verspreid door de gehele kern van Diemen. Het totaal per 31 december 2023 komt daarmee op 112 laadpalen met 223 laadpunten.
3.4.2 - In samenwerking met het projectbureau MRA-e onderzoeken van mogelijkheden voor plaatsing van laadvoorzieningen van alleen op aanvraag naar pro actief op basis van bezetting/gebruik en potentieel gebruik door deelmobiliteit	Het projectenbureau MRA-e wil dit in 2024 oppakken samen met de gemeenten.
3.4.3 - Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's en scooters)	Cargoroo heeft in de zomer van 2023 op verschillende locaties deelbikfietsen in Diemen geplaatst. Begin 2023 is MyWheels gestart met het aanbieden van elektrische deelauto's in een groot deel van Diemen. Ook ShareNow is begin 2023 in Diemen gestart, alleen in de wijk Holland Park worden auto's aangeboden. Het betreft een uitbreiding van de Amsterdamse freefloating vloot. Onze Auto heeft een vaste plek voor één deelauto op de Ouddielerlaan.

Activiteiten	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
3.4.4 - Participeren in het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) als uitvoering van het klimaatakkoord	Het RMP wordt getrokken door de provincie Noord-Holland. De doelen uit het RMP/klimaatakkoord zijn opgenomen in het Beleidskader Mobiliteit van de Vervoerregio.
Subdoel 3.5 - Een dekkend (regionaal) netwerk voor fietsers en voetgangers	
3.5.1 - Verbeteren van zwakke schakels in het fietsnetwerk; onder andere onderzoek naar het verbeteren van de fietsoversteek op de Weteringweg en het voorbereiden van de verbreding van het brugdek van de Diemerbrug ten behoeve van het fietsverkeer.	In 2023 hebben we opdracht verleend aan een bureau voor een onderzoek naar het verbeteren van de fietsoversteek op de Weteringweg. De verbreding van de Diemerbrug is doorgeschoven naar 2024 vanwege werkzaamheden aan de brug in Driemond in 2023.
3.5.2 - Voorstel voor de vervolgaanpak op basis van haalbaarheidsonderzoek naar een nieuwe fietsverbinding van Plantage De Sniep naar station Diemen-Zuid over de Weespertrekvaart	Het onderzoek hebben we in 2023 afgerond. Er zijn enkele technisch haalbare varianten uit het onderzoek naar voren gekomen. Ook is een vervolgstudie gedaan naar een verkeersveilige aansluiting van de brugvarianten op de Weesperstraat, die direct na de brug ligt. De kosten zijn hoog. Er is in 2023 nog geen besluit genomen over een vervolg.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
3.4 - Totaal aantal laadpalen voor elektrische motorvoertuigen	87	125	112

4. Goed openbaar vervoer

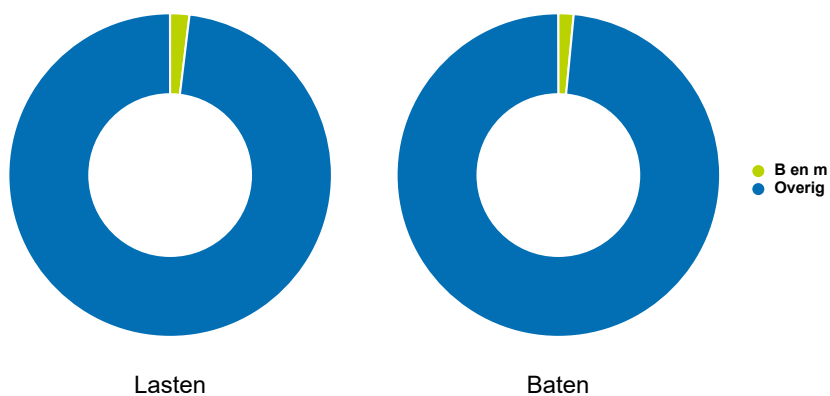
Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden	
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes	
4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes	
4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Goede openbaar vervoer ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden	
4.1.1 - Adviseren over concessieverlening door Vervoerregio Amsterdam en vervoerplannen GVB	In 2023 hebben we deelgenomen aan de voorbereiding van de vervoerplannen van het GVB voor de 1 en de 2 helft van 2024.
4.1.2. Participeren in het onderzoek van de gemeente Amsterdam naar een nieuwe HOV-verbinding van IJburg via Diemen naar station Bijlmer-Arena en naar station Weesp	Amsterdam, Gooise Meren en Diemen hebben overeenstemming bereikt over de definitieve oplossing van de weginrichting ter hoogte van de aansluiting Diemerpolderweg/Fortdiemerdamweg en de Diemerpolderweg ter hoogte van de Muiderbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal.
4.1.3 - De belangen van Diemen inbrengen in regionale en nationale onderzoeken zoals onder andere OV Toekomstbeeld 2040, OV SAAL middellange termijn en het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area (o.a. IJmeerlijn)	In de tweede helft van 2023 hebben we input geleverd voor het onderzoek naar de rol van de drie NS-stations aan de Zuidtak van Amsterdam (Diemen-Zuid, RAI, Duivendrecht) in relatie tot de gebiedsontwikkelingen rond deze stations.
4.1.4 - Het verbeteren van de overstapmogelijkheden bij het OV-knooppunt Diemen-Zuid o.a. door het realiseren van een nieuwe brug voor fietsers en voetgangers	In 2023 hebben we opdracht verleend voor de aanleg van een nieuwe brug voor fietsers en voetgangers bij station Diemen-Zuid, de uitvoering start in het 1e kwartaal van 2024.
4.1.5 - Nieuwe metroverbindingen (zoals IJmeerlijn) mogen er niet toe leiden dat de metrobereikbaarheid van Diemen verslechtert	Of er een IJmeerverbinding komt en hoe die wordt ingepast op het bestaande metronet is nog steeds onzeker. In 2023 is geen vervolg gegeven aan het MIRT onderzoek Amsterdam Bay Area (inclusief IJmeerlijn). In 2023 is door de Vervoerregio Amsterdam het Metrokader vastgesteld dat loopt tot 2030. Hierin is o.a. opgenomen dat alle huidige metrostations worden bediend.
Subdoel 4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes	
4.2.1 - Aanpassen resterende haltes in Diemen Noord bij groot onderhoud/herinrichting	Door vertraging in de voorbereiding gaan we hier vanaf 2024 meer verder in Diemen Noord.
4.2.2 - OV-haltes zijn toegankelijk voor alle gebruikers	Alleen in de buurten Scheepskwartier en Vlindertuin dient dit nog te worden uitgevoerd (groot onderhoud 2024 t/m 2026).
Subdoel 4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes	
4.3.1 - Controleren reizigersinformatie op haltes	Alle haltes hebben we nagelopen en geupdated in 2023.
4.3.2 - DRIS-panelen bij nieuwe haltes bij spooronderdoorgang	Dris-panelen zijn geplaatst bij de haltes aan beide zijden van de spooronderdoorgang. Aan de noordzijde is een DRIS-paneel nog niet aangesloten en daarom ook nog niet in gebruik.
Subdoel 4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer	
4.4.1 - Verbeteren van de doorstroming van het openbaar vervoer bij herinrichtingen (o.a. aanleg spooronderdoorgang)	Dit is een vast aandachtspunt bij de voorbereiding van herinrichtingen.

Wat heeft het gekost?

Verkeer	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-1.945	-1.959	-2.053	-2.286	-233
Structurele baten	1.856	1.146	1.271	1.617	346
Toevoegingen aan reserves	-306	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	274	274	267	-6
Saldo Structureel	-395	-540	-508	-401	107
Incidentele lasten		-40	-75	-25	50
Incidentele baten		-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves		-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves		-	35	15	-20
Saldo Incidenteel	-	-40	-40	-10	30
Saldo van de baten en lasten	-395	-580	-548	-411	137

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Opstellen Mobiliteitsvisie

Voor het opstellen van de gemeentelijke Mobiliteitsvisie was in 2023 € 40.000 aan budget opgenomen. Vanwege capaciteitsproblemen zijn we alleen toegekomen aan het opstellen van een startnotitie. De kosten hiervoor bedroegen € 10.000. Er resteert nog een bedrag van € 30.000. We willen dit bedrag gereserveerd houden voor het opstellen van de mobiliteitsvisie.

In 2024 is wederom een incidenteel budget van € 20.000 opgenomen om de mobiliteitsvisie af te ronden. Gezien de huidige stand van zaken is waarschijnlijk meer budget nodig. Voorstel is daarvoor in eerste instantie het nieuw beschikbaar gestelde budget van 2024 in te zetten. Wanneer nodig zal in één van de kwartaalbrieven het nog niet ingezette budget uit 2023 aangevraagd worden.

Aanleg van snelheidsremmers bij de aansluitingen van de Treubweg en Venserweg op de Weesperstraat

Dit project hebben we vanwege de beschikbare capaciteit moeten doorschuiven naar 2024 en gaat in de 1e helft van 2024 in uitvoering. Voor deze werkzaamheden was € 20.000 begroot. In de 1e kwartaalbrief 2024 verwerken we deze budgetaanvraag.

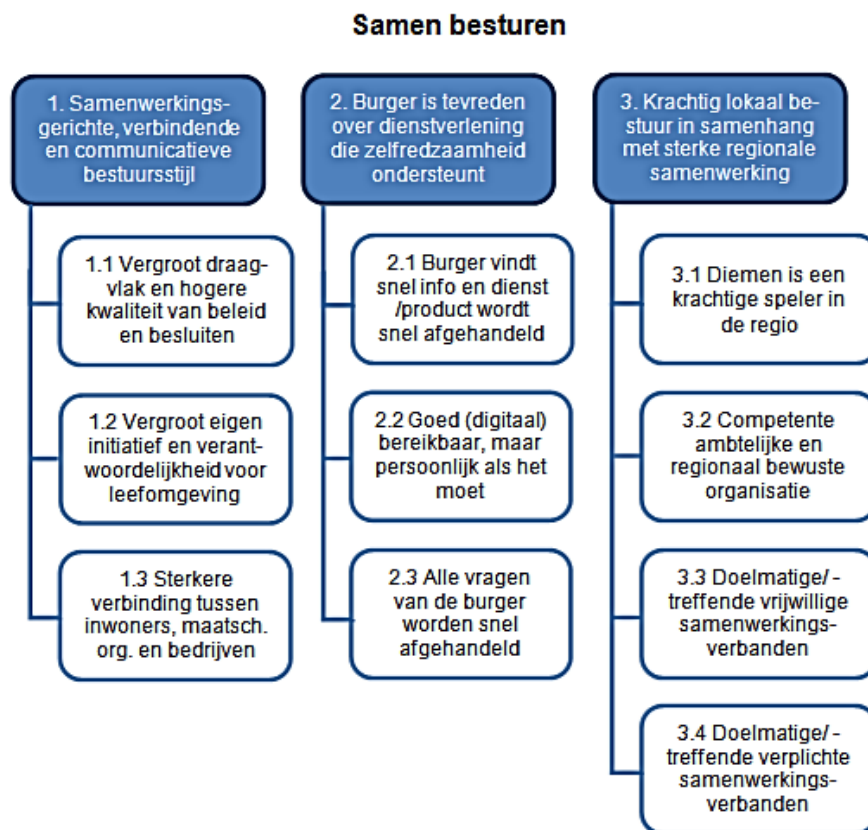
Investeringen

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte
Geen investeringen binnen dit programma			

Samen besturen

Portefeuillehouder: H. Prins, E. Boog en M. Van den Berg

Doelstellingen in één oogopslag



Belangrijke ontwikkelingen

Uitbreiding griffie

Sinds 1 maart 2023 is de raadsadviseur, tevens plaatsvervangend griffier, in dienst getreden. Het tijdelijk contract is omgezet naar een vast contract. Hiermee is de griffie op sterkte gebracht conform het voorstel van de werkgeverscommissie voor een toekomstbestendige griffie.

Programma Voor en met Diemen

Het programma Voor en met Diemen is in 2022 gestart. Met dit programma geven we een impuls aan de ambitie dienstbaar, mensgericht en verbindend te zijn richting onze inwoners. De raad heeft de ambitie en kaders voor participatie en communicatie op 27 januari 2022 vastgesteld. Het kader voor dienstverlening volgde in juni 2023. In 2023 is het programma, na enige vertraging door personele wisselingen, zeer intensief en stevig uitgerold onder leiding van een extern aangestelde programmamanager. In dit jaar hebben we met een betrokken programmateam een groot deel van de programmalijnen communicatie, participatie en dienstverlening tot uitvoering gebracht. We noemen enkele voorbeelden:

Voor de programmalijn communicatie hebben we voor het project Duidelijke Taal 140 aanmeldingen gekregen waarvan we al 65 medewerkers hebben getraind. Onder alle collega's zijn 15 taalcoaches aangesteld en er is een Klinkende taal tool beschikbaar. Deze maakt in Word en Outlook direct zichtbaar welke zinnen we begrijpelijker kunnen schrijven. Ook hebben we een schrijfwijzer ontwikkeld en een start gemaakt met het herschrijven van brieven.

Voor de programmalijn dienstverlening hebben we delen van de website vertaald in het Engels om anderstaligen van dienst te zijn. De toegankelijkheid van de website voor mensen die blind, slechthorend of doof zijn, is verbeterd. Er zijn nu ook meer mogelijkheden om producten digitaal te regelen, zoals het rijbewijs aanvragen en geboorteaangifte doen. De mogelijkheden voor inwoners om online feedback te geven, is toegenomen met de implementatie van feedbackloops. Zo kunnen bezoekers van bijvoorbeeld de website met behulp van online smileys aangeven hoe ze de ervaring waarderen. Maar ook aangeven waar ruimte zit voor verbetering. In de tweede helft van het jaar zijn onder meer medewerkers van het Klantcontactcentrum getraind. We hebben een onderzoek naar de telefonische dienstverlening afgerond waarvoor zogenaamde mystery quests zijn inzet. De resultaten daarvan betrekken we bij de verbetering daarvan. Ook hebben we stappen gezet met de inrichting van een kennisbank. Daarmee kunnen KCC-medewerkers veel vragen van inwoners in het eerste contact beantwoorden. Zo werken we toe naar vermindering van belverzoeken en doorschakelingen.

Voor de participatielijn is de Diemense werkwijze afgerond en in de praktijk gebracht voor het opzetten van participatietrajecten. Die bestaat uit een gestructureerd stappenplan en helpt bij het vroegtijdig betrekken van de omgeving bij plannen, projecten en beleid. De mogelijkheden van participatie-instrumenten als burgerberaad, Diemer Dorpsgesprekken en inwonerspanel hebben we onderzocht. De laatste is al volop in bedrijf met in 2023 drie uitgezette vragenlijsten en een panel van 400+ deelnemers. We hebben een initiatievencoördinator aangesteld om bewonersideeën te begeleiden naar resultaat. Er is nu ook een online plek waar bewoners hun ideeën kunnen aanmelden (www.diemen.nl/idee). In september organiseerden we een succesvolle Gemeentedag waarop de onderdelen uit het programma Voor en met Diemen centraal stonden.

Dit heeft ertoe geleid dat we het programma vervroegd gaan afronden in 2024 en de overige projecten voort gaat zetten in de reguliere organisatie. In 2024 zullen we de raad informeren met een eindrapportage over dit programma.

Diemen 800 jaar

Diemen bestaat in 2026 800 jaar. In het coalitieakkoord 2022-2026 is afgesproken om die mijlpaal goed te vieren. Dat feest willen we in samenspraak met de Diemense samenleving organiseren. Om dat goed voor te kunnen bereiden, werkten we afgelopen jaar aan een startnotitie. Die maakt helder welk thema we kiezen, hoe we onze inwoners betrekken, welke aanpak we voorstaan en welk budget nodig is. De notitie leggen we in 2024 voor aan de gemeenteraad.

Daarnaast verkenden we bij andere gemeenten die recentelijk een jubileumjaar te vieren hadden. In Diemen zelf organiseerden we twee inspiratiesessies met vertegenwoordigers van Diemense verenigingen, instellingen en ondernemingen. Doel was om kennis te delen en de richting van de jubileum te toetsen. Verder wisselden we de eerste ideeën uit en bouwden we aan een lokaal netwerk om de viering van het jubileum ook echt te laten wortelen in Diemen.

Organisatie verkiezingen

In maart 2023 waren de Provinciale Staten verkiezingen. De organisatie van deze verkiezingen is in Diemen goed verlopen en binnen het beschikbaar gestelde budget uitgevoerd. Extra aandacht is gegeven aan de opkomstbevordering.

Niet voorzien waren de extra verkiezingen voor de Tweede Kamer. Ook deze verkiezingen zijn ordentelijk verlopen.

Project huisvesting

Het doel van het huisvestingsproject is om het gemeentehuis aantrekkelijker en functioneler te maken voor ambtenaren, inwoners, bestuurders en raadsleden. Door te investeren zorgen we ervoor dat het gemeentehuis een plek is waar inwoners laagdrempelig terecht kunnen voor informatie en zich thuis voelen. En met een goede en functionele werkomgeving kan Diemen een aantrekkelijke werkgever blijven voor haar ambtenaren en voor nieuw talent. Dit volgt ook uit de organisatiewijziging Diemen'22 die in 2019 vorm heeft gekregen. In 2023 heeft de raad een voorbereidingskrediet verstrekt van € 175.000. Met dit voorbereidingskrediet heeft een projectgroep samen met klankbordgroepleden uit alle teams van de gemeente Diemen en Duo+ de integrale huisvestingsvisie uitgewerkt naar een Programma van Eisen. Daarbij hebben we onder meer duurzaamheid, toegankelijkheid en een veilige werkomgeving voor raadsleden, bestuurders en ambtenaren opgenomen als eisen. Op basis van een aanbesteding hebben we eind december 2023 een architect geselecteerd. We hebben de raad hierover in januari 2024 bijgepraat. De architect vertaalt het Programma van Eisen naar een Structuur Ontwerp en maakt een raming van het benodigd budget. Naar verwachting kan de gemeenteraad rond de zomer 2024 een besluit nemen over een definitief verbouwingsbudget.

Gastheerschap en beveiliging

We willen een dienstverlenende gemeente zijn waar iedereen zich welkom voelt. Toch voelen we ons genoodzaakt door incidenten in de afgelopen jaren een beveiliging in te zetten. Voor de veiligheid van onze medewerkers, bestuurders, raadsleden en bezoekers. Begin 2022 hebben we een beveiligingsorganisatie ingehuurd.

In 2023 zijn we gestart met de evaluatie van de huidige invulling (gastheerschap / beveiliging). Indien blijkt dat dit een waardevolle toevoeging is starten we in 2024 een aanbestedingsproces.

E-depot via Stadsarchief Amsterdam

Sinds 1 januari 2023 hebben we met het Stadsarchief Amsterdam een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten, omdat de huidige overeenkomst verouderd was en onvoldoende rekening hield met de digitale ontwikkelingen en wensen van de aangesloten gemeenten. Ook hebben we de dienstverlening uitgebreid door gebruik te maken van een e-depot. Een e-depot is een specifieke oplossing gericht op het langdurig duurzaam bewaren van digitale data.

Medewerkersonderzoek 2023

Elke twee jaar voert de organisatie een medewerkersonderzoek uit. In het medewerkersonderzoek wordt gevraagd naar de beleving van medewerkers op verschillende onderwerpen. Dit doet de organisatie in samenwerking met het bedrijf Effectory.

79% van de medewerkers heeft het onderzoek ingevuld. Dit zijn 207 medewerkers. Dit is iets lager dan twee jaar geleden. Toen vulde 84% van de medewerkers het onderzoek in. De benchmark van gemeenten staat op een gemiddeld responscijfer van 74%. Dus hier zit de organisatie nog boven. Voor het volgende onderzoek besteedt de directie extra aandacht aan twee teams waarvan de medewerkers niet dagelijks achter een laptop zitten en hierdoor een hogere drempel ervaren om het onderzoek in te vullen.

De organisatie scoort vaak hoger dan de benchmark van gemeenten. Diemen staat met veel onderwerpen zelfs in de top 3 van gemeenten. Zoals op het onderwerp Werkgeverschap waarin Diemen een 7,0 scoort en de top 3 benchmark een 6,7 scoort. Ten opzichte van twee jaar geleden scoort de organisatie vaak dezelfde hoge scores of zelfs iets hoger. Bijvoorbeeld op het onderwerp sociale veiligheid waarin de organisatie in 2021 een 7,8 scoorde en in 2023 een 8,0. Of het onderwerp Inclusiviteit waarin de organisatie in 2021 een 7,1 scoorde en in 2023 een 7,3. Zeker in het licht van alle onzekerheden, complexe vraagstukken en interne ontwikkelingen van de afgelopen twee jaar is dit een resultaat om trots op te zijn.

Gelijke beloning

In 2023 hebben we een onderzoek laten uitvoeren in hoeverre er in de gemeentelijke organisatie van Diemen sprake is van een loonkloof tussen mannen en vrouwen, hoe groot deze kloof eventueel is, wat daarvoor de verklaring is en welke maatregelen passend zijn om de ongelijke salariëring te verminderen. Dit naar aanleiding van een unanieme motie van de raad. We hebben de raad over de uitkomsten geïnformeerd (lvhC, 30mei2023). Het onderzoek laat zien dat er in Diemen loonverschillen zijn en welke variabelen (functieschaal, leeftijd, toelagen) daaraan bijdragen. Van een structureel verschil in beloning tussen mannen en vrouwen in gelijke omstandigheden is geen sprake. Wel deden de onderzoekers een aantal aanbevelingen voor het optimaliseren van het salarisbeleid binnen onze organisatie. Deze hebben we overgenomen. In de paragraaf Bedrijfsvoering beschrijven we, conform afspraak, de voortgang.

In 2023 hebben we afspraken gemaakt met P&O welke aanbevelingen we als eerste gaan oppakken. Dit is verwerkt in het werkplan P&O voor 2024. Een quick win is dat we direct bij alle arbeidsvoorwaardengesprekken geen loonstrookjes meer vragen om het nieuwe salaris te bepalen. Dit draagt ook bij aan gelijke beloning. Daarnaast hebben we de organisatie geïnformeerd met een lunchbijeenkomst. Deze was eind 2023 gepland, maar is uiteindelijk in januari 2024 gehouden. Daar hebben we de uitkomsten van het onderzoek teruggekoppeld en zijn we in gesprek gegaan met collega's over de aanbevelingen. Er was veel interesse en de opkomst was hoog.

Bewustwording ambtenaren inclusiviteit

Eind 2022 hebben alle DUO-organisaties een gezamenlijke visie ontwikkeld op inclusie en diversiteit. Het college en de organisatie houden hier aandacht voor. Bijvoorbeeld op intranet waar we een themapagina hebben gebouwd over inclusie en diversiteit, genaamd DUO-inclusief. Hier staat informatie over diversiteit en inclusie en kunnen medewerkers over dit onderwerpen meepraten. We hebben ook extra vragen toegevoegd aan het in 2023 gehouden medewerkersonderzoek (MO) over inclusiviteit en sociale veiligheid. Daaruit blijkt dat medewerkers positief zijn over inclusiviteit en sociale veiligheid bij de gemeente.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten	
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven	Voor diverse projecten is een participatieplan opgesteld, met name bij ontwikkelingsprojecten en bij projecten in de openbare ruimte. We werken op een gestructureerde wijze met de vastgestelde kaders voor participatie en communicatie.
Subdoel 1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten	
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken	Over besluiten en beleidskeuzes communiceren we duidelijk en transparant. We publiceren op de website en informeren via andere (sociale) mediakanalen of huis-aan-huis.
Subdoel 1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners	
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven	Artikel verschenen in Diemen Info dec 2023 over het initiatievenproces. Daarnaast heeft initiatievencoördinator verschillende gelegenheden benut om op laagdrempelige manier met inwoners in gesprek te komen.
1.3.2 - Wijkcoördinatoren ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven	Wijkcoördinatoren zijn niet meer actief, initiatievencoördinator is aangesteld in juni 2023.
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven	Eerste contacten tussen initiatievencoördinator en SWD zijn gelegd.
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)	We hebben structureel via sociale media gecommuniceerd en gebruiken vaker digitale enquêtes. Daarnaast is begin 2023 het inwonerspanel van start gegaan. Daarin hebben inmiddels drie vragenlijsten meegelopen. Projectsites, zoals die over de energietransitie en HollandPark, beheren we actief.
Subdoel 1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven	
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen	N.v.t. zie 1.3.3.
1.4.2 - Ondersteunen van wijkcoördinatoren en faciliteren van bewonersinitiatieven	Wijkcoördinatoren zijn niet meer actief, initiatievencoördinator is aangesteld in juni 2023.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1.1.1 - % gegrond verklaarde bezwaarschriften n.a.v. formele behandeling	NB ²⁹	15%	0%
1.1.2 - % ingetrokken bezwaarschriften n.a.v. informele behandeling/mediation	NB ²⁹	80%	NB ³⁰
1.3.1 - % vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd (verplicht)	48%	50%	50%

²⁹ Cijfers voor 2022 zijn niet bekend.

³⁰ Cijfers voor 2023 zijn nog niet volledig beschikbaar.

2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatiekanaal hij gebruikt			
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal			
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
2.1 - Tevredenheid burger over de dienstverlening	6,9	7,0	Niet beschikbaar, de volgende peiling is in 2025, voor het jaar 2024.
2.2 - Aantal ontvankelijke klachten over gemeentelijke dienstverlening	72	50	nmb

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - De burger vindt snel de informatie die hij zoekt en zijn product of dienst wordt snel afgehandeld	
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren	• Verdere verbetering bestaande digitale dienstverlening • Feedbackmogelijkheid op de website, waardoor we bijvoorbeeld missende, onjuiste of onduidelijke informatie kunnen verbeteren.
2.1.2 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren	De servicenormen met afhandeltijden staan op https://www.diemen.nl/Onderwerpen/Algemeen/Publicaties/Servicenormen. Er is in 2023 in samenwerking met Duo+ gestart met datagericht werken. Er zijn rapportages en analyses opgeleverd over volume en duur telefonie en telefonische bereikbaarheid.
Subdoel 2.2 - De gemeente wil burgers meer gebruik laten maken van het digitale kanaal (op maat afgestemd op de situatie van de inwoners, digitaal als het kan en persoonlijk als het moet)	
2.2.1 - De mogelijkheden om een product digitaal aan te vragen nog eenvoudiger maken door nieuwe mogelijkheden	• Inwoners kunnen online hun rijbewijs verlengen • Men kan online hun huwelijk of geregistreerd partnerschap aankondigen, en een datum, locatie en babs kiezen. • Verzoek verstrekkingbeperking kan online worden aangevraagd. • Aanvragen lokale voorrang bij woningverhuur kan via een app. • Via een digitaal formulier inschrijven voor zwembles.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
2.1.1 - % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	71,4%	70-80%	73,1%
2.2.1 - E-mail binnen 5 werkdagen afgehandeld (via info@diemen.nl)	NB ³¹	70%	NB ³¹

³¹ Cijfers voor 2022 en 2023 zijn niet bekend.

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden

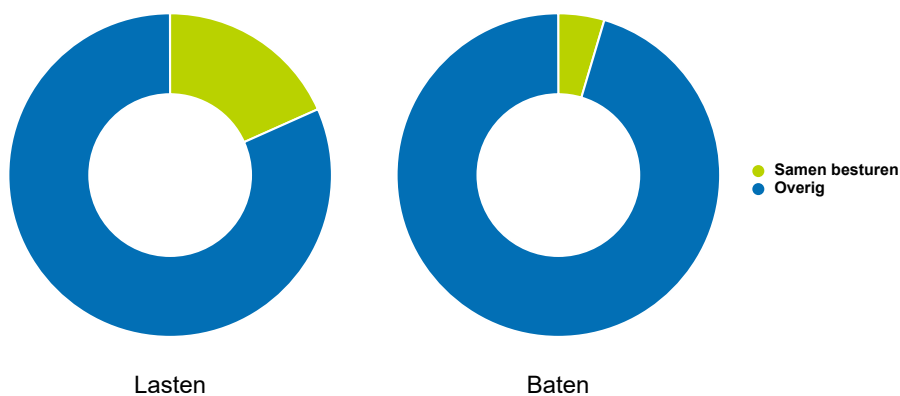
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio	
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen	Het college van B&W van de gemeente Diemen vertegenwoordigt Diemen en/of de Amstelland-gemeenten in enkele regionale besturen. Vaker zien we dat de vertegenwoordiging door de grotere gemeenten op zich wordt genomen, zoals Amstelveen, Amsterdam, Haarlemmermeer en Zaanstad. We maken een scherpe afweging tussen invloed uitoefenen en de capaciteit die we hebben.
Subdoel 3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie	
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties	In 2023 is er bewust gewacht met strategisch HRM beleid met de focus op competenties omdat we eerst de evaluatie van Diemen '22 wilden afwachten. Een van de onderdelen van de evaluatie was voldoende gekwalificeerd personeel (hebben we de juiste mensen op de juiste plek) en competenties. Er is een prioritering gemaakt in alle adviezen die we hebben ontvangen. De adviezen over competentieontwikkeling zullen we in 2025 of 2026 gaan uitvoeren. Wel wordt in 2024 een project gestart om op basis van competenties van medewerkers interne mobiliteit te bevorderen.
Subdoel 3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden	
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo+ en AM-verband)	In 2023 begonnen we aan een analyse over de regionale positie Diemen. Daarbij hebben we ook onderzocht welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren. De conclusies en aanbevelingen volgen in 2024.
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren	In 2023 begonnen we aan een analyse over de regionale positie Diemen. Daarbij hebben we ook onderzocht of we de doelen die we met de deelname nastreven ook realiseren. De conclusies en aanbevelingen volgen in 2024.
Subdoel 3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden	
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren	In 2023 begonnen we aan een analyse over de regionale positie Diemen. Daarbij hebben we ook onderzocht welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren. De conclusies en aanbevelingen volgen in 2024.
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren	In 2023 begonnen we aan een analyse over de regionale positie Diemen. Daarbij hebben we ook onderzocht of we de doelen die we met de deelname nastreven ook realiseren. De conclusies en aanbevelingen volgen in 2024.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Algemeen - Waardering inwoners algemene gemeentelijke dienstverlening	6,9	7,0	Niet beschikbaar, de volgende peiling is in 2025, voor het jaar 2024.
Algemeen - Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening	NB	7,0	Niet beschikbaar, de volgende peiling is in 2025, voor het jaar 2024.
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	€ 890	€ 939	€ 979
Algemeen - Externe inhuur (Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	19 %	21 %	22 %
Algemeen - % overhead (verplicht)	15 %	17 %	13 %

Wat heeft het gekost?

Samen besturen	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-13.935	-16.267	-16.177	-16.516	-339
Structurele baten	722	464	594	817	223
Toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-5.015	-4.925
Onttrekkingen aan reserves	713	-	-	4.803	4.803
Saldo Structureel	-12.590	-15.893	-15.673	-15.911	-238
Incidentele lasten	-704	-664	-1.080	-516	564
Incidentele baten	-	-	15	15	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-350	-	91	91	-
Saldo Incidenteel	-1.054	-664	-974	-410	564
Saldo van de baten en lasten	-13.644	-16.557	-16.647	-16.321	326

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Programmabudget 'Voor en met Diemen'

In 2023 was er voor het programma Voor en met Diemen een budget van € 342.000 beschikbaar. Hiervan is € 30.000 niet uitgegeven. Oorzaak daarvan is dat het enige tijd duurde voordat een geschikte projectmanager voor het project dienstverlening was aangesteld. Verwachting is dat het programma 'Voor en met Diemen' medio mei 2024 afloopt. Voor de resterende maanden verwachten we nog wel kosten te maken omdat bepaalde projecten, geborgd in de lijn, doorlopen. Daarom stellen wij voor het restantbudget over te hevelen. Wij verwerken dit in de 1e kwartaalbrief 2024.

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
700102 Verv. dakbedekking ambtswoning Venserkade	45	-	45	D
700103 Beveiliging burgemeesterswoning	9	-	9	D
700104 Videocamera's en TV's raadszaal	70	63	7	A
700445 Verbouwing gemeentewerf	46	25	21	D
700450 Verv. koelmachine & regeling gemeentehuis	200	3	197	I
700452 Verv. verwarm. elektr. warmtepompen gemeentewerf	200	-	200	D
700453 Verv. div. elementen installaties gemeentehuis	330	-	330	D
700454 Verv. radiatoren en convectoren gemeentehuis	210	-	210	D
700459 Oplaadpunten gemeentewerf Landlust	75	19	56	I

Toelichting investeringen:

- 700102 - Deze investering voeren we in 2024 uit.
- 700103 - Deze investering willen we doorschuiven. Er kunnen nog kosten ontstaan om de woning in veiligheid te verbeteren.
- 700104 - Dit werk hebben we gerealiseerd en deze investering kan worden afgesloten.
- 700445 - Dit budget willen we doorschuiven voor werkzaamheden die nog voortvloeien vanuit dit werk.
- 700450/700453/700454 - Deze investeringen voeren we gezamenlijk uit in 2024. De investeringsbudgetten voegen we samen.
- 700452 - Deze investering voeren we in 2025 uit.
- 700459 - De uitvoering van het project loopt

Financiën

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Voorschriften BBV

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) omvat het overzicht algemene dekkingsmiddelen ten minste:

- Algemene uitkering;
- Lokale heffingen (ongebonden);
- Dividend;
- Saldo financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen nemen we niet in de programma's, omdat het geen geoormerkte financiële middelen zijn. Ze kunnen worden ingezet voor dekking van alle programma's. Hierna geven we een overzicht met de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Algemene uitkering	47.578	55.670	57.000	58.240	1.240
Lokale heffingen (ongebonden)	8.492	-	-	-	-
Dividend	172	104	104	94	-10
Saldo financieringsfunctie	-501	-605	-700	-254	446
Onvoorzien	-	-60	-	-	-
Totaal	55.740	55.109	56.404	58.080	1.676

Belangrijke ontwikkelingen

Energiecrisis

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn sinds 2022 de tarieven voor het leveren van energie (gas en elektriciteit) enorm gestegen. Ook in 2023 ondervinden we daar nog veel financiële effecten van. Door de schaarste aan aardgas en de daaraan gekoppelde prijs van elektriciteit zijn de energielasten nog steeds hoog ten opzichte van vier jaar geleden. Dit heeft grote gevolgen voor de burgers en bedrijven maar ook wij als gemeente merken dat de prijzen voor energie stijgen.

In 2023 zijn de energieprijzen enigszins gestagneerd. Grofweg is de analyse dat de kosten voor gas en elektra in 2023 twee keer zoveel bedragen als in 2021. In 2021 betaalde we bijna € 0,65 miljoen aan gas en elektra. In 2023 bedraagt dat € 1,4 miljoen. De energieprijzen worden voor de gemeenten per kwartaal vastgelegd. We zien de laatste kwartalen een lichte daling van de prijzen. Het is moeilijk in te schatten of deze door gaat zetten.

In 2023 zijn veel afrekeningen over 2022 geboekt. De energiekosten over 2023 bedragen € 1,5 miljoen. Over 2022 is nog ruim € 0,8 miljoen in rekening gebracht. Tegenover deze hogere kosten bestaan compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. In 2023 is de regeling voor zwembaden verlengd. De compensatie is gebaseerd op een verwachte afrekening. Of onze

afrekening volledig wordt gehonoreerd is pas nog niet duidelijk. Vooralsnog hebben we € 0,65 miljoen vanuit het Rijk ontvangen.

In de begroting 2023 hebben we voor gas en elektra € 0,95 miljoen geraamd. De werkelijke kosten bedragen € 2,3 miljoen. Het verschil, inclusief de compensatie van het Rijk, levert een nadelig effect op van € 0,7 miljoen. Uiteraard blijven we de ontwikkeling van de energiekosten nauwgezet volgen en informeren u daarover in de regulier P&C-documenten.

Inflatie

Mede als gevolg van de energiecrisis zijn ook de prijzen en lonen flink gestegen. Waar we normaal rekenden met prijs- en loonstijgingen tussen de één en drie procent is er in 2023 sprake van prijs- en loonstijgingen tussen de vijf en vijftien procent. Dit heeft z'n weerslag op de koopkracht van onze inwoners maar zeker ook op de financiële positie van de gemeente. De door het Rijk beschikbaar gestelde middelen zijn niet afdoende om de loon- en prijsstijgingen te compenseren. Uiteindelijk is in 2023 het financiële effect nog beperkt.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is € 1,2 miljoen hoger dan geraamd en veroorzaakt daarmee een positief verschil op het jaarrekeningsaldo. Het verschil wordt veroorzaakt door de Decemercirculaire. Er was geen bestuurlijk moment meer om de effecten van de Decemercirculaire te verwerken in de begroting 2023.

De effecten uit de Decemercirculaire hebben vooral betrekking op aanvullende middelen voor de maatregelen voor de energiecrisis (€ 1,4 miljoen). Daarnaast hebben we nog extra gelden voor de implementatie van de Omgevingswet ontvangen (€ 170.000).

Onderstaand een gedetailleerd overzicht van alle mutaties op de algemene uitkering.

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2023 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Beginstand	55.670		55.670		-55.670
Uitkeringsfactor					
Accres-ontwikkeling		1.140	1.140		-1.140
Loon- en prijsontwikkeling (lopende prijs)		405	405		-405
Uitkeren verdeelreserve		45	45		-45
Plafond BCF, afrekening ruimte over het jaar 2022		-5	-5		5
Overige ontwikkelingen uitkeringsfactor (o.a. afronding)		10	10		-10
Ontwikkeling uitkeringsbasis					
Hoeveelheidsverschillen		205	205		-205
Ontwikkeling uitkeringsbasis		-85	-85		85
Taakmutaties					
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslag		5	5		-5
GDI voorzieningen 2022		-15	-15		15
Verdeling structurele middelen Wet goed Verhuurderschap		5	5		-5
Flankerend beleid energiearmoede		60	60		-60
Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden		45	45		-45

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2023 primitief	Wijzigingen 2022	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Uitvoeringskosten SVB PGB Trekkingsrechten		-25	-25		25
Bijdrage centrale financiering GDI		-15	-15		15
Asiel (inburgering)		85	85		-85
Overig		-10	-10		10
Loon- en prijsbijstelling 2023 participatie		10	10		-10
Loon- en prijsbijstelling 2023 Voogdij 18+		55	55		-55
Compensatieregeling voogdij 18+		-30	-30		30
Werkdrukverlaging jeugdbescherming		5	5		-5
Voorschoolse educatie		5	5		-5
Decentralisatie-uitkeringen					
IU/DU/SU (bijstellingen)		5	5		-5
Brede impuls combinatiefuncties/ buurtspoorcoaches (DU)		-125	-125		125
Voorschoolse voorziening peuters (DU)		5	5		-5
Wet Goed Verhuurderschap		35	35		-35
Leerlingenvervoer Oekraïne		60	60		-60
Taal voor ontheemden uit Oekraïne		35	35		-35
Maatschappelijke begeleiding		35	35		-35
Einde lening Inburgeringsplicht (ELIP)		5	5		-5
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)		5	5		-5
Veilig wonen		5	5		-5
Verkeersveiligheid		5	5		-5
WOZ					
WOZ correctie septembercircularie 2022		-360	-360		360
WOZ-waarden mutaties		-480	-480		480
3 D's in het sociaal domein					
Participatie (IU)		205	205		-205
Werkelijke uitkering					
2023 (specificatie 8)		-	-	58.210	58.210
Voorgaande jaren		-	-	30	30
Totaal	55.670	1.330	57.000	58.240	1.240

Ongebonden belastingen

Wanneer de opbrengst van een belasting niet gebonden is aan een doel (zoals bijvoorbeeld rioolbelasting) dan is er sprake van 'ongebonden belastingen'. Onderstaande 'ongebonden belastingen' worden als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Belastingen	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Onroerende-zaakbelastingen:					
- woningen (eigenaren)	4.236	4.450	4.450	4.457	7
- niet-woningen (eigenaren)	2.063	1.870	1.870	2.252	382
- niet-woningen (gebruikers)	1.722	1.550	1.550	1.914	364
Precariobelasting	13	25	25	65	40
Toeristenbelasting	458	530	530	602	72
Totaal	8.492	-	-	-	-

In 2023 zijn de opbrengsten onroerend zaakbelastingen voor niet-woningen € 750.000 hoger dan geraamd. Oorzaak hiervan is de hogere waardestelling van de niet-woningen dan begroot. We hielden rekening met een waardestelling van 1%. Het blijkt meer dan 10% te zijn. Een deel van de hogere opbrengsten is het gevolg van aanslagopleggingen over eerdere jaren.

Bouwbedrijven willen regelmatig gemeentegrond gebruiken voor de opslag van materialen en materieel. Voor dit gebruik brengen we precariobelasting in rekening. In 2023 leidt dit tot een hogere opbrengst dan verwacht.

De bezetting van de hotels is in 2023 gelukkig weer toegenomen. In 2022 werd het grootste hotel in Diemen ingezet voor de opvang van vluchtelingen. Ook in 2023 was dit het geval. De coronajaren en de opvang van vluchtelingen maken het lastig om een goede inschatting van de bezetting te maken. Gebleken is dat de bezetting beter was dan verwacht. Ook vanuit de andere overnachtgelegenheden is ruim € 40.000 aan toeristenbelasting afgedragen. Tezamen leidt dit tot voordeel van € 72.000.

Dividend en rentebaten van leningen

Het ontvangen dividend in 2023 bedraagt € 83.225. We ontvangen dividend vanuit N.V. De Meerlanden € 61.288 en de BNG € 21.937. Daarnaast ontvingen we € 10.815 aan dividendbelasting terug. De totale dividendontvangsten zijn grofweg € 10.000 lager dan begroot. Zoals eerder aangegeven in de kwartaalbrieven stond in 2023 de tarifiering voor het verzamelen en verwerken van afval bij N.V. De Meerlanden onder druk. Dit uit zich in het bedrijfsresultaat en het uit te keren dividend aan aandeelhouders.

Er is bijna € 5 ton meer aan renteopbrengsten ontvangen. Dit komt door het in 2023 ontstane financieringsoverschot en de stijging van de rente.

Door het achterblijven van de uitvoering van investeringen, de ontvangst van compensabele btw en de ontvangst van specifieke uitkeringen ontstond vanaf het tweede kwartaal 2023 een financieringsoverschot. Het overschot fluctueerde tussen de € 10 en € 15 miljoen. Dergelijke overschotten worden de BNG ingezet voor schatkistbakieren (overschotten worden ingezet voor tekorten bij andere gemeenten). Door de stijging van de rente ontvingen we bijna € 4 ton aan rente door het schatkistbakieren.

Ook het geld dat bij de Svn uitstaat voor starters- en duurzaamheidsleningen leverde bijna € 1 ton meer aan extra rente op dan verwacht.

Daartegenover staat dat we in de 4e kwartaalbrief 2023 de rente voor langlopende leningen juist hebben opgehoogd vanwege het hogere rentepercentage. In februari 2023 hebben we een 20 jaar langlopende lening van € 5,0 miljoen aangetrokken bij de BNG. Het rentepercentage bedraagt 3,11%. De rente van langlopende leningen bedraagt in 2023 € 829.000. Het totale saldo aan uitstaande langlopende leningen is in 2023 toegenomen tot € 49,5 miljoen.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Ieder jaar laat de gemeente Diemen door een externe fiscalist de Vennootschapsbelasting (Vpb) toetsen. Met name binnen grondexploitaties kan de Vpb een belangrijke rol spelen. In de meerjarenprognose grondexploitatie wordt jaarlijks een quick scan opgenomen om de Vpb-positie van de grondexploitaties in beeld te krijgen.

Doordat in het verleden veel kosten zijn gemaakt voor de bodemsanering binnen grondexploitatie Plantage De Sniep leidt dat tot een forse tekort op de grondexploitatie. Positief effect hiervan is dat nu binnen alle grondexploitaties geen 'winst' wordt gemaakt en dus tot op heden geen Vpb-afdracht noodzakelijk is.

Er is aanvullend onderzoek gedaan, op basis van de zogenoemde Post Quickscan. De Post Quickscan houdt in dat de geëlimineerde rente op fiscale wijze wordt herberekend. Conclusie is dat de gemeente een zeer laag risicoprofiel heeft voor de VPB-positie van het grondbedrijf. Deze scans zijn door de fiscale adviseur getoetst en vindt u terug in de 'Meerjarenperspectief grondexploitaties 2023'.

In 2018 heeft de Belastingdienst een brief gestuurd waarin zij aangeven dat ze een aangiftebiljet wenst te ontvangen voor de aangifte vennootschapsbelasting. De Belastingdienst concludeert in zijn algemeenheid dat ten aanzien van gemeenten redelijke vermoedens bestaan dat sprake is van belastingplicht en dat dat ook geldt voor de gemeente Diemen.

Onze fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht welke activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant zijn. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging hebben we over 2023 een voorlopige aangifte van € 7.600 ingediend. Dit om een naheffingsrente (8%) uit te sluiten.

In 2023 hebben we definitieve beschikkingen over de jaren 2021 en 2022 ontvangen. De beschikkingen leiden tot een nabetaling van respectievelijk € 32.266 en € 31.500. Zoals aangekondigd is tegen deze beschikkingen bezwaar ingediend.

Inmiddels verschijnen de eerste uitspraken vanuit de gerechtshoven. Tot op heden wordt de Belastingdienst veelal in het gelijk gesteld. Echter, de situatie is per gemeente verschillend dus we blijven de ontwikkelingen volgen en houden u geïnformeerd.

Saldo financieringsfunctie

Voor het overzicht van het verloop van het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar paragraaf Financiering.

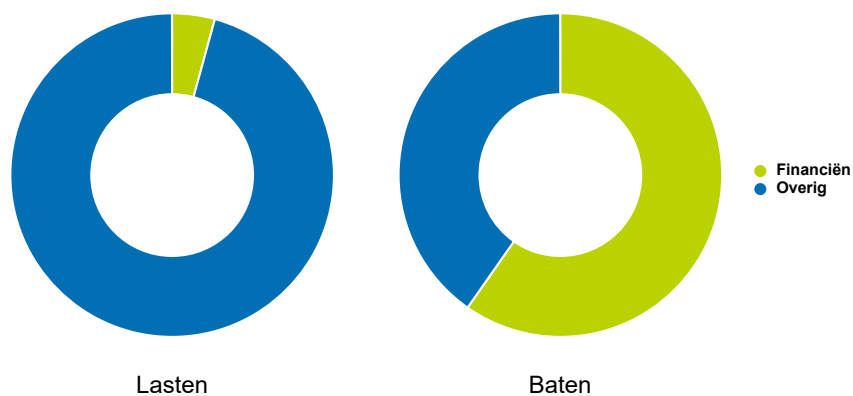
Onvoorzien

De gemeente is verplicht een budget voor onvoorziene gebeurtenissen te ramen, de zogenoemde 'Stelpost onvoorzien'. In Diemen is deze geraamd op € 60.000 (€ 2 per inwoner). Deze norm heeft de gemeente zelf bepaald. In 2023 is dit budget ingezet ter dekking van de donaties voor de aardbevingen in Turkije, Syrië en Marokko.

Wat heeft het gekost?

Financiën	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Structurele lasten	-9.425	-1.910	-1.325	-1373	-49
Structurele baten	68.490	67.661	70.721	73.338	2.617
Toevoegingen aan reserves	-	-	-2.670	-3.748	-1.078
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	1.055	1.055
Saldo structureel	59.065	65.752	66.726	69.272	2.545
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	60	60	-	-60
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	60	60	-	-60
Saldo van de baten en lasten	59.065	65.812	66.786	69.272	2.485

Lasten en baten



Voorgestelde overhevelingen

Energietoeslag 2023

Via de Decembecirculaire 2023 is € 1.365.000 aan aanvullende middelen ontvangen voor een vangnetregeling voor de energietoeslag 2023. In 2023 kwamen we € 463.000 tekort voor de uitkering van de energietoeslag 2023. Deze middelen uit de Decembecirculaire dekken de uitgaven die in 2023 zijn gedaan.

In 2024 verwachten we ook nog uitgaven. Voorstel is het restant van € 900.000 over te hevelen naar 2024. We verwerken de overheveling in de 1e kwartaalbrief 2024.

Invoeringskosten Omgevingswet

In het gemeentefonds heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de transitiekosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Via de Decembecirculaire is een extra impuls gegeven voor de implementatie (€ 170.000). Wij stellen voor het budget van € 170.000 beschikbaar te houden voor 2024.

Omdat er in 2024 ook nieuw budget beschikbaar is voor de invoering van de Omgevingswet zullen we, wanneer nodig, in één van de kwartaalbrieven het budget aanvragen.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.

Duurzaamheid	129
Risico's en weerstandsvermogen	151
Bedrijfsvoering	167
Lokale Heffingen	183
Onderhoud kapitaalgoederen	193
Verbonden Partijen	203
Grondbeleid	223
Grootschalige projecten	226
Financiering	229



Duurzaamheid

Programmatische aanpak duurzaamheid

Coalitie-akkoord 2022-2026

In de coalitieperiode 2022-2026 zetten we de uitvoering van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 voort. In het coalitie-akkoord *Diemen met elkaar en voor elkaar* zijn aanvullende nieuwe plannen en acties opgenomen. Deze sluiten goed aan op de thema's en de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 en versterken daarmee de impact van de met de duurzaamheidsagenda ingezette aanpak. Met de begroting 2023 is extra budget voor de uitvoering van de aanvullende plannen en acties vrijgemaakt. Eind 2022 was al gestart met de uitvoering van het in het coalitie-akkoord genoemde actieplan energie-armoede.

Duurzaamheidsagenda 2020-2025

Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de duurzaamheidsagenda 2020–2025 vastgesteld. Met de duurzaamheidsagenda wil de gemeente Diemen de omschakeling gaan maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De duurzaamheidsagenda geeft de kaders voor de programmatische aanpak (blauwe blok in onderstaand schema) in de periode 2020 - 2025.

De duurzaamheidsagenda heeft twee pijlers met ieder 6 thema's (gele blok in onderstaand schema). Met de eerste pijler duurzame samenleving gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit.

De gemeente moet natuurlijk zelf het goede voorbeeld geven (eerste groene blok in onderstaand schema). Daarvoor wordt de interne samenwerking nog verder versterkt. De gemeente kan een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen realiseren. Ook de samenwerking met de samenleving en de stichting Daarom Duurzaam Diemen wordt geïntensiveerd (tweede groene blok in onderstaand schema).

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 er als volgt uit:

PROGRAMMA	
• Programmering, monitoring en rapportage • Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.) • Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.) • Communicatie	
I) DUURZAME SAMENLEVING	II) GEZONDE LEEFOMGEVING
Energie & klimaat • Energie besparen. • Duurzame energie opwekken. • Aardgasvrij maken gebouwde omgeving. • Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven. • Aanpak overige broeikasgassen.	Klimaatadaptatie Inspelen op: • Opwarming gebouwde omgeving (hittestress) • Intensere regenbuien • Langere periodes van droogte
Afval & Circulaire Economie • Preventie van afval • Verbeteren afvalscheiding • Uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen • Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten • Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen • Stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling • Slim benutten organische reststromen • Stimuleren duurzaam bouwen en slopen • Stimuleren duurzame omgang met spullen	Luchtkwaliteit & geluid • Aanpak bronnen van luchtverontreiniging • Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger
Natuur & biodiversiteit • Versterken natuurwaarde • Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur	Schone mobiliteit • Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit • Smart mobility • Schone mobiliteit bevoorrading • Deelmobiliteit • Groen OV • Parkeerbeleid • Aantrekkelijke fiets en wandelroutes
A) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten • Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen. • Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen. • Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte. • Duurzaam beheren van de openbare ruimte.	
B) SAMENWERKING met de samenleving • Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen. • Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving. • Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.). • Stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken. • Steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.	

Jaarprogramma duurzaamheid 2023

In het schema (zie inleiding) zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen van de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

In onderstaande tekst wordt per hoofddoel\onderdeel ingegaan op:

- langetermijndoelen (*wat willen we bereiken*)
- de geplande activiteiten voor 2023 (*wat wilden we ervoor doen*)
- De realisatie (*wat hebben we ervoor gedaan in 2023*)
- monitoring (*indicatoren uit de duurzaamheidsagenda voor zover al te bepalen*)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren. In het coalitie-akkoord zijn op de duurzaamheidsagenda aanvullende duurzaamheidsacties benoemd voor de periode 2022-2026.

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2023 (dit zijn de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2023) op basis van de duurzaamheidsagenda en aanvullende acties uit het coalitie-akkoord.
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid.
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid.

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In deze paragraaf duurzaamheid van het jaarverslag 2023 wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van de voorgenomen acties het jaarprogramma duurzaamheid 2023 op basis van de duurzaamheidsagenda.
- Activiteiten vanuit de duurzaamheidsagenda hebben we gecommuniceerd via de gemeentelijke social media en op Intercomm (intranet). De gemeente heeft met een lokale campagne deelgenomen aan de Nationale Klimaatweek 2023. De in 2020 gestarte energietransitie nieuwsbrief is voortgezet en vanuit duurzaamheid zijn berichten en artikelen ingebracht voor Diemer Info en de EZ nieuwsbrief.
- Met een verschuiving van € 300.000,- budget voor de bij Stichting Volkshuisvesting Nederland ondergebrachte fondsen van de gemeente Diemen is het revolving fund voor duurzaamheidsleningen begin 2023 verhoogd van € 200.000,- tot € 500.000 (het voorstel was opgenomen in de 4e kwartaalbrief 2022). In 2023 zijn 11 duurzaamheidsleningen verstrekt. Gemiddeld is per aanvraag € 4.488 uitgeleend.
- In het format voor de bestuurlijke besluitvorming is in 2023 een toelichting opgenomen voor het invullen van de paragraaf duurzaamheid (verwijzing naar de thema's uit de Duurzaamheidsagenda 2020 - 2025 en bij inkoop betrekken van de regisseur maatschappelijk verantwoord inkopen).

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroet 2023	Realisatie 2023
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	6	17	25	11

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler duurzame samenleving uit de duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit.

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente.
- 60% CO₂ reductie in 2030 (Regeerakkoord) en 90% in 2050 (Klimaatakkoord).
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen.
- 2030 20,8 GWh opwek zonne-energie/25 hectare zonnepanelen op grote daken.

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Vanuit de Transitievisie Warmte faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven en ontwikkelen wijkgerichte aanpakken naar een aardgasvrij Diemen.
- Voortzetten MRA-samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte (in 2021 gestart).
- Nieuwe afspraken over energie bij actualiseren van de meerjarenafspraken met woningcorporaties in 2024.
- Uitvoering actieplan energie-armoede conform de in het coalitie-akkoord 2022-2026 benoemde acties met eindverantwoording over besteding gelabelde specifieke Rijksuitkering (SPUK) energie-armoede:
 - Voortzetting energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie-afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021);
 - Opzetten Fix brigade (op afspraak energiebesparingsmaatregelen aan huis uitvoeren);
 - Uitvoeren witgoed regeling (vervanging energieslurpend witgoed door zuiniger apparatuur);
 - Organisatie bijeenkomsten in de buurtkamers over energiebesparing;
 - Onderzoeken aanpak opwek duurzame energie voor minder draagkrachtigen, en;
 - Ontwikkelen aanpak energie-armoede voor de doelgroep studenten.
- Beoordeling ontwikkeling en indienen projectvoorstellen voor financiering vanuit Nationaal Isolatieprogramma, waaronder het in het coalitie-akkoord 2022-2026 aangekondigde isolatieprogramma voor woningen met de laagste energielabels.
- Uitwerking regionale energie strategie (RES):
 - Concretiseren zoekgebieden zonne- en windenergie naar projectgebieden;
 - Uitvoeren milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.) windenergie;
 - Uitvoeren actieplan zon op grote daken 2022 -2026;
 - Aanpak zon langs de snelwegen vanuit Opwek Energie Rijksgronden (OER);
 - Voortzetten deelname RES regio samenwerking hernieuwbare warmte, en;
 - Voortzetten deelname Regionale taskforce energie-infrastructuur en Energiesysteem Actieplan (ESAP).
- Voortzetten energie-advies woningeigenaren via regionaal energieloket.
- Starten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket.
- Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren.
- Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie.
- Uitvoering toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Wet milieubeheer en Woningwet vanuit het door Diemen in 2022 mede-ondertekende Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025.

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan)?

Aanpak (bovenregionale) energieinfrastructuur:

- In 2023 was Diemen betrokken bij de volgende provinciale activiteiten betreffende de energieinfrastructuur:
 - Deelname aan de provinciale taskforce energie-infrastructuur, en;
 - Inbreng bij de actualisatie van de Energievisie en Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat provincie Noord-Holland.
- In 2023 was Diemen betrokken bij de volgende regionale overleggen, programma's en projecten betreffende de energieinfrastructuur:
 - Deelname aan de MRA samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte. In 2023 is gestart met een proefboring in Ouder-Amstel langs de Burgemeester Stramanweg nabij de afslag van de snelweg A2. Gezien de bijbehorende ruimtevraag is er geen proefboring in Diemen voorzien. De proefboring in Ouder-Amstel kan informatie geven over de geschiktheid van de ondergrond in Diemen;
 - Deelname aan regionaal overleg energiesysteem Amstelland en Energiesysteem Actieplan (ESAP);
 - Deelname aan verkenning nieuwe 380 kv hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens, en;
 - Deelname aan start verkenning nieuw 380kV hoogspanningsstation van TenneT aan oostkant van Amsterdam.

Regionale energiestrategie (RES):

Wind

- Het in 2022 gestarte MER onderzoek over de vier windenergie zoekgebieden rond knooppunt Diemen werd in 2023 voortgezet. Vanuit de in de Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) gestelde kaders heeft de gemeente Diemen de effecten van windturbines op de woonomgeving en natuur laten onderzoeken. De resultaten zijn opgenomen in het Milieueffectrapport (MER).
- Op 21 maart 2023 is een informatieavond voor inwoners over windturbines en het MER onderzoek georganiseerd.
- Het college heeft het Concept MER van 8 december 2023 tot en met 31 januari 2024 vrijgegeven voor het indienen van zienswijzen. In dezelfde periode toetst de onafhankelijke Commissie MER het onderzoek.
- Op 7 december 2023 is een brief naar alle inwoners gestuurd met een aankondiging van de zienswijzenprocedure behorende bij het m.e.r.-proces en de Ontwerp partiële herziening van de Omgevingsvisie. Via de brief werden inwoners ook uitgenodigd voor de informatiebijeenkomst op 10 januari 2024.
- Om de effecten van windmolens op trekvogels te kunnen bepalen heeft de gemeente Diemen samen met gemeente Amsterdam en provincie Noord-Holland opdracht gegeven aan de Universiteit van Amsterdam om de vliegbewegingen van vogels in Noord-Holland te onderzoeken.
- Eind 2023 is gestart met een onderzoek naar de financiële haalbaarheid van windmolens in Diemen. Voor de vier alternatieven uit het MER worden businesscases opgesteld. Dit onderzoek zal in 2024 worden afgerond.

Zon

- Op verzoek van de gemeenteraad is een voorkeursvolgorde (de Zonneladder Diemen) opgesteld voor de grootschalige plaatsing van zonnepanelen. Dit is uitgevoerd en in 2023 afgerond door de Natuur en Milieufederatie Noord-Holland.
- In mei 2023 heeft de gemeente een samenwerkingsovereenkomst met energiecoöperatie Diemen Ecostrum getekend voor de uitvoering van het Actieplan zon op grote daken 2022 - 2026. Diemen Ecostrum kan eigenaren van grotere daken in Diemen adviseren, begeleiden en ontzorgen bij het plaatsen van zonnepanelen voor eigen gebruik en/of de

energiecoöperatie. Voor de kosten van de draagkrachtberekening van het dak kunnen deelnemers een subsidie van maximaal € 1750,- van de gemeente krijgen.

- In 2023 heeft Diemen EcoStroom vanuit de samenwerkingsovereenkomst voor zon op grote daken gesprekken gevoerd met 13 eigenaren van grote daken in Diemen. In totaal zijn er in 2023 voor 4 daken draagkrachtberekeningen uitgevoerd. Bij één dak zijn vervolgesprekken gestart over plaatsing van zonnepanelen.
- De gemeente Diemen werkt mee aan de Energieroute Noord-Holland. Het initiatief heeft als doel om zonne-energie op te wekken langs rijkswegen van Alkmaar tot en met Diemen. Rond het knooppunt Diemen en langs de A9 is onderzocht welke mogelijkheden er zijn. Vervolgens is er een 'voorkeursvariant' gemaakt. In deze voorkeursvariant is zo'n 10 hectare langs de snelwegen aangewezen en 1.900 strekkende meter op geluidschermen langs de A1 bij Diemen Noord. Hiermee zou stroom kunnen worden opgewekt voor rond de 4.400 huishoudens. In twee participatierondes zijn inwoners en belanghebbenden in 2023 betrokken bij het ontwerptraject. In de eerste ronde werden ideeën, wensen en zorgen 'opgehaald', in de tweede volgde een terugkoppeling van de uitkomsten.

Lokaal eigendom

- Bij het vaststellen van de RES 1.0 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen voor 50% lokaal eigendom bij grootschalige energieprojecten. Omdat de gemeente voor de belangrijkste zoekgebieden niet de grondeigenaar is, zijn de mogelijkheden om dit af te dwingen beperkt. Wel zijn er sturingsmogelijkheden. Door RHDHV is een Beleidsonderzoek kansen lokaal eigendom gemeente Diemen uitgevoerd. Dit heeft geleid tot concrete tekstvoorstellen om te verwerken in de partiële herziening van de Omgevingsvisie.

Transitievisie warmte (TvW):

- Op 20 juni 2023 heeft het college een principe fasering voor het gasvrij maken van Diemen voor de periode 2025-2040 vastgesteld.
- Het in 2021 gestarte overleg met het datacenter aan de Treubweg over nuttige toepassing van hun restwarmte in Diemen is in 2023 voortgezet.
- Op 30 maart was er een informatieve raadsbijeenkomst over de warmtetransitie.
- Op 9 mei 2023 heeft het college de Aanpak isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026 vastgesteld. Op basis van deze Aanpak is de specifieke uitkering lokale aanpak isolatie (SPUK LAI) voor 2023 en 2024 bij het rijk aangevraagd en toegekend. Voor andere onderdelen uit dit Actieplan is 50% cofinanciering via de Regeling energiebesparing woningen van de provincie Noord-Holland aangevraagd en toegekend. In het derde kwartaal van 2023 heeft een succesvolle Europese aanbesteding plaatsgevonden voor langduriger (minimaal 2 en maximaal 6 jaar) inhuur van 1 fte voor de uitvoering van deze Aanpak.
- In samenspraak met de woningcorporaties en het huurdersplatform Diemen zijn op 14 december 2023 afspraken voor 2024 getekend over duurzaamheid en de energietransitie. Dit vooruitlopend op een nieuwe Woonvisie en nieuwe meerjarenprestatieafspraken met de woningcorporaties.
- In 2019 is gestart met het verzorgen van sessies van 3 cursusavonden voor Verenigingen van Eigenaren (VvE's). In juni 2023 is de zesde sessie georganiseerd. De eerste avond waren er 35 deelnemers en de twee volgende avonden 29.
- Voor alle deelnemers van de VvE cursusreeksen was 14 september 2023 de eerste terugkombijeenkomst georganiseerd met als thema financiering van verduurzaming voor VvE's met presentaties vanuit het ministerie van EZK en het Warmtefonds. Deze avond vormde de start van het VvE netwerk waarbij oud deelnemers regelmatig uitgenodigd worden om geïnformeerd te worden en informatie en ervaringen uit te wisselen.

- In 2023 had de gemeente met verschillende bewonersinitiatieven overleg over gezamenlijke verduurzaming, onder meer met bewoners van de Bomenbuurt. Tussen de VvE's van de flats aan de Tobias Asserlaan en Marten Luther Kinglaan is een intensieve samenwerking ontstaan. De gemeente is hier nauw bij betrokken.
- Tijdens het Duurzaamheidscafé van Daarom Duurzaam Diemen op 24 maart 2023 in de Schakel heeft de gemeente een presentatie gegeven met aansluitend een kringgesprek over Gasvrij Diemen.
- Tijdens het Duurzaamheidsfestival van Daarom Duurzaam Diemen op 8 oktober 2023 in de Omval had de gemeente een informatiekraam en is een workshop over Gasvrij Diemen georganiseerd.
- In de Nationale Klimaatweek stond er tijdens de woensdagmarkt van 1 november een klimaatbus met weggeefkraam. Inwoners konden hier terecht met hun vragen over de energietransitie en alternatieven voor aardgas.
- De website van het Regionaal Energieloket (REL) is in 2023 door 3053 unieke bezoekers uit Diemen bezocht. Het gaat daarbij om de loketten voor particulieren (2984), bedrijven (62) en VvE's (7). De pagina voor bedrijven is in 2022 gestart, mede in het kader van het door de gemeente Diemen ondertekende energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022 - 2025. De pagina voor VvE's is pas in oktober 2023 gestart en er heeft nog geen communicatiecampagne over plaatsgevonden.
- Met de transitievisie warmte tool kunnen inwoners en bedrijven bekijken welke gasvrije warmtetechnieken in hun buurt het meest kansrijk zijn. In 2023 hebben 627 unieke bezoekers gebruik gemaakt van deze tool.
- Eind 2023 zijn weer de jaarlijkse rondes collectieve inkoopacties gestart voor zonnepanelen, isolatie en isolerend glas. Daarnaast is er in maart/april 2023 een collectieve inkoopactie voor hybride warmtepompen georganiseerd. Naar aanleiding hiervan zijn 8 hybride warmtepompen geïnstalleerd en lopen met 6 bewoners nog adviesgesprekken om tot installatie te komen. De resultaten van de eind 2022 gestarte collectieve inkoopacties waren als volgt:
 - Isolierend glas: 141 aanwezigen op de infoavond, 85 offerteaanvragen;
 - Isolatie: 141 aanwezigen op de infoavond, 229 offerteaanvragen en 38 geaccepteerde offertes;
 - Zonnepanelen: 193 aanwezigen op de infoavond, 250 offerteaanvragen en 125 geaccepteerde offertes.
- In het derde kwartaal van 2023 is informatie voor (startende) ondernemers op de gemeentelijke website geplaatst. Hierbij zijn ook links geplaatst voor vragen over energie en duurzaamheid (onder meer naar het bedrijvenloket van het regionale Energieloket (REL)).
- Op 27 januari 2022 heeft de gemeente Diemen het energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025 medeondertekend. Op 28 oktober 2022 was een plan van aanpak bij de provincie ingediend om gebruik te maken van de provinciale subsidie. Begin 2023 is de gemeente gestart met het aanschrijven controleren van bedrijven. Per 1 juli 2023 moest ten gevolge van gewijzigd landelijk beleid het toezicht op energieregelgeving voor alle bedrijven echter verplicht worden ondergebracht bij de Omgevingsdienst. In de tweede helft van 2023 zijn de eerste afspraken over de uitvoering van het Energiebesparingsakkoord door de Omgevingsdienst gemaakt.
- In dit jaarverslag 2023 is onder *monitoring* voor thema Energie&Klimaat als nieuwe indicator het totale aardgasverbruik voor kleinverbruikers opgenomen. Dit naar aanleiding van de raadsmotie monitoring reductie aardgas.

Plan van aanpak energiearmoede:

- Voor de minima (mensen met een bijstandsuitkering of aanvulling op de AOW; stand augustus 2023: 561 huishoudens) loopt er van 30 januari 2023 tot en met 31 december 2024 een regeling voor energiezuiniger wigtoed. Deze inwoners hebben in 2023 twee

keer een brief ontvangen over de regeling. Ook is er een bericht geplaatst in de lokale krant. De doelgroep kan een bon (maximaal € 740 voor een meerpersoonshuishouden en € 550 voor een enkelpersoonshuishouden) aanvragen om energiezuiniger witgoed aan te schaffen. De verstrekking van de bonnen verloopt via de energiecoaches.

- In 2023 waren er 12 energiecoaches actief. Er zijn in 2023 geen nieuwe coaches geworven of opgeleid. Deze coaches hebben in 2023 in totaal 353 energiecoachgesprekken gevoerd.
- Bij 285 energiecoachgesprekken is een kadobon voor witgoed aangevraagd. In 279 gevallen (121 enkelpersoons en 158 meerpersoonshuishoudens) is de kadobon verzilverd.
- Studenten in Diemen hebben een cadeaubon van 70 euro aangeboden gekregen waarmee er kleine maatregelen in de woning uitgevoerd konden worden.
- In december 2022 is met het Fixteam gestart om snel te realiseren energiemaatregelen aan te brengen bij inwoners die recht hadden op een energietoeslag. Omdat eind januari 2023 het einddoel van 500 fixbezoeken uit het Pakket aan maatregelen steunimpuls inwoners al was behaald is besloten tot inkoop van 250 extra Fix bezoeken. In totaal zijn in 2023 bij 615 woningen energiebesparende maatregelen (zoals LED lampen, anti tochtbanden, radiatorfolie, spaardouche, etcetera) aangebracht.
- Conform het plan van aanpak energiearmoede zijn in totaal 6 voorlichtingssessies over energiebesparing met een quiz als vertrekpunt gegeven. De eerste sessie met 15 bezoekers was eind 2022 in de Omval. In 2023 zijn de resterende sessies verzorgd: tweemaal tijdens het Duurzaamheidsfestival en driemaal in de buurtkamers tijdens de Nationale Klimaatweek. In 2023 hebben in totaal 29 inwoners deelgenomen aan deze voorlichtingssessies.
- Bij de overbruggende afspraken die in 2023 met woningcorporaties gemaakt zijn voor het jaar 2024 (in voorbereiding op nieuwe meerjarenprestatieafspraken) is opgenomen dat we in gesprek gaan over de opwek van duurzame energie voor minder draagkrachtigen.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen) ¹	104.000 ton	97.000 ton	102.500 ton	n.n.b.
Energiegebruik (excl. autowegen) ¹	1.233 Tj	n.n.b.	1.450 Tj	n.n.b.
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen ¹	5,7%	n.n.b.	8,5%	n.n.b.
Totaal aardgasverbruik kleinverbruikers ²	13.781.900 m ³	13.527.147 m ³	n.v.t.	12.237.286 m ³

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner.
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling).

¹ Bron: regionale klimaatmonitor Rijksoverheid. De indicator elektriciteit uit hernieuwbare bronnen vanuit de regionale klimaatmonitor moet in de gemeentelijke begroting en jaarverslag worden opgenomen. De gegevens zijn gebaseerd op diverse bronnen die door Nederlandse onderzoeksinstituten en kennisinstituten worden bijgehouden. Publicatie van deze officiële klimaatgegevens vindt plaats door het Centraal Bureau voor de Statistiek en de Rijksdienst voor ondernemend Nederland. Deze gegevens lopen meestal zo'n 2 jaar achter. Ook vinden er soms bijstellingen plaats van eerder gepubliceerde gegevens op basis van nieuwe gegevens en inzichten. Dit maakt het lastig om deze indicatoren te begroten. 2022 en 2023 waren daarnaast ook bijzondere jaren doordat de energieprijzen ten gevolge van de inval in Oekraïne sterk gestegen waren.

² Deze gegevens zijn voor het eerst opgenomen in deze jaarstukken vanwege de raadsnotie voor een aardgasmonitor. Voor deze monitor wordt gebruik gemaakt van open data van Liander. Jaarlijks rapporteert Liander het gasgebruik van kleinverbruik aansluitingen, (< 40m³/uur). Zowel in woningen als in kleine bedrijven en instellingen. De weergegeven hoeveelheden zijn het standaard jaarverbruik (SJV). Dit is het gemeten gebruik, gecorrigeerd voor temperatuur en energieinhoud. In verband met de privacy van de gebruikers geeft Liander het gebruik per postcode (PC6). Het totale gebruik verkrijgen we door het gemiddelde gebruik te vermenigvuldigen met het aantal aansluitingen per postcode.

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Uitvoeren afvalplan 2020 gemeente Diemen: basisstructuur afvalinzameling behouden en het scheidingspercentage verder bevorderen.
- Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding.
- Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons.
- Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen.
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf.
- Stimuleren en faciliteren deelname aan de landelijke opschoondag zwerfafval van Nederland Schoon.
- Verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners.
- Beoordeling aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen (via Meerlanden).
- In gesprek met ondernemers om hoeveelheid reclamemateriaal te verminderen (n.a.v. raadsnotie).

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Ook in 2023 heeft de gemeente weer meegedaan aan de Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day en bewoners en georganiseerde groepen gefaciliteerd met communicatiemiddelen en materialen om zwerfafval te verzamelen.
- De ondergrondse textielinzameling is in 2023 vervangen door bovengrondse containers. Dit heeft als voordeel dat bij het lossen (met de hand) eventuele vervuiling meteen verwijderd kan worden.
- De in 2021 gestarte gescheiden inzameling bij scholen is in 2023 voortgezet.
- Met de Kinderraad is een bezoek gebracht aan de Groene Energiefabriek van Meerlanden in Rijsenhout.
- Meerlanden maakt biogas en compost van ingezameld GFT afval. Ook in 2023 konden inwoners tijdens de landelijke compostdag op 25 maart weer compost bij de gemeentewerf afhalen gemaakt vanuit GFT afval dat door Meerlanden is ingezameld. Dit is gecombineerd met de start van het NK tegelwippen voor Diemen. Inwoners konden hun verwijderde tegels inleveren voor plantjes en compost.
- De gemeente Diemen neemt voor de MRA aanpak grondstofstromen sinds eind 2022 zelf deel aan de ambtelijke MRA projectgroep circulaire economie. Daarvoor werd gebruik gemaakt van aanwezigheid en advies door medewerkers van afvalinzamelaar Meerlanden.
- In 2023 zijn verkennende gesprekken met scholen in Diemen gevoerd over deelname aan een Textielrace in 2024. Bij een textielrace proberen scholen in hun buurt textiel zoveel mogelijk te laten hergebruiken, repareren en gescheiden in te zamelen. In 2023 zijn verkennende gesprekken met scholen in Diemen gevoerd over deelname aan een Textielrace in 2024.
- In de in 2023 vastgestelde gemeentelijke kadernota en begroting 2024 is een nog aan te stellen beleidsadviseur specifiek voor circulaire economie opgenomen.
- In december is de nieuwe Afvalstoffenverordening door de raad vastgesteld, waarbij het college de mogelijkheid wordt geboden via het uitvoeringsbesluit de ja-stickers tegen ongewenst reclaimedrukwerk in te voeren.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroet 2023	Realisatie 2023
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	214	186	170	180

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde.
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur.
- 1000 nieuwe bomen planten in de komende 4 jaar (coalitie-akkoord 2022-2026).

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden.
- Uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 - 2030 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
 - de aanleg van een aantal ecologische verbindingen langs het Amsterdam-Rijnkanaal;
 - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk, en;
 - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef.
- Het verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur: Oosterringdijk is hier een mooi voorbeeld van.
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden.
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen.
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders.
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie.
- Voortzetten waar mogelijk bomen aanplanten conform de doelstelling uit het coalitie-akkoord.
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren.
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte.

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- De ingehuurd ecooloog heeft ecologisch advies gegeven bij diverse projecten in de openbare ruimte en bij bouwprojecten.
- Ten aanzien van het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 - 2030 is over 2023 het volgende te melden:
 - het project verbeteren ecologische verbinding langs Amsterdam-Rijnkanaal onder drie bruggen is uitgevoerd. Dit project maakt ook onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Diemerscheg 1.0 en het programma Groene Uitweg.
 - Voor de verbinding onder het spoor tussen Park spoorzicht en de Oosterringdijk zijn voorbereidingen uitgevoerd.
 - Het project verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef schuift door vanwege capaciteitsgebrek.
- In 2023 is gestart met het opstellen van een SoortenManagementPlan (SMP) voor omgang met beschermde soorten bij isolatie van spouwmuren en andere (bouw)werkzaamheden. Communicatie wordt onderdeel van het uitrollen hiervan.
- Waar mogelijk zijn in Diemen natuurvriendelijke oevers aangelegd volgens het MJWP Waterlopen en oevers 2012-2018. Bij nieuwe ontwikkelingen worden, het beleid volgend, indien mogelijk nieuwe natuurvriendelijke oevers aangelegd of uitgebreid.
- Verhoging van de belevings- en natuurwaarde maakt deel uit van de lopende herinrichting van het Scheepskwartier en de Vlinderbuurt. In het kader van de actie Steenbreek

en Tegelwippen heeft de gemeente in 2023 extra stenen weggehaald en hoogwaardig groen aangebracht.

- Het verminderd en met beleid voor ecologie maaien is in 2023 voortgezet.
- In 2023 zijn geen nieuwe Tiny forests\Diemense bossies ontwikkeld. Mede in het kader van Steenbreek heeft de gemeente op diverse plaatsen wel solitaire bomen of groepen van bomen aan de openbare ruimte toegevoegd.
- In Diemer Info en via social media heeft de gemeente gevraagd geen voedsel in de openbare ruimte achter te laten om problemen met plaagdieren en waterkwaliteit te voorkomen. Ook is er informatie gedeeld over een aantal bijzondere bomen in de gemeente.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroot 2023	Realisatie 2023
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	11.693	11.693	12.250	12.568 ³

³ Eind 2023 is gestart met een nieuw beheersysteem en een inspectie van alle bomen in Diemen. Afgelopen jaar is de inspectie van Diemen Zuid afgerond en zijn de aantallen ingevoerd in het nieuwe beheersysteem. De aantallen die bij 'Realisatie 2023' staan, zijn dus een optelling van de nieuwe gegevens voor Diemen Zuid en de aantallen uit het oude beheersysteem voor de rest van de gemeente. Duidelijk is wel dat er meer bomen in Diemen Zuid staan dan we in ons oude systeem hadden staan.

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler gezonde leefomgeving pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit.

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien, Langere periodes van droogte.

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen.
- Uitvoeren gemeentelijk rioleringsplan.
- Voortzetten uitwerken en uitvoeren maatregelen op basis van de risico- en kansenkaart hittestress.
- Klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten.
- Klimaatadaptief inrichten Oranjeplantsoen, van Gemertplantsoen en Oosterringdijk bij reconstructie.
- Voortzetten met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen.
- Ontwikkelen GIS kaart monitoring voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte als onderdeel van het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte.

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In 2023 heeft de gemeente Diemen meegedaan aan het door Steenbreek georganiseerde Nederlands Kampioenschap tegelwippen. De aftrap van het kampioenschap tegelwippen had Diemen gecombineerd met de landelijke compostdag op 25 maart 2023. Inwoners konden tijdens de compostdag op het afvalbrengstation een gratis zak compost afhalen en/of hun verwijderde tegels inruilen voor plantjes en compost. Diemen (65^e plaats van in totaal 106 deelnemende kleine gemeenten met 2.041 verwijderde tegels, oftewel 66 verwijderde tegels per 1.000 inwoners) heeft van uitdager Ouder-Amstel (75^e plaats met 482 verwijderde tegels, oftewel 34 verwijderde tegels per 1.000 inwoners) gewonnen.
- In 2022 zijn verkennende gesprekken gestart bij scholen voor vergroening van hun schoolpleinen. In het eerste halfjaar van 2023 hebben kinderraadsleden samen met de wethouder duurzaamheid met hun schooldirectie gesproken over bijen helpen en vergroenen van het schoolplein. Met de kinderraadsleden van de Nieuwe Kring heeft de wethouder duurzaamheid op 3 april een biologische kruiden/bloemenmix voor bijen en insecten gezaaid in het perkje nabij het schoolplein. Basisschool de Ark heeft inmiddels contact gelegd met een aannemer voor vergroening van hun schoolplein.
- De herinrichtingen uit het Programma groot onderhoud zijn uitgevoerd volgens het beleid uit het Gemeentelijk Rioleringsplan. De herinrichtingen in Scheepskwartier en de Verkeersstructuur Diemen Zuid zijn in 2023 gestart.
- Het opstellen van het Programma Klimaatadaptatie is grotendeels afgerond, welke het Gemeentelijk Rioleringsplan zal vervangen. Het beperken van wateroverlast bij hevige neerslag, het terugdringen van droogte en het beperken van hittestress zijn onderdeel van het Programma.
- In Holland Park zijn verbeteringen aangebracht ter verhoging van belevings- en natuurwaarde. Daarnaast waren in 2023 de volgende projecten in voorbereiding: Scheepskwartier, Vlindertuin, Wandellandschap Oosterringdijk en Martin Luther King flats, Oranjeplantsoen, van Gemertplein en verkeersstructuur Diemen Zuid. In al deze projecten is het verhogen van de belevings- en natuurwaarde een uitgangspunt.

- In het watergebiedsplan Diemerpolder is samen met het waterschap de ambitie uitgesproken om het waterpeil in de Oisterringvaart te verlagen. In 2023 is de voorbereiding voor dat project gedeeltelijk doorlopen.

Monitoring

Wat	Realisatie
GIS kaart voortgang klimaatadaptiviteit openbare ruimte	De GIS kaarten zijn als onderdeel van het Programma Klimaatadaptatie opgesteld en worden in 2024 samen met het programma voorgelegd aan de raad.

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit en geluid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten.
- Deename aan het Schone Lucht Akkoord.
- Uitvoeren Actieplan omgevingslawaaï gemeentelijke wegen 2018-2022 en opstellen nieuw Actieplan geluid.
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart).
- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid Rijkswegen.
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast.
- In samenwerking met de GGD uitzoeken of fijnstofvangers in openbare gebouwen (scholen) effectief kan zijn.

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Luchtkwaliteit en geluidbelasting zijn betrokken in de voorbereiding van diverse plannen en projecten (o.a. Holland Park, Buitenlust, Harmonielaan, Rietschuurhof).
- De gemeente Diemen heeft zich in juli 2022 aangesloten bij het nationale Schone Luchtakkoord. In aansluiting daarop stellen we een decentraal uitvoeringsplan op. Dit plan moet voor 1 maart 2024 ingediend worden.
- In opdracht van de gemeente is de GGD in 2021 gestart met het jaarlijks meten van de luchtkwaliteit in Diemen. Ook in 2023 zijn metingen uitgevoerd. De GGD publiceert de resultaten van de metingen elke twee maanden op de website van Luchtmeetnet en op deze kaart van de gemeente Amsterdam.
- In samenwerking met de GGD Amsterdam is onderzocht of fijnstofvangers in openbare gebouwen effectief kan zijn. Onderzocht is of het toepassen van fijnstofvangers bij (basis)scholen nuttig is om het binnenklimaat te verbeteren, zeker als de scholen dicht bij snelwegen gelegen zijn. De GGD raadt de toepassing van filtersystemen op scholen in principe af. Dit vanwege de onmogelijkheid om een langdurig goede werking van de systemen te garanderen en de risico's die een niet goed onderhouden filtersysteem met zich meebrengt. De GGD adviseert om voldoende afstand te houden tussen gevoelige bestemmingen en drukke wegen. Alleen basisschool de Noorderbreedte valt binnen de adviesafstand tot snelwegen. Deze school beschikt over een luchtverversingssysteem met filters.
- In het najaar van 2023 heeft de gemeente weer een bewustwordingscampagne over de nadelen van stoken en het beperken van overlast gevoerd via social media.
- Conform het Actieplan omgevingslawaaï is de asfaltweg van spooronderdoorgang vanaf de rotonde bij de Martin Luther Kinglaan tot aan de viaduct ter hoogte van Landlust omgevormd van dicht asfalt beton (DAB) naar stiller steenmastiek asfalt (SMA). Bij de voorbereiding in 2023 van de herinrichting/groot onderhoud van de buurten

Scheepskwartier en Vlindertuin is opgenomen dat de hoofdstraten in geluidreducerend keperverband gelegd worden. Het gaat hier om de straten: Botterweg, Klipperweg, Fregat, Distelvlinderweg en Hermelijnvliinder. Ook bij de voorbereiding van de busbaan is vervanging van DAB naar SMA opgenomen.

- In 2023 is gestart met het maken van een nieuw Actieplan geluid 2024 - 2028. Deze moet medio 2024 gereed zijn.

Monitoring

Wat	Wanneer
Meting luchtkwaliteit	Jaarlijks (sinds 2021)
5 jaarlijkse opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidsbelastingskaart is in 2022 geactualiseerd; de volgende actualisatie is in 2026

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030.
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050.
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes.

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen).
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB.
- Verbeteren zwakke schakels in het (regionaal) fietsnetwerk: verbreden brugdek Diemerbrug en voorstel voor vervolgonderzoek op basis van haalbaarheidsonderzoek fietsverbinding Plantage de Sniep - station Diemen Zuid.
- Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform parkeernormennota.
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam.
- Deelname aan regionaal mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal Klimaatakkoord).
- In samenwerking met MRA-e onderzoeken van de mogelijkheden voor plaatsing van laadvoorzieningen van alleen op aanvraag naar pro actief op basis van geografische gegevens bezetting/gebruik en deelmobiliteit.
- Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's en scooters).

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- In 2023 zijn afspraken gemaakt om in samenwerking met MRA-e de mogelijkheden te gaan onderzoeken voor plaatsing van laadvoorzieningen van alleen op aanvraag naar pro actief op basis van geografische gegevens bezetting/gebruik en deelmobiliteit. Het projectenbureau MRA-e wil dit in 2024 samen met de gemeenten gaan oppakken.
- Op basis van de Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen uit 2019 zijn in 2023 23 extra laadpalen met in totaal 47 laadpunten aan de openbare ruimte toegevoegd. Deze laadpalen staat verspreid door de gehele kern van Diemen. Het totaal per 31 december 2023 komt daarmee op 112 laadpalen met 223 laadpunten.
- Het GVB geeft aan dat de levering van nieuwe elektrische bussen vertraagd is. Hierdoor is nu de verwachting dat de vervanging door elektrische bussen voor buslijn 44 in Diemen in 2025 of later plaatsvindt.
- In samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam is gewerkt aan het opstellen van een Uitvoeringsprogramma MRA Doorfietsroutes (vastgesteld door de regioraad in maart 2023). Hierin zitten ook enkele trajecten in Diemen (tussen Provincialeweg en knooppunt Diemen en langs het Amsterdam Rijnkanaal).
- In 2023 is het haalbaarheidsonderzoek voor de fietsverbinding van Plantage de Sniep naar station Diemen Zuid afgerond. In 2023 is het onderzoek gestart naar het verbeteren van de fietsoversteek op de Weteringweg. De verbreding van de Diemerbrug is doorgeschoven naar 2024 vanwege werkzaamheden aan de brug in Driemond.
- Afspraken over de parkeervoorzieningen zijn meegenomen in de planvorming voor de woningbouwprojecten Holland Park West, Campus 3e fase, Rietschuurhof, Hof van Saan, Harmonielaan en Buitenlust.
- De Vervoerregio is trekker van de Green Deal Zero Emission Stadslogistiek. Door de Vervoerregio Amsterdam is deze Green Deal in 2022 verder uitgewerkt tot Regionale Uitvoeringsagenda Logistiek. Vanuit deze Green Deal zijn er in 2023 geen ontwikkelingen in Diemen geweest. Dit onderwerp komt, waar mogelijk, terug in de gemeentelijke Mobiliteitsvisie.

- De regioaad van de Vervoersregio heeft het Regionaal Mobiliteitsprogramma in juli 2021 vastgesteld. De doelen uit het RMP/klimaatakkoord zijn opgenomen in het Beleidskader Mobiliteit van de Vervoerregio. In 2023 waren er geen ontwikkelingen vanuit het Regionale Mobiliteitsprogramma in de gemeente Diemen.
- Cargoroo heeft in de zomer van 2023 op verschillende locaties deelbakfietsen in Diemen geplaatst. Begin 2023 is MyWheels gestart met het aanbieden van elektrische deelauto's in een groot deel van Diemen. Ook ShareNow is begin 2023 in Diemen gestart, waarbij alleen in de wijk Holland Park auto's worden aangeboden. Het betreft een uitbreiding van de Amsterdamse freefloating vloot. Onze Auto heeft een vaste plek voor één deelauto op de Ouddielerlaan.
- Met banden op de juiste spanning rijden voertuigen veiliger, zuiniger en stiller. Slimme bandenpompen voorkomen onderspanning door ook rekening te houden met de temperatuur van de band. In Diemen is in mei 2023 een tweede slimme bandenpomp geplaatst aan de Visseringweg (1189 keer gebruikt in 2023). In januari 2021 was de eerste slimme bandenpomp geplaatst bij het afvalbrengstation (580 keer gebruikt in 2023).

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroet 2023	Realisatie 2023
Aantal laadpalen	71	89	125	112
Aantal laadpunten	140	176	250	223

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen.
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen.
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte.
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte.
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie.
- Doelstellingen circulair inkopen:
 - 2022 >10%;
 - 2025 >50%;
 - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur.
- Opstellen jaarplan MVI 2023 mede op basis van inkoopjaarplan 2023.
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma Circulaire Economie.
- Uitvoering gemeentelijke meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen).
- Voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie.
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas.
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling.
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer\mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen.
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier.
- Toepassen energiezuinige led-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen.
- Voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen.

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Sinds 2020 geeft de MVI regisseur advies bij relevante gemeentelijke inkooptrajecten.
- Eind 2023 is de bestuurlijke besluitvorming voorbereid voor de ondertekening begin 2024 van het vervolgmanifest MVI 2022-2025.
- De MVI regisseur heeft een jaarplan MVI 2023 opgesteld, gebruik makend van het inkoopjaarplan 2023.
- De MVI regisseur zoekt bij advisering aansluiting bij relevante inkooptrajecten in de regio en maakt gebruik van de handreikingen voor inkooppakketten vanuit het MRA programma Circulaire economie en het expertisecentrum Pianoo van het ministerie van Economische Zaken.
- De volgende verduurzamingacties bij gemeentelijke gebouwen zijn in 2022 gestart en in 2023 afgerond:
 - Vervangen kozijnen garagegebouwen gemeentewerf door isolerende kozijnen.
 - Aanbrengen LED verlichting in het onderkomen van de terreinmeester sportvelden.
 - Vervangen en verduurzamen ventilatievoorzieningen van wijkcentrum Noorderlicht en Gymzaal Noord. De nieuwe ventilatiekasten hebben warmteterugwinning, energiezuinige motoren en een goed rendement.
- De volgende verduurzamingsacties bij gemeentelijke gebouwen zijn in 2023 gestart en in 2023 afgerond:
 - Vervangen binneninrichting, enkelglas voor dubbel isolatieglas, verduurzamen verdeelkast en plaatsen zonnepanelen bij het onderkomen van de terreinmeester sportvelden.

- Vervanging sportvloer gymzaal Schoolstraat. Hierbij is een isolerende ondervloer met 8 cm isolatiemateriaal aangebracht.
- Betere aansluiting garagedeuren en de vloer op de gemeentewerf door herstellen garagevloeren en vervangen hoeklijnen bij de vloerranden.
- Vervangen van de CV-ketel van de Ambtswoning door een energiezuinige hybride ketel.
- De volgende verduurzamingsacties bij gemeentelijke gebouwen zijn in 2023 opgestart en worden in 2024 afgerond:
 - Gemeentehuis, de fancoil-units en na-verwarmers in de luchtbehandelingsinstallatie op de begane grond en 1^e verdieping worden vervangen voor duurzamere en meer comfortabele stralingsplafonds
 - De verouderde koelmachine op het dak van het gemeentehuis wordt vervangen voor 2 warmtepompen met ecologisch Propan als koudemiddel. Deze kunnen ook ingezet worden als energiezuinige elektrische (bij)verwarming in de koude periode.
 - De luchtbehandelingskasten van de bestuursvleugel en het archief van het gemeentehuis worden vervangen door kasten met een veel hoger rendement.
- Bij gemeentelijke (ver)nieuwbouwprojecten besteden we veel aandacht aan duurzaamheid (energiebesparing, opwek van duurzame energie, circulariteit, klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit). In 2023 zijn de aanbouw van de Omval en nieuwe brede school inclusief gymzaal in Holland Park opgeleverd. Hierbij zijn de volgende duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd:
 - De aanbouw van de Omval heeft gecombineerde zonnepanelen voor opwek van elektriciteit en warmte, aardgasvrije verwarming met een warmtepomp, een houten gevel, nestelvoorzieningen voor bijen, vogels en vleermuizen en een geveltuin.
 - De Brede school met gymzaal in Holland Park heeft energielabel A++++ en een zeer hoge duurzaamheidsscore⁴. Met de gebieds WKO vindt verwarming en koeling plaats zonder gebruik van aardgas of biomassa. Bij de dakterrassen en de buitenruimte zijn innovatieve waterkratten aangebracht voor extra berging bij intense regenbuien. Het gebouw is flexibel en toekomstbestendig ontworpen met aandacht voor duurzame bouwmaterialen. In de kelder zijn laadvoorzieningen voor elektrische fietsen aangebracht.
- Ook in 2023 hebben we het afval in de gemeentelijke gebouwen gescheiden ingezameld.
- Bij relevante gemeentelijke (her)ontwikkelingen en projecten wordt standaard duurzaamheidsadvies gegeven.
- Bij relevante gemeentelijke (her)ontwikkelingen en projecten wordt standaard advies milieu, natuur en verkeer en mobiliteit gegeven. Sinds 2021 vindt vraaggestuurd inhuur van een ecooloog plaats.
- De in 2023 gebruikte elektriciteit is met Garanties van oorsprong (Gvo's) van in Nederland opgewekte windenergie ingekocht. Voor het gemeentelijke aardgasgebruik is gecompenseerd met inkoop van Carbon Credit certificaten.
- Het door de gemeentelijke organisatie gebruikte papier heeft FSC-keur. Bij aanbestedingen voor gemeentelijke projecten wordt FSC-keur hout (of vergelijkbaar) uitgevraagd.
- In 2023 zijn er op diverse plaatsen in Diemen gepland lichtmasten en armaturen vervangen, waardoor het percentage LED-verlichting in 2023 (zie monitoring) verder is toegenomen naar 38%. De geplande 40% is niet gehaald. Eind 2024 verwachten we 40%

⁴ De GPR (Gemeentelijke Praktijk Richtlijn) geeft inzicht in de duurzaamheid van een gebouw. Bij GPR worden er 5 duurzaamheidsthema's onderscheiden waarvoor op een schaal van 0 tot 10 kan worden gescoord. Bij een score van 6,0 wordt voldaan aan de wettelijke eisen. In de praktijk wordt de score voor energie en milieu meestal gekoppeld. Dit komt omdat er voor energiebesparing en opwek van duurzame energie extra installaties en maatregelen nodig zijn die zelf een negatieve milieu-impact hebben maar netto een positieve bijdrage leveren. De GPR scores voor de school en sporthal in Holland Park West zijn: Energie en milieu 9,2, Gezondheid: 8,7, Gebruikskwaliteit: 8,9, Toekomstwaarde: 9,6.

gerealiseerd te hebben. De bijstelling wordt veroorzaakt door het opstellen van een nieuw Programma groot onderhoud in 2024.

- Bij het beheer van de openbare ruimte zijn geen bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroet 2023	Realisatie 2023
Energieverbruik gemeentelijke organisatie: kWh m3	2.351.841 272.619	3.320.000 230.000	3.260.000 265.000 ⁵	2.397.303 217.968 ⁶
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie (KWh)	219.124	185.000	325.000	231.870 ⁷
% LED openbare verlichting	26%	30%	40%	38% ⁸

5. Samenwerking duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 en het coalitie-akkoord 2022-2026 te realiseren.
- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen.
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.).

Wat wilden we gaan doen in 2023?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs.
- Ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen.
- Voortzetten in 2021 gestarte programma met energiecoaches (met focus op huurders).
- Starten met Fix-brigades (bezoek van monteurs op afspraak die energiebesparingsmaatregelen doorvoeren (fixen)) als onderdeel van het actieplan energie-armoede.
- Nieuwe afspraken over duurzaamheid bij actualiseren van de meerjarenafspraken met woningcorporaties in 2024.
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma.
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid.
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid.
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Powersavergame (n.a.v. raadsnotie).

Realisatie 2023 (wat hebben we ervoor gedaan?)

- Via Natuur- en Milieueducatie (NME) Amstelland-Meerlanden hebben scholen in Diemen over het lesjaar 2022-2023 16 workshops/activiteiten waarvan 14 natuuruitjes naar

⁵ Het begrote verbruik in 2023 ligt hoger dan de realisatie in 2022. Bij het opstellen van de begroting over 2023 was het totaalverbruik over 2022 nog niet bekend en is een inschatting gemaakt vanuit de cijfers uit 2021 en de gegevens van opwek en verbruik over de eerste helft van 2022. In algemene zin is het gemeentelijke gasverbruik in belangrijke mate afhankelijk van het gebruik en de prestaties van de sterk verouderde installatie van het zwembad Duran (ruim 60% van het gemeentelijke gasverbruik).

⁶ Vanwege problemen bij de energieleverancier (faillissement) hebben we de definitieve verbruiksgegevens over 2023 niet tijdig ontvangen. Deze gegevens zijn op basis van maandrapportages over 2023.

⁷ Dit is de opbrengst van de zonnecellen van de gemeentewerf, sporthallen Prins Bernhardlaan, gymzaal Schoolstraat, gymzaal Diemen Noord. De opbrengst valt lager uit dan verwacht ten gevolge van problemen met de installatie op de gemeentewerf. Dat was al eerder voorgekomen. Daarom wordt die installatie momenteel grondig onderzocht. De opbrengst van zonnepanelen op de Omval en 't Kruidvat zijn hierin niet meegenomen, omdat de opbrengsten voor de gebruikers zelf zijn.

⁸ Eind 2024 verwachten we 40% gerealiseerd te hebben. De bijstelling wordt veroorzaakt door het opstellen van een nieuw Programma groot onderhoud in 2024.

het Diemberbos en 23 lespakketten en andere lesmaterialen besteld. Voor het lesjaar 2023-2024 zijn 25 workshops/activiteiten waarvan 23 natuuruitjes naar het Diemberbos en 27 lespakketten en andere lesmaterialen besteld.

- In 2023 zijn de halfjaarlijkse gesprekken tussen de wethouder en het bestuur van de stichting Daarom Duurzaam Diemen gevoerd over de uitvoering, het programma voor 2024 en de proef met inhuur van een betaalde coördinator voor de ondersteuning van het bestuur. In juni 2023 heeft de stichting een zelfevaluatie uitgevoerd op deze proef. De stichting heeft 2 extra bestuursleden geworven waarmee er nu 5 vrijwillige bestuursleden actief zijn. Activiteiten van Daarom Duurzaam Diemen bestonden onder meer uit: oogstdag wilde zaailingen (11 februari) en uitdeeldag (11 maart), duurzaamheidscafé in de Schakel (24 maart), duurzame denktank in de Omval (13 juni). Het duurzaamheidsfestival op 8 oktober in de Omval was met 950 bezoekers een groot succes. Tijdens dit festival is ook de eerste duurzaamheidsprijs Diemen uitgereikt.
- Zie onder thema 2.A Klimaat & Energie onder energiearmoede voor de inzet van en resultaten met de vrijwillige energiecoaches.
- Op 21 maart is de vlinderidylle aan de Iet van Feggelenlaan geopend. Deze plaats voor vlinders is aangelegd op initiatief van een aantal bewoners van Plantage de Sniep en de Vlinderstichting. De bewoners zorgen zelf voor onderhoud en tellingen.
- Op verzoek van de kinderraad is op 14 november 2023 een presentatie gehouden over de duurzaamheidsagenda 2020 - 2025. Aansluitend was er een brainstormsessie over hoe je isoleren van woningen kunt stimuleren. De kinderraad kwam met het idee voor het nomineren van het best geïsoleerde huis en een daaraan verbonden straatfeest als prijs. Dit idee wordt uitgewerkt als onderdeel van de Aanpak isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026.
- Op 3 november 2023 (tijdens de Nationale Klimaatweek) hebben de wethouders duurzaamheid en onderwijs voorgelezen uit het lesboek 'de kracht van nieuwe energie' op basisschool de Ark en de Sint Petruschool.
- In 2023 is gestart met het maken van een plan van aanpak voor duurzaamheidspacten.
- In 2023 is de structurele jaarlijkse subsidie verstrekt aan Daarom Duurzaam Diemen. Voor 1 bedrijfsgebouw en 3 Verenigingen van eigenaren (VvE's) is subsidie verstrekt voor een dakdraagkrachtberekening voor plaatsing van zonnepanelen. De uitvoering van deze subsidieregeling verloopt via Diemen Ecostrroom.
- De doorontwikkeling van de powersavergame⁹ is vertraagd. In 2024 zal de Universiteit Utrecht verder werken aan een nieuwe versie. De gemeente Diemen volgt de ontwikkelingen met belangstelling en staat, indien de vervolgaanpak daar mogelijkheden toe biedt, open voor deelname.

Monitoring

Wat	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroet 2023	Realisatie 2023
Verstrekte subsidies	2	1	3	2

⁹ In 2020 heeft de gemeente Diemen meegedaan met de Powersavergame. Dit was een proef vanuit de Universiteit Utrecht om maatschappelijke doelen (energiebesparing) te bereiken vanuit een spel. Vanwege de positieve resultaten heeft de gemeenteraad via een motie gevraagd om de powersavergame zo mogelijk jaarlijks te organiseren.

Risico's en weerstandsvermogen

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet ten minste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid over weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt de vakafdeling een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer Hoog	80% - 100%	90%

Omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven wordt met een variatiebreedte van 20% gerekend.

Het verwachte (maximale) risicobedrag en de kans op voordoen leiden tot een gewogen risicobedrag.

Weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te bepalen wordt het totaal van de gewogen risicobedragen afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. Ook hier weer wordt onderscheid gemaakt in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

- Algemene reserve;
 - Voor de berekening van het weerstandsvermogen gebruiken we de stand van de Algemene reserve op 31 december 2023. In december 2023 is de Nota reserves en voorzieningen 2023 vastgemaakt. Daarin zijn bestemmingsreserves opgegeven en toegevoegd aan de Algemene Reserve. Dit geldt ook voor de Risicoreserve (€ 5 miljoen). Nu is bepaald dat de minimale omvang niet lager dan 5% van de totale omzet (lasten) mag bedragen.
- Reserve grondzaken;
 - In de Nota reserves en voorzieningen is ook de 'Reserve grondzaken' vastgelegd. Uit deze reserve kunnen, in eerste instantie, de risico's uit grondexploitaties verrekend worden.
- Begrotingssaldo incidenteel:
 - Ook het incidenteel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het incidentele weerstandsvermogen.

Structurele weerstandscapaciteit

- Onbenutte belastingcapaciteit;
 - De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging Onroerendezaakbelasting (OZB) alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld.
- Stelpost onvoorzien;
 - Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.
- Begrotingssaldo structureel:
 - Het structureel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het structurele weerstandsvermogen.

Weerstandsratio

Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Norm	Weerstandsratio	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Resultaten risico-analyse jaarstukken 2023

Onderstaand een overzicht van de geïnterpreteerde risico's. Ten eerste wordt de status aangegeven van de risico's die waren opgenomen in de Programmabegroting 2023. De risico's zijn aangevuld met nieuwe risico's. In de laatste kolom staat deze status aangegeven.

Verderop in de paragraaf worden de risico's en de genomen beheersmaatregelen per risico toegelicht.

Volgnr	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaal) risicobedrag	Kans op voordoen	Status
Incidentele risico's				
1.	Plantage de Sniep	980.000	Matig	Bestaand
2.	Holland Park	960.000	Matig	Bestaand
3.	Buitenlust	280.000	Matig	Bestaand
4.	Schadevergoeding Volkstuinen ONA	20.000	Hoog	Nieuw
Totaal incidentele risico's		2.240.000		
Structurele risico's				
5.	Herijking verdeling Gemeentefonds	2.900.000	Zeer hoog	Bestaand
6.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	600.000	Gemiddeld	Bestaand
7.	Urentoerekening naar projecten en investeringen	415.000	Laag	Bestaand
8.	Energieprijzen	400.000	Hoog	Bestaand
9.	Onderwijshuisvesting basisonderwijs	360.000	Zeer hoog	Bestaand
Totaal Structurele risico's		4.675.000		
Niet te kwantificeren risico's				
10.	Kosten Jeugdzorg		-	Bestaand
11.	Fiscale wijzigingen		-	Bestaand
12.	Prijsinflatie		-	Bestaand
13.	Rente		-	Bestaand

Incidentele risico's

1. Plantage de Sniep

Risicobedrag € 980.000

Nadere omschrijving risico:

Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2023), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie hebben we ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen en of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheermaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep.

Beheersmaatregelen:

De afgelopen tijd hebben we nadrukkelijker op kosten gestuurd en zijn diverse maatregelen genomen om 'zuinig' te werken. Hier gaan we mee door. Tegenvallers zijn, bij langer lopende projecten, natuurlijk nooit helemaal te vermijden.

In 2023 is de grondverkoopprocedure van de Rietschuurhof aan woningcorporaties gestart. Twee woningcorporaties hebben aangegeven dat ze hier willen bouwen, maar dat het plan door de hoge eisen en de marktomstandigheden in de huidige vorm niet haalbaar is. Een aangepast programma gaat hoogstwaarschijnlijk voor minder opbrengsten zorgen.

De resterende werkzaamheden in het openbaar gebied van de Plantage de Sniep zijn grotendeels afgerond en kennen slechts kleine risico's en kansen.

Voor de overige risico's en kansen verwijzen wij u naar de bijlage van het MPG.

2. Holland Park

Risicobedrag € 960.000

Nadere omschrijving risico:

- Holland Park faciliterend

Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,31 miljoen. Het gaat om het saldo van de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de faciliterende planvoorbereiding Holland Park Oost en Holland Park Zuid zijn gemaakt en nog moeten worden verhaald op huidige en toekomstige ontwikkelende partijen.

Beheersmaatregelen:

Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelen of hebben herontwikkeld. Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage, waarin impliciet ook de al gemaakte en te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zitten. Zo ook recent met ontwikkelaar AM van het Steigerblok van Holland Park Zuid (huidige Inholland). Een deel van de bijdrage hebben we al in rekening gebracht. Toekomstige partijen van nog te ontwikkelen locaties in Holland Park Zuid zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

- Grondexploitatie

- Holland Park West

De grondexploitatie Holland Park West is 31 mei 2018 vastgesteld en bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2023), is een inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geheime bijlage van de geactualiseerde grondexploitatie hebben we ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd met een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheermaatregelen. Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,65 miljoen.

3. Buitenlust

Risicobedrag € 280.000

Nadere omschrijving risico:

Bij de recente actualisatie van de grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust (zie daarvoor het MPG), is inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie hebben we een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij proberen we eventuele risico's met een negatieve financiële impact te voorkomen en of te beheersen. In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheermaatregelen opgenomen.

Beheersmaatregelen:

We sturen op kosten en kansen die zich kunnen voordoen in het project. Tegenvallers zijn, bij langerlopende projecten, nooit helemaal te vermijden. Voor de risico's en kansen zie de geheime bijlage MPG.

4. Schadevergoeding volkstuinen ONA

Risicobedrag € 20.000

Nadere omschrijving risico:

De gemeente is in december 2023 door de rechter in het ongelijk gesteld over het eigendom van het perceel A-4707, dat ook in gebruik is als volkstuinen door ONA. De gemeente heeft zich altijd als eigenaar van dit perceel gedragen en meent dat zij door verkrijgende, dan wel extinctieve verjaring eigenaar van het perceel is geworden. Het vonnis van de rechtbank stelt echter dat de gemeente geen eigenaar is van het perceel en dat zij schadevergoeding moet betalen wegens het niet kunnen innen van huurpenningen van de eiser. Het risicobedrag is gebaseerd op deze huurpenningen.

Beheersmaatregelen:

Op 23 januari 2024 heeft het college besloten om hoger beroep in te stellen. Tegelijkertijd is de gemeente in overleg met de eiser om tot een minnelijke schikking te komen.

Structurele risico's

5. Herijking verdeling Gemeentefonds

Risicobedrag € 2.900.000

Nadere omschrijving risico:

In de Meicirculaire 2022 van het Gemeentefonds is de herijking van de verdeling van het Gemeentefonds verwerkt. De herijking van het gemeentefonds is een omvangrijke operatie geweest en is nog niet afgerond. De huidige situatie is nog niet het eindstation en het model zal continu onderhoud vragen. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft daartoe een onderzoeksagenda voorgesteld. De VNG heeft aangegeven het van belang te vinden dat de Raad voor et Openbaar Bestuur (ROB), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en gemeenten nauw bij de uitvoering van de onderzoeksagenda betrokken worden.

De planning is dat begin 2025 een evaluatie wordt opgeleverd. In de huidige situatie is Diemen een nadeelgemeente. Er is afgesproken dat gemeenten vooralsnog gecompenseerd worden voor het voor- danwel nadeel, welke hoger is dan het afgesproken ingroeipad. Voor Diemen houdt dit in dat er in de jaren 2025 en verder een positieve compensatiepost (suppletie-uitkering) is opgenomen van € 2,9 miljoen.

In beginsel zou bij het volledig doorvoeren van de herijking de verwachting zijn dat de gemeente Diemen deze post komt te vervallen en daarmee een negatief effect gaat krijgen. Dit bedrag vormt dus een risico binnen het gemeentefonds en ook de begroting want het bedrag kan, mede door de evaluatie, op een later moment weer anders uitpakken.

Beheersmaatregelen:

We houden nauwlettend de ontwikkelingen op het gebied van de herijking bij door deel te nemen aan bijeenkomsten van het Ministerie en de VNG. De beïnvloeding is beperkt omdat de afweging van dergelijke besluiten op macro-niveau plaatsvindt. Uiteraard is er aandacht voor de effecten van individuele gemeenten. Aangezien het effect zich pas in 2026 of later gaat voordoen is er nog enige tijd om op de ontwikkeling te anticiperen.

6. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Risicobedrag € 600.000

Nadere omschrijving risico:

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Gemeenten kunnen ook geld tekort komen indien de uitkering van het Rijk onvoldoende is om de bijstandslasten te dekken.

Beheersmaatregelen:

De gemeente kan, bij een omvangrijk tekort, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering".

7. Urentoerekening naar projecten en investeringen

Risicobedrag € 400.000

Nadere omschrijving risico:

In de begroting en de jarrekening worden de uren van de ambtelijke organisatie toegerekend naar de producten waarvoor ze werken. Zo ook naar de werkzaamheden voor grondexploitaties en grote investeringen. Met name de toerekening van uren naar investeringen is nieuw. De kosten als gevolg van deze urentoerekening worden meegenomen bij de ramingen van de grondexploitaties en de investeringsbudgetten. Wanneer er geen grondexploitaties meer zouden zijn en alle grote investeringen zijn gerealiseerd, zou de behoefte verdwijnen aan deze uren, terwijl de desbetreffende medewerkers nog steeds in dienst zijn. Dit brengt een theoretisch risico met zich mee.

Beheersmaatregelen:

Dit risico doet zich natuurlijk al langere tijd voor, maar wordt als laag ingeschat. Enerzijds is voorzien dat de groei en investeringsprojecten nog voor langere tijd aanhouden, anderzijds zullen er zich komende tientallen jaren ook herstructurerings- en transformatie-opgaven aandienen, welke een projectmatige aanpak vragen.

Tot slot zal het probleem, als het zich al voordoet, vanzelf oplossen; gekwalificeerd personeel zal waarschijnlijk bij een gebrek aan uitdagende projecten uit eigen beweging elders aan de slag gaan. Desalniettemin heeft de directie / het management oog voor dit risico en kan voortijdig anticiperen.

8. Energieprijzen

Risicobedrag € 400.000

Nadere omschrijving risico:

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn sinds 2022 de tarieven voor het leveren van energie (gas en elektriciteit) enorm gestegen. Ook in 2023 ondervinden we daar nog veel financiële effecten van. Door de schaarste aan aardgas en de daaraan gekoppelde prijs van elektriciteit zijn de energielasten nog steeds hoog ten opzichte van vier jaar geleden. Dit heeft grote gevolgen voor de burgers en bedrijven maar ook wij als gemeente merken dat de prijzen voor energie stijgen.

In 2023 zijn de energieprijzen enigszins gestagneerd. Grofweg is de analyse dat de kosten voor gas en elektra in 2023 twee keer zoveel bedragen als in 2021. In 2021 betaalde we bijna € 0,65 miljoen aan gas en elektra. In 2023 bedraagt dat € 1,4 miljoen. De energieprijzen worden voor de gemeenten per kwartaal vastgelegd. We zien de laatste kwartalen een lichte daling van de prijzen. Het is moeilijk in te schatten of deze door gaat zetten. In de begroting 2024 hebben we (inclusief de stelpost van € 400.000) voor € 1 miljoen aan energiekosten geraamd. Wanneer de energieprijzen niet verder dalen zal bijstelling noodzakelijk zijn.

Beheersmaatregelen:

In 2024 hebben we een stelpost van € 400.000 opgenomen voor eventuele prijsstijgingen van de energie. Daarnaast hebben we de tarieven voor de sporthallen en het zwembad extra verhoogd. Wanneer dit niet toereikend is zijn verdere tariefsverhogingen voor de huur van de sportaccommodaties niet uitgesloten.

Daarnaast investeren we de laatste jaren in het verduurzamen van onze gebouwen. Dit vindt zijn weerslag in het verbruik van energie. We gaan een analyse uitvoeren waaruit moet blijken voor welke gebouwen (verdere) verduurzaming tot ook tot financieel rendement kan leiden.

9. Onderwijshuisvesting basisonderwijs

Risicobedrag € 360.000

Nadere omschrijving risico:

Op basis van de leerlingenprognoses wordt een aanzienlijke toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs verwacht. Deze toename in het aantal leerlingen hangt samen met de bevolkingsgroei van Diemen. Uitgaande van de gegevens in de prognose in 2023 lijkt de huidige leerlingencapaciteit van de scholen in Diemen op termijn niet voldoende om deze groei op te vangen.

Op basis van de normbedragen 2023 verwachten we ten minste € 6 miljoen nodig te hebben om invulling te geven aan deze wettelijke zorgplicht. Dit levert een extra kapitaallast op van € 360.000. Het is nog onzeker vanaf wanneer de kapitaallasten exact starten. Aangezien huisvesting voor basisonderwijs een wettelijke verplichting is, moeten we bij de afwegingen over alle voorzieningen in Diemen rekening te houden met deze toekomstige lasten.

Beheersmaatregelen:

Door het opschalen van de capaciteit van de nieuwe Brede School in Holland Park, de tijdelijke huisvesting bij Brede School De Kersenboom in Plantage de Sniep en door de onderwijscapaciteit op de huidige locatie van het Atelier te behouden kan de groei in leerlingaantallen naar verwachting worden opgevangen. De prognose zal uitwijzen of dit afdoende is. Zo niet, dan zijn er extra investeringen nodig voor onderwijshuisvesting.

Niet te kwantificeren risico's

10. Kosten jeugdzorg

Risicobedrag "Niet te kwantificeren"

Nadere omschrijving risico:

De uitgaven specialistische jeugdhulp blijven een financieel risico vormen, mede als gevolg van de open einde regeling, een stijging in de aantallen jeugdigen en de almaar toenemende complexe problematiek. Daarbij vormen de brede wettelijke taken en de verwijzers die niet onder onze aansturing functioneren zijn complicerende factoren.

Beheersmaatregelen:

Het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) stellen samen de Hervormingsagenda Jeugd op. Het huidige jeugdstelsel is niet houdbaar. Daarom werken deze vijf partijen aan de hervormingsagenda om de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken. De Hervormingsagenda Jeugd beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht).

11. Fiscale wijzigingen

Nadere omschrijving risico:

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevende' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico. De gemeente Diemen heeft in 2016 al haar activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling heeft de gemeente Diemen het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten. Dit zijn de volgende activiteiten:

- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst van een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Beheersmaatregelen:

Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging doen we vanaf 2016 wel aangifte. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten. De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

- Vernieuwen convenant Horizontaal Toezicht

Diemen heeft in 2012 met de Belastingdienst een convenant afgesloten over 'Horizontaal toezicht'. Dit houdt in dat de processen waar belastingafdracht een rol speelt goed zijn geborgd in de organisatie. Oftewel we moeten fiscaal in control zijn. Vanaf 2024 worden de spelregels voor het 'Horizontaal toezicht' verscherpt. Samen met Duo+ hebben we ons beleid en onze processen verder doorontwikkelt. Op 4 december 2023 hebben wethouder Klaasse en de belastinginspecteur het vernieuwde convenant ondertekend.

12. Prijsinflatie

Nadere omschrijving risico:

De financiële effecten van de inflatie nemen toe. Mede als gevolg van de energiecrisis zijn de prijzen en lonen flink gestegen. Waar we normaal rekenen met prijs- en loonstijgingen tussen de één en drie procent is er nu sprake van prijsstijgingen tussen de vijf en vijftien procent. Dit heeft z'n weerslag op de koopkracht van de burgers maar ook op de financiële positie van de gemeente.

De inflatie heeft een groot effect op het bouwtempo van woningen. De kosten van arbeid en materiaal zijn hard gestegen waardoor de bouw van woningen stagneert.

Ook vanuit de Diemense verenigingen en maatschappelijke organisaties ontvangen we steeds meer verzoeken om de kosten als gevolg van de inflatie te compenseren.

In eerste instantie compenseerde het Rijk deels de toegenomen kosten als gevolg van de inflatie. Door de val van het kabinet is het onduidelijk welke correctiemaatregelen het Rijk in de toekomst gaat nemen. Het Rijk moet gaan bezuinigen, dus het is de vraag of gemeenten afdoende worden gecompenseerd.

Beheersmaatregelen:

Bij het opstellen van de begroting 2024 waren we terughoudend met het opvoeren van nieuw structureel beleid. Ditzelfde zal ook voor de begroting 2025 gelden. In afwachting op het nieuwe kabinet gaan we ons alvast voorbereiden op de effecten van het krappe financiële beleid van het Rijk. We gebruiken 2024 om de ambities van de gemeente te heroverwegen en voorbereidingen treffen. We willen hierbij alle bestaande en nieuwe ambities betrekken op alle beleidsterreinen. Door dit breed op te pakken kunnen we ook een integrale afweging maken.

Verwachting is dat nauwkeurige financiële duidelijkheid van het nieuwe kabinet niet voor het opstellen van de Kadernota 2025 en de Programmabegroting 2025 bekend is. Onze planning is om deze heroverweging vóór of in de Kadernota 2026 af te ronden.

12. Rente

Nadere omschrijving risico:

In 2023 is de rente verder gestegen. De ECB heeft het rentepercentage verhoogd tot 4%. Waar voorheen de lage (zelfs negatieve) rentestand interessant was om kortlopend geld te lenen stijgt de rente nu in rap tempo. Dit geldt zowel voor het lenen van kortlopende en langlopende leningen. Dit heeft niet alleen tot effect dat onze rentekosten van deze leningen oplopen. Ook heeft dit een nadelig effect op interne verrekenrente. Deze rente gebruiken voornamelijk bij het doorrekenen van de grondexploitaties.

Beheersmaatregelen:

We kunnen niet sturen op het rentepercentage. Dat is het gevolg van wereldwijde ontwikkelingen. De Nederlandse Bank stuurt de rente-ontwikkeling voor Nederland aan.

Bij de financiering van de gemeente zijn er beheersmaatregelen om het risico te verspreiden. Er zijn verplichte maatregelen die zorgen dat de effecten van de rente geleidelijk in de begroting terecht komen. Dit wordt geregeld via de zogenoemde 'risiconorm'. De provincie

heeft hierin een toezichthoudende taak. De maatregel komt er op neer dat in een bepaald jaar niet meer dan een genormeerd bedrag mag worden geherfinancierd.

Daarnaast is sturing op rente mogelijk door te sturen op investeringen. Simpel gezegd hoeven we minder te financieren wanneer we minder investeren. Oftewel door investeringen uit te stellen zijn de rentekosten te beïnvloeden. In de praktijk werkt dit complexer omdat de vraag naar voorzieningen veelal voortkomt uit de groei van de gemeente. Evident is dat het sowieso duurder wordt om de toekomstige investeringen te financieren.

Frauderisico's

Naast de hiervoor genoemde externe risico's zijn er ook interne risico's, zoals fraude. Fraude kan ernstige gevolgen hebben voor een organisatie, zoals financiële schade, reputatieschade, juridische procedures, boetes of zelfs strafrechtelijke vervolging. Om fraude te beheersen en de risico's te verlagen, is het belangrijk dat we beschikken over een effectief stelsel van frauderisicobeheersing. Het stelsel moet aansluiten bij de omvang en de complexiteit van onze organisatie en periodiek worden geëvalueerd en verbeterd.

Onze gemeente kent diverse instrumenten en regelingen ter voorkoming van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Er is een integriteitsregeling en er zijn gedragscodes vastgesteld. In 2024 voegen we daar een regeling misbruik en oneigenlijk gebruik aan toe.

In de processen, procedures en interne controles is er aandacht voor de voorkoming van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik, en er is aandacht voor risicomanagement in brede zin. We hebben in 2019 een frauderisicoanalyse opgesteld en deze in 2023 geactualiseerd. De frauderisicoanalyse geeft inzicht in het begrip fraude, de geïdentificeerde risico's en de aanwezige beheersmaatregelen om deze risico's te beperken. Vervolgstep is de frauderisicobeheersing in de processen te waarborgen en te laten controleren bij de Verbijzonderde Interne Controle.

Bij de actualisatie van de analyse zijn geen nieuwe frauderisico's geïdentificeerd. Ook tijdens de Verbijzonderde Interne Controle is in 2023 geen fraude geconstateerd.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen gaat over de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Ook hierbij is net als bij de risico's, onderscheid te maken in incidenteel en structureel weerstandsvermogen.

Incidentele weerstandsvermogen

- Algemene reserve;
- Risicoreserve;
- Reserve Grondzaken;
- Voorziening Grondzaken;
- Begrotings- / rekeningresultaat.

Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene reserve op 31 december 2023 aangehouden. In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is besloten de risicoreserve op te heffen en deze toe te voegen aan de Algemene Reserve (€ 5 miljoen). In de nota is een minimale (noodzakelijke) omvang van de reserve vastgelegd. De minimale omvang bedraagt 5% van de jaaromzet (totale lasten).

Reserve en Voorziening Grondzaken

In de Nota reserves en voorzieningen 2023 zijn de Reserve en Voorziening Grondzaken opgenomen. Met de Reserve Grondzaken worden de opbrengsten en afwaardering van gronden verrekend. Ook wordt de Reserve Grondzaken in eerste instantie gebruikt om de Voorziening Grondzaken op peil te brengen. In de voorziening wordt het verwachte tekort van grondexploitaties gestort.

Begrotings- / rekeningresultaat

Bij de berekening van het weerstandsvermogen wordt het verwachte begrotingssaldo dan wel het werkelijke rekeningssaldo meegenomen.

Structureel weerstandsvermogen

- Onbenutte belasting capaciteit (OZB, precario);
- Stelpost onvoorzien.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB voordat een gemeente toe kan treden als artikel 12 gemeente. Dit wordt een gemeente als we de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgen en we een beroep moeten doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld. Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentage van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2023 vastgesteld op 0,1729%.

Onbenutte belastingcapaciteit	WOZ-waarde 2023	Tarief Diemen 2023	Tarief Art. 12	Verschil tarieven	Onbenut
Woningen - eigenaren	6.832.503.000	0,0651%	0,1729%	0,1078%	7.365.438
Niet-woningen - eigenaar	871.586.000	0,2677%	0,1729%	-0,0948%	-826.264
Niet-woningen - gebruiker	740.848.100	0,2543%	0,1729%	-0,0814%	-603.050
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					5.936.124

Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 2,- per inwoner. In de begroting was € 60.000 geraamd. In 2023 is dit budget ingezet ter dekking van de donaties voor de aardbevingen in Turkije, Syrië en Marokko.

Berekening weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen		
Weerstandsvermogen incidenteel	31-12-2022	31-12-2023
Algemene reserve, algemene dekkingsmiddelen	14.902	29.632
Risicoreserve	4.615	-
Reserve grondzaken	9.147	11.617
Verwacht resultaat	8.253	4.316
Totaal Weerstandsvermogen incidenteel	36.917	45.565
Weerstandsvermogen structureel	31-12-2022	31-12-2023
Onbenutte belastingcapaciteit	5.133	5.936
Stelpost onvoorzien	-	-
Totaal Weerstandsvermogen Structureel	5.133	5.936

Ratio weerstandsvermogen

Bij de ratio weerstandsvermogen worden de geïnventariseerde risico's afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen. In onderstaande tabel de gewogen risico's.

Risicoprofiel rekening 2023				
Volgnr	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaal) risicobedrag	Kans-percentage	Gewogen risicobedrag
Incidentele risico's				
1.	Plantage de Sniep	980.000	30%	294.000
2.	Holland Park	960.000	30%	288.000
3.	Buitenlust	280.000	30%	84.000
4.	Schadevergoeding Volkstuinen ONA	20.000	70%	14.000
Totaal risicoprofiel Incidenteel		2.240.000		680.000
Structurele risico's				
5.	Herijking verdeling Gemeentefonds	2.900.000	90%	2.610.000
6.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	600.000	50%	300.000
7.	Urentoerekening naar projecten en investeringen	415.000	10%	41.500
8.	Energieprijzen	400.000	70%	280.000
9.	Onderwijshuisvesting basisonderwijs	360.000	90%	324.000
Totaal risicoprofiel Structureel		4.675.000		3.555.500
Niet te kwantificeren risico's				
10.	Kosten Jeugdzorg			
11.	Fiscale wijzigingen			
12.	Prijsinflatie			
13.	Rente			

Berekening weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde waarderingstabel wordt bepaald hoe Diemen er voor staat.

Incidentele weerstandsratio		
1. Beschikbare weerstandsvermogen	2. Benodigde weerstandscapaciteit	Ratio (1:2)
45.565	680	67

Structurele weerstandsratio		
1. Beschikbare weerstandsvermogen	2. Benodigde weerstandscapaciteit	Ratio (1:2)
5.936	3.556	1,7

Conclusie

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

De algemene reserve is in 2023 verder toegenomen waardoor de weerstandscapaciteit is vergroot. Voor de lopende grondexploitaties waar verliezen verwacht worden is de ' Voorziening Verlies Grondzaken' aangevuld vanuit de Reserve grondzaken.

Het woningtekort is groot en de ambitie voor meer sociale woningen leveren in samenhang met de beperkte grond die aanwezig is, risico's op voor nieuwe grondexploitaties.

We leven in economisch onzekere tijden. De inflatie is hoog, de prijzen voor grondstoffen zijn enorm gestegen en ook de rente stijgt. Al deze ontwikkelingen hebben een negatieve invloed op onze grondexploitaties. Voor het opvangen van negatieve resultaten zijn we verplicht een voorziening aan te leggen (Voorziening Verlies Grondzaken). Om de Voorziening Verlies Grondzaken op het gewenste niveau te houden verrekenen we met de Reserve Grondzaken. De reserve Grondzaken is goed gevuld, daarmee zijn we in staat negatieve ontwikkelingen op te vangen.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Ruim voldoende'.

De structurele risico's zijn dit jaar niet toegenomen maar de verwachte effecten komen wel dichterbij. Door de trage kabinetsvorming blijven de gemeenten langer in onzekerheid over de groei of krimp van het Gemeentefonds. Nog steeds staat voor 2026 een forse krimp gepland.

Ook de herverdeling van het Gemeentefonds heeft voor Diemen grote negatieve gevolgen. Het nu geprognosticeerde nadeel is op basis van de informatie uit de Meicirculaire 2022en bedraagt € 2,9 miljoen structureel. Het is nog niet duidelijk welke compensatie en ingroeiregeling het Rijk hier tegenover zet en wanneer de compensatieregeling vervalt.

Voor het structurele begrotingsevenwicht brengen de inflatie, de energiecrisis en de stijgende rente risico's met zich mee. De inflatie en de energieprijzen lijken enigszins te stabiliseren. De rente stijgt nog snel. In de planning- en controlproducten blijven wij u informeren over de ontwikkelingen. In de kadernota geven we aan welke uitgangspunten we voor 2025 en verder aanhouden. In 2023 zijn vooral de energieprijzen hoog. Bovendien heeft er in 2023 een afrekening over 2022 plaatsgevonden.

Kengetallen

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij in het jaarverslag 2023 ook de volgende vijf kengetallen verplicht opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte en
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht, zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Kengetallen	Norm	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	36%	67%	26%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	37%	66%	27%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen <30%: rood	34%	24%	38%
4. Grondexploitatie	N.v.t.	-16%	-17%	-14%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen <0%: rood	7,04%	1,06%	6,81%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	105%	103%	103%

In bovengenoemde tabel valt op dat de solvabiliteitsratio 'oranje' gekleurd is. Oorzaak hiervan is de hoge leningenportefeuille van de gemeente. Deze is destijds ontstaan bij de bodemsanering van grondexploitatie Plantage De Sniep. De afgelopen jaren is de leningenportefeuille van € 85 miljoen in 2015 teruggebracht tot € 37 miljoen eind 2021. Nieuwe ambities vergen investeringen en daarmee zal de leningenportefeuille is de leningenportefeuille toegenomen tot € 49,5 miljoen.

Alternatief is de norm bij te stellen. Nu sluiten we aan bij de normering van de VNG. De raad kan besluiten een afwijkende norm te hanteren. Advies is dit niet te doen zodat inzichtelijk blijft dat we aan de hoge kant zitten qua solvabiliteitsratio.

1+2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een beeld van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid

Vanaf 2023 legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid. In het jaarrekeningdeel is de rechtmatigheidsverantwoording van het college opgenomen. De accountant controleert de getrouwheid van die verantwoording. In deze paragraaf lichten we de afwijkingen toe.

Goedkeuringstolerantie en rapportagegrens

In de financiële verordening van de gemeente is vastgelegd dat het college aan de raad rapporteert over afwijkingen. De rapportagegrens bedraagt € 100.000. Dit percentage wordt jaarlijks vastgelegd in de kadernota.

Het college rapporteert in deze paragraaf over de geconstateerde rechtmatigheidsfouten groter dan € 100.000.

Begrotingsrechtmatigheid

In de geactualiseerde "Financiële verordening 2023 Gemeente Diemen" heeft de gemeenteraad vastgelegd welke begrotingsonrechtmatigheden zijn toegestaan.

Begrotingscriteria opgenomen in artikel 11 van de "Financiële verordening 2023 Gemeente Diemen".	
11.1	De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau van baten en lasten per programma waarop de begroting door de raad is geautoriseerd.
11.2	Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.
11.3	Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:
a.	Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
b.	Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
c.	De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage .
11.4	Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

In onderstaande tabel vindt u een toelichting op de overschrijdingen van de lasten.

Toelichting begrotingsonrechtmatigheden boven de rapportagegrens van € 100.000		
Programma - beleidstaak	Verwijzing artikel Financiële verordening 2023	Bedrag
Veilig - Veiligheid	Artikel 11.3.a (staan inkomsten tegenover)	140
Veilig - Overig	Artikel 11.3.a en 11.4 (staan inkomsten tegenover en bestaand beleid)	103
Totaal Veilig		243
Vrije tijd - Energielasten	Artikel 11.4 (Bestaand beleid)	607
Vrije tijd - Stimulering sport (BTW-compensatie)	Artikel 11.3.a (staan inkomsten tegenover)	-107
Vrije tijd -Overig	Artikel 11.4 (Bestaand beleid)	65
Totaal Vrije tijd		565
Gebiedsontwikkeling - Grondexploitaties	Artikel 11.3.a (staan inkomsten tegenover)	4.857
Gebiedsontwikkeling - Bouw- en woningtoezicht - Inhuur vergunningen	Artikel 11.3.a (staan inkomsten tegenover)	225
Gebiedsontwikkeling - Bouw en woningtoezicht - Omgevingswet	Artikel 11.4 (past binnen bestaand beleid)	104
Gebiedsontwikkeling - Overig	Artikel 11.4 (past binnen bestaand beleid)	116
Totaal programma Gebiedsontwikkeling		5.302
Leefomgeving en milieu - Overig	Artikel 11.3.a en 11.4 (staan inkomsten tegenover en bestaand beleid)	78
Totaal programma Leefomgeving en milieu		78
Verkeer - Parkeren	Artikel 11.3.a (staan inkomsten tegenover)	306
Verkeer - Overig	Artikel 11.3.a en 11.4 (staan inkomsten tegenover en bestaand beleid)	-123
Totaal programma Verkeer		183
Financiën - Overig	Artikel 11.4 (past binnen bestaand beleid)	49
Totaal programma Financiën		49
Totaal geaccepteerde begrotingsonrechtmatigheden		6.419

Voorwaardencriterium

Alleen bij het proces inkoop en aanbestedingen zijn afwijkingen die boven de rapportagegrens van € 100.000 vallen. Het betreft de volgende afwijkingen:

Afwijkingen boven de rapportagegrens van € 100.000		
Proces	Bevinding	Bedrag
Inkoop en aanbesteding	De toezichthouder bouw wordt ingehuurd sinds 2021. De totale kosten tot en met het vierde kwartaal 2023 overschrijden de Europese aanbestedingsbedrag.	107
Inkoop en aanbesteding	De toezichthouders Basis Registratie Personen (BPR) en bouw worden ingehuurd sinds 2020 door drie verschillende medewerkers. De totale kosten tot en met het vierde kwartaal hebben in 2023 de het Europese aanbestedingsbedrag overschreden.	123
Inkoop en aanbesteding	De beleidsadviseur ruimtelijke ordening wordt ingehuurd sinds 2021. De totale kosten tot en met het vierde kwartaal 2023 overschrijden de Europese aanbestedingsgrens.	165
Inkoop en aanbesteding	Dit betreft de inhuur van een toezichthouder voor verschillende projecten in de openbare ruimte. Achteraf gezien blijken deze civiele projecten onder eenzelfde code van de aanbestedingsgrenzen (CPV-code) te vallen. De verschillende contracten moeten als één opdracht worden gezien en daardoor overschrijden de kosten de Europese aanbestedingsgrens.	152
Inkoop en aanbesteding	Er is regelmatig behoefte aan de inzet van externe projectleiders binnen het fysieke domein. Door diverse redenen hebben is er langere tijd behoefte geweest om dezelfde projectleider te blijven inzetten. Door de tijdsdruk op het project is vooraf geen juiste inschatting gemaakt en blijkt de inhuur uiteindelijk niet rechtmatig. Ondanks de overstap van de projectleider naar een ander bureau blijft de inhuur onrechtmatig.	130

Afwijkingen boven de rapportagegrens van € 100.000		
Inkoop en aanbesteding	Dit betreft de uitbestede werkzaamheden voor onkruid op verhardingen Diemen. Deze opdracht is in 2022 meervoudig aanbesteed. Er heeft een wijziging in het bestek plaatsgevonden waardoor de werkwijze aangepast werd en er een nieuwe opdracht 1-op-1 verstrekt is. De twee opdrachten samen overschrijden echter het EU drempelbedrag en is derhalve als onrechtmatig opgenomen.	167

De laatste jaren is de oorzaak van de onrechtmatigheden veelal de inhuur van externe medewerkers. Vooraf is vaak lastig in te schatten hoe lang je beroep wilt doen op de externe deskundigheid. Dit is ook sterk afhankelijk van de ingehuurde kracht maar ook de krappe arbeidsmarkt maakt het lastig zelf personeel aan te trekken. Inhuur zal dus ook de komende jaren nodig zijn. Om dit beter te reguleren hebben we met meerdere gemeenten een aanbestedingstraject gevolgd voor de 'brokersdienstverlening'. Dit is een soort makelaar die voor de opdrachtgever geschikte kandidaten zoekt. Naast de grotere groep van externen waarborgt de broker dat de dienstverlening fiscaal correct verloopt. Dit betreft zowel voor de aanbestedingsregels als voor de fiscale regels voor zelfstandige zonder personeel (zzp'ers). Eind 2023 zijn we gestart met de implementatie van deze dienstverlening. Vanaf 1 februari 2024 gaat deze dienstverlening van kracht. Uitgangspunt is zoveel als mogelijk via de broker in te huren. Afwijken is mogelijk maar kan tot onrechtmatigheden leiden. Hiermee proberen we de in 2023 ontstane rechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Daarnaast zijn we de inkoopfunctie aan het professionaliseren. Te denken valt dan aan het in huis halen van inkoopadviseurs ter ondersteuning van de inkopers.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het doel van het M&O-beleid is tweeledig. In eerste instantie is het doel misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke regelingen te voorkomen (preventief beleid). In tweede instantie ligt de focus op het achteraf controleren en zo nodig het bijstellen van beleidskaders en het repareren of zelfs bestraffen van misbruik en oneigenlijk gebruik (repressief beleid).

Op dit moment maken specifieke (beheers)maatregelen in het kader van M&O-beleid al onderdeel uit van de diverse processen binnen Diemen zoals het proces van subsidieverstrekking en vergunningverlening. De M&O-maatregelen die voortvloeien vanuit landelijke wetgeving en lokale verordeningen zijn daarmee verankerd in de administratieve organisatie van Diemen (en Duo+). Daarop aanvullend is het wenselijk overkoepelende algemene kaders vast te leggen in een nota M&O-beleid.

Redenen hiervoor zijn:

- In de financiële verordening is vastgelegd dat het college M&O beleid opstelt. Met dit beleid stelt het bestuur kaders waarbinnen de directie de uitvoering vorm kan geven. Het betreft kaders voor de opzet, uitvoering, controle en evaluatie van het M&O-beleid;
- Het vastleggen van algemeen M&O-beleid draagt niet alleen bij aan de transparantie en consistentie van gemeentelijk beleid. Het is ook behulpzaam bij het maken van afwegingen in hoeverre extra beheersmaatregelen en controles benodigd en tegelijkertijd doeltreffend zijn. Maatregelen die veel geld en energie kosten, maar slechts beperkt financieel nut opleveren, kunnen daarmee worden voorkomen;
- De betrouwbaarheid van door derden verstrekte gegevens kan niet in alle gevallen worden gegarandeerd via reguliere beheersingsinstrumenten. Deze instrumenten reiken in veel gevallen niet verder dan de grenzen van de eigen organisatie. Bij de controle op gegevens van derden zijn specifieke maatregelen gewenst;
- De werking van beheersmaatregelen is voor een belangrijk deel afhankelijk van de integriteit van de personen die uitvoering geven aan het beleid en regelgeving van Diemen. Het is mogelijk dat in de contacten tussen de personen die uitvoering geven aan het beleid en regelgeving van Diemen en belanghebbenden bestaande procedures en de interne beheersing onvoldoende effectief zijn. Het is dan ook goed om in aanvulling op reguliere beheersmaatregelen alert te zijn op deze risico's. M&O-beleid draagt bij aan het herkennen van zwakke plekken in de administratieve organisatie en de interne beheersing.

Er is nog geen vastgesteld beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik binnen Diemen. Dit staat in de planning voor 2024. Eerst geven we prioriteit aan de risico- en fraudebeheersing. Dit heeft grote raakvlakken met misbruik en oneigenlijk gebruik.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. De Woo bepaalt in artikel 3.5 dat bestuursorganen jaarlijks in de begroting en de jaarrekening aandacht besteden aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo.

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt elf categorieën die wij actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze elf categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin zal naar verwachting naast de datum ook worden bekend gemaakt dat de elf categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt moeten worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht. Categorieën die we als eerste gaan oppakken zijn:

- Raadsstukken
- Convenanten
- Organisatiegegevens
- Woo-verzoeken

In 2023 is hiertoe een plan van aanpak opgesteld en de eerste voorbereiding voor getroffen. In 2024 wordt hier uitvoering aan gegeven. De keuze voor deze categorieën is op advies van de VNG, ingegeven door de planning van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Overigens zijn er natuurlijk al behoorlijk wat documenten die we openbaar maken. Denk aan vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens en dergelijke. Om de actieve openbaarmaking volgens de Wet open overheid (Woo) te ondersteunen komt er een verwijzindex: de 'Woo-index', en een zoekfunctie op overheid.nl.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is. In 2023 is het proces van afhandeling van Woo verzoeken in kaart gebracht en beschreven en een start gemaakt met het verbreden van de kennis binnen de organisatie over het Woo-proces. Ook is een anonimiseringstool in gebruik genomen waarmee de afhandeling van Woo-verzoeken efficiënter verloopt. In 2023 hebben we 23 Woo-verzoeken ontvangen en afgehandeld.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding wordt in Duo+ verband via een programma opgepakt. Binnen het programma is een apart project en projectleider voor de nvoering van de Woo en de Wmbev (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer).

Informatieveiligheid

Informatieveiligheid en zaken rondom de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Wet Politie Gegevens (WPG) is voor onze gemeente een belangrijk onderwerp dat continue aandacht krijgt. Niet alleen bij de verantwoordelijke bestuurders staat dit onderwerp regelmatig op de agenda, maar ook Duo+ en de andere DUO-gemeenten worden hierin meegenomen.

Daarnaast is er extra aandacht met de jaarlijkse 'Week van de Informatieveiligheid' waarbij specifieke gerelateerde onderwerpen door gastsprekers worden ingevuld. Afgelopen jaar waren er bijvoorbeeld gastsprekers van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en waren er sessies over ondermijning en beveiligingsexperts.

ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. Het is een jaarlijks terugkerende, verplicht audit proces, waarin gemeenten verantwoording over de kwaliteit van hun informatiebeveiliging afleggen aan de diverse betrokken ministeries. Diverse onderdelen van dit proces worden hierin onafhankelijk beoordeeld door een externe auditor. Vanwege de toenemende complexiteit en intensiteit van de audits, hebben we in 2023 de capaciteit van de cluster informatieveiligheid uitgebreid.

Over de uitslag van de ENSIA-audit informeert het college de raad. In 2023 hebben we de audit over het verantwoordingsjaar 2022 met goed resultaat behaald.

Ten slotte hebben we in 2023 met andere AM-gemeenten gekeken of we op een aantal ICT-gerelateerde onderwerpen met elkaar kunnen samenwerken. Daarnaast werken we steeds meer samen met het Openbaar Ministerie (OM) en politie rondom de ontwikkelingen van digitale criminaliteit, via de ambtelijke en bestuurlijke (sub) driehoek.

Evaluatie en afronding ontwikkeltraject Diemen '22

In 2020 is de ambtelijke organisatie gestart met een ontwikkeltraject met als doel om als gemeentelijke organisatie toekomstbestendig te zijn en de uitdagingen van vandaag en morgen aan te kunnen: Diemen '22. Door corona hebben we het programma niet in 2022 maar in 2023 afgerond met een uitgebreide evaluatie.

De veranderingen die we met Diemen '22 in gang hebben gezet moesten zorgen voor:

- De juiste randvoorwaarden: duidelijkheid, structuur, passende sturing en efficiëntie
- Het behoud van de waarden die we koesteren binnen een nieuwe realiteit
- Medewerkers die competent zijn bij de opgaven waar we voor staan

Met hulp van een extern bureau hebben we geëvalueerd. Dit was op een zeer actieve wijze waarbij veel medewerkers betrokken zijn. Zo zijn er uitgebreide interviews gehouden met door loting getrokken collega's en is er een interactieve tentoonstelling georganiseerd waarbij elk team gezamenlijk de tentoonstelling bezocht en reageerde op vragen over werkdruk, aansturing, aandacht en kansen voor ontwikkeling. Ook de resultaten van het Medewerkersonderzoek zijn meegenomen. Het bureau heeft eind oktober 2023 zijn eindrapport '*Diemen '22, op waarde geschat*' opgeleverd. Vervolgens heeft de stuurgroep op basis van het eindrapport een advies aan de directie geschreven en hebben we in bijzijn van college, teamleiders en directie de evaluatie besproken. In 2024 volgt nog een bijeenkomst voor alle medewerkers.

Conclusies en adviezen

Het rapport stelt dat de gekozen organisatiestructuur goed staat en de gekozen organisatieontwikkeling niet ter discussie staat. De Diemense stijl, onze cultuur is stevig verankerd in de organisatie. In het eindrapport *'Diemen '22, op waarde geschat'* staat het 5R-model centraal. Door onze stevige cultuur kunnen we vanuit de Relatie sturen op Ruimte, Richting, Resultaat en Rekenschap. De adviezen zijn onder meer gericht op aanpassingen in de omvang van de teams, één set aan sturingsinstrumenten, vastleggen van werkwijzen en afspraken en elkaar daarop aanspreken en meer doen om vitaliteit van medewerkers goed te houden (werkdruk / ziekteverzuim). De directie gebruikt dit advies voor haar Directieplan 2024 dat de basis is voor de teamplannen. Verzekelijken, Echte aandacht en Met Lef staan hierbij centraal.

Programma Datagedreven Sturen

In onze digitale samenleving draait alles op data. Als gemeentelijke organisaties kunnen we simpelweg niet meer zonder. Het biedt kansen, al is ons doel altijd dat het gebruik van data ten dienste staat van de maatschappelijke opgaven. Publieke waarden gelden daarbij altijd als kader. Verantwoord datagebruik is dan ook hoofdzakelijk datagedreven werken ten dienste van die maatschappelijke vraagstukken binnen dat kader van publieke waarden.

Wat levert dit programma op?

Datagedreven werken is niet zomaar de 'oude processen' digitaliseren, maar biedt nieuwe werkvormen en nieuwe producten. Met de inzet van samenhangende data voor beleid en uitvoering kunnen we de kwaliteit en betrouwbaarheid van het overheidshandelen vergroten. Gezien de maatschappelijke opgaven is dat hard nodig. De drie gemeenten en Duo+ hebben in 2023 besloten gezamenlijk een Programma Datagedreven Sturen op te starten vanuit al bestaande programma's (in Diemen was dat Grip op Sociaal Domein). We hebben gezamenlijk een programmamanager aangesteld en een stuurgroep gevormd.

Onderstaand een samenvatting van de resultaten in 2023:

1. Dashboard Specialistische Jeugdhulp

een multidisciplinair team 'Verbeteren prognose SJH' heeft een dashboard gemaakt met positieve resultaten zoals een verbeterde online prognose waardoor de kostenbeheersing enorm is toegenomen en deze directer bijgestuurd kunnen worden en de inzet effectiever verdeeld wordt en overschrijdingen voorkomen. Het wordt nu volop in de praktijk gebruikt en verder vervolmaakt en aangevuld met actuele inzichten.

2. Indicatoren nieuwe wet inburgering

Met ondersteuning vanuit het programma zijn de indicatoren bepaald om de beleidsdoelen van de nieuwe Wet inburgering te kunnen monitoren, verantwoorden en bijstellen.

3. Informatievoorziening Participatiewet

We hebben een informatiestrategie voor de Participatiewet en de minimaregelingen opgezet. Daarna hebben we opdracht gegeven aan een externe partij (Centric) om de in de informatiestrategie opgenomen data-producten te bouwen.

4. Werkwijze Data omzetten naar informatie

We hebben een gereedschapskist ontwikkeld voor de beleidsadviseurs en informatieanalisten hoe in het format van het programma Datagedreven Sturen de juiste data te verkrijgen om vervolgens te kunnen analyseren voor het gebruik bij de beleidsopzet en beleidsuitvoering alsmede de ontwikkeling van tools bij I&A.

5. Wmo-voorspelmodel

We maken gebruik van het Wmo-voorspelmodel van de VNG om het gebruik van de Wmo op een horizon van vijf jaar te prognosticeren. Het goed gebruiken van dit model hangt samen met het toepassen van het proces Data omzetten naar informatie (beleidsanalyse uitvoeren).

6. KCC-telefonie

We inventariseren wat het KCC nodig heeft met als doel om het beschikbaar stellen van data met de focus op telefonie, om op dagelijkse basis te weten wat er speelt, verantwoording af te kunnen leggen en te kunnen monitoren wat het effect is op de dienstverlening van interventies in het proces. Dit loopt door in 2024.

7. Bestaanszekerheid

Het multidisciplinaire team Bestaanszekerheid heeft haar eindresultaat opgeleverd in een eindrapport. De hoofdconclusie is: Door met data onderbouwde keuzes voor te leggen aan onze bestuurders zijn we beter in staat bij te dragen aan de beleidsdoelen van de gemeenten op het onderwerp bestaanszekerheid. Daarnaast draagt het toevoegen van data in het beleidsproces bij aan het verbeteren van de dienstverlening aan onze inwoners. Daarbij hebben zij concrete voorstellen gedaan voor het vervolg.

8. Training Data in je bedrijfsproces gebruiken voor de beleidsadviseurs

Alle medewerkers van sociaal domein zijn getraind. Uit de evaluatie blijkt dit een groot succes: medewerkers gebruiken data bij beleidsopzet en -uitvoering en geven aan “ik ben gegroeid in mijn vak als beleidsadviseur”. De gemeente Amsterdam gaat deze training nu ook aanbieden aan haar adviseurs.

Programma "Informatiehuishouding op Orde"

Gemeenten dienen hun informatiehuishouding op orde te hebben. Als wettelijke verplichting, maar ook een noodzakelijke voorwaarde voor openheid en transparantie. De juiste informatie op de juiste plaats draagt bij aan een goede en efficiënte taakuitvoering, aan informatieveiligheid en privacy, aan de kwaliteit van dienstverlening en de mogelijkheden voor innovatie en datagedreven werken. Een goed functionerend archief, ook voor digitale informatie, is van belang voor verantwoording aan gemeenteraad, toezichthouders, burgers, onderzoekers en journalisten.

Eind 2022 hebben de gemeenten en Duo+ besloten het programma Doorontwikkeling Zaakgericht werken om te buigen naar een gezamenlijk programma Informatiehuishouding op Orde (IHOO). Alle onderliggende projecten zien we als een gezamenlijke aangelegenheid met het opdrachtgeverschap belegd bij Duo+. Ook de financiering vanuit de Rijksmiddelen van Diemen is sinds 2023 naar Duo+ verschoven. In 2023 is gewerkt aan een aantal projecten zoals het vervolg van de implementatie van de Woo en de voorbereiding van de implementatie van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). Ook hebben we een nieuwe anonimiseringstool geïmplementeerd.

De regie op dit programma is afgelopen jaar onvoldoende geweest. Er zijn veel projecten gestart, maar ook het effect van andere programma's en projecten betekenden grote werkdruk voor teams in Diemen en Duo+ en voor dit programma IHOO onvoldoende duidelijkheid welke ondersteuning en capaciteit het kon verwachten voor de uitvoering van het programma. In oktober heeft de programmamanager naar de Stuurgroep geëscaleerd en een dringend advies gegeven het programma anders aan te sturen en meer regie te nemen. Omdat de programmamanager daarna direct vertrok, heeft het DBR de programmamanager van Datagedreven Sturen gevraagd een analyse te maken en een voorstel te doen voor een plan van aanpak voor een doorstart in 2024. Deze analyse wordt in maart 2024 verwacht. De projecten rondom Woo en Wmebv zijn gewoon regulier voortgezet.

Samenwerking Duo+

Aansturen en doorontwikkeling organisatie

In 2023 zijn de DVO's verder toegesneden op de dienstverlening, die vanuit de DUO-gemeenten gewenst is. In de onderliggende werkplannen is gewerkt aan een verder verfijning waarin projecten en grote klussen meerjarig zijn uitgewerkt. Hierbij maken we afspraken over de te verrichte prestaties en de benodigde middelen. De positie van de Opdrachtnemer/Opdrachtgever-overleggen (OGON's) is verder versterkt door aan de voorkant voorstellen met betrekking tot specifiek maatwerk en/of afwijkingen met betrekking tot bestaande DVO's te bespreken.

De maatwerkopdrachten zijn verder geprofessionaliseerd en worden vastgelegd in opdrachten waar duidelijke afspraken worden gemaakt over de benodigde middelen en de te leveren prestaties. Waar mogelijk wordt structureel maatwerk omgezet naar vaste activiteiten die vertaald worden in de bijdrage d.m.v. een gewijzigd verdeelpercentage zodat dit geen financieel effect geeft.

Optimaliseren en digitaliseren van administraties en processen.

- **Zaaksysteem**

Medio 2022 is een nieuwe versie van het centrale zaak- en archiefsysteem geïmplementeerd. Hier zijn begin 2023 nog enkele verbeteringen doorgevoerd en wordt kritisch gekeken naar het aantal zaaktypen in iNavigator met als doel het aantal zaaktypen fors terug te brengen. Dit en de verbeterde gebruikersinterface maakt zaakgericht werken toegankelijker. Met de gemeente Amstelveen is in Q3 een gezamenlijk traject gestart in de voorbereiding tot de aanschaf van een nieuw zaaksysteem. De eerste fase is het gezamenlijk opstellen van een Plan van Eisen en Wensen. Dit wordt Q1 2024 afgerond. Belangrijke voordelen van dit traject is het kennisdelen van de software tussen de verschillende organisaties die vooral in de beheerfase belangrijk is en het te verwachten aanmerkelijke kostenvoordeel bij gezamenlijke aanschaf van een nieuw zaaksysteem. Livegang van een nieuw zaaksysteem zal waarschijnlijk niet eerder zijn dan 2026.

- **Omgevingswet**

Er is (en wordt) hard gewerkt aan de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking treedt. Momenteel wordt er een aantal nieuwe informatiesystemen geïmplementeerd, onder meer voor aansluiting op het stelsel van nieuwe digitale voorzieningen (DSO). Concreet gaat het hier om Rx.Mission voor o.a. vergunningverlening en de bijbehorende app Op Pad voor toezicht en handhaving, Rx.Base voor planvorming (Omgevingsplan) en STTR Builder voor zogeheten toepasbare regels. Hierbij zijn er nog wel zorgen of deze volledig aansluiten bij de werkprocessen van de DUO-organisatie; dit kan echter pas goed beoordeeld worden als er daadwerkelijk mee gewerkt gaat worden. Per 1 juli is Rx.Mission live gegaan voor de vergunningverlening

voor wat betreft de Wabo. In januari volgt de verdere livegang van de software die de Omgevingswet ondersteunt.

- **Schuldhulpverlening**

Sinds medio 2022 is er gewerkt aan de ingebruikname van een nieuw systeem voor schuldhulpverlening (Strategisch Perspectief), dat beter aansluit bij de gewenste werkprocessen. Het systeem is in Q2 2023 ingericht en in gebruik genomen, hierdoor zijn de werkprocessen verder geoptimaliseerd.

- **Standaardisering Workflows P&O**

Er wordt flink ingezet op standaardisering en automatisering van de workflows en van andere processen. Er is daarbij vooral gebruik gemaakt van de mogelijkheden waarin de huidige applicaties kunnen voorzien. Om een verdere efficiëncyslag te kunnen slaan is een uitbreiding daarop gewenst. In 2024 zal hier een voorstel voor komen.

Inkoopfunctie

Dit jaar heeft er voor de vorming van een inkooporganisatie binnen de gehele DUO-organisatie een verdere uitwerking plaatsgevonden. Het betreft een stuk met een aantal alternatieven die nog met de gemeenten en het DBR doorgesproken moet worden. Bij een aantal van deze alternatieven is ook de relatie en de onderlinge verbinding met de Stichting Rijk meegenomen. De verwachting is dat medio 2024 verder koers gezet kan worden op de verdere concretiseren van de vorming van de inkooporganisatie binnen Duo+.

Ook in 2023 is een adviseur Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) ingehuurd om de gemeenten te ondersteunen bij het maken van het MVI beleid en het opstellen van actieplannen. Ook ten aanzien van deze functie zal bezien moeten worden of deze vast ingevuld moet worden. De noodzaak van deze functie heeft zich inmiddels wel bewezen en wellicht kan deze functie ook gecombineerd worden met het monitoren van de social return op aanbestedingen. Ook daar is vraag naar.

Implementatie en uitvoeringsagenda informatiebeleidsplan (IBP)

Naast uitvoerige deskresearch door het IBP-team is vanuit de vier DUO-organisaties door beleidsmakers en leidinggevend input geleverd voor het IBP. Dit heeft geresulteerd in een document waarin het gewenste informatiebeleid wordt beschreven aan de hand van zeven thema's met elk drie speerpunten, uitgewerkt in werkafspraken met bijbehorende consequenties. Het eindconcept is in het kader van interbestuurlijk toezicht ter beoordeling aan de Provincie Noord-Holland aangeboden en akkoord bevonden.

De fundamentele uitgangspunten van het informatiebeleid zijn in het IBP opgenomen (herijking/bevestiging). De passende strategische richting voor de komende jaren wordt in het IBP uitgezet. De concrete uitvoeringsagenda met projecten is, met de in Q4 gehouden workshops met alle opdrachtgevers, in concept klaar. De uit te voeren projecten worden samen met de opdrachtgevers in Q1 2024 geprioriteerd.

Ontwikkelingen team Communicatie

Het Dagelijks Bestuur van Duo+ heeft zich in 2023 uitgesproken om een deel van de communicatietaken dichterbij de gemeenten te organiseren. Dit vanwege het belang bij crisiscommunicatie en bij politiek-maatschappelijke actualiteiten. Lokale kennis is daarbij van belang. Het gaat hierbij voor Diemen met name om de adviestaken omdat Diemen communicatie rondom de website en sociale media al eerder zelf heeft georganiseerd. Het betreft een voorgenomen besluit dat organisatorisch, juridisch en financieel moet uitgewerkt worden. Met alle medewerkers is al gesproken en ook de OR-en zijn betrokken.

Transitie team Personeel & Organisatie

Sinds 2023 is het transitieproces volledig doorgevoerd. Door de vorming van adviesteams hebben we een betere aansluiting gevonden bij de vraagstukken van de gemeenten en daarmee is een professionelere dienstverlening tot stand gekomen. Voor de gemeente Diemen is het prettig te werken met vaste adviseurs voor de teamleiders en directie. In het kader van professionele en persoonlijke ontwikkeling zijn we in 2023 een samenwerking aangegaan met Studytube. Dit is een leerplatform dat de gemeenten zal ondersteunen in de ontwikkeling van hun eigen medewerkers. In 2024 zal dit platform (de DUO-academie) geïmplementeerd worden. Tevens biedt het leerplatform mogelijkheden die bijdragen aan een goed proces van inwerken en 'onboarden'. Dit is belangrijk omdat uit het Medewerkersonderzoek blijkt dat we langer dan een korte introductie moeten werken aan een goede zachte landing in de gemeente.

Voor werving & selectie hebben we in 2023 gekozen voor een nieuw systeem ter vervanging van Werken in het Westen. Het gekozen platform is gebruiksvriendelijk en biedt de gemeente Diemen meer mogelijkheden om zich als eigenstandige organisatie te profileren. Dit is heel belangrijk om het eigene van Diemen naar voren te brengen en ons te onderscheiden van andere gemeenten. Dit nieuwe ATS-systeem (Applicant Tracking System) nemen we in 2024 in gebruik.

De groei van de gemeenten vraagt ook om meer inzet van het team P&O, met name op de personeelsadministratie en werving & selectie. Wegens capaciteitsproblemen, met name op de personeelsadministratie, hebben we keuzes gemaakt welke werkzaamheden er wel en niet uitgevoerd werden. Voor 2024 wordt er naar duurzame oplossingen gekeken.

Arbeidsmarkt, werving en selectie

In 2023 was de arbeidsmarkt nog steeds krap. Dit maakte het lastig om openstaande vacatures snel in te vullen en goede medewerkers aan ons te binden. Het lukt in de meeste gevallen wel maar kost meer tijd en vraagt meer moeite van P&O en leidinggevenden. We proberen creatief te zijn (bijv. met filmpjes) en hebben ook nog steeds de aanbrenghonus voor medewerkers die succesvol nieuwe collega's weten aan te trekken. In overleg met het P&O-team van Duo+ hebben we eind 2023 de mogelijkheden besproken voor extra capaciteit bij werving en selectie. Door wisseling van medewerkers is het helaas (nog) niet gelukt een goede arbeidsmarktstrategie uit te werken. Wel is er al gekozen voor een nieuwe website voor vacatures (een ATS-systeem) omdat het platform Werken-in-het-Westen in 2024 ophoudt te bestaan.

Trainees

We ervaren nog steeds een krappe arbeidsmarkt en trainees aantrekken is een hele goede manier om starters op deze manier kennis te laten maken met de gemeente. Eind 2023 zijn er vijf trainees in Diemen. De trainees krijgen een contract voor twee jaar waarbij ze minimaal drie opdrachten vervullen in verschillende teams in de gemeentelijke organisatie. Het is een win-win situatie omdat enerzijds de werkdruk wordt verlaagd bij de vaste collega's en anderzijds de trainees ervaring opdoen en zich ontwikkelen. Naast de opdrachten volgen ze ook het Jong Talentenprogramma. Omdat op de reguliere werving van trainees doorgaans HBO/WO-geschoolden reageren, en we in de gemeentelijke organisatie ook behoefte hebben aan MBO-geschoolden, zijn we begonnen met specifieke werving (en specifieke opdrachten en begeleiding) voor startende MBO'ers. Sinds september 2023 zijn er twee MBO-trainees aangesteld die nu ervaring op doen binnen de gemeente. Ook zij doen mee met het Jong Talentenprogramma. Het uitgangspunt is dat we de trainees de mogelijkheid geven om zich te ontwikkelen met alle begeleiding en trainingsmogelijkheden die wij ze bieden. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat we de trainees kunnen boeien en binden door ze vast te kunnen houden op een vaste positie binnen de gemeente na hun trainee periode. Dit is uiteraard afhankelijk van de formatieplaatsen die op dat moment beschikbaar zijn.

Inclusief werkgeverschap

Het project inclusie en diversiteit is gestart in 2020 en in de voorgaande periode zijn randvoorwaarden gecreëerd om enerzijds te voldoen aan de verplichtingen die voortvloeien uit de 'Wet banenafspraken' (Quotumwet), anderzijds voor de ontwikkeling van visie, beleid en maatregelen als het gaat om inclusief werkgeverschap. Eind 2022 heeft het DBR een gezamenlijke visie op inclusie en diversiteit vastgesteld, nadat een panel (onderdeel van de werkgroep inclusie en diversiteit) de contouren daarvoor heeft geschept. Vanaf juni 2023 heeft elke DUO-organisatie zelf de verantwoordelijkheid om verder invulling te geven aan dit thema. P&O monitort jaarlijks hoe elke DUO-organisatie het doet. Duidelijk is daarbij afgesproken, dat voor P&O hierbij alleen de taak ligt om de behaalde resultaten inzichtelijk te maken. De DUO-organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor het behalen van resultaten op de Wet banenafspraken en voor een inclusieve- en diverse werkomgeving. P&O zal ter ondersteuning daarvan een 'toolkit' ontwikkelen.

Overhead

Bij de vernieuwing van de Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is de transparantie van de bedrijfsvoeringskosten een belangrijk punt. Het is verplicht voorgeschreven dat de gemeenten inzichtelijk maken wat de overheadkosten zijn. De BBV schrijft voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaand een gesaldeerd overzicht van de overheadkosten.

Soort kosten	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Diemen 2022	-103	-193	-165	28
Bijdrage Duo+ (gemeenschappelijke regeling)	-7.225	-7.660	-7.442	218
Bijdrage Inkoopbureau Stichting Rijk	-150	-150	-141	9
Directie en bestuursadvisering/-ondersteuning	-2.385	-1.949	-1.770	179
Afdelingsmanagers	-971	-937	-928	9
Ondernemingsraad	-51	-47	-52	-6
Communicatie + participatie	-140	-182	-178	3
Financiën	-50	-50	-24	26
Juridische zaken	-405	-531	-598	-67
Personeel & Organisatie	-254	-104	-90	14
Informatisering & Automatisering	-32	-32	-8	24
Interne dienstverlening	-47	-47	-56	-9
Facilitair	-508	-605	-576	29
Vervoermiddelen	-188	-139	-161	-22
Huisvesting	-1.505	-1.392	-1.599	-208
Overige kosten bedrijfsvoering	-1.022	-1.157	-1.127	30
Verrekening overhead met grondexploitaties en tarieven	365	401	524	123
Totaal overhead	-14.671	-14.773	-14.393	380

De bijdrage aan Duo+ is met ruim € 7,6 miljoen goed voor de helft van de totale overheadkosten. Oorzaak hiervan is dat alle bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij Duo+.

Soort kosten	Specificatie	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Team Administratie Sociaal Domein	Salariskosten	-895	-878	-898	20
Team Sociaal Team Diemen	Salariskosten	-743	-835	-839	4
Team Infra	Salariskosten	-1.708	-1.296	-1.322	26
Team Projecten	Salariskosten	-710	-556	-573	17
Team Ruimtelijke beleid	Salariskosten	-1.629	-1.491	-1.466	-25
Team Beleid Samenleving	Salariskosten	-1.570	-1.705	-1.698	-7
Team Sportbedrijf	Salariskosten	-1.039	-1.112	-1.144	32
Team Sociale Zaken	Salariskosten	-1.505	-1.413	-1.395	-18
Team Wijkbeheer	Salariskosten	-1.430	-1.783	-1.783	-
Team Wmo	Salariskosten	-1.061	-1.001	-1.027	26
Team Gebouwen en Facilitaire zaken	Salariskosten	-903	-928	-941	13
Team Openbare orde en Veiligheid & Vergunningen	Salariskosten	-1.507	-1.184	-1.171	-13
Team Handhaving	Salariskosten	-1.291	-1.009	-999	-10
Team Burgerzaken en KCC	Salariskosten	-1.580	-1.469	-1.485	16
Totaal salariskosten vakafdelingen		-17.571	-16.660	-16.740	81

Voor de sturing worden de kosten van de overhead afgezet tegen de salariskosten van de vakafdelingen. Verhoging van dit percentage heeft een positief effect op het begrotingssaldo en een negatief effect op de hoogte van kostendeekkende tarieven en het resultaat van de grondexploitaties.

Soort kosten	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	83%	89%	86%

Bij de vaststelling van de begroting is het overheadpercentage op 60% bepaald. Op basis van de rekeningcijfers 2023 bedraagt het overheadpercentage 86%. Een lager percentage is toegestaan want dat houdt in dat we niet teveel overhead hebben toegerekend naar kostendeekkende tarieven.

In december 2023 is de nieuwe Notitie overhead 2023 uitgebracht. Deze notitie is een actualisatie van de Notitie overhead uit 2016 en gaat in op de inhoud en reikwijdte van het begrip 'overhead' zoals voorgeschreven in artikel 1 van het Besluit begroting en verantwoording ('BBV'). Daarnaast wordt in deze notitie duiding gegeven aan de onderwerpen die in directe relatie met de overhead staan. Vanaf 2025 moet aan deze notitie worden voldaan.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de toegerekende overheadkosten.

Doorbelasting naar kostendeekkende tarieven en grondexploitatie	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023
Parkeren	-292	-339	-339
Omgevingsvergunningen	-341	-350	-367
Overige leges (waaronder burgerzaken)	-456	-456	-536
Afvalstoffenheffing	-130	-126	-131
Rioolheffing	-331	-321	-332
Begraven	-13	-11	-11
Grondexploitaties	-359	-278	-278
Totaal doorbelasting kostendeekkende tarieven en grondexploitaties	-1.921	-1.881	-1.994

Indicatoren

Indicator	Bron	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Arbeidsverzuim	HRM-administratie	8,5%	5%	8,7%
Personeelsverloop	HRM-administratie	27,92%	15%	27,83%
Aantal vacatures	HRM-administratie	57	35	60
% betaling facturen binnen 30 dagen	Financiële administratie	86%	95%	79%

Omschrijving	JR2022	B2023	JR2023
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners	7,430	7,443	7,879
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners	7,055	7,071	7,197
Apparaatskosten per inwoner	€ 890	€ 988	€ 978
Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	19%	22%	22%
Overhead als % van totale lasten (excl.reserves)	13%	15%	13%
Overhead uitgedrukt in % van directe P-lasten (incl. inhuur t.l.v. vacatueruimte)	57%	60%	60%

Definities indicatoren

Formatie: *De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari in verhouding tot het aantal inwoners.*

Bezetting: *het daadwerkelijke aantal fte dat werkzaam is voor de voor het ambtelijk apparaat van een gemeente, inclusief de boventallige medewerkers in verhouding tot het aantal inwoners.*

Apparaatskosten: *alle apparaatskosten in verhouding tot het aantal inwoners*

Externe inhuur: *lasten inhuur externen als percentage van de som van de totale loonsom en de lasten inhuur externen*

Overhead: *het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces*

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2023	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
700446 Bouwkundige en interieur aanpassingen gemeentehuis	2.000	56	1.944	I
700447 Vervangen meubilair gemeentehuis	1.000	-	1.000	D
700449 Aanpassing hal gemeentehuis (balie)	180	-	180	D
700451 Vervangen brandmeldcentrale gemeentehuis	90	-	90	D

Toelichting investeringen:

- 700446/700447 /700449 - Deze investeringen zijn onderdeel van de huisvesting, het proces loopt door in 2024 en de uitvoering wordt in 2025 verwacht.
- 700451 - Deze investering wordt uitgevoerd tijdens de realiseren van de huisvesting. Dit is verantwoord omdat de bestaande brandmeldcentrale nog functioneert conform de huidige geldende normen en eisen.

Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat de volgende onderwerpen:

- de inkomsten, met een toelichting op het verschil tussen de begrote en werkelijke opbrengsten;
- inzicht in het aantal kwijtscheldingen met bijbehorende budgettaire consequenties.

In de raadsvergadering van 13 oktober 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota staan alle lokale heffingen opgesomd en is aangegeven welke sturingsinstrumenten de raad heeft op de lokale lastendruk. Deze sturingsinstrumenten kunnen ingezet worden bij de vaststelling van de kadernota, de begroting en de belastingverordeningen.

Om de kostendekking transparanter te maken zijn ook de toegerekende kosten inzichtelijk gemaakt van de kostendekkende tarieven.

Opbrengsten 2023

Onderstaand een overzicht met de opbrengsten van de verschillende soorten belastingen en retributies in 2023:

Opbrengsten	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 na wijzigingen	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Ongebonden belastingen					
Onroerende zaakbelastingen					
- woningen (eigenaren)	4.236	4.450	4.450	4.457	7
- niet-woningen (eigenaren)	2.063	1.870	1.870	2.252	382
- niet-woningen (gebruikers)	1.722	1.550	1.550	1.914	364
Precariobelasting	13	25	25	65	40
Toeristenbelasting	458	530	530	602	72
Kostendekkende tarieven					
Parkeerbelasting	1.473	847	972	1.230	258
Afvalstoffenheffing	4.568	4.358	4.833	4.808	-25
Rioolheffing	3.763	3.633	3.633	3.535	-98
Marktgeden	50	54	54	-	-54
Lijkbezorging	140	105	105	129	24
Burgerzaken	554	356	486	574	88
Omgevingsvergunningen	1.789	974	974	2.314	1.340
Overige leges	24	15	15	49	34
Totaal	20.852	18.769	19.499	21.931	2.432

Onderstaand is een toelichting gegeven van de verschillen groter dan € 25.000. De kostendekkende tarieven worden apart toegelicht.

Belastingopbrengsten Onroerende zaak belastingen niet-woningen

In 2023 zijn de opbrengsten onroerend zaakbelastingen voor niet-woningen € 750.000 hoger dan geraamd. Oorzaak hiervan is de hogere waardestijging van de niet-woningen dan begroot. We hielden rekening met een waardestijging van 1%. Het blijkt meer dan 10% te zijn. Een deel van de hogere opbrengsten is het gevolg van aanslagopleggingen over eerdere jaren.

Precariobelasting

Bouwbedrijven willen regelmatig gemeentegrond gebruiken voor de opslag van materialen en materieel. Voor dit gebruik brengen we precariobelasting in rekening. In 2023 leidt dit tot een hogere opbrengst dan verwacht.

Toeristenbelasting

De bezetting van de hotels is in 2023 gelukkig weer toegenomen. In 2022 werd het grootste hotel in Diemen ingezet voor de opvang van vluchtelingen. Ook in 2023 was dit het geval. De coronajaren en de opvang van vluchtelingen maken het lastig om een goede inschatting van de bezetting te maken. Gebleken is dat de bezetting beter was dan verwacht. Ook vanuit de andere overnachtgelegenheden is ruim € 40.000 aan toeristenbelasting afgedragen. Tezamen leidt dit tot voordeel van € 72.000.

Kostendeekkende tarieven

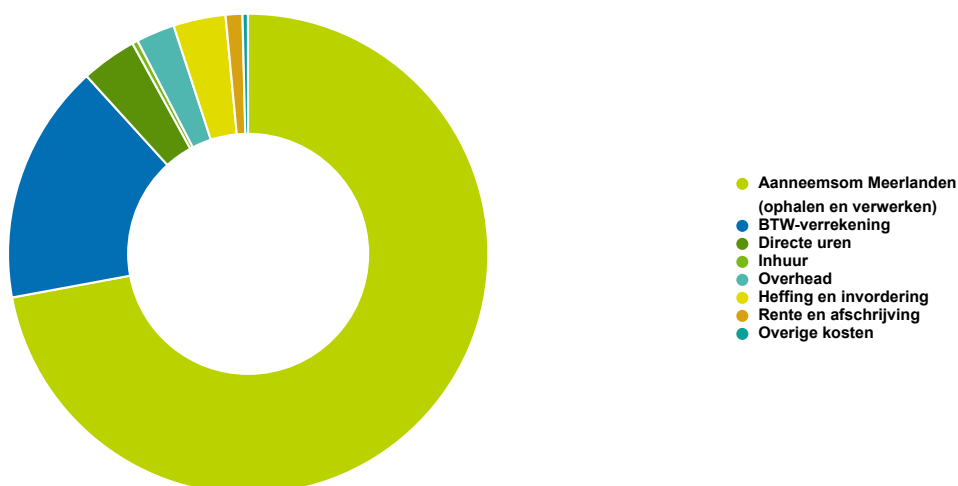
Afvalstoffenheffing

In 2023 bedroeg het tarief voor éénpersoonshuishoudens € 309,25 en het tarief voor meerpersoonshuishoudens € 389,95.

Totaal werd in 2023 een opbrengst afvalstoffenheffing van € 4.833.200 verwacht. Werkelijk is € 4.807.723 (0,5%) minder ontvangen. Dit betreft een minimale afwijking die niet verder is geanalyseerd.

In de 4e kwartaalbrief 2023 hebben we aangegeven dat de kostenstijgingen binnen de afvalinzameling en verwerking hoger zijn dan de opbrengsten vanuit de afvalstoffenheffing. Aangezien de egalisatiereserve leeg is worden de meerkosten verrekend met de Algemene Reserve. Waar we bij de kwartaalbrief rekening hielden met een tekort van € 203.845 is het tekort werkelijk € 138.320. Er is dus een lager bedrag verrekend met de Algemene Reserve. Dit voordeel is ontstaan omdat diverse groot onderhoudsprojecten zijn doorgeschoven. Binnen de afvalexploitatie is rekening gehouden met het plaatsen van afvalvoorzieningen. Door de vertraging is dit budget niet ingezet en dat resulteert in een voordeel van € 62.000.

Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Aanneemsom Meerlanden (ophalen en verwerken)	-3.659	Afvalstoffenheffing	4.808
BTW-verrekening	-820	Overige bijdrage	129
Directe uren	-190		
Inhuur	-20		
Overhead	-131		
Heffing en invordering	-179		
Rente en afschrijving	-57		
Overige kosten	-19		
Totaal toegerekende kosten	-5.075	Totaal opbrengsten	4.937
Bijdrage uit algemene middelen			-138



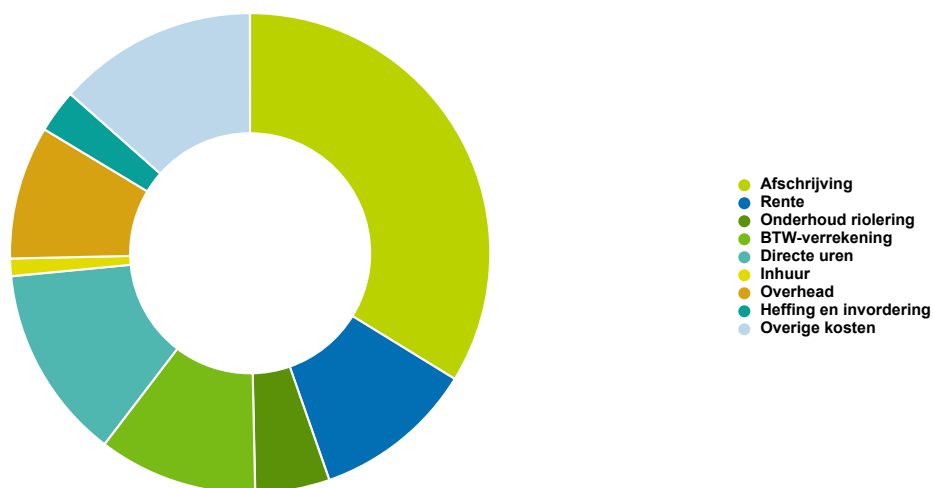
Rioolheffing

Het tarief rioolbelasting bedraagt voor huiseigenaren € 222,35 per huishouden. In 2023 was een totaalopbrengst van € 3.633.000 geraamd. Werkelijk is er € 3.534.198 ontvangen. Dit is een nadelig verschil van € 98.071 (2,7%). Oorzaak hiervan is dat er minder meerverbruik is geweest in 2023.

De kosten voor het onderhoud van de riolering zijn per saldo redelijk in de pas gebleven. Totaal is er een verschil van minder dan € 25.000. De algemene onderhoudskosten waren € 71.000 voordeliger terwijl de kosten voor electra € 96.000 duurder waren.

Het hiervoor genoemde nadeel bij de opbrengsten en de hogere kosten leiden tot een hogere verrekening met de egalisatievoorziening dan geraamd. Uiteindelijk heeft een onttrekking van € 165.824 plaatsgevonden. Hiermee komt de 'Egalisatievoorziening Riolering' per 31 december 2023 op € 3,2 miljoen.

Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Afschrijving	-1.250	Rioolheffing	3.454
Rente	-403	Rioolheffing - bedrijven	81
Onderhoud riolering	-186		
BTW-verrekening	-396		
Directe uren	-485		
Inhuur	-44		
Overhead	-332		
Heffing en invordering	-108		
Overige kosten	-498	Onttrekking egalisatievoorziening	166
Totaal toegerekende kosten	-3.701	Totaal opbrengsten	3.701
Bijdrage uit algemene middelen			-



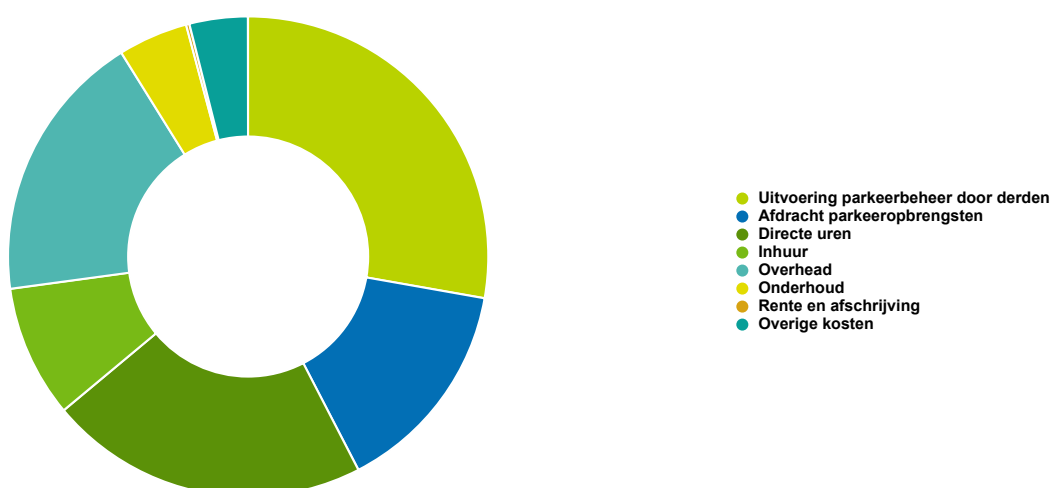
Parkeren

De opbrengsten voor parkeren zijn in 2023 behoorlijk hoger dan begroot. In de begroting werd € 1.267.227 aan opbrengsten begroot, uiteindelijk is er € 1.575.849 gerealiseerd. De hogere opbrengst is ontstaan door de hogere opbrengsten van naheffingsaanslagen door de inzet van de scanauto(€ 506.000 meer). De opbrengsten vanuit de parkeertarieven zijn daarentegen € 198.000 lager.

De lasten bij parkeren waren € 306.000 hoger dan begroot. Door het gebruik van de scanauto is er uitbreiding van de dienstverlening in de blauwe zone van parkeerbeheer handhaving geweest. Hierdoor waren de kosten hoger:€ 144.000. Door de stijging van de energietarieven waren de kosten voor electra hoger: € 70.000. Diemen int de parkeergelden voor eigenaar van het winkelcentum. Deze worden vervolgens als last doorbetaald. De door te betalen omzet was hoger: € 52.000. De kosten voor aanschaf en onderhoud van de parkeerautomaten was hoger: € 40.000.

Vanwege de verrekening van tweejaarlijkse vergunningen stond er oorspronkelijk een onttrekking van € 273.800 begroot. Werkelijk is dit een onttrekking van € 267.351 geworden. De 'Egalisatiereserve Parkeren' bedraagt per 31 december 2023 € 512.000. Bij de bepaling van de nieuwe parkeertarieven wordt rekening gehouden met deze ontwikkelingen.

Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Uitvoering parkeerbeheer door derden	-515	Parkeervergunningen en naheffingsaanslagen	225
Afdracht parkeeropbrengsten	-271	Belparkeren	508
Directe uren	-399	Parkeerautomaten	61
Inhuur	-165	Bijdrage uitvoering parkeerbeheer	707
Overhead	-339	Overige inkomsten	85
Onderhoud	-87		
Rente en afschrijving	-4		
Overige kosten	-73	Onttrekking Reserve	267
Totaal toegerekende kosten	-1.853	Totaal opbrengsten	1.853
Saldo bijdrage algemene middelen			-



Begraven

In de Nota lokale heffingen 2014 is vastgelegd dat er jaarlijks € 50.000 vanuit de eigen middelen wordt toegekend aan de exploitatie van de begraafplaats. In 2023 zijn er € 37.913 meer opbrengsten dan verwacht. Oorzaak hiervan zijn de toegenomen ontvangsten voor onderhoud. Daartegenover staat dat de kosten voor onderhoud in 2023 ook € 22.937 duurder waren dan begroot.

Hierdoor kon in 2023 meer in de Egalisatiereserve Begraven gestort worden dan begroot.

We hielden rekening met een storting van € 7.000, dit is een storting van € 21.976 geworden.

Per 31 december 2023 is de stand van de Egalisatiereserve Begraven € 81.000.

Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Overige diensten derden	-85	Vergoeding onderhoud	125
Onderhoud	-70	Pachten	48
Rente	-6	Huuropbrengsten	8
Afschrijving	-5	Leges	4
Directe uren	-17		
Inhuur	-1		
Overhead	-11		
Overige kosten	-18		
Dotatie Reserve	-22		
Totaal toegerekende kosten	-235	Totaal opbrengsten	185
Saldo bijdrage algemene middelen			-50

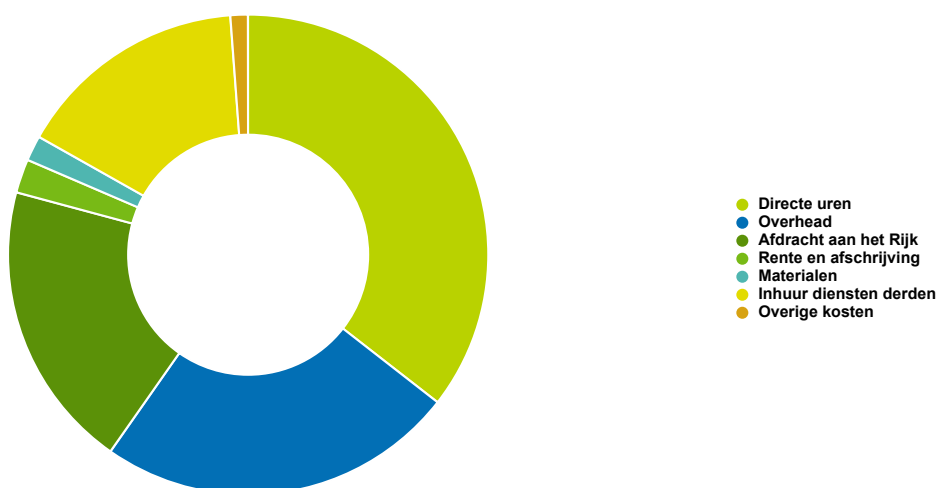


Leges

Leges Burgerzaken

De legeskosten voor rijbewijzen, paspoorten en identiteitsbewijzen worden bepaald door het Rijk. Zodoende bestaan er onderling tussen gemeenten geen verschillen. De door het Rijk aangegeven tarieven zijn niet toereikend om de werkelijke materiaal, arbeids en overheadkosten te dekken die nodig zijn voor het vervaardigen van dergelijke documenten. Dat maakt het lastig om een kostendekkende exploitatie te voeren voor de leges van Burgerzaken. Dat blijkt ook uit onderstaand overzicht.

Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Directe uren	-420	Leges	574
Overhead	-286	Opbrengst overige diensten	4
Afdracht aan het Rijk	-230		
Rente en afschrijving	-27		
Materialen	-20		
Inhuur diensten derden	-185		
Overige kosten	-14		
Totaal toegerekende kosten	-1.182	Totaal opbrengsten	579
Bijdrage uit algemene middelen			-603

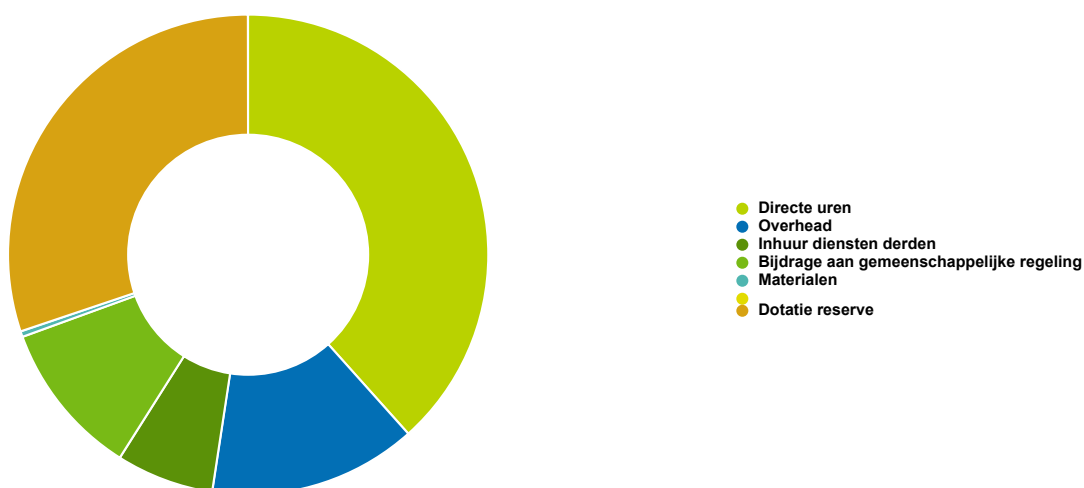


Leges Omgevingsvergunningen

Voor de Omgevingsvergunningen maken we wel gebruik van een 'gesloten' exploitatie. In de Nota Lokale Heffingen 2014 is bepaald dat we jaarlijks € 325.000 aan eigen middelen toevoegen aan deze exploitatie. Eventuele voor- of nadelen worden verrekend met de 'Egalisatiereserve omgevingsvergunningen'.

In 2023 is € 789.000 toegevoegd aan de egalisatiereserve. Hiermee komt de reserve per 31 december 2023 op een stand van € 2.327.000.

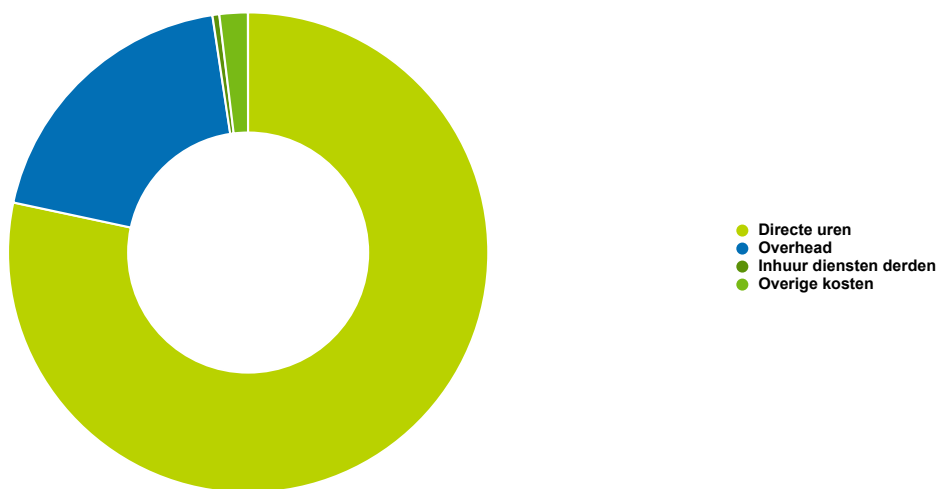
Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Directe uren	-1.004	Leges	2.314
Overhead	-367		
Inhuur diensten derden	-172		
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling	-274		
Materialen	-10		
Overige kosten	-24		
Dotatie reserve	-789		
Totaal toegerekende kosten	-2.639	Totaal opbrengsten	2.314
Bijdrage uit algemene middelen			-325



Overige Leges

Dit betreffen overige leges zoals uit de Drank en Horecawet en de Algemene plaatselijke verordening. Ook hier is geen sprake van een kostendekkende exploitatie. De leges voor een terrasvergunning of evenement zouden daardoor te hoog worden. Zie ook onderstaand overzicht.

Soort kosten	2023	Soort opbrengsten	2023
Directe uren	-1.020	Leges	69
Overhead	-251		
Inhuur diensten derden	-6		
Overige kosten	-25		
Totaal toegerekende kosten	-1.301	Totaal opbrengsten	69
Bijdrage uit algemene middelen			-1.232



Kwijtschelding

Als het inkomen van een belastingschuldige zo laag is dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder strikte voorwaarden mogelijk kwijtschelding te verlenen. Er kan alleen kwijtschelding voor de aanslag afvalstoffenheffing worden aangevraagd.

Kwijtscheldingen	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 na wijzigingen	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Afvalstoffenheffing	234	250	250	221	29
Totaal	234	250	250	221	29

Totaal zijn 718 kwijtscheldingsverzoeken ontvangen. Hiervan zijn 555 aanvragen automatisch verstrekt (meerjarige kwijtschelding voor huishoudens onder de bijstandsnorm). Er zijn 163 niet-automatische kwijtscheldingsaanvragen ingediend. Hiervan zijn er 81 toegekend en 74 afgewezen. 8 verzoeken zijn nog in behandeling.

Afhandelingssnelheid

- 86% is binnen 3 maanden afgehandeld;
- 94% is binnen 6 maanden afgehandeld;
- bij de overige 6% is de afhandelingstermijn langer dan 6 maanden.

Sinds 2019 handelt Gemeentebelastingen Amstelland ook de kwijtscheldingsverzoeken van Waternet af. Hierdoor hoeven burgers niet meer apart kwijtschelding aan te vragen voor waterschapsbelasting.

Onderhoud kapitaalgoederen

Riolering en stedelijk water

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheren en het goed laten functioneren van het rioolsysteem binnen haar grenzen. Deze verantwoordelijkheid is sinds 1 januari 2024 vastgelegd in de Omgevingswet en daarvoor in de wet Milieubeheer. Daarin staat dat de gemeente de zorgplicht heeft voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater en hemelwater. Daarnaast stelde de Waterwet, en vanaf 1 januari 2024 de Omgevingswet, dat de gemeente een zorgplicht heeft voor (gevolgen van) hemelwater en grondwater. Het uitgebreide Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) was een verplichting vanuit de Wet Milieubeheer, de verbreding volgt uit de Waterwet.

In 2018 werd het vGRP 2019-2023 van kracht. Dit vGRP bevat (voor het eerst) uitgangspunten en randvoorwaarden voor de klimaatbestendigheid van de openbare buitenruimte. In 2022 is het opstellen van het Programma Klimaatadaptatie opgestart. Dit Programma zal naar verwachting in de eerste helft van 2024 het vGRP vervangen.

Werkzaamheden

Er is een sterke relatie tussen herinrichtingen van buurten en de renovatie van de riolering. De verzakte riolering wordt op het oorspronkelijke niveau teruggebracht voordat de ophoging van de openbare ruimte en herbestrating plaatsvinden. Daarbij worden verbeteringen aan het rioolstelsel uitgevoerd, waaronder maatregelen in relatie tot de klimaatwijziging. Het voorbereiden en engineren van deze renovaties is een doorlopend proces. De betreffende herinrichtingen zijn vermeld in het Programma Groot Onderhoud openbare ruimte. De raad heeft in 2022 het programma 2022-2026 vastgesteld.

In 2023 zijn de herinrichtingen van de buurt Scheepkwartier en de Verkeerstructuur Diemen Zuid gestart.

Klimaatadaptatie

In 2023 is een herberekening van het rioolstelsel in Diemen Centrum plaatsgevonden, zodat bij toekomstige herinrichtingen het rioolstelsel kan worden opgewaardeerd tot de huidige klimaatadaptatieve normen. Dit gebeurt onder andere door het afkoppelen van straatkolken en daken van het vuilwaterriool, middels de aanleg van een nieuw hemelwaterriool. Ook wordt het hemelwaterriool uitgevoerd als DIT-riool (drainage, infiltratie en transport), oftewel een buis met gaatjes, zodat de grondwaterstand wordt gestabiliseerd.

Wegen

Het beleidsplan Wegen van 2013 vormt de basis voor het beleidsveld Wegen. In het beleidsplan wordt een planningssystematiek voor het onderhoud van de wegen op basis van wegininspecties en uit satellietdata verkregen zettingsprognose gehanteerd. Op basis van het *Programma groot onderhoud openbare ruimte* is het onderhoud voor de aankomende jaren bepaald. Het geplande groot onderhoud aan de wegverhardingen past binnen de meerjarenbegroting en het beschikbare budget. Dit heeft voor 2023 geresulteerd in de volgende projecten:

- Spooronderdoorgang en Ouddiemerlaan-Noord (volledig afgerond);
- Parkeerplaats Kruidenhof (volledig afgerond);
- Buitenruimte Sporthal Prins Bernhardlaan (volledig afgerond).

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-5.966	-1.851	1.542	-	-6.274

Regulier onderhoud

In 2023 is er ook kleinschalig onderhoud aan de bestrating uitgevoerd. Dit werd gedaan door de eigen dienst en door derden. Het onderhoud bestond met name uit:

- Herbestrating van kleine oppervlakken (elementen en/of asfalt) naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Oneffenheden in de bestrating door wortelgroei van de bomen;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het areaal wegen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen, zoals beschreven in het beleidsplan Wegen 2013.

Beheer-beleidsplan

Het beleidsplan Wegen en het Programma Groot Onderhoud is nu nog actueel maar wel toe aan een actualisatie. In 2023 is gestart met het actualiseren van het beleidsplan en het Programma Groot Onderhoud.

Onderhoud kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

In 2023 is onderhoud verricht aan diverse kunstwerken. De fluctuaties in de jaarlijkse kosten worden opgevangen met een voorziening.

In 2023 bestonden de werkzaamheden voor klein onderhoud uit:

- Vervangen van enkele dekken en leuningen van (houten) bruggen;
- Herstelwerkzaamheden aan hekwerken, leuningen en vangrails als gevolg van schades;
- Dagelijks onderhoud/herstelwerkzaamheden aan diverse objecten.

Naast het klein onderhoud zijn er ook grotere werkzaamheden uitgevoerd:

- Voorbereiding groot onderhoud Diemer- en Venserbrug;
- Vervangen van slijtlaag en voegovergangen van brug B313;
- Groot onderhoud aanlegsteiger Plantage de Sniep;

Het onderhoudscontract met Griekspoor is in 2023 verlopen. We zijn gestart met het vinden van een nieuwe contractpartner voor klein onderhoudswerk.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening Kunstwerken					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-543	-120	187	-	-476

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Uit inspectieresultaten blijkt dat de kwaliteit van de kunstwerken voldoende is. Het onderhoudsniveau is functioneel en veilig.

Beheer-/beleidsplan

Het huidige beleidsplan is het beheer- en onderhoudsplan kunstwerken uit 2010. Daarnaast is er een uitvoeringsplan civieltechnische kunstwerken voor 2016-2020 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is in 2018 aan de hand van de inspecties geactualiseerd.

Diemerbrug

Bureau Westenberg heeft in het najaar van 2019 opdracht gekregen om een bestek voor de conserveringswerkzaamheden aan de Diemerbrug te schrijven. In het voorjaar van 2020 zijn raadvragen gesteld over de verbredingsmogelijkheden van de Diemerbrug. In 2021 is besloten de brug te verbreden. Om dit mogelijk te maken, heeft de Vervoerregio Amsterdam subsidie toegezegd. De voorbereidingen zijn in 2023 gestart.

Venserbrug

Bureau Westenberg heeft samen met de Diemerbrug ook het conserveren van de Venserbrug meegenomen. De uitvoering van de Venserbrug wordt samen met de Diemerbrug opgepakt. De voorbereidingen zijn in 2023 gestart.

Openbare verlichting

Voorziening en herinrichting

In het *Programma groot onderhoud openbare ruimte* is voor de wegverharding, openbare verlichting, plantsoenen, speelterreinen en kwaliteitsplan een integrale planning van het onderhoud opgesteld. Het groot onderhoud aan de wegverharding is daarbij leidend voor het onderhoud aan de openbare verlichting. Tevens worden periodiek lichtmasten en armaturen vervangen.

De werkzaamheden in 2023 bestonden uit:

- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens reconstructieprojecten;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Vervangen van conventionele verlichting voor LED-verlichting.

Door de langere levensduur van de armaturen (vanwege LED-lampen) is er periodiek minder onderhoud nodig. Waar voorheen het onderhoud werd ingegeven vanuit het vervangen van lampen (waarbij direct de armatuur werd gereinigd), verschuift de aandacht nu meer naar de reiniging. In het beleid voor het beheer van de openbare verlichting wordt hier nu niet in voorzien. Om hier invulling aan te geven, is het voorstel om de armaturen en masten periodiek te reinigen. Dit voorstel wordt meegenomen in de actualisatie van het beleidsplan. In 2023 is gestart met het actualiseren van het beleidsplan.

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-644	-220	142	-	-722

Regulier onderhoud

Het regulier onderhoud aan de openbare verlichting bestaat uit de volgende werkzaamheden:

- Periodiek vervangen van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schaden door aanrijdingen of vandalisme;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De functionele kwaliteit van de openbare verlichting is voldoende. Op enkele plaatsen hebben we te maken met veroudering in de voedingskabels van Liander. Dit leidt met enige regelmaat tot meer langdurige storingen.

Beheer-/beleidsplan

De actualisatie van de huidige beleidsplan openbare verlichting uit 2014 is in 2023 gestart. Het geactualiseerde beleidsplan zal gericht zijn op duurzaamheid (behalen van energiedoelstellingen), update regelgeving en onderzoeken van onderwerpen zoals Internet of Things (armaturen uitgevoerd met sensoren, software en ander technologieën), verschil tussen wattage PLL& LED en verschillende scenario's van dimmen/schakelen.

Groen

Regulier onderhoud

Pantar voert het dagelijks onderhoud uit in het openbaar groen in de gemeente. Specialistisch onderhoud en in hoofdzaak machinaal werk, wordt aan het reguliere bedrijfsleven uitbesteed. Daarnaast wordt een deel van het specialistisch en bewonersgericht werk uitgevoerd door Team Wijkbeheer.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Op basis van het *Groenplan* en *Kwaliteitsplan openbare ruimte* worden keuzes gemaakt voor het regulier groenonderhoud. Deze keuzes zijn verwerkt in de onderhoudsopdrachten.

Beheer bomen

Buiten het reguliere onderhoud was afgelopen jaar is er gestart met een inspectie van al onze bomen. Dit komt voort uit de start met werken met een nieuw beheersysteem. Om ervoor te zorgen dat we meteen aan de slag gaan met de juiste aantallen en gegevens, laten we ons hele boombestand inspecteren.

Voorziening en herinrichting plantsoenen

Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen is ook in 2023 integraal uitgevoerd met de geplande wijkrenovaties, zoals gepland in het *Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte* (zie vermeld onder Wegen). Locaties die als versteend worden ervaren en voorlopig nog niet worden heringericht vanuit het *Programma Groot Onderhoud* zijn eerder aangepakt. Voorbeelden hiervan zijn het vergroenen van Holland Park. Deze stenige buurt is nu opgefleurd met groenvakken met veel vaste planten, kleine bomen en heesters. Ook bij de inrichting van Sportlaan is de aanleg van het groen bijna afgerond, en de boomspiegel rondom Beatrixlinde is vergroot en groener gemaakt.

Kinderen uit de buurt Anne Frankwijk willen graag een moestuin op een plek waar eerst gemeentelijk groen was. Hier is nu een ontwerp voor gemaakt. Dit geldt ook voor een moestuin bij de Martin Luther King flats. Voor een stenige hoek bij Pontveer in de Sniep is op aanvraag van bewoners een ontwerp gemaakt met meer groen en boompjes. Een ander initiatief vanuit bewoners, was om de speelplek Meidoornplein te vergroenen. Samen hebben we een ontwerp gemaakt met meer bomen, groen en een moestuin. De uitvoering van al deze mooie ideeën is komend jaar.

Voorziening en herinrichting in voorbereiding

Meerdere projecten waarin groen een rol speelt, zijn dit jaar in voorbereiding geweest. Het gaat hier om de herinrichtingen van het Van Gemertplein, Verkeersstructuur Diemen Zuid, Oosterringdijk, Oranjeplantsoen, Spoorzicht, Scheepskwartier en Vlindertuin.

Voorziening Groen

Verloop voorziening groen					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-2.450	-606	164	-	-2.892

Beheer-/beleidsplannen

Gewerkt wordt met het Groenplan 2011. Hierin zijn visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen beschreven inclusief een uitvoeringsprogramma. In 2018 heeft het Groenplan een update gehad. Daarbij zijn het beleid en beheer geactualiseerd naar de huidige behoeften en inzichten.

Begraafplaatsen

Regulier onderhoud

Het regulier groenonderhoud is ook in 2023 door Pantar uitgevoerd. Boombeheer en bijzonder groenonderhoud is in eigen beheer door het Team Wijkbeheer uitgevoerd.

In 2023 hebben we deels een aannemer ingezet voor het groenonderhoud, omdat de eigen dienst hier niet aan toekwam. Om het onderhoud te kunnen dekken hebben we in de vierde kwartaalbrief € 25.000 aangevraagd.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het onderhoud en het uitvoeren van groot onderhoud is beschreven in het rapport *Groot onderhoud begraafplaats Rustoord*. Het onderhoudsniveau wordt conform dit rapport gehandhaafd.

Egalisatiereserve onderhoud

Vanaf 2016 is er voor de begraafplaats Rustoord een egalisatiereserve geopend, waar de meer- en minder kosten in worden verrekend. Hiermee kan het dagelijks- en groot onderhoud aan de begraafplaats de komende jaren uitgevoerd worden. In 2018 is een aanvullende investering toegekend om de restauratie van keldergraven af te ronden.

Beheer-/beleidsplannen

Voor begraafplaats Rustoord is het rapport *Groot onderhoud begraafplaats Rustoord* uit 2016 leidend.

Onderhoud sportvelden

Regulier onderhoud

Zie programma Vrije tijd.

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau

Zie programma Vrije tijd.

Beheerplan

We hebben beheervoorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten en deze in 2012 geactualiseerd in een beheerplan.

Spelen, bewegen en ontmoeten

Regulier onderhoud

Eigen personeel en derden repareren speeltoestellen uit het normale onderhoudsbudget. Ook vervangen zij de kleinere toestellen.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na.

Voorbereiding (her)inrichtingen speel- en ontmoetingsplekken

Voor een aantal plekken wordt de herinrichting/aanleg voorbereid. Dit geldt voor de speel- en ontmoetingsplekken in het wandellandschap Oosterringdijk en de aanliggende flats (Tobias Asserlaan), in de buurten Vlindertuin en Scheepskwartier, bij de Schakel en de Schoolstraat, het Van Gemertplein en park Spoorzicht. Ook is er vanuit een bewonersinitiatief een ontwerp gemaakt voor het Meidoornplein (zie ook paragraaf groen).

Voorziening speeltoestellen

Verloop voorziening speelterreinen					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-384	-98	-	-	-482

Beheerprogramma/beleidsplan

Het beleidsplan *Spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden* met uitvoeringsprogramma is in 2019 vastgesteld en wordt nu uitgevoerd.

Het beheer van de speeltoestellen is vastgelegd in het speeltoestellen beheerssysteem. Dit systeem geeft tevens het operationeel plan voor beheer en onderhoud aan.

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud

Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht is verantwoordelijk voor het verwijderen van overtollige beplanting en het op diepte houden van de waterpartijen (schouw en baggeren). De geplande baggerronde 2016 is in 2017 door Waternet voor een periode van vijf jaar uitgesteld. Er is op korte termijn geen zicht wanneer er wel gebaggerd gaat worden. De vrijkomende ruimte in de voorziening wordt gebruikt voor uitbreiding watercapaciteit, ecologische verbeteringen en het aanbrengen van steigers. In het niet-stedelijk water en bij overdimensionering voeren we het baggeren en het schouwwerk zelf uit. Hierbij is sprake van een cyclus van tien jaar. Voor het uitvoeren van deze baggerwerkzaamheden hebben we een voorziening opgenomen in de begroting. Met het vaststellen van het *Meerjaren Werkplan Oevers*, hebben we ook het groot onderhoud van oevers in de voorziening opgenomen.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-256	-31	4	-	-282

Kleine reparaties aan de beschoeiingen betalen we uit de meerjarenbegroting.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Op basis van het *Meerjaren werkplan onderhouden van oevers en beschoeiingen gemeente Diemen* vernieuwen of veranderen we oeverbeschermingen. Nieuw is de doelstelling dat duurzame oeverbeschermingen een bijdrage leveren aan een betere waterkwaliteit en deel kunnen uitmaken van ecologische routes.

Gebouwen

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken, storingen, kleine gebreken en dergelijke) zijn in 2023 enkele grote werken uitgevoerd. Mede door een langdurig ziekteverzuim is er een achterstand ontstaan in de uitvoering van de grote werken conform de MJOP (2021-2029). In mei is een langdurige vacature ingevuld. Hierdoor hebben we meer grote werken op kunnen pakken. Werken die in 2022 zijn voorbereid zijn in 2023 grotendeels uitgevoerd. De uitgevoerde werkzaamheden die in 2023 zijn voorbereid om in 2024 uit te voeren of in 2023 zijn uitgevoerd staan in onderstaande tabel vermeld:

Locatie	Soort
Gemeentehuis	Vervangen koeling inclusief regeling
Gemeentehuis	Onderhoud luchtbehandeling bestuursvleugel
Gemeentehuis	Vervangen brandmeldcentrale
Gemeentehuis	Vervangen gasblusinstallatie
Gymzaal Schoolstraat	Vervangen en isoleren parketvloer benedenzaal
Onderkomen terreinmeester	Vervangen binneninrichting, verdeelkast, aanbrengen LED en plaatsen zonnepanelen
De Schakel	Buitenschilderwerk, gootconstructie en berging
Gemeentewerf	Vervangen kozijnen garagegebouwen
Gemeentewerf	Vervangen vloerhoeklijnen en reparatie garagevloer
Noorderlicht / gymzaal Noord	WTW en CO2 sturingsventilatie toepassen
Burgemeesterswoning en begraafplaats Rustoord	Vervangen CV ketels

Beheerplannen

In 2020 is het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) geactualiseerd. Dit heeft geresulteerd in een meerjarenonderhoudsplan 2021-2029. Binnen het team wordt duurzaamheid steeds belangrijker. Dit wordt vertaald door het actief sturen om duurzaamheid zoveel als mogelijk toe te passen in- en aan de gemeentelijke gebouwen. Vooralsnog zijn de budgetten als de beschikbare Investerings- en de jaarlijkse dotaties via de Voorzieningen toereikend om de geplande werken het komende jaar conform de MJOP 2021-2029 uit te voeren. De contracten en de jaarlijkse onderhoudswerken worden vanuit het jaarlijkse onderhoudsbudget gefinancierd.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De gemeentelijke gebouwen worden als altijd sober en doelmatig onderhouden. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen die voor de langere termijn behouden blijven, zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud, kwalitatief op orde. Continu wordt bekeken om de gebouwen toekomstgericht en duurzaam te verbeteren.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening is geactualiseerd. Naast de voorzieningen zijn jaarlijks diverse investeringen opgevoerd.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen					
Jaar	Stand per 31-12-2022	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2023
2023	-865	-320	471	-	-714

Uitbesteding beheer en onderhoud

Diverse gemeentelijke gebouwen worden verhuurd. Bij deze gebouwen wordt het dagelijks beheer en een groot deel van het binnen onderhoud uitgevoerd door de huurder/gebruiker/beheerder. Het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de W-installaties wordt door de gemeente in eigen beheer uitgevoerd. Door dit beleid wordt een duidelijk onderscheid gemaakt in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/beheerder en de gemeente. De betreffende beheerders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Energiebesparende maatregelen

Bij de drie nieuwbouwprojecten (uitbreiding Omval, realisatie van de tweede sporthal en de Brede School inclusief gymzaal in Holland Park) is duurzaamheid toegepast. Deze gebouwen zijn in 2023 opgeleverd. Op deze gebouwen zijn zonnepanelen geplaatst en conform de duurzaamheidsnormen gerealiseerd. Verder zijn de kozijnen en garagedeuren van de garagegebouwen op de gemeentewerf vervangen. Daarnaast zijn de warmte terugwinnende en CO2 gestuurde ventilatie in het Noorderlicht en gymzaal Diemen Noord geïmplementeerd. Daarnaast is LED verlichting aangebracht, enkelglas voor dubbel isolatieglas vervangen en zijn er zonnepanelen geplaatst bij het onderkomen van de terreinmeester. In gymzaal Schoolstraat is de gymzaalvloer vervangen en geïsoleerd en is de stookinstallatie van de ambtswoning vervangen en daardoor verduurzaamd. Alle projecten zullen een reducering opbrengen van energie.

Verbonden Partijen

Inleiding

Onze gemeente voert op verschillende manieren haar taken uit, die we meestal door wet- en regelgeving opgedragen krijgen. Veel van die taken pakken we als gemeente zelf op. Daarnaast voeren we (publieke) taken uit met derde partijen. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

In deze paragraaf beschrijven we een bijzondere vorm van samenwerking, namelijk met zogenaamde verbonden partijen. Dit zijn partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer wij als gemeente het recht hebben over zaken te beslissen over de verbonden partij. Dit kan bijvoorbeeld als wij vertegenwoordigd worden in het bestuur of stemrecht hebben.

Van financieel belang is sprake als de verbonden partij bij financiële problemen kosten kan verhalen op de gemeente en/of als de gemeente kosten niet terug kan ontvangen van de verbonden partij bij een faillissement.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad:

1. Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. De beslissing om samen te werken met een verbonden partij en vervolgens de aansturing van die samenwerking is primair de taak van het college. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd.
2. Daarnaast spelen de kosten die met deze samenwerking gepaard gaat een rol en het financiële risico wat we kunnen lopen.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:

1. De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. De lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
 - Gemeenschappelijke regelingen;
 - Vennootschappen en coöperaties;
 - Stichtingen en verenigingen;
 - Overige verbonden partijen.
3. De lijst van verbonden partijen met ten minste de volgende informatie opgenomen:
 - de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
 - het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
 - de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;

- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Visie en beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor de gemeente (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

De gemeente kent vier soorten verbonden partijen, namelijk:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen en coöperaties;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Een gemeenschappelijke regeling is voorbeeld van een verbonden partij. Een gemeenschappelijke regeling is een besluit tot samenwerking tussen bestuursorganen van gemeenten, provincies, waterschappen, rechtspersonen of andere openbare lichamen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die bestuursorganen.

Bij gemeenschappelijke regelingen die door de gemeenteraad wordt ingesteld zijn de raden bevoegd (artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen) om de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. Dit kunnen zowel collegeleden als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de collegeleden de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen.

De gemeente Diemen is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Deelneming in Gemeenschappelijke regelingen	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
Gemeenschappelijke regelingen			
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	-1.331	-1.356	-1.418
1.02 Vervoerregio Amsterdam	-	-	-
1.03 Groengebied Amstelland	35	-168	-151
1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	-201	-314	-274
1.05 Amstelland-Meerlandenoverleg	-22	-24	-44
1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	-3	-8	-6
1.07 Gemeentebelastingen Amstelland	-684	-710	-718
1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	-1.320	-1.366	-1.361
1.09 Gemeenschappelijke regeling GGD (Veilig thuis)	-88	-134	-134
1.10 Duo+	-6.887	-7.660	-7.462
Vennootschappen en coöperaties			
2.01 Bank Nederlandse gemeente nv (BNG)	-	-	-
2.02 Meerlanden nv	-	-	-
Stichtingen en verbonden partijen			
3.01 Stichting RIJK	-142	-150	-142
Overige verbonden partijen			
4.01 Metropoolregio Amsterdam	-49	-49	-51
4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	-48	-55	-52
Totaal gemeenschappelijke regelingen	-10.740	-11.994	-11.813

Omvang eigen vermogen/vreemd vermogen en het financiële resultaat in de verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen	Bron	Eigen Vermogen 31-12-2022	Vreemd Vermogen 31-12-2022	Eigen Vermogen 31-12-2023	Vreemd Vermogen 31-12-2023	Resultaat lopend jaar
Gemeenschappelijke regelingen						
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	Jaarverslag 2023 (concept)	22.942	82.157	22.804	65.489	1.270
1.02 Vervoerregio Amsterdam	Jaarverslag 2021	1.160	255.499	222	303.104	-938
1.03 Groengebied Amstelland	Concept Jaarrekening 2023	1.997	2.194	2.155	2.799	158
1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Jaarverslag 2022	4.010	2.634	18.535	28.100	-909
1.05 Amstelland-Meerlandenoverleg	Jaarrekening 2023 (concept)	66	-	127	-	127
1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam						
1.07 Gemeentebelastingen Amstelland	MARAP IV 2023	220	-	241	-	187
1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	Jaarverslag 2022	1.031	155	1.120	159	49
1.09 Gemeenschappelijke regeling GGD (Veilig thuis)	Jaarverslag 2022	7.500	-	9.368	-	2.065
1.10 Duo+	Concept Jaarrekening 2023	351	-	463	-	604
Vennootschappen en coöperaties						
2.01 Bank Nederlandse gemeente nv (BNG)	Jaarrekening 2022	5.062	143.995	4.615	107.459	300
2.02 Meerlanden nv	Jaarverslag 2022	31.265	29.976	33.276	28.862	534
Stichtingen en verbonden partijen						
3.01 Stichting RIJK	Jaarverslag 2023	1.084	368	1.084	499	189
Overige verbonden partijen						
4.01 Metropoolregio Amsterdam	-	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	-
4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	-	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	-
Gemeenschappelijke regelingen						3.636

Hierna wordt de belangrijkste informatie per gemeenschappelijke regeling weergegeven.

1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Burgemeester in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing + punt h.	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken:			
• Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen; • De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; • Het beperken van brandgevaar; • Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; • De opvang en zorg voor gewonden; • De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp; • De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen; • Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer.			
Relatie met het programma:		Veiligheid en openbare orde	
Ontwikkelingen 2023:			
2023 heeft voor de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland in het teken gestaan van het aanvullen van de financiële middelen met ingang van de begroting 2024. Hierdoor kan men voldoen aan de nodige wettelijke eisen en kan de bedrijfsvoering op niveau gebracht worden.			
Daarnaast is vorm gegeven aan het overnemen van de coördinerende taken van Bevolkingszorg van de gemeente Amsterdam. De kosten voor deze processen zullen dan ook vanaf 2024 via de bijdrage aan de veiligheidsregio meten gaan lopen.			
Ook de aanpassing van de Gemeenschappelijke regeling is in december in het bestuur geweest en zal in 2024 formeel worden vastgesteld nadat de gemeenteraden hier mee hebben ingestemd. Hiermede wordt dan voldaan aan de gewijzigde wetgeving voor de gemeenschappelijke regelingen.			
Maatschappelijke risico's:			
Er zijn geen maatschappelijke risico's.			
Financiële gegevens: (€ x 1.000)			
Bron financiële gegevens:		Jaarverslag 2023 (Concept)	
Bijdrage 2022:		1.418	
Bijdrage 2023:		1.331	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	22.942	82.159	
31 december	22.804	65.489	1.270

1.02 Vervoerregio Amsterdam

1.02 Vervoerregio Amsterdam			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		De heren Advokaat en Jägers (gemeenteraadsleden) zijn lid van de Regioraad.	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De Vervoerregio Amsterdam behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van verkeer en vervoer (openbaar vervoer, verkeersveiligheid, infrastructuur en duurzame mobiliteit). De Vervoerregio in concessieverlener voor het metro-, tram- en busvervoer in Diemen en Amsterdam.			
Relatie met het programma:		Verkeer	
Ontwikkelingen 2023:			
Het nieuwe Beleidskader Mobiliteit is vastgesteld. De voorbereiding is gestart voor de nieuwe OV concessie Amsterdam 2025. De vervoerplannen van het GVB voor 2024 (inclusief ingebruikname Uithoornlijn) zijn opgesteld en getoetst. Het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2024-2032 is vastgesteld met daarin o.a. subsidiebijdragen voor de herinrichtingen in Diemen Zuid, Diemen Centrum en Diemen Noord. Ook is gestart met de voorbereiding van een regionale aanpak van deelmobiliteit.			
Maatschappelijke risico's:			
De Vervoerregio Amsterdam speelt een cruciale rol in de financiering, verduurzaming en de aansturing van het openbaar vervoer, het stimuleren van alternatieven van de eigen auto zoals deelmobiliteit en de fiets, en de verbetering van de infrastructuur door middel van susidiëring van een groot aantal projecten.			
Financiële gegevens: (€ x 1.000)			
Bron financiële gegevens:		Jaarverslag 2021	
Bijdrage 2022:		n.v.t	
Bijdrage 2023:		n.v.t	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	1.160	255.499	
31 december	222	303.104	-938

1.03 Groengebied Amstelland

1.03 Groengebied Amstelland			
Vestigingsplaats:		Amstelveen	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Wethouder Van den Berg vertegenwoordigt onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) van het Groengebied.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als: het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de wijdere regio.			
Relatie met het programma:		Leefomgeving en milieu	
Ontwikkelingen 2023:			
• Het Ambitiedocument "Sprong naar de toekomst" 2023-2033 is vastgesteld; • Er is gewerkt aan de nieuwe Gemeenschappelijke regeling (GR). De participanten is gevraagd toestemming te geven op de gewijzigde GR. De gemeenteraad van Diemen heeft deze toestemming gegeven; • Er is gewerkt aan een nieuwe Verordening financieel beheer. De participanten hebben hierop een zienswijze kunnen indienen (de gemeenteraad van Diemen heeft besloten geen zienswijze in te dienen); • Het Toekomstplan Gaasperplas is verder uitgewerkt voor diverse deelgebieden.			
Maatschappelijke risico's			
• Geen (grootschalige) evenementen (corona); • Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.			
Financiële gegevens: (€ x 1.000)			
Bron financiële gegevens:		concept jaarrekening Groengebied Amstelland 2023	
Bijdrage 2022:		€ 182	
Bijdrage 2023:		€ 191	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.997	€ 2.194	€ 276
31 december	€ 2.155	€ 2.799	€ 158

1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

1.04 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied			
Vestigingsplaats:		Zaandam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Diemen heeft, samen met andere A-M gemeenten, één vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur. Wethouder Hans Prins vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur.	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Op Rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte samenwerking bij uitvoering van deze taak.			
Relatie met het programma:		Gebiedsontwikkeling en Leefomgeving en klimaat	
Ontwikkelingen 2023:			
In 2023 heeft de Omgevingsdienst adviezen uitgebracht over diverse ruimtelijke plannen. Ook heeft advisering plaatsgevonden over de gevolgen van de nieuwe Omgevingswet op het gebied van externe veiligheid en geluid. Taken op het gebied van bodem en van energiebesparing bij bedrijven zijn halverwege 2023 overgegaan naar de Omgevingsdienst. Nieuwe mandaatbesluiten, samenwerkingsafspraken en afspraken over leges zijn voorbereid vanwege de invoering van de Omgevingswet. Een nieuwe Uitvoerings- en Handhavingstrategie voor de periode 2024-2027 is vastgesteld.			
Maatschappelijke risico's:			
Een goed functionerende Omgevingsdienst is van groot belang voor een gezonde, schone en veilige woon-, werk, en leefomgeving in en om Diemen.			
Financiële gegevens: (€ x 1.000)			
Bron financiële gegevens:		Jaarverslag 2022	
Bijdrage 2022:		201	
Bijdrage 2023:		274	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	4.010	2.634	
31 december	18.535	28.100	-909

1.05 Amstelland-Meerlanden Overleg

1.05 Amstelland-Meerlanden Overleg			
Vestigingsplaats:		Haarlemmermeer	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Diemen wordt in de regiegroep (Dagelijks Bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt tweemaal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De AM-partners zetten zich middels het Amstelland-Meerlanden Overleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en het bundelen van onze belangen. Zij blijven zich profileren als hét platform voor de zuidflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig, dat een balans bestaat tussen Amsterdam en de flanken van de metropoolregio. Ook ziet Diemen hen als brug naar de burens. Het platform wordt benut om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.			
Relatie met het programma:		Samen besturen	
Ontwikkelingen 2023:			
In 2023 stelde het Amstelland-Meerlanden Overleg een positioneringsdocument op. Veel ontwikkelingen overstijgen de gemeentegrenzen, zoals nieuwe ruimteclaims, zoals voor opwek van energie en klimaatadaptatie, vragen in combinatie met groei van inwoners, bedrijvigheid, woningen en infrastructuur en daarmee druk op natuur en landschap, op verschillende niveaus (rijk, provincie, gemeente). In het positioneringsdocument komen we in regionaal verband met elkaar tot afspraken en keuzesmet het oog op een toekomstbestendige leefomgeving voor onze inwoners. Verder dient dit document als de deelregionale input voor het opstellen van de nieuwe MRA agenda 2024-2028.			
Daarnaast stelde het Amstelland-Meerlanden Overleg een concept wijziging gemeenschappelijke regeling Amstelland-Meerlanden Overleg op. Het voorstel luidde om de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Amstelland Meerlanden (AM) te wijzigen naar een 'lichte regeling'. Dit type regeling sluit aan bij het type samenwerkingsverband wat de AM beoogt te zijn. Zo worden er bijvoorbeeld geen bevoegdheden overgedragen. De voorgestelde regeling voldoet daarmee aan de vereisten die de wet stelt.			
Maatschappelijke risico's:			
Het niet-functioneren van de samenwerking heeft consequenties voor de belangenbehartiging op MRA-niveau. Daarmee zou onvoldoende recht worden gedaan aan de belangen van Diemen.			
Financiële gegevens: (€ x 1.000)			
Bron financiële gegevens:		Jaarrekening 2023 (concept)	
Bijdrage 2022:		€ 22	
Bijdrage 2023:		€ 44	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 66	Niet van toepassing	
31 december	€ 127	Niet van toepassing	€ 127

1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam

1.06 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR) is aan de Raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Als gemeente willen wij de dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van onze burgers. Eventuele klachten van inwoners over de manier waarop een medewerker of bestuurder hem/haar te woord heeft gestaan of over de wijze van dienstverlening, nemen wij serieus. Op grond van de klachtenregeling kunnen burgers een officiële klacht over een gedraging van de gemeente indienen. Daarnaast fungeert de Ombudsman als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Inwoners kunnen daar terecht als ze ontevreden zijn over de wijze waarop hun klacht is afgehandeld.			
Relatie met het programma:		Samen besturen	
Ontwikkelingen 2023:			
Tijdig afhandelen van klachten en snel reageren op opmerkingen of verzoeken van inwoners voorkomt (meer) klachten. Daarom heeft het college gekozen om extra middelen vrij te maken en de rol van klachtencoördinator uitbreiden naar een formele functie van een halve fte. Medio november 2023 is de nieuwe Klachtencoördinator begonnen. De analyse over 2023 op het aantal klachten volgt in het Jaarverslag Klachten 2023 dat nog moeten worden opgesteld. Een aantal klachtendossiers bij de Ombudsman zijn vanwege personeelwisselingen niet met voldoende tijd en aandacht opgepakt, wat invloed heeft gehad op de communicatie tussen de Ombudsman en de betreffende partijen. Dit kan zich mogelijk weerspiegelen in het oordeel van de Ombudsman over de handelwijze van de gemeente.			
Maatschappelijke risico's:			
Een groot aantal gegrond verklaarde klachten en herhaalde interventies van de Ombudsman schaden het imago van de gemeentelijke dienstverlening. Dit is onwenselijk in een tijd waarin alles moet worden gedaan om het vertrouwen in de overheid, (met name in de gemeente Diemen), te versterken. Kortom, een betrouwbare dienstverlening (waarin de gemeente Diemen over het algemeen goed slaagt) draagt bij aan het herstel van vertrouwen.			
Financiële gegevens: (€ x 1.000)			
Bron financiële gegevens:			
Bijdrage 2022:		3	
Bijdrage 2023:		6	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	n.v.t.	n.v.t.	
31 december	n.v.t.	n.v.t.	

1.07 Gemeentebelastingen Amstelland

1.07 Gemeentebelastingen Amstelland			
Vestigingsplaats:		Amstelveen	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Geen	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten en -regels. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het samenwerkingsverband verzorgt de uitvoering hiervan.			
Relatie met het programma:		Leefomgeving en milieu & Algemene dekkingsmiddelen	
Ontwikkelingen 2023:			
Door het gebruik van No Cure No Pay bedrijven waren het aantal bezwaarschriften in 2023 fors toegenomen. In eerste instantie is getracht geen wettelijke termijnen te laten verlopen zodat geen boetebedragen verschuldigd waren. Daarnaast moest natuurlijk de voortgang van de afhandeling van de andere bezwaarschriften ook door gaan. Met behulp van extra capaciteit is dat gelukt. Tevens hebben we de signalen voor betere communicatie opgepakt en daar uitvoering aan gegeven.			
Maatschappelijke risico's:			
Wanneer belastingaanslagen onjuist of onterecht zijn opgelegd, dan heeft dit een afbreukrisico op het imago van de gemeente.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Managementrapportage 4e kwartaal 2023	
Bijdrage 2022:		€ 684	
Bijdrage 2023:		€ 718	
Datum	Eigen vermogen ¹⁰	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 220	Niet van toepassing	
31 december	€ 241	Niet van toepassing	€ 187

¹⁰ Als eigen vermogen wordt de stand van het Bedrijfsvoeringsfonds aangehouden, met dit fonds worden tekorten en overschotten verrekend.

1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)

1.08 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland (GR OGZ)			
Vestigingsplaats:		Amstelveen	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Wethouder M. Everhardt vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De gemeenten zijn in het kader van de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor de uitvoering van openbare gezondheidszorgtaken. De gemeente Diemen neemt gezamenlijk met de Amstelland gemeenten middels de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg (OGZ) Amstelland het takenpakket voor de uitvoering van de Wpg af bij de GGD Amsterdam. Hieronder vallen de bevorderingstaken, medische milieukunde, technische hygiënezorg, een deel van de openbare gezondheidszorg, infectieziektebestrijding en de jeugdgezondheidszorg.			
Relatie met het programma:		Sociaal	
Ontwikkelingen 2023:			
De GGD heeft zich na verschillende coronajaren in 2023 weer helemaal kunnen richten op de reguliere werkzaamheden. Corona heeft wel sporen achtergelaten onder de inwoners van Amstelland. Zo zijn de vaccinatiegraden gedaald en de gezondheidsverschillen tussen groepen inwoners vergroot door de pandemie.			
Maatschappelijke risico's:			
De activiteiten van de GR OGZ Amstelland en daarmee van de GGD Amsterdam zijn gericht op het bewaken en bevorderen van de gezondheid van de inwoners van o.a Diemen.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Jaarverslag 2022	
Bijdrage 2022:		€ 1.320	
Bijdrage 2023:		€ 1.361	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.031	€ 155	
31 december	€ 1.120	€ 159	€ 49

1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Veilig Thuis Amsterdam - Amstelland

1.09 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Wethouder M. Everhardt vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Gemeenten zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 verplicht om een Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK, genaamd Veilig Thuis) in stand te houden. Eind 2016 hebben het bestuur en de raad ingestemd om de taken, die ten uitvoering worden gebracht door Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld, onder te brengen in de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland . Na inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling is het Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland een dienstverleningsovereenkomst aangegaan met de GGD Amsterdam. In deze overeenkomst wordt de uitvoering van de taken aangaande het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (Veilig Thuis), het Centrum voor Seksueel Geweld en opvang voor slachtoffers door de Blijf Groep. Daarnaast valt onder deze gemeenschappelijke regeling ook de regioaanpak 'Veiligheid voor Elkaar (2020-2024)			
Relatie met het programma:		Sociaal	
Ontwikkelingen 2023:			
Er wordt ingezet op stappen naar het (nog meer en beter) realiseren van duurzame veiligheid met en voor gezinnen en huishoudens waar sprake is van huiselijk geweld en/of kindermishandeling in een aantrekkelijke werkpraktijk en met passende randvoorwaarden voor professionals.			
Maatschappelijke risico's:			
-			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Jaarverslag 2023	
Bijdrage 2022:		€ 88	
Bijdrage 2023:		€ 134	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 7.500	n.v.t.	€ 2.065
31 december	€ 9.368	n.v.t.	

1.10 Duo+

1.10 Duo+			
Vestigingsplaats:		Ouderkerk aan de Amstel	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De GR Duo+ voert derhalve per 1 januari 2016 de bedrijfsvoering uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).			
Relatie met het programma:		Bestuur en dienstverlening	
Ontwikkelingen 2023:			
De ontwikkelingen rondom de eigen identiteit en de aanhaking van de portefeuillehouders zijn verder doorontwikkeld. Er zijn nieuwe kennismakingsbijeenkomsten geweest en twee keer per jaar wordt er een breed overleg opgezet. De portefeuillehouders uit de DUO-gemeenten bespreken dan gezamenlijk een thema/ en/of nieuwe ontwikkeling. Sinds 2022 worden jaarlijks een aantal grote processen doorgelicht, waarbij zoveel mogelijk aansluiting gezocht wordt bij bestaande actualisering van processen. Tijdens deze doorlichting worden per proces de volgende mogelijkheden in kaart gebracht:			
• Mogelijkheden tot harmoniseren van het proces. • Mogelijkheden tot het uniformeren van het proces. • Mogelijkheden tot het digitaliseren van het proces.			
In 2023 zijn de volgende processen doorgelicht:			
1. Datakwaliteit en sturing 2. Horizontaal toezicht fiscus 3. Tractie, bpm en verduurzaming			
Maatschappelijke risico's:			
Duo+ voert voor Diemen de taken uit op het gebied van bedrijfsvoering. Dit levert niet direct een maatschappelijk risico op. Uiteraard is een adequate bedrijfsvoering wel van belang voor de vakafdelingen bij het realiseren van de ambities van het college.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Jaarstukken 2023 (concept)	
Bijdrage 2022:		€ 6.912	
Bijdrage 2023:		€ 7.586	
Datum	Eigen vermogen ¹¹	Vreemd vermogen	Resultaat ¹²
1 januari	€ 351	Niet van toepassing	
31 december	€ 463	Niet van toepassing	€ 604

¹¹ Stand bestemmingsreserve (zonder resultaat)

¹² Betreft het resultaat van het Stafbureau en de Afdeling Bedrijfsvoering (alleen daar participeert de gemeente Diemen in)

Vennootschappen en coöperaties

De gemeente is in het bezit van aandelen van een tweetal vennootschappen.

2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V. (BNG)

2.01 Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)			
Vestigingsplaats:		Den Haag	
Soort verbonden partij:		Privaatrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Doordat de bank op grond van haar AAA (Moody's en Standard & Poor's) en AA+ (Fitch)-rating tegen zeer scherpe prijzen toegang heeft tot financieringsmiddelen en dat voordeel doorgeeft aan haar klanten draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Relatie met het programma:		Algemene dekkingsmiddelen	
Ontwikkelingen 2023:			
De BNG heeft in 2022, ondanks turbulente tijden, koers gehouden en was opnieuw marktleider in het publieke domein. Door de sterke kapitaalpositie kon de BNG gunstige financiering aantrekken en daardoor gunstige condities aan de klanten geven, waarmee het mogelijk was om hun maatschappelijke doelen te realiseren. Eind 2022 is het Klimaatplan – Going Green gepresenteerd. Hiermee zet de BNG een volgende stap in de energietransitie en CO2-reductie. Samen met de gemeenten wil de BNG Nederland duurzamer, toekomstbestendiger en groener maken. Het uitgangspunt is daarbij dat BNG Bank de bank is van en voor het publieke domein. In het kader van de strategie "Ons Kompas Naar Impact" heeft de BNG de bedrijfsvoering verder geoptimaliseerd. In het belang van de klant is geïnvesteerd in mensen en systemen.			
Maatschappelijke risico's			
Er zijn geen maatschappelijke risico's.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:		Jaarverslag 2022	
Aantal aandelen 1 januari		8.775	
Aantal aandelen 31 december		8.775	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 5.062	€ 143.995	
31 december	€ 4.615	€ 149.057	€ 300

2.02 Meerlanden N.V

2.02 Meerlanden N.V.			
Vestigingsplaats:		Rijsenhout	
Soort verbonden partij:		Privaatrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in De Meerlanden.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Meerlanden pakt haar rol als grondstoffenregisseur in de keten voor de gehele regio en vervult een voortrekkersrol om te komen tot een circulaire samenleving. Een samenleving zonder afval waar grondstoffen na hergebruik en recycling als nieuwe producten worden terug gebracht in de kringloop. Een samenleving waar de openbare ruimte ook leverancier is van grondstoffen en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving waar bewoners met plezier wonen, werken en recreëren. Een samenleving waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen. Samenwerken is daarbij van cruciaal belang. Samenwerken met gemeenten, samenwerken in de keten, samenwerken met regionale soms landelijke partijen, samenwerken met kennisinstituten zoals Wageningen en Delft.			
Relatie met het programma:		Leefomgeving en klimaat	
Ontwikkelingen 2023:			
• Meerlanden is begonnen met de bouw van de Grondstoffenhal. Dient ter overslag voor overslag van grondstoffen. • Luierfabriek kickoff: voor vorming coaliting of the willing voor de luierrecyclinginstallatie in Amsterdam. • Oprichting Meervab,;Samenwerking van Meerlanden en VAB voor overslag van grondstoffen. • Ontwikkeling nieuwe website			
Maatschappelijke risico's:			
Adequate afvalinzameling is een maatschappelijk belang.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens: Meerlanden		Jaarverslag 2022	
Aantal aandelen 1 januari 2022		20.427	
Aantal aandelen 31 december 2022		15.895	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
31 december 2022	€ 31.265	€ 29.976	€ 3.300
31 december 2023	€ 33.276	€ 28.862	€ 534

De aandelen worden gewaardeerd tegen nominale waarden (verkrijgingsprijs). Ondanks dat De Meerlanden aangeeft dat deze aandelen meer waard zijn, is het niet de verwachting dit daadwerkelijk bij verkoop te ontvangen.

Stichtingen en verenigingen

3.01 Stichting RIJK

3.01 Stichting RIJK			
Vestigingsplaats:		Heemstede	
Soort verbonden partij:		Privaatrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		De gemeentesecretaris van Diemen maakt als secretaris deel uit van het Dagelijks Bestuur.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
In de statuten is de doelstelling als volgt beschreven: 'Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords'.			
Relatie met het programma:		Bestuur en dienstverlening	
Ontwikkelingen 2023:			
In 2023 werd het bestuurlijk besluit met betrekking tot de uittredingsregeling geëffectueerd. Alle aangesloten gemeenten hebben het addendum op de bestaande samenwerkingsovereenkomst getekend. De essentie van de regeling is dat een deelnemer een opzegtermijn heeft van twee jaar in plaats van één jaar, waardoor RIJK voldoende tijd heeft de organisatie te laten krimpen als dat nodig is.			
Maatschappelijke risico's:			
Niet voldoen aan rechtmatige aanbestedingen kan imagoschade opleveren over de betrouwbaarheid van de gemeente.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Jaarrekening 2023	
Bijdrage 2022:		€ 142	
Bijdrage 2023:		€ 142	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.084	€ 368	
31 december	€ 1.044	€ 499	€ 189

Overige verbonden partijen

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)			
Vestigingsplaats:		Amsterdam	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk (convenant)	
Bestuurlijk belang:		Getrapte vertegenwoordiging via Amstelland-Meerlandenoverleg	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De doelstelling van de MRA is het versterken van een toekomstbestendige economische ontwikkeling en hoogwaardige leefkwaliteit van de MRA. De overlegstructuur is vooralsnog opgedeeld in platforms; mobiliteit, economie en bouwen. Ook wordt specifiek samengewerkt op de thema's duurzaamheid, wonen en landschap.			
Relatie met het programma:		Samen besturen	
Ontwikkelingen 2023:			
De MRA heeft in 2023 onder andere gewerkt aan de volgende onderdelen: 1. Bedrijventerreinenstrategie MRA vastgesteld. 2. Verstedelijkingsstrategie/NOVEX 3. Lobby Rijk en Brussel en coalities met kennisinstellingen en bedrijven 4. Bedrijventerreinen en circulaire afvalverwerking 5. Woondealafspraken 6. MRA strategie voor toerisme vastgesteld 7. Voorbereidende activiteiten voor de MRA Agenda 2025-2028 8. Diverse kennissessies.			
Hieronder een paar in het oog springende resultaten van het afgelopen jaar. - Voor bestaande bedrijventerreinen is een aanzet gegeven om tot circulaire afvalverwerking te komen. Er zijn 3 pilots gestart op basis waarvan beoordeeld wordt over (MRA brede) voortzetting - De woondealafspraken zijn ondertekend. Tot 2031 worden er 171.200 woningen gebouwd - Ter verbetering van de woon-werkbalans in de deelregio's zijn voor de uitvoeringsagenda NOVEX profielen opgesteld. - Er is gewerkt aan het realiseren van doorfietsroutes. Deze zijn gerealiseerd of in uitvoering genomen. Verbetermogelijkheden worden onderzocht.			
Maatschappelijke risico's:			
Goede regionale samenwerking is van belang om ook als regio een goede concurrentiepositie te hebben ten opzichte van andere agglomeraties. Direct of indirect, op korte en lange termijn, hebben ook de inwoners van Diemen en het bedrijfsleven in Diemen belang bij een sterke regio.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:			
Bijdrage 2022:		49	
Bijdrage 2023:		51	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
31 december	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

4.02 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek

1.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek			
Vestigingsplaats:		Bussum	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Geen	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Het samenwerkingsverband is belast met de opsporing van fraude in het sociaal domein			
Relatie met het programma:		Inkomen en armoedebeleid en Sociaal	
Ontwikkelingen 2023:			
In regionaal verband wordt gewerkt aan een integrale aanpak op het gebied van criminaliteit bestrijding, het vergroten van de veiligheid, het signaleren van uitkerings- en zorgfraude en het terugdringen van woon- en adresfraude.			
In 2023 is gestart met het project Rechtmatigheidsonderzoeken. Via een aselechte steekproef wordt bij 20% van het uitkeringsbestand onderzocht of de uitkering nog rechtmatig en juist wordt verstrekt. Dit loopt door in 2024			
Maatschappelijke risico's:			
Er zijn geen maatschappelijke risico's			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Jaarstukken en begroting	
Bijdrage 2022:		€ 48.000	
Bijdrage 2023:		€ 52.000	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
31 december	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Grondbeleid

Algemeen beleid

In januari 2019 is de *Nota Grondbeleid, actualisatie per 1-1-2019* door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Diemen haar grondbeleid voor de komende jaren geactualiseerd. In de geactualiseerde nota zijn beleidskaders, die betrekking hebben op het gemeentelijk grondbeleid, samengevoegd. Ook is deze actualisatie rekening gehouden met gewijzigde wet- en regelgeving van onder andere Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV), Aanbestedingswet, Europese regelgeving staatsteun en Wet vennootschapsbelasting overheidsondernemingen. Tevens is bij het samenstellen van deze nota rekening gehouden met ontwikkelingen in de maatschappij, mogelijke ambities en opgaven waarvoor grondbeleid in Diemen wordt ingezet. Daarnaast staat in de nota binnen welke juridische kaders en keuzevrijheden wordt gewerkt.

Een van de belangrijkste beleidsuitgangspunten die met deze nota gecontinueerd wordt, is dat de gemeente sinds 2011 de voorkeur geeft aan passief/faciliterend grondbeleid voor het ontwikkelen van projecten. Faciliterend grondbeleid is het hoofduitgangspunt waarbij alle kosten (in theorie) kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer. Met faciliterend grondbeleid beperkt de gemeente zich tot haar regulerende en publiekrechtelijke taak. De aankoop en exploitatie van gronden gebeurt bij voorkeur door private partijen. Alleen in situaties, waarbij risico's voldoende beheersbaar zijn, kan actief grondbeleid toegepast worden, waarbij de gemeente zelf gronden verwerft en uitgeeft. Daarnaast kan het zijn dat het bestuur van mening is dat een ruimtelijke ontwikkeling wenselijk is, maar dat marktpartijen dit niet kunnen of willen oppakken, dan zal de gemeente ook actief grondbeleid moeten voeren. Tot slot heeft de gemeente historisch gezien, nog een aantal gronden in bezit die zij de komende jaren actief verkoopt.

Dit betekent dat de gemeente Diemen een situationeel grondbeleid voert: passief waar kan en actief waar moet. Het college maakt een afweging of zij gebruik wil maken van actief of facilitair/ passief grondbeleid.

In de nota Grondbeleid is ook vastgelegd dat het college elk jaar bij de jaarrekening het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) aanbiedt aan de gemeenteraad. Dit zal ook in 2023 het geval zijn. Hierin wordt de verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten m.b.t. het beheren en exploiteren van gronden; o.a. over grondexploitaties en 'gronden niet in exploitatie'.

Grondprijzen

Naast de Nota Grondbeleid legt de gemeente in een aparte nota haar grondprijsbeleid vast: de Nota Grondprijzen. De vaststelling van deze nota is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De *Nota Grondprijzen, actualisatie per 1-1-2023*, is door het college in december 2020 vastgesteld. De volgende actualisatie wordt per 1-1-2025 verwacht.

Erfpacht

Op 28 mei 2020 heeft de gemeenteraad de Nota Herziening erfpachtbeleid vastgesteld. Hiermee zijn de kaders voor uitgifte in eeuwigdurende erfpacht van gemeentelijke gronden ten behoeve van woondoeleinden vastgelegd. Met dit kader kunnen de bestaande tijdelijke erfpachtcontracten omgezet worden naar een nieuwe toekomstbestendige regeling. De regeling is ingegaan per 1 oktober 2020, wat inmiddels geresulteerd heeft in de eerste omzettingen vanaf eind 2020. Dit zal de komende jaren doorgaan tot alle woningen op erfpacht zijn omgezet naar de nieuwe regeling.

Grondexploitaties

Grondexploitaties

Plantage de Sniep, Holland Park West en Buitenlust zijn momenteel de drie actieve grondexploitaties in de gemeente Diemen. Waarschijnlijk zal medio 2024 duidelijk zijn of er meer (beperkte) grondexploitaties bijkomen, gekoppeld aan de ruimtelijke ambities die in het programma Gebiedsontwikkeling zijn beschreven.

Projectinhoud

De projectinhoud wordt beschreven in Paragraaf Grootschalige Projecten.

Financieel

De grondexploitaties zijn via het Meerjarenperspectief Grondzaken 2023 geactualiseerd ten behoeve van de Jaarrekening 2023. Een overzicht van de financiële stand van zaken wordt in het MPG gegeven, welke jaarlijks wordt opgesteld en aan de raad aangeboden.

Berekeningsmethodiek

Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Financiële kengetallen Grondexploitaties	Totaal
Kosten	€ 118.746.961
Opbrengsten	€ 134.704.182
Saldo nominaal	€ 15.957.220
Kosten- en opbrengtenstijging	€ -193.881
Renteberekening	€ 1.408.291
Saldo eindwaarde Grondexploitaties 2027	€ -239.051
Saldo eindwaarde Grondexploitaties 2029	€ 17.410.682
Op startwaarde per 1-1-2024	€ 15.239.748
Saldo eindwaarde gecorrigeerd voor reeds genomen winst/ verlies	€ 28.795.134

Voor het bepalen van tussentijdse winst is door de Commissie BBV aansluiting gezocht bij de algemeen aanvaardbare methodiek, waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. Deze methode noemen we de POC-methode (Percentage of completion). Zie voor een nadere toelichting Bijlage 3 van de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019, Commissie BBV. Dit heeft in 2023 geleid tot een winstnemingen bij de Sniep Holland Park West.

Gronden (nog) niet in exploitatie

De gemeente Diemen heeft een aantal percelen in eigendom die in aanmerking komt voor verkoop en/of herontwikkeling.

De gronden die niet in exploitatie zijn, verdelen we in twee categorieën: de toekomstige bouwprojecten en de overige strategische gronden.

- Gronden behorende tot de eerste categorie zijn onderdeel van een project in de beginfase. Deze gronden worden verantwoord als Immateriële Vaste Activa (IMVA). In deze fase wordt gekeken naar het programma, de stedenbouwkundige randvoorwaarden, de samenwerkingsvormen etc. De kosten worden in principe gedekt uit een krediet en worden verantwoord onder 'voorbereidende grondexploitaties' in het MPG. Indien het project doorgang vindt, worden deze kosten meegenomen in de te openen grondexploitatie. Wanneer het project niet door gaat, komen de kosten ten laste van de Reserve Grondzaken. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het MPG.
- De gronden die behoren tot de tweede categorie, betreffen percelen die in het verleden uit strategische overwegingen zijn aangekocht voor een gebiedsontwikkeling of overige percelen met een (tijdelijke) boekwaarde die zich niet in een transformatieproces bevinden. Deze gronden worden verantwoord als aparte subcategorie strategische gronden onder de Materiële Vaste Activa (MVA). Voor een nadere toelichting van deze gronden wordt verwezen naar het MPG.

Grootschalige projecten

Inleiding

In deze paragraaf zijn eenmalige grootschalige projecten opgenomen die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor de financiële huishouding van de gemeente. Het gaat in deze paragraaf ook om eenmalige grootschalige investeringen die tot gevolg hebben dat de resterende financiële beleidsruimte wordt ingeperkt. Hierbij wordt ingegaan op de grootschalige gebiedsontwikkelingen, namelijk Plantage de Sniep en Holland Park.

Plantage de Sniep betreft een ruimtelijk project met een eigen grondexploitatie.

Holland Park betreft een ruimtelijk project dat in vier deelprojecten te verdelen is, namelijk Campus Holland Park, Holland Park Oost, Holland Park West en Holland Park Zuid. Van deze vier deelprojecten is Holland Park West een eigen grondexploitatie.

Plantage de Sniep

Doel

De nieuwbouwwijk Plantage de Sniep is nagenoeg gerealiseerd. Het doel van het project is om tot afronding te komen. Het gaat daarbij om realisatie van deelplan de Rietschuurhof en de afronding van de laatste werkzaamheden in het openbaar gebied.

Projectfase

In het project de Plantage de Sniep is tot nu toe veel gebeurd. De afgelopen jaren hebben we ruim 1000 nieuwbouwwoningen toegevoegd, vrije kavels ontwikkeld, een brede school met bijgebouw gebouwd en het openbaar gebied aangelegd.

In 2023 is de grondverkoopprocedure van de Rietschuurhof aan woningcorporaties gestart. Twee woningcorporaties hebben aangegeven dat ze hier willen bouwen, maar dat het plan door de hoge eisen en de marktomstandigheden in de huidige vorm niet haalbaar is. De verbouwing van de Grote Rietschuur zelf werd als grootste risico gezien, die ze niet wilden ontwikkelen. Zij pleiten voor aanpassingen van het plan, waardoor er meer creativiteit en ontwerpruimte wordt geboden. Op dit moment zijn we met de woningcorporaties in overleg over het vervolg.

Daarnaast hebben we in 2023 de Sportlaan, inclusief het voormalige ketenpark, definitief ingericht. Ook is in het najaar van 2023 het laatste stukje van de Muidertrekvaart doorgetrokken en afgerond.

Holland Park

Doel

Doel is de gefaseerde transformatie van een (voormalig en verouderd) kantorengedebiet, tot een multifunctioneel, stedelijk woongebied met verschillende ondersteunende voorzieningen.

Projectfase

De gebiedsontwikkeling kent verschillende deelgebieden, ieder als apart project te beschouwen:

- Campus Holland Park, een studentencampus met ruim 1.700 wooneenheden (studenten & 'young professionals') en verschillende commerciële functies;
- Holland Park Oost, een woongebied met circa 2.100 woningen;
- Holland Park West, een woongebied met ruim 700 woningen en een brede school;
- Holland Park Zuid, een woongebied met circa 1.500 woningen en voorzieningen

Holland Park Zuid bestaat vervolgens uit verschillende stedenbouwkundige blokken, die elk een apart project vormen.

De Campus en deelplan Holland Park Oost zijn grotendeels gerealiseerd. Holland Park West is in aanbouw en in Holland Park Zuid is de ontwikkeling van het eerste stedenbouwkundige blok gestart.

Realisatie

Per deelproject wordt kort ingegaan op de realisatie.

Campus Diemen Zuid

De huidige Campus is in 2 fases gerealiseerd via transformatie & nieuwbouw. Daarbij zijn ook diverse commerciële functies gerealiseerd. Met de eigenaar / initiatiefnemer wordt onderzocht of er een 3e fase mogelijk is, met een uitbreiding van het woonprogramma door sloop-nieuwbouw en een opwaardering van het (openbaar) gebied. Om dat te bereiken, worden voor de beoogde ontwikkeling onder andere een ruimtelijk programma van eisen en beeldkwaliteitplan opgesteld en is eind 2023 een participatietraject opgestart.

Holland Park Oost

Sinds 2017 zijn gefaseerd een kleine 2.000 woningen gefaseerd opgeleverd en is het bijbehorende openbaar gebied - inclusief het park - aangelegd en overgedragen aan de gemeente. Het laatste bouwplan met 296 woningen en (commerciële) voorzieningen wordt momenteel gebouwd en in 2025, samen met de openbare ruimte, opgeleverd. Het vergroende ontwerp (VO) van dat openbaar gebied is in 2023 afgerond.

Holland Park West

In verschillende bouw- en ontwikkelfases worden de woningen en (commercieel en maatschappelijke) voorzieningen gerealiseerd door ontwikkelcombinatie BPD / Dura Vermeer. Inmiddels zijn de eerste parkeergarage, brede school, 65 middeldure huurwoningen en 41 vrije sector koopwoningen in fase 1 opgeleverd. Het schoolgebouw is in september 2023, met de verhuizing van 't Atelier, in gebruik genomen. De direct aangrenzende openbare ruimte is na de herfstvakantie aangelegd in definitieve uitvoering.

De overige fases met woningen en voorzieningen zijn in verschillende stadia van ontwerp en voorbereiding. Eind 2023 is voor fase 2A (88 koopwoningen en een 'buurthuis') een nieuwe, gewijzigde omgevingsvergunning aangevraagd, nadat het bouwplan in 2023 vanwege tegenvallende verkoopresultaten uit verkoop was gehaald.

Voor fase 3, met daarin 117 sociale huurwoningen, 115 middeldure huurwoningen en 10 vrije sector koopwoningen, is eind 2023 een ontwerpbesluit Stap 3 (vanwege een afwijking op het geluidbeleid qua te nemen geluidbeperkende maatregelen) genomen en ter inzage gelegd. Vervolgens is ook de aanvraag omgevingsvergunning ingediend voor de bouw. Voor dit plandeel is in 2023 een subsidieaanvraag in het kader van de Start Bouw Impuls toegekend, gericht op de realisatie van betaalbare woningen.

Ongeveer 80% van de gronden zijn geleverd aan en betaald door de ontwikkelaar, het restant wordt geleverd en betaald nadat de omgevingsvergunning voor de laatste woningen in het plan is verleend.

Holland Park Zuid

In Holland Park Zuid is sprake van vier stedenbouwkundige blokken met verschillende grondeigenaren. Deze grondeigenaren zijn voornemens de percelen aan ontwikkelaars te verkopen. Er is een vastgesteld bestemmingsplan met onder andere een stedenbouwkundig plan als onderlegger, dat als kader fungeert om planinitiatieven te kunnen beoordelen en begeleiden. Aangezien op alle gronden een Wet voorkeursrecht gemeente is gevestigd, heeft de gemeente in 2022 de voorwaarden vastgesteld waaronder zij eenmalig ontheffing van de aanbiedingsplicht wil verlenen voor de grondverkoop. Deze voorwaarden zijn gedeeld met de grondeigenaren.

De ontwikkeling van ieder stedenbouwkundig blok vormt een eigen deelproject. Eind 2023 is een raamovereenkomst gesloten tussen de gemeente en ontwikkelaar AM voor de ontwikkeling het eerste deelproject: Steigerblok (perceel Inholland) en is die ontwikkeling gestart. Het college heeft op 19 december 2023 besloten eenmalig ontheffing te verlenen van de Wvg, voor de verkoop door Inholland aan AM.

Op het Sportblok (het perceel van de Key) zijn eind 2022 dertig modulaire woningen (flexwoningen) door de gemeente opgeleverd, bestemd voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Begin 2023 is de omgeving woonrijp opgeleverd. De woningen worden na 2 tot 3 jaar verplaatst naar een permanente(re) locatie, zodra die gereed is. In december 2023 heeft de Key toestemming verleend een jaar langer gebruik te kunnen maken van dit perceel en zodoende de opvang van Oekraïners daar langer te kunnen organiseren.

Aan de stichting Arq (het perceel Parkblok) is een omgevingsvergunning verleend voor het tijdelijk afwijken van het bestemmingsplan om het huidige maatschappelijk gebruik een jaar te kunnen voortzetten, terwijl zij op zoek is naar een nieuwe huisvestingslocatie.

Financiering

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij neemt de gemeente de kaders in acht die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Financiering Decentrale Overheden

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de begroting en jaarstukken opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen

De treasuryfunctie stelt elk kwartaal een liquiditeitsbegroting op en stemt met de afdelingen af of er nog grote investeringen in de toekomst liggen waarvoor de gemeente genoeg middelen voor moet hebben. Zo heeft de gemeente altijd genoeg middelen maar blijft het onder het kasgeldlimiet.

Externe ontwikkelingen

Volgens het CBS waren de prijzen van consumentengoederen- en diensten in 2023 gemiddeld 3,8 procent hoger dan in 2022. In 2022 was de inflatie 10,0 procent. Vooral de prijsontwikkelingen van voeding en energie hadden invloed op de inflatie in 2023. De inflatie zonder energie en motorbrandstoffen kwam in 2023 gemiddeld uit op 6,5 procent.

Om de hoge inflatie de kop in te drukken heeft de Europese Centrale Bank sinds de zomer van 2022 de eigen beleidsrente in tien stappen verhoogd, tot 4%. Sinds vorig jaar september heeft de ECB de beleidsrente niet meer aangepast, ook al is de inflatie nog niet op het doel

van 2%. Verwachting is dat de doorwerking van een renteverhoging in de economie wat tijd (twee jaar) nodig heeft.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:

- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want onze gemeente heeft geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico kortlopende schuld

Het financieren van de gemeentelijke huishouding door middel van kortlopende geldleningen en de kredietfaciliteit bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) is gebonden aan de norm die de kasgeldlimiet van de Wet Fido stelt. Dit is 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar bedrijfsvoering mag financieren met kortlopende leningen (< 1 jaar). Daaronder valt ook het 'rood' staan bij de bank. De norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Er is sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet wanneer de netto kortlopende schuld per de eerste dag van elk van de drie maanden in een kwartaal, hoger is dan de berekende limiet.

In 2023 bedroeg het begrotingstotaal van de gemeente € 107 miljoen. De kasgeldlimiet voor de gemeente bedroeg € 9,1 miljoen.

Kasgeldlimiet	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
1. Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal 2023	107.295	107.295	107.295	107.295
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag	9.120	9.120	9.120	9.120
2. Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	-	-	-	-
Schuld in rekening-courant				
Gestorte gelden door derden < 1 jaar				
Totale omvang van de vlottende schuld	-	-	-	-
3. Vlotende middelen				
Contante gelden in kas	2	-	-	-2
Tegoeden in rekening-courant	501	2	1	-8
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	5.293	8.123	2.669	-3.259
Totale omvang van de vlottende omvang	5.796	8.125	2.670	-3.269
Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlotende schuld (2)-(3)	-5.796	-8.125	-2.670	3.269
Toegestane kasgeldlimiet (1)	9.120	9.120	9.120	9.120
Ruimte (+)/Overschrijding (-) = (1)-(4)	14.916	17.245	11.790	5.851

Door het de ontvangst van specifieke uitkeringen, compensabele btw en het uitblijven van nieuwe investeringen is in 2023 een financieringsoverschot ontstaan. Hierdoor hoefde we geen kasgeldleningen aan te trekken.

Het financieringsoverschot ontstond in het tweede kwartaal. Het overschot fluctueerde tussen de € 10 en € 15 miljoen. Dergelijke overschotten worden de BNG ingezet voor schatkistbakieren (overschotten worden ingezet voor tekorten bij andere gemeenten).

Renterisico langlopende schuld

Met de renterisiconorm is in de Wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer voor 2023.

Modelstaat B		Variabelen renterisiconorm	Begroot 2023	Rekening 2023
Stap				
Berekening Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal 2023		107.295	124.546
(4b)	Percentage regeling		20%	20%
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm		21.459	24.909
Berekening ruimte / overschrijding				
-1	Renteherzieningen		-	-
-2	Aflossingen			-
-3	Renterisico (1+2)		-	-
-4	Renterisiconorm		21.459	24.909
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm		21.459	24.909
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm		-	-

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2023 de renterisiconorm niet heeft overschreden.

Kredietrisico's

Deze kunnen zich op twee manieren manifesteren:

1. Kredietrisico's op uitgezette deposito's en verstrekte langlopende leningen

In 2023 had de gemeente geen overtollige liquiditeiten op deposito staan. In 2023 zijn er geen nieuwe langlopende leningen verstrekt.

Bij de reeds verstrekte langlopende geldleningen loopt de gemeente een beperkt risico. Onder 'Uitzettingen' staan ze in een overzicht aflopend naar risico gerangschikt. Ze voldoen alle aan de eisen gesteld in de Wet Fido en het Treasurystatuut of zijn expliciet door de Raad goedgekeurd. Geen enkele geldnemer is in 2023 in gebreke gebleven wat betreft zijn betalingsverplichting.

2. Kredietrisico's op borgstelling (gemeentegaranties)

Hier maken we onderscheid tussen achtervang (indirecte borgstelling) en directe borgstelling.

Diemen bekleedt samen met het Rijk een achtervangpositie bij de stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Hierdoor staat onze gemeente indirect borg voor langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt. Voor hypothecaire geldleningen met Nationale Hypotheek Garantie die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt, geldt de achtervangpositie tot 1 januari 2014. Voor hypotheek afgesloten na die datum heeft het Rijk de achtervangpositie van de deelnemende gemeenten voor 100% overgenomen. Geen van beide stichtingen heeft in 2023 aanspraak gemaakt op de achtervangpositie.

Bij directe borgstelling staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken en die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak.

In de volgende tabel zijn de leningen opgenomen waarvoor de gemeente zich direct borg heeft gesteld.

Gewaarborgde geldleningen							
Geldnemer	Geldgever	Restant-schuld 31-12-2022	Correctie beginbalans	Vermeer-dering 2023	Aflossing 2023	Restant-schuld 31-12-2023	Rente perc.
Kinderkorf	BNG 40.104135	1.190		-	40	1.150	3,65%
Soc. Medisch Centrum Diemen- Zuid	BNG 40.81323.02	254		-	254	-	6,32%
	BNG 40.104135	222		-	13	209	6,27%
Cordaan Parkstad	Fortis ASR	424		-	106	318	7,04%
	BNG 40.85966	529		-	105	424	6,58%
	BNG 40.92554	423		-	85	338	6,35%
St. Ouddiemerlaan 543	Rabobank Utrecht	527	-17 ¹³	-	-	510	3,50%
	BNG	267		-	17	250	4,97%
Woonstichting de Key	BNG 40.82349.02	401		-	401	-	5,77%
Amsterdamse Mij. tot Stadsherstel	St. Nat. Restauratiefonds	58		-	12	46	2,20%
Totaal		4.295	-17	-	1.033	3.245	

¹³ Toelichting: St. Ouddiemerlaan 543, Bank Nederlandse gemeenten 40.116010.01 is oorspronkelijk van Rabobank. De lening is in 2022 verkocht aan BNG. Er is een nieuwe overeenkomst ontstaan na een renteherziening. Hierdoor is er een nieuwe hoofdsom ontstaan.

Alle geldnemers hebben in 2023 tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Er is in 2023 geen nieuwe borgstelling afgegeven.

Kasbeheer

In het kader van het kasbeheer hebben we erop toegezien dat ook in 2023 de liquiditeitspositie voldoende was zodat we tijdig aan kortlopende verplichtingen (korter dan 1 jaar) konden voldoen. Zoals vermeld hoefde we geen gebruik te maken van de kredietfaciliteit van de BNG. Sterker ons financieringsoverschot is ingezet voor schatkistbankieren. Dit leverde € 475.229 extra rente op.

De Gemeentefinanciering

Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2023 stond er voor een totaalbedrag van € 44,5 miljoen aan opgenomen leningen op de balans. In 2023 is er een lening van € 5 miljoen aangetrokken. Hierdoor heeft de portefeuille langlopende leningen op 31 december 2023 een omvang van € 49,5 miljoen.

Portefeuille langlopende leningen						
Geldgever	Boekwaarde 31-12-2022	Opname 2023	Aflossing 2023	Boekwaarde 31-12-2023	Soort lening	Rente- percentage
BNG	6.000.000			6.000.000	Fixe	1,949%
Provincie Groningen	5.000.000			5.000.000	Fixe	1,300%
BNG	5.000.000			5.000.000	Fixe	1,958%
Aegon Levensverzekering	7.500.000			7.500.000	Fixe	1,030%
BNG	7.500.000			7.500.000	Fixe	0,900%
BNG	6.000.000			6.000.000	Fixe	1,550%
BNG	7.500.000			7.500.000	Fixe	2,080%
BNG		5.000.000		5.000.000	Fixe	3,110%
Totaal	44.500.000	5.000.000	-	49.500.000		

Uitzettingen

Behalve langlopende opgenomen leningen heeft de gemeente ook langlopende uitgezette leningen. Deze zijn verstrekt in het kader van de publieke taakuitoefening.

Langlopende uitzettingen	Boekwaarde 31-12-2022	Opname 2023	Aflossing 2023	Boekwaarde 31-12-2023
Hypothecaire geldleningen	387		12	399
Lening aan SVn	6.661	182		6.843
Leningen aan diverse sportverenigingen	150		22	172
Overige langlopende uitzettingen	103		8	111
Totaal	7.301	182	42	7.525

In 2023 zijn er nog drie hypothecaire geldleningen waarop wordt afgelost. Bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) is de rente a €182.000 van 2023 toegevoegd.

De sportverenigingen hebben € 22.000 afgelost.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:

- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ("roodstand");
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen, beleggingen (deposito's) en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht is een saldo van de werkelijk betaalde en ontvangen rente en vergelijkt ze met de bedragen van de begroting.

Saldo financieringsfunctie	Begroting 2023	Rekening 2023	Vershil 2023
Betaalde rente langlopende leningen o/g	-800	-829	-29
Betaalde rente kortlopende leningen o/g	-	-	-
Ontvangen rente langlopende leningen u/g	100	575	475
Ontvangen rente kortlopende leningen u/g	-	3	3
Totaal	-700	-251	449

Zoals eerder toegelicht heeft het financieringsoverschot tot een positief verschil in de rentebaten geleid. Als gevolg van het schatkistbankieren hebben we € 4 ton extra rente ontvangen. Door de hogere rentestand waren ook de renteopbrengsten van de gelden die bij het Stimuleringsfonds Huisvesting (SVn¹⁴) uit staan een € 75.000 hoger dan geraamd.

¹⁴ SVn doet voor de gemeente de uitvoering van Startersleningen en Duurzaamheidsleningen

Staat van baten en lasten	237
Toelichting staat van baten en lasten per programma	238
Balans	259
Grondslagen	261
Toelichting op de balans	265
Gebeurtenissen na balansdatum	282
Incidentele baten en lasten	283
EMU-saldo	290
SiSa-verantwoordingsbijlage	291



Staat van baten en lasten

Programma's	Begroting 2023 primitief			Begroting 2023 inclusief wijzigingen			Rekening 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal	488	-24.028	-23.540	1.036	-26.839	-25.804	1.056	-25.386	-24.330
Veilig	50	-3.412	-3.362	39	-3.553	-3.514	218	-3.796	-3.578
Inkomen en armoede	7.549	-10.576	-3.027	9.703	-13.761	-4.058	9.833	-13.571	-3.738
Vrije tijd	1.742	-5.209	-3.467	2.795	-6.031	-3.236	2.995	-6.595	-3.600
Onderwijs	1.343	-4.133	-2.790	2.153	-4.661	-2.508	1.562	-3.882	-2.320
Gebiedsontwikkeling	7.549	-8.696	-1.147	4.451	-6.192	-1.741	13.441	-11.494	1.947
Leefomgeving en klimaat	9.135	-20.581	-11.446	10.390	-21.723	-11.334	10.662	-21.801	-11.139
Verkeer	1.146	-1.999	-853	1.271	-2.128	-857	1.617	-2.311	-693
Samen besturen	392	-2.189	-1.796	522	-2.398	-1.875	605	-2.412	-1.808
Financiën	11.947	-1.245	10.703	13.677	-625	13.052	15.004	-1.120	13.885
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dividend	104	-	104	104	-	104	94	-	94
Lokale heffingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene uitkering	55.670	-	55.670	57.000	-	57.000	58.240	-	58.240
Onvoorzien	-	-60	-60	-	-	-	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhead	72	-14.743	-14.671	87	-14.860	-14.773	227	-14.620	-14.393
Saldo financieringsfunctie	-	-605	-605	-	-700	-700	-	-254	-254
Saldo van baten en lasten	97.188	-97.476	-288	103.228	-103.471	-243	115.555	-107.243	8.313
Sociaal	-	-	-	767	-	767	341	-20	321
Veilig	-	-	-	35	-	35	19	-	19
Inkomen en armoede	-	-	-	1.429	-	1.429	1.206	-	1.206
Vrije tijd	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onderwijs	-	-	-	12	-	12	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	240	-	240	921	-	921	1.088	-3.639	-2.552
Leefomgeving en klimaat	3	-7	-4	504	-516	-12	104	-564	-460
Verkeer	274	-	274	309	-	309	282	-	282
Samen besturen	-	-90	-90	91	-90	1	4.894	-5.015	-121
Financiën	-	-	-	-	-2.670	-2.670	1.055	-3.748	-2.693
Mutaties in reserves	516	-97	419	4.068	-3.276	791	8.990	-12.987	-3.996
Geraamd / gerealiseerd resultaat	97.704	-97.573	131	107.295	-106.747	548	124.546	-120.229	4.316

Het voordelige saldo voor verrekening van de reserves bedraagt € 8.313.000. Tevens verrekenen we € -3.996.000 met de reserves. Hiermee bedraagt het rekeningsaldo na verrekening met de reserves € 4.316.000 positief.

Toelichting staat van baten en lasten per programma

Sociaal

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) 2023 Het GALA heeft als doel gezondheidsverschillen te verkleinen. Het akkoord schrijft een integrale aanpak voor, maar omschrijft daarnaast een aantal thema's waarop inzet plaats moet vinden. In totaal (op alle thema's tezamen) ontvingen we daarvoor in 2023 een bedrag van €394.000. Pas in februari 2023 werd duidelijk wat voor middelen er beschikbaar zouden komen en in april ontvingen we de toekenningsbeschikking, op basis waarvan we een integraal plan van aanpak hebben opgesteld. Hierdoor is circa € 51.000 niet besteed. Van iedere Thema mag maximaal 20% van het thema-budget dat niet is besteed in 2023 worden gereserveerd voor 2024. Per saldo gaat het om een bedrag van € 51.000. Dit bedrag hebben wij op de balans gereserveerd voor 2024 (zie ook de toelichting op de baten).	51	V	
Inburgering Vanwege een achterstand in het aantal te huisvesten statushouders met name in het tweede half jaar, is niet iedereen in 2023 begonnen met inburgeren. Hierdoor is de specifieke uitkering voor dit doel niet volledig besteed. Dit bedrag wordt op de balans gereserveerd voor 2024 (zie ook de toelichting op de baten).	140	V	
Overheveling Dit bedrag betreft de budgetten voor Inburgering ondertussengroep (€ 259.000), Woonzorgvisie (20.000) en Transformatiemiddelen jeugdhulp (€ 100.000). Voor een nadere toelichting op deze onderwerpen wordt verwezen naar het programma Sociaal (Voorgestelde overhevelingen).	379	V	
Pantar. Pantar, de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening, ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidiebijdrage is gebaseerd op een schatting van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De sociale werkpopulatie loopt af (sterfhuisconstructie), de afloop ervan is moeilijk in te schatten.	149	V	
Pok-middelen Het opgestelde bestedingsplan is in 2023 aangehouden om integraal werken een impuls te geven en de klachtfunctie te versterken. De middelen zijn niet volledig besteed. Dat komt door het uitstel van het laten uitvoeren van klantreizen	59	V	
Wmo Net als vorig jaar is het gebruik van Wmo-voorzieningen nog steeds niet op het niveau van voor de Corona-crisis. Hierdoor hebben wij circa € 254.000 niet besteed.	255	V	

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Jeugdhulp Bij de jaarrekening 2022 hadden we te maken met een kostenoverschrijding van ruim € 900.000 op het budget voor jeugdhulp (het totaal van preventieve, ambulante en specialistische jeugdhulp). Dit werd onder andere veroorzaakt door een toename van jeugdigen in zorg, grotere complexiteit (en daardoor langere of duurdere zorg) en een vertraging in facturatie bij aanbieders. Bij de 2e kwartaalbrief 2023 is het budget voor jeugdhulp met € 900.000 verhoogd om de indexatie van de tarieven en de herijking van de lumpsum bekostiging van hoog specialistische jeugdhulp op te vangen. Daarnaast hebben we een aantal maatregelen getroffen zoals meer datagedreven werken en een versteviging van het contractmanagement. . Vanuit het programma Datagedreven Sturing is er sinds begin 2023 een dashboard specialistische jeugdhulp beschikbaar en wordt er strakker gestuurd op declaratiegedrag van aanbieders. Hierdoor was het mogelijk om voor 2023 een meer gedetailleerde prognose van de uitgaven specialistische jeugdhulp te maken. Gedurende 2023 is deze prognose gemonitord aan de hand van de daadwerkelijke uitgaven en trends in cliëntaantallen. Hierdoor is er tussentijds bijgestuurd. Zo zien we in 2023 een stijging van het aantal jeugdigen dat specialistische jeugdhulp ontvangt en we zien dat de trajecten gemiddeld langer duren. Op basis hiervan is er bij de 3e kwartaalbrief 2023 aangegeven dat de verwachting was dat het begrote budget voor specialistische jeugdhulp met ruim € 200.000 zou worden overschreven. Hiervoor is dekking gevonden vanuit het programma Sociaal. Bij de vaststelling van de lumpsum 2023 voor de hoogspecialistische jeugdhulp bleek dat er minder jeugdigen uit Diemen gebruik hebben gemaakt van jeugdhulp met verblijf dan verwacht. Er zijn wel meer cliënten waar (intensieve) ambulante jeugdhulp wordt ingezet. Verblijf is echter een dure, soms noodzakelijke, jeugdhulpvoorziening. Een aantal jeugdigen waar jeugdhulp met verblijf wordt ingezet heeft direct een groot effect op het totale jeugdhulpbudget. Dat beeld wijkt in 2023 (positief) af ten opzichte van voorgaande jaren. Door de beheersmaatregelen, tussentijdse budgetverhogingen en minder jeugdigen in verblijf is circa € 310.000 van het budget voor jeugdhulp in 2023 niet besteed. Ondanks de onderbesteding in 2023 op het budget jeugdhulp geven we een winstwaarschuwing af. We kunnen niet te snel conclusies trekken op basis van het financiële beeld in 2023. Er is en wordt veel in gang gezet met als doel kosten voor de jeugdhulp te beheersen. We zijn als gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, maar hebben niet alles in de hand. De brede wettelijke taken, de open einde regeling van de Jeugdwet en de verwijzers die niet onder onze aansturing functioneren zijn complicerende factoren. De uitgaven blijven daarom een financieel risico vormen.	310	V	
Subsidies	127		
Dit voordeel wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door subsidie-kosten die ten laste zijn gebracht van de specifieke uitkering GALA			
Overige	-17	V	
Totaal verschil lasten	1.453		-

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) Zie toelichting op de lasten.	-51	N	
Inburgering Zie toelichting aan de lastenkant.	-54	N	
Overige Dit voordeel wordt voor circa € 105.000 veroorzaakt door een vrijval van middelen voor inburgering 2022. De kosten die hierop bertrekking hebben zijn al in 2022 verantwoord. Het overig deel heeft met diverse andere oorzaken te maken.	126		
Totaal verschil lasten	21	V	

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Algemene reserve; - Transformatiemiddelen Jeugdhulp; - Gezond in de Stad (GIDS); - Versterking Sociale Basis.	-426		I
Dotaties:			
-	-20		
Totaal mutaties reserves	-446		
Totaal verschil Programma Sociaal	1.028		

Veilig

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Veiligheid De kosten van inhuur zijn gestegen. De beveiliging in Diemen Zuid en de inzet van de SAOA (straatcoaches) zijn beiden fors in prijs toegenomen door o.a. de loonontwikkeling. Voor de uitvoering van de Huisvestingswet zijn extra kosten gemaakt. Daarnaast zijn extra kosten gemaakt als gevolg van diverse incidenten (explosies). Onder andere cameratoezicht en het afdichten van woningen (zie bestuurlijke boetes bij de baten).	-140	N	I
Gemeenschappelijke regeling De bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling van de Veiligheidsregio is hoger. Naar aanleiding van actualisatie aan het eind van het jaar heeft er een verhoging plaatsgevonden van de bijdrage. In de begroting van 2024 is hier reeds rekening mee gehouden.	-60	N	S
Interne urendoorbelasting Door langdurig ziekte verzuim en moeilijk in te vullen vacatures hebben we moeten inhuren tegen hogere kosten.	-50	N	I
Overige verschillen	7	V	I
Totaal verschil lasten	-243		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Veiligheid Bestuurlijke boetes: In 2023 is gestart met het opleggen van bestuurlijke boetes op grond van de Huisvestingswet. Deze boetes worden opgelegd bij het oneigenlijk (crimineel) gebruik van de woningen.	124	V	I
APV - De leges bij APV waren hoger dan begroot	55	V	I
Totaal verschil baten	179		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
In 2023 is er een incidentele onttrekking begroot van € 35.000 uit de Algemene Reserve voor bluswatervoorzieningen overdiemerweg. Er is uiteindelijk € 19.000 werkelijk onttrokken.	-16	N	I
Dotaties:			
-			
Totaal mutaties reserves	-16		
Totaal verschil Programma Veilig	-80		

Inkomen en armoede

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen (BUIG) In de begroting zijn de bijstandslasten begroot op € 7 miljoen. De werkelijke bijstandslasten bedragen € 6,8 miljoen. In tegenstelling tot uitgesproken verwachting voor 2023 dat het aantal bijstandsuitkeringen zou stabiliseren, blijkt dat ten opzichte van 2022 het aantal bijstandsuitkering in 2023 lager is uitgevallen. Per saldo levert dit een incidenteel voordeel op van circa € 203.000.	203	V	I
Bijzondere bijstand In 2022 was er nog een overschrijding vanwege hogere inrichtingskosten voor statushouders. In 2023 is er sprake van en onderschrijding van € 136.000. Oorzaak voor deze ontwikkeling heeft te maken met lagere kosten voor woninginrichting en lagere kosten voor bewindvoering. Daarnaast zijn er zijn meer inwoners uitgestroomd dan ingestroomd."	136	V	I
Dubieuze debiteuren De mate van oninbaarheid en de hoogte van het debiteurensaldo is de basis voor de dotatie aan de voorziening. Op basis van deze berekening is € 58.000 aan deze voorziening gedoteerd (stand per 31-12-2023 is € 1.395.000).	-58	N	I
Energietoeslag Inclusief de middelen bestemd voor de energietoelag voor studenten (€ 257.000) hebben wij per saldo € 463.000 meer besteed aan energietoeslag dan is begroot. Via de decembercirculaire is € 1,3 ontvangen om aan energietoeslag in 2023 uit te keren. Dit is ruim voldoende is om de volledige overschrijding van te dekken. Omdat de opdracht in 2024 doorloopt, zullen wij in 2024 een beroep doen op een deel van het restantbudget.	-463	N	I
Kindertoelagaffaire Vanaf januari 2023 voert het sociaal team de brede ondersteuning uit. Er is een aanzienlijke toename in het aantal inwoners dat zich heeft gemeld voor brede ondersteuning (van 21 plannen van aanpak in mei 2022 tot 78 plannen van aanpak eind 2023). Daarmee zijn ook de kosten voor het uitvoeren van die ondersteuning gestegen. De stijging van kosten en aantal meldingen is een landelijke trend. Het rijk heeft besloten dat gemeenten met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 over kunnen stappen naar vergoeding op basis van werkelijke kosten (in plaats van normbedragen). Dat gaat gemeente Diemen doen zodat alle kosten door het rijk gedekt worden.	-358	N	I
Kindertoelagaffaire 2022 In 2022 heeft gemeente Diemen Rijksmiddelen gekregen op basis van normbedragen. Daar was € 233.000 van over. Dat is gereserveerd voor 2023. In 2023 (zie andere regel) kunnen alle kosten worden gedeclareerd worden bij het rijk. De specifieke uitkering waaruit de kosten voor de brede ondersteuning worden vergoed loopt eind 2026 af. Omdat niet duidelijk is hoe de brede ondersteuning verder verloopt is het voorstel is om het restant over 2022 sowieso tot en met 2030 te reserveren.	233	V	I
Kwijtschelding Op deze post is sprake van een onderschrijding van het budget. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar paragraaf Lokale Heffingen, waar specifiek over 'Kwijtschelding' wordt gerapporteerd.	28	V	I
Oekraïne Dit betreft middelen voor de exploitatie en leefgeld inzake de vluchtelingen uit Oekraïne. Tegen over deze lasten staat een baat die wij van het Rijk ontvangen (zie toelichting op de baten). Wij hebben minder aan leefgeld en uitvoering besteed. voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar programma Inkomen en Armoede (Belangrijke ontwikkelingen).	388	V	I

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Basisbanen en Steunimpuls In 2023 is het budget voor basisbanen en Steunimpuls voor respectievelijk € 106.000 en € 137.000 niet besteed. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de info op het programma Inkomen en Armoede (voorgestelde overhevelingen).	243	V	I
Schuldhelpverlening De gemeente is wettelijk verplicht om aan vroegsignalering te doen en schuldhelpverlening aan haar inwoners te bieden. Deelname aan schuldhelpverlening is echter vrijwillig, de gemeente kan het niet afdwingen. Al stimuleert en promoot de gemeente deze dienstverlening wel. De gemeente heeft dus niet veel invloed op de instroom aan schuldhelpverlening. Omdat het een wettelijke taak is, begroot de gemeente het ruim. Hoewel we dit jaar ruim € 81.000 overhouden is het voorstel om het budget gelijk te houden. Enerzijds om ambities te realiseren: het convenant met bewindvoerders (dat is in 2023 nog niet gelukt), aanpak voor (preventie) schulden jongeren (conform het college uitvoeringsprogramma) en het realiseren van het schuldenknooppunt (een manier om sneller tot een schuldregeling te komen). Anderzijds om in 2024 aanvullende subsidieaanvragen te honoreren van Humanitas en Sociaal Raadslieden.	81	V	I
Spreidingswet In aanloop naar de Spreidingswet vond het college het belangrijk om de druk in de asielopvang te verminderen en hulp te bieden om de urgente situatie in Ter Apel op te lossen. Door nu per direct plaats te bieden aan 55 statushouders ontstaat er ruimte in de asielketen. Diemen helpt zo om acute nood te verminderen. Per saldo is een bedrag van circa € 268.000 besteed in 2023. Naar verwachting worden deze kosten voor 100% vergoed door het Rijk.	-268	N	I
Overige verschillen	25	V	I
Totaal verschil lasten	190		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Kindertoeslagaffaire Voor een toelichting verwijzen wij naar de informatie aan de lastenkant.	359	V	I
Oekraïne Voor een toelichting verwijzen wij naar de informatie aan de lastenkant.	-218	N	I
Overige verschillen	-11	V	I
Totaal verschil baten	130		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Onttrekking Algemene reserve Toeslagenaffaire 2022. Voor een toelichting verwijzen wij naar de informatie aan de lastenkant.	-223	N	I
Dotaties:			
-			
Totaal mutaties reserves	-223		
Totaal verschil Programma Inkomen en Armoede	97		

Vrije tijd

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Nutsvoorzieningen De hogere kosten in 2023 worden voornamelijk veroorzaakt door hogere tarieven en afrekeningen die betrekking hebben op 2022.	-607	N	S
Overige exploitatiekosten Deze kosten worden voornamelijk veroorzaakt door de extra kosten voor schoonmaak. Dit is het gevolg van de toename van bezoekers aan het sportcentrum Duran. Hiertegenover staat dat wij ook hogere inkomsten genereren. Zie toelichting op de baten.	-44	N	S
Personeelsontwikkeling De overschrijding op de personeelslasten wordt onder meer veroorzaakt door uitbetaling van overuren, en de kosten die betrekking hebben op de regeling genaamd 'generatie-pact' waar medewerkers van de gemeente een beroep op kunnen doen. De overschrijding wordt voor circa € 10.000 gecompenseerd door de ontvangen van het UWV voor langdurige zieke medewerkers (zie de baten op dit programma).	-81	N	I
Subsidies Dit voordeel wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door delen van de verstrekte subsidies die wij ten laste hebben gebracht van de specifieke uitkering GALA. Dit voordeel had hoger kunnen zijn als wij geen rekening hadden gehouden met de subsidie garantie die de Omval nog voor het jaar 2023 kan of zal ontvangen.	75	V	I
Stimulering sport (BTW) Voor 2023 hebben wij van het Rijk conform de voorlopige beschikking € 219.000 ontvangen voor het compenseren van alle btw die een relatie heeft met sport en kostprijsverhogend werkt. Op basis van de besteding verwachten wij dat de gemeente circa dit jaar € 329.000: - Programma Vrije tijd € 217.000 - Voorzieningen € 14.000 - Investerings € 69.000 - Overige € 29.000 De kosten die in aanmerking komen voor deze regeling zijn hoger dan wij hadden verwacht. Dit wordt met name veroorzaakt door o.a. de hogere energiekosten. Dit is dan ook de aanleiding waarom wij circa € 110.000 meer verwachten van het Rijk. Aan de baten kant hebben wij rekening gehouden met deze hogere inkomst van circa € 110.000. Zie toelichting op de baten.	-110	N	I
BTW-voordeel op het programma Vrije tijd Dit betreft BTW-compensatie die wij van het Rijk hebben ontvangen voor sport binnen het programma Vrije tijd. Zie toelichting hiervoor (Stimulering sport (BTW)).	217	V	I
Overige verschillen	-15	N	I
Totaal verschil lasten	-565		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Huuropbrengsten Door onder meer de groei van het aantal bezoekers en frequenter gebruik door zwemverenigingen van het zwembad verwachten wij meer inkomsten in 2024.	58	V	S
'Stimulering sport (BTW). Zie toelichting op de lasten	110	V	I
Energietoeslag zwembad In 2023 hebben wij van het Rijk een uitkering ontvangen voor de energielasten 2022. Op basis van de verantwoording verwachten wij € 22.000 extra te ontvangen.	22	V	I
Personeelsontwikkeling Zie toelichting op de lasten.	10	V	I
Totaal verschil baten	200		

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
-			
Dotaties:			
-			
Totaal mutaties reserves	-		
Totaal verschil Programma Vrije Tijd	-365		

Onderwijs

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Belastingen De gemeente vergoedt de OZB van de schoolgebouwen aan de schoolbesturen. Door een stijging van de WOZ-waarde van de schoolgebouwen is de OZB toegenomen en daarmee de vergoeding aan de schoolbesturen ook.	-46	N	S
Nationaal programma onderwijs Activiteiten in het kader van het NPO mogen tot de zomervakantie van 2025 worden uitgevoerd, de NPO-middelen mogen gedurende die periode besteed worden. De uitvoering van de activiteiten is in afstemming met de betrokken netwerkpartners gepland tot aan de zomervakantie van 2025 en daarmee de bekostiging van de activiteiten ook.	79	V	I
OAB Uit de laatste OAB-periode zijn middelen meegenomen naar 2023, deze middelen mogen in aanvulling op de reguliere beschikking worden besteed. In het kader van de opstelling van het onderwijskansenbeleid zal een bestedingsplan worden gemaakt voor deze middelen.	455	V	I
Zomerschool In 2023 heeft in afstemming met de schoolbesturen geen zomerschool plaatsgevonden.	50	V	I
Onderzoekskosten In 2023 is budget beschikbaar gesteld voor het beheer en onderhoud van het Atelier in Diemen Zuid na overdracht door het schoolbestuur. De overdracht is uitgesteld en daarmee de te maken kosten ook. Daarbij zijn middelen beschikbaar gesteld voor onderzoek in verband met een mogelijke aanvraag voor een voorziening onderwijshuisvesting door de ASKO. In het kader van de ontwikkeling van het Integraal Huisvestingsplan is dit budget niet besteed.	73	V	I
Peuterspeelzalen Er is binnen de OAB-middelen dekking gevonden voor de uitvoering van activiteiten in het kader van de peuteropvang (voormalig peuterspeelzaalwerk).	28	V	I
Schade De gemeente is verantwoordelijk voor het herstel van schade als gevolg van bijzondere omstandigheden. De herstelkosten voor schades zijn toegenomen en daarmee de uitkering aan de schoolbesturen voor het uitvoeren van het herstel ook.	-10	N	I
VE Ontheemden Het Rijk heeft een specifieke uitkering toegekend voor de bekostiging van voorschoolse educatie aan ontheemde Oekraïense peuters. Op peildatum 1 november 2022 is geconstateerd dat 5 ontheemde peuters in Diemen verbleven, per kind is € 9.000 toegekend. Ondanks meerdere uitvragen heeft slechts 1 peuter gebruik gemaakt van het aanbod voorschoolse educatie.	41	V	I
Schoolvervoer Het budget voor schoolvervoer bedroeg voor 2023 € 517.000. Hierin is rekening gehouden met eenmalig verhoging van € 130.000. Deze € 130.000 bestaat uit € 70.000, voor het oplossen van problemen in het leerlingenvervoer (landelijke chauffeurstekort), en € 60.000 vanuit het Rijk voor de kosten leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen. Per saldo hebben wij circa € 93.000 van deze middelen voor leerlingen vervoer niet besteed, waarvan € 70.000 betrekking heeft op de incidentele middelen: - Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen (€ 60.000). Deze incidentele middel zijn niet besteed omdat besloten is om het organiseren van maatwerkoplossingen, onder andere voor Oekraïense leerlingen, door te schuiven naar 2024. - Oplossen van problemen binnen het leerlingenvervoer (€10.000). Dit is niet besteed omdat de kosten van de Noodmaatregel lager zijn uitgevallen. Het overige deel van 23.000 is onderdeel van het structureel budget dat niet is besteed. Indien in 2024 blijkt dat het incidenteel restantbudget van € 70.000 nodig is, komen wij met een budgetclaim in een Kwartaalbrief van 2024. Het leerlingen vervoer blijft immers door het landelijke tekort aan chauffeurs ook in 2024 onder druk staan en de kosten voor leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen ook in 2024 doorlopen.	93	V	I
Taal voor ontheemden uit Oekraïne In 2023 is gestart met het inventariseren van de groep Oekraïense ontheemden die taallessen nodig heeft en op welk taalniveau deze lessen gegeven kunnen worden. De taallessen lopen door tot in 2024. Daarom wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2024.	42	V	I

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Overige verschillen	-25	V	I
Totaal verschil lasten	780		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Huuroopbrengsten In 2023 hebben wij niet de huuroopbrengsten kunnen realiseren die wij hadden begroot voor Holland Park. De oplevering heeft immers later in het jaar plaatsgevonden	-82	N	I
Nationaal programma onderwijs Zie voor een toelichten de toelichting op de lasten.	-79	N	I
OAB Zie voor een toelichten de toelichting op de lasten.	-455	N	I
Schade Dit betreft inkomsten van die wij hebbewn ontvangen van de verzekeringsmaatschappij voor de diverse schademeldingen.	57	V	I
VE Ontheemden Zie voor een toelichten de toelichting op de lasten.	-42	N	I
Overige verschillen	10	V	I
Totaal verschil baten	-591		

Reserves (dotaties/ontrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Algemene reserve	-12	N	I
Dotaties:			
-			
Totaal mutaties reserves	-12		
Totaal verschil Programma Onderwijs	177		

Gebiedsontwikkeling

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging In het gemeentefonds heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor de transitiekosten die gemeenten maken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Dit geldt ook voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Door het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet naar 1 januari 2024 is van het budget in 2023 € 104.000 nog niet uitgegeven. Voorstel is dit budget van € 104.000 over te hevelen naar 2024.	104	V	I
Actieplan geluid In 2023 is opdracht verleend voor het opstellen van het nieuwe actieplan Geluid 2024-2028. Dit is een vijfjaarlijkse wettelijke verplichting. Het merendeel van de werkzaamheden vindt plaats in 2024. Voorstel is het beschikbare budget over te hevelen naar 2024.	40	V	I
Omgevingsplan In 2023 is gestart met de het opstellen van een plan van aanpak om te komen tot het Omgevingsplan, waarvoor we in 2023 €50.000 extra hebben begroot. Dit Omgevingsplan moet in januari 2031 gereed zijn. Het is een omvangrijk traject waarvoor we in 2023 gestart zijn met het plan van aanpak met ondersteuning van een terzakekundig adviesbureau. De eerste kosten daaruit zijn betaald uit de bestaande post voor bestemmingsplannen. Het traject loopt nog door in 2024 waaronder de voorbereiding van een omvangrijke aanbesteding van de vervolgvactiteiten. Daarvoor willen we € 50.000 inzetten die in 2023 niet uitgegeven zijn.	50	V	I
Bestemmingsplannen Vanuit het budget 2023 voor bestemmingsplannen is € 20.000 gereserveerd voor Toekomstvisie Verrijn Stuartweg. In 2023 is gestart met de werkzaamheden, maar doordat er na de start is gekozen voor een ander participatietraject en omdat is gekozen om een groter gedeelte van het project intern uit te voeren zijn er in 2023 nog geen kosten gemaakt. Het beschikbare budget moet worden overgeheveld.	20	V	I
Grondexploitatie De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant. Voor de analyse verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken 2023 (zie baten).	-4.857	N	I
Bouw en Woningtoezicht De kosten bij bouwtoezicht en woningtoezicht zijn door extra inhuur hoger. Deze lasten zijn deels weer doorbelast aan derden. (zie baten).	-225	N	I
Hof van Saan Bij facilitaire projecten maakt de gemeente gebruik van de plankostenscan voor het bepalen van de anterieure bijdrage voor de plankosten. Door vertraging in het proces van het project Hof van Saan zijn de kosten veel hoger dan de te verhalen kosten. Het is niet waarschijnlijk dat de aanvullende kosten kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer. Naar verwachting zal de gemeente circa € 0,6 mln. tekort komen tot de oplevering in 2027. Hiervan wordt middels de provinciale subsidie versnelling woningbouw € 0,062 mln. en vanuit de Startbouwimpuls subsidie € 0,101 mln. gedekt. In 2022 was voor het tekort al een verliesvoorziening van € 0,062 mln. opgenomen. Deze zal nu worden opgehoogd tot € 0,440 mln., waardoor nu aanvullend € 0,377 mln. wordt onttrokken uit de reserve grondzaken om de verliesvoorziening op te hogen.	-377	N	I
Buitenlust De actieve grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust sluit op 31-12-2023 met een geprognosticeerd negatief saldo van € -0,592 mln. netto contante waarde. De BBV schrijft voor dat geprognosticeerde verliezen moeten worden voorzien. In voorgaande jaren was reeds een verlies voorzien van € -0,616 mln. netto contante waarde. Het projectsaldo is dit jaar dus iets verbeterd. Daarom kan nu eind 2023 een klein deel van het voorziene bedrag (ad € 0,023 mln.) komen vrij te vallen uit de verliesvoorziening en wordt weer toegevoegd aan de Reserve Grondzaken.	23	V	I

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Brede School Holland Park West Op diverse vlakken worden er extra kosten gemaakt ten behoeve van de begeleiding van de Brede School in Holland Park West. Hierover is reeds bij de 3e kwartaalbrief 2021 door de raad besloten om deze kosten van € 225.000 te dekken uit de Reserve Grondzaken. Hiervan wordt nu in 2021 € 103.000 ten laste gebracht aan de Reserve Grondzaken. In 2022 is € 98.000 ten laste van de reserve gebracht. In 2023 is € 25.000 ten laste van de reserve grondzaken gebracht.	-25	N	I
Juridische kosten De kosten voor diverse notariële werkzaamheden, juridische kosten en taxaties waren hoger dan begroot	-50	N	I
Overige verschillen	-5	N	I
Totaal verschil lasten	-5.302		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Bouw en Woningtoezicht Doordat er meer aanvragen waren voor grotere projecten waren de opbrengsten voor omgevingsvergunningen hoger	1.347	V	I
Grondexploitatie De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant. Voor de analyse verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken 2023 (zie lasten).	4.857	V	I
Campus Diemen Zuid 2e fase Het project Campus Diemen Zuid 2e fase is vorig jaar opgeleverd. Inmiddels is het project financieel administratief worden afgerond. Na aftrek van alle gemeentelijke kosten resteert een positief saldo van € 0,217 mln. Dit saldo is ten gunste gebracht aan de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad reeds bij het vorige MPG (2022) besloten.	217	V	I
Grondverkoop Winkelcentrum Kruidenhof Bij het project voor de uitbreiding van de Jumbo en herinrichting van het parkeerterrein Kruidenhof heeft een incidentele grondverkoop plaatsgevonden. De opbrengst van de grondverkoop, na aftrek van de gemaakte plankosten, van € 0,148 mln. is ten gunste gebracht aan de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad reeds bij het vorige MPG (2022) besloten.	148	V	I
Holland Park West Door een aantal grondverkoop in de grondexploitatie Holland Park West kon en (moest) er voorgaande jaren in dit project winst worden genomen. De commissie BBV schrijft de POC-methode voor winstneming verplicht voor. Door toepassing van deze methode is nu aanvullende winstneming van € 1,797 mln. aan de orde, omdat het saldo van het project dit jaar wat is verbeterd. Daarmee is de totale winstneming inclusief voorgaande jaren inmiddels € 11,9 mln. voor dit project	1.797	V	I
Plantage de Sniep De grondexploitatie Plantage de Sniep is grotendeels afgerond. Alleen het deelgebied Rietschuurhof is feitelijk nog actief. Hierdoor konden bepaalde rest budgetten vrijvallen waardoor de grondexploitatie Plantage de Sniep weer boekhoudkundig winstgevend is. De afgelopen jaren is er volgens de POC-methode zoals omschreven door de commissie BBV de winst en verliesrekening opgesteld. Volgens de POC-methode was in 2022 een verlies gemaakt en is er € 0,818 mln. uit de reserve grondzaken teruggebracht in de grondexploitatie Plantage de Sniep. Dit jaar is er volgens de POCmethode winst gemaakt en draagt de grondexploitatie € 0,506 mln. af aan de Reserve Grondzaken.	506	V	I
De huuropbrengsten waren hoger dan begroot	105	V	I
Overige verschillen	13	V	I
Totaal verschil baten	8.990		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging Voor de kosten voor Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging is in 2023 een onttrekking begroot van € 280.000. De werkelijke onttrekking was € 195.000	-85	N	I
Opheffen Reserve aankoop percelen Oeverlanden De reserve aankoop percelen Oeverlanden is opgeheven en overgeheveld naar de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad besloten bij vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2023 (d.d. 21 december 2023).	182	V	I
Omgevingsvergunningen Onttrekking reserve omgevingsvergunningen: De leges omgevingsvergunningen is een kostendekkende exploitatie. Tekorten worden verrekent met de reserve omgevingsvergunningen. In 2023 was er een onttrekking begroot van € 312.800. Daar de omzet hoger was dan begroot is een onttrekking niet nodig.	-313	N	I
Opbrengst verkoop erfpacht De boekwaarde van de afgekochte erfpacht verrekenen we met de algemene reserve. In de 4e kwartaalbrief hielden we rekening met een verrekening van € 300.000, werkelijk is dit € 302,212 geworden.	2	V	I
Vattenfall-terrein In de voorbereiding om te komen tot een intentieovereenkomst met de initiatiefnemer van het datacenter op het Vattenfall-terrein zijn (beperkte) ambtelijke kosten gemaakt van € 0,002 mln. Vooralsnog zijn hier geen ontwikkelingen te verwachten. Daarom zijn deze nu ten laste gebracht van de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad reeds bij het vorige MPG (2022) besloten.	2	V	I
Brede School in Holland Park West 'Op diverse vlakken zijn er extra kosten gemaakt ten behoeve van de begeleiding van de Brede School in Holland Park West. Hierover is reeds bij de 3e kwartaalbrief 2021 door de raad besloten om deze kosten van € 0,225 mln. te dekken uit de Reserve Grondzaken. Hiervan is in 2021 en 2022 respectievelijk € 0,103 mln. en € 0,098 mln. ten laste gebracht aan de Reserve Grondzaken. Nu in 2023 is aanvullend € 0,025 mln. ten laste gebracht aan de reserve.	25	V	I
Buitenlust De actieve grondexploitatie Sociale woningbouw Buitenlust sluit op 31-12-2023 met een geprognosticeerd negatief saldo van € -0,592 mln. netto contante waarde. De BBV schrijft voor dat geprognosticeerde verliezen moeten worden voorzien. In voorgaande jaren was reeds een verlies voorzien van € -0,616 mln. netto contante waarde. Het projectsaldo is dit jaar dus iets verbeterd. Daarom kan nu eind 2023 een klein deel van het voorziene bedrag (ad € 0,023 mln.) komen vrij te vallen uit de verliesvoorziening en wordt weer toegevoegd aan de Reserve Grondzaken.	-23	N	I
Hof van Saan Bij facilitaire projecten maakt de gemeente gebruik van de plankostenscan voor het bepalen van de anterieure bijdrage voor de plankosten. Door vertraging in het proces van het project Hof van Saan zijn de kosten veel hoger dan de te verhalen kosten. Het is niet waarschijnlijk dat de aanvullende kosten kunnen worden verhaald op de initiatiefnemer. Naar verwachting zal de gemeente circa € 0,6 mln. tekort komen tot de oplevering in 2027. Hiervan wordt middels de provinciale subsidie versnelling woningbouw € 0,062 mln. en vanuit de Startbouwimpuls subsidie € 0,101 mln. gedekt. In 2022 was voor het tekort al een verliesvoorziening van € 0,062 mln. opgenomen. Deze zal nu worden opgehoogd tot € 0,440 mln., waardoor nu aanvullend € 0,377 mln. wordt onttrokken uit de reserve grondzaken om de verliesvoorziening op te hogen.	377	V	I
Dotaties:			
Campus Diemen Zuid 2e fase Het project Campus Diemen Zuid 2e fase is vorig jaar opgeleverd. Inmiddels is het project financieel administratief worden afgerond. Na aftrek van alle gemeentelijke kosten resteert een positief saldo van € 0,217 mln. Dit saldo is ten gunste gebracht aan de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad reeds bij het vorige MPG (2022) besloten.	-217	N	I
Grondverkoop Winkelcentrum Kruidenhof Bij het project voor de uitbreiding van de Jumbo en herinrichting van het parkeerterrein Kruidenhof heeft een incidentele grondverkoop plaatsgevonden. De opbrengst van de grondverkoop, na aftrek van de gemaakte plankosten, van € 0,148 mln. is ten gunste gebracht aan de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad reeds bij het vorige MPG (2022) besloten.	-148	N	I

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Holland Park West Door een aantal grondverkopen in de grondexploitatie Holland Park West kon en (moest) er voorgaande jaren in dit project winst worden genomen. De commissie BBV schrijft de POC-methode voor winstneming verplicht voor. Door toepassing van deze methode is nu aanvullende winstneming van € 1,797 mln. aan de orde, omdat het saldo van het project dit jaar wat is verbeterd. Daarmee is de totale winstneming inclusief voorgaande jaren inmiddels € 11,9 mln. in dit project.	-1.797	N	I
Plantage de Sniep De grondexploitatie Plantage de Sniep is grotendeels afgerond. Alleen het deelgebied Rietschuurhof is feitelijk nog actief. Hierdoor konden bepaalde rest budgetten vrijvallen waardoor de grondexploitatie Plantage de Sniep weer boekhoudkundig winstgevend is. De afgelopen jaren is er volgens de POC-methode zoals omschreven door de commissie BBV de winst en verliesrekening opgesteld. Volgens de POC-methode was in 2022 een verlies gemaakt en is er € 0,818 mln. uit de reserve grondzaken teruggebracht in de grondexploitatie Plantage de Sniep. Dit jaar is er volgens de POCmethode winst gemaakt en draagt de grondexploitatie € 0,506 mln. af aan de Reserve Grondzaken.	-506	N	I
Overhevelen Reserve aankoop percelen Oeverlanden Bij vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2023 (d.d. 21 december 2023) heeft de raad besloten om de reserve Oeverlanden op te heffen en het restant saldo (ad 0,182 mln.) toe te voegen aan de Reserve Grondzaken, mochten er in de toekomst nog mogelijkheden zich voordoen om oeverlanden aan te kopen.	-182	N	I
Dotatie reserve omgevingsvergunningen De leges omgevingsvergunningen is een kostendekkende exploitatie. Tekorten of overschotten worden verrekent met de reserve omgevingsvergunningen. In 2023 is er vanwege hoger omzet dan begroot € 789.000 toegevoegd aan de reserve.	-789	N	I
Totaal mutaties reserves	-3.472		
Totaal verschil Programma Gebiedsontwikkeling	216		

Leefomgeving en klimaat

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Energiekosten De kosten voor electra waren door de hogere energietarieven. Met name bij de Openbare Verlichting hoger dan begroot.	-340	N	I
Gevelisolatie busbaan In 2023 was er incidenteel € 373.000 aan kosten begroot voor gevelisolatie van de busbaan. Hiervan is € 10.993 uitgegeven. Voorstel is om het restant over te hevelen naar 2024.	362	V	I
Kosten afval Voor de groot onderhoud projecten zijn er kosten in kader van afvalvoorzieningen begroot ad € 75.000. Doordat de projecten zijn doorgeschoven is hiervan € 62.000 niet uitgegeven.	62	V	I
Werken voor Derden Er zijn extra werkzaamheden voor derden uitgevoerd waardoor de kosten hoger zijn dan begroot. Deze worden doorbelast aan de nutsbedrijven (zie baten)	-448	N	I
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) De interne uren doorbelasting is € 240.000 hoger. Dit komt o.a. door de toerekening van interne uren en overhead aan de SPUK subsidie CDOKE bij duurzaamheid. Tevens waren de kosten voor inhuur als gevolg van ziekte en moeilijk in te vullen vacatures waren hoger.	-240	N	I
Energiearmoede Voor de aanpak van Energiearmoede is een specifiek Uitkering ontvangen van € 635.431. Hiervan is € 343.000 nog niet uitgegeven en wordt doorgeschoven naar volgend jaar.	343	V	I
Klimaatbeleid Bij klimaatbeleid zijn de kosten lager dan begroot. Dit komt o.a. doordat de begrote kosten van energie fixers ad. 68.000 ten laste zijn gebracht van de 3e SPUK uitkering Energie Armoede. Voor uitvoering/inhuur bewonersacties energiebesparende maatregelen was € 60.000 begroot. Deze kosten zijn ten laste gebracht van de SPUK Subsidie Nationaal Isolatie Programma.	128	V	I
Toerekening BTW op afval en Riool De toerekening van de BTW naar de kostendekkende exploitaties afval en Riool zijn lager dan begroot.	60	V	I
Overige verschillen	-5	N	I
Totaal verschil lasten	-78		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Opbrengsten riolering De opbrengsten voor riolering voor grootverbuik van bedrijven waren lager dan begroot. Deze waren te hoog begroot voor 2023.	-98	N	I
Energiearmoede Voor de aanpak van Energiearmoede is een specifiek Uitkering ontvangen van € 635.431. Hiervan is € 343.000 nog niet uitgegeven en wordt doorgeschoven naar volgend jaar.	-343	N	I
Werken voor Derden Er zijn extra werkzaamheden voor derden uitgevoerd waardoor de kosten hoger zijn dan begroot. Deze worden doorbelast aan de nutsbedrijven (zie lasten)	448	V	I
Opbrengsten begraafplaatsen De opbrengsten van de begraafplaatsen zijn 2023 €30.000 hoger dan begroot doordat er meer mensen zijn begraven op Rustoord.	40	V	I
Riolering De onttrekking uit de voorziening Rioleringszorg was hoger dan begroot.	122	V	I
Natuur en Recreatie Bij het product Natuur en Recreatie van de provincie een subsidie ontvangen voor Ecologische verbindingen Diemerscheg ad. € 72.000. Deze is niet begroot	72	V	I
Overige verschillen	31	V	I
Totaal verschil baten	272		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Gevelisolatie busbaan In 2023 was er een incidentele onttrekking begroot van € 373.000 voor de kosten van de gevelisolatie van de busbaan. Hiervan is € 10.993 onttrokken	-362	N	I
Opheffen Reserve omgevingslawaaï De reserve omgevingslawaaï is opgeheven en gestort in de Algemene Reserve	30	V	I
Crisis Fix team Er was een onttrekking begroot uit de reserve Duurzaamheid van € 68.000 voor kosten van Crisis Fix team. Deze zijn niet onttrokken omdat deze kosten ten laste van de 3e SPUK uitkering Energiearmoede zijn gebracht.	-68	N	I
Dotaties:			
Begraafplaats Vanwege de extra opbrengsten is er meer toegevoegd aan de egalisatiereserve begraafplaatsen.	-15	N	I
Opheffen Reserve omgevingslawaaï De reserve omgevingslawaaï is opgeheven en gestort in de Algemene Reserve	-33	N	I
Totaal mutaties reserves	-448		
Totaal verschil Programma Leefomgeving en Klimaat	-254		

Verkeer

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Parkeren Door het gebruik van de scanauto is er uitbreiding van de dienstverlening in de blauwe zone van parkeerbeheer handhaving geweest. Hierdoor waren de kosten hoger: € 144.000. Hier staan extra inkomsten tegenover (zie baten). Door de stijging van de Energietarieven waren de kosten voor electra hoger: € 70.000. Diemen int de parkeergelden voor eigenaar van het winkelcentum. Deze worden vervolgens als last doorbetaald. De door te betalen omzet was hoger: € 52.000. De kosten voor aanschaf en onderhoud van de parkeerautomaten was hoger: € 40.000	-306	N	I
Mobiliteitsvisie Mobiliteitsvisie is vanwege capaciteitsproblemen doorgeschoven naar 2024. De startnotitie is gereed en een klein deel van de kosten is in 2023 gemaakt, het resterende budget is nodig voor het opstellen van deze visie in 2024.	30	V	I
Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) Medewerkers van Team Ruimtelijk Beleid hebben werkzaamheden verricht in het kader van de specifieke uitkering "Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid" (CDOKE). Daar hun uren begroot waren binnen het programma Verkeer is de doorbelasting van de interne uren lager bij dit programma.	80	V	I
Aanleg snelheidsremmers Treubweg, Venserweg en Weesperstraat Aanleg van snelheidsremmers bij de aansluitingen van de Treubweg en Venserweg op de Weesperstraat. Dit project hebben we vanwege de beschikbare capaciteit moeten doorschuiven naar 2024 en gaat in de 1e helft van 2024 in uitvoering.	20	V	I
Overige verschillen	-7	N	I
Totaal verschil lasten	-183		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Parkeren De opbrengsten van parkeren zijn hoger dan begroot. Dit is onder andere ontstaan door enerzijds de hogere parkeeropbrengsten van mobiel parkeren en anderzijds de hogere opbrengsten van naheffingsaanslagen door de inzet van de scanauto.	315	V	I
Subsidievervoersregio Voor het verkeersveiligheidsonderzoek de Sniep / station Diemen Zuid is er een bijdrage ontvangen van de Vervoersregio. Deze was niet begroot	15	V	I
Overige verschillen	16	V	I
Totaal verschil baten	346		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Parkeren De parkeerexploitatie is een kostendekkende exploitatie. Door hogere opbrengsten is er minder uit de reserve onttrokken dan begroot.	-7	V	I
Snelheidsremmers in de Weesperstraat Er was een onttrekking begroot van € 20.000 voor de kosten van snelheidsremmers in de Weesperstraat. Deze zijn in 2023 nog niet uitgevoerd.	-20	V	I
Dotaties:			
-			
Totaal mutaties reserves	-27		
Totaal verschil Programma Verkeer	137		

Samen besturen

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Hogere afdracht Rijk In 2023 zijn de legesinkomsten hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt met name door meer naturalisatieverzoeken, informatieverzoeken en (snel)paspoorten. Daardoor zijn de afdrachten aan het Rijk ook hoger.	-31	N	I
Extra verkiezingen De Tweede Kamerverkiezingen zorgen voor een tegenvaller. De structurele budget voor verkiezingen zijn in 2023 wel verhoogd naar het actuele niveau, maar doordat er een tweede verkiezing bij kwam, was dit logischerwijs niet voldoende.	-43	N	I
Programma Voor en met Diemen In 2023 hebben we een budget beschikbaar van € 342.000. Hiervan is circa € 30.000 niet uitgegeven. Dit werd met name veroorzaakt door de late aanstelling van een projectmanager op het project dienstverlening. Omdat de kosten in 2024 worden verwacht stellen wij voor dit bedrag wederom beschikbaar te stellen in 2024.	30	V	I
Samenlevingsopbouw Holland Park Bedoeling was om voor de samenlevingsopbouw Holland Park programmatisch aan te pakken. Daar is later niet voor gekozen. Wel is er gestart met sociale activiteiten. Zo was er de opening van het Theraspark. Initieel hadden we voor het programma een budget van € 150.000 toegekend gekregen. Voor de opening is € 17.000 ingezet. Het restant valt vrij. In 2024 is wederom een budget van € 150.000 gereserveerd voor initiatieven die de samenlevingsopbouw van Holland Park verbeteren.	133	V	I
Kosten schade luifel gemeentehuis Er is in 2023 € 73.000 betaald voor schade aan de luifel. Hiertegenover staat er bij de baten een schadeuitkering van de verzekering van € 129.000.	-73	N	I
Energielasten De hogere kosten in 2023 zijn nog steeds het gevolg van de gestegen energieprijzen. Bovendien heeft er in 2023 een afrekening van € 184.000 plaatsgevonden over 2022.	-273	N	I
Verbonden partijen In 2023 is er in totaal € 226.000 minder betaald aan de verbonden partijen dan begroot. Oorzaak daarvan is dat de positieve rekeningresultaten over 2022 in 2023 zijn verrekend. De terugbetaling van Duo+ bedroeg € 202.366.	207	V	I
Bedrijfsvoeringskosten (doorberekening overhead) Normaliter rekenen we overhead toe aan tarieven en grondexploitaties. Sinds de opkomst van de specifieke uitkeringen rekenen we ook overhead toe aan de specifieke uitkering. Dit levert een extra dekking van ruim € 2 ton op.	152	V	I
Voorziening pensioenen Op 31 december 2022 was de stand van de "Voorziening pensioenen" € 2,275 miljoen. Jaarlijks doteren we € 75.000 in de voorziening. Door expiratie van twee pensioenen is een bedrag van € 58.248 ontvangen. Er is € 111.975 uitbetaald aan pensioenen. Ieder jaar herberekenen we de hoogte van de pensioenvoorziening. Doordat de rekenrente ten opzichte van 2022 fors is gestegen, komt de pensioenberekening uit op een lagere pensioenverplichting. Per 31 december 2023 bedraagt deze betalingsverplichting € 2,175 miljoen. Om aan te sluiten met dit saldo hebben wij een bedrag van circa € 122.000 laten vrijvallen. Dit bedrag is toegevoegd aan de Algemene reserve (zie Reserves).	122	V	I
Totaal verschil lasten	224		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Hogere legesinkomsten burgerzaken In 2023 zijn de legesinkomsten hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt met name door meer naturalisatieverzoeken, informatieverzoeken en (snel)paspoorten.	76	V	I
Vergoeding schade luifel gemeentehuis Door de verzekering is voor schade aan de luifel aan de achterzijde van het gemeentehuis een schadevergoeding van € 129.000 ontvangen. Dit was niet begroot.	129	V	I
Overige verschillen	18	V	I
Totaal verschil baten	223		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Opheffen Reserve doorgeschoven posten De reserve doorgeschoven posten is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 189.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.	189	V	I
Opheffen Risicoreserve De Risicoreserve is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 4.614.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.	4.614	V	I
Dotaties:			
Reserve doorgeschoven posten De reserve doorgeschoven posten is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 189.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.	-189	N	I
Risicoreserve De Risicoreserve is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 4.614.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.	-4.614	N	I
Voorziening pensioenen Op 31 december 2022 was de stand van de "voorziening pensioenen" € 2,275 miljoen. Jaarlijks doteren we € 75.000 in de voorzieng. Door expiratie van twee pensioenen is een bedrag van € 58.248 ontvangen. Er € 111.975 uitbetaald aan pensioenen. Ieder jaar herberekenen we de hoogte van de pensioenvoorziening. Doordat de rekenrente ten opzichte van 2022 fors is gestegen, komt de pensioenberekening uit op een lagere pensioenverplichting. Per 31 december 2023 bedraagt deze betalingsverplichting € 2,175 miljoen. Om aan te sluiten met dit saldo hebben wij een bedrag van circa € 122.000 laten vrijvallen. Dit bedrag is toegevoegd aan de Algemene reserve (zie ook lasten).	-122	N	I
Totaal mutaties reserves	-122		
Totaal verschil Programma Samen besturen	325		

Financiën

Lasten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Rentelasten Door stijging van de rentetarieven zijn de rentekosten in 2023 € 44.330 hoger dan begroot. Dit bedrag is ontstaan door hogere rentekosten op de langlopende leningen van € 29.000 en door een renteafrekening van de SVN van circa € 15.000	-44		4
Vennootschapbelasting In 2023 hebben we de definitieve aanslagen vennootschapbelasting 2021 en 2022 ontvangen. Dit leidt tot € 46.000 extra kosten.	-17		4
Overige Verschillen	12		
Totaal verschil lasten	-49		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Belastingopbrengsten De belastingopbrengsten zijn ten opzichte van 2023 gestegen met € 866.000. Dit komt grotendeels door een verhoging van de OZB opbrengsten van niet-woningen. In 2023 zijn de opbrengsten onroerend zaakbelastingen voor niet-woningen € 750.000 hoger dan geraamd. Oorzaak hiervan is de hogere waardevermindering van de niet-woningen dan begroot. We hielden rekening met een waardevermindering van 1%. Het blijkt meer dan 10% te zijn. Een deel van de hogere opbrengsten is het gevolg van aanslagopleggingen over eerdere jaren. Daarnaast waren de ontvangsten voor toeristenbelasting (€ 72.000) en precariobelasting (€ 39.000) hoger dan geraamd.	866		
Algemene Uitkering De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is € 1,2 miljoen hoger dan geraamd en veroorzaakt daarmee een positief verschil op het jaarrekeningsaldo. Het verschil wordt veroorzaakt door de Decemercirculaire. Er was geen bestuurlijk moment meer om de effecten van de Decemercirculaire te verwerken in de begroting 2023. De effecten uit de Decemercirculaire hebben vooral betrekking op aanvullende middelen voor de maatregelen voor de energiecrisis (€ 1,4 miljoen). Daarnaast hebben we nog extra gelden voor de implementatie van de Omgevingswet ontvangen (€ 170.000).	1.240		
Renteopbrengsten Er is € 488.000 meer aan renteopbrengsten ontvangen. Dit komt door het in 2023 ontstane financieringsoverschot en de stijging van de rente. Door het achterblijven van de uitvoering van investeringen, de ontvangst van compensabele btw en de ontvangst van specifieke uitkeringen ontstond vanaf het tweede kwartaal 2023 een financieringsoverschot. Het overschot fluctueerde tussen de € 10 en € 15 miljoen. Dergelijke overschotten worden de BNG ingezet voor schatkistbakieren (overschotten worden ingezet voor tekorten bij andere gemeenten). Door de stijging van de rente ontvingen we bijna € 4 ton aan rente door het schatkistbakieren. Ook het geld dat bij de Svn uitstaat voor starters- en duurzaamheidsleningen leverde bijna € 1 ton meer aan extra rente op dan verwacht.	488		

Baten	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Toerekening BTW naar kostendekkende tarieven Bij de tariefberekening voor rioolbelasting en afvalstoffenheffing wordt de btw meegenomen. In 2023 is er € 60.000 minder verrekend dan begroot aan rioolbelasting en afvalstoffenheffing.	-60		
Voorziening dubieuze debiteuren administratie belastingen en financiën Om te voldoen aan de benodigde stand van de voorziening dubieuze debiteuren is er € 64.906 afgeroomd. Dit bedrag is gestort in de Algemene Reserve.	65		
Overige verschillen Dit bedrag bestaat voor circa € 21.000 uit minder ontvangen dividendinkomsten. Het restant wordt veroorzaakt door diverse overige verschillen.	-42		
Totaal verschil baten	2.557		

Reserves (dotaties/onttrekkingen)	Bedrag (x € 1.000)	V/N	I/S
Onttrekkingen:			
Opheffen Reserve startersleningen De reserve startersleningen is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 1.055.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.	1.055		
Dotaties:			
Opheffen Reserve startersleningen De reserve startersleningen is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 1.055.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.	-1055		
Huisvesting Oekrainers Voor de huisvesting opvang van Oekrainers is er € 42.000 minder onttrokken.	42		
Voorziening dubieuze debiteuren administratie belastingen en financiën Om te voldoen aan de benodigde stand van de voorziening dubieuze debiteuren is er € 64.906 afgeroomd. Dit bedrag is gestort in de Algemene Reserve.	-65		
Totaal mutaties reserves	-23		
Totaal verschil Programma Financiën	2.485		

Balans

Activa

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2023
VASTE ACTIVA	124.925	126.645
Immateriële vaste activa	52	165
kosten van onderzoek en ontwikkeling	-	-
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief bergwijkpark	52	165
Materiële vast activa	116.005	117.399
investeringen met economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht	6.405	5.712
- overige investeringen met een economisch nut	73.390	75.700
- investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	21.374	20.427
investeringen in openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	14.836	15.560
Financiële vaste activa	8.868	9.081
kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	1.564	1.637
overige langlopende leningen u/g	7.304	7.444
overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
VLOTTENDE ACTIVA	7.795	14.272
Voorraden	-16.880	-15.859
voorraad boekwerken	-	-
grond- en hulpstoffen:		
-niet in exploitatie genomen bouw-gronden	-	-
onderhanden werk:		
- in exploitatie genomen bouwgronden	-16.880	-15.859
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.220	25.244
- Vorderingen op openbare lichamen	9.437	6.226
- Verstrekte kasgeldleningen	-	-
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.382	12.826
- Overige vorderingen	7.053	7.649
- Voorziening dubieuze debiteuren	-1.652	-1.457
Liquide middelen	552	518
- Kassaldi	23	3
- Banksaldi	529	515
Overlopende activa	6.903	4.369
- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel	-	-
- Uitkering van het rijk	3.316	1.119
- Uitkering van overige Nederlandse overheidslichamen	-	-
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die t.l.v. volgende begrotingsjaren komen	3.587	3.250
Totaal activa	132.720	140.917

Passiva

PASSIVA	31-12-2022	31-12-2023
VASTE PASSIVA	108.528	122.468
Eigen vermogen	45.390	53.702
- Algemene reserve	19.517	29.632
- Bestemmingsreserves	17.620	19.754
- Egalisatiereserves		
- Resultaat na bestemming	8.253	4.316
Voorzieningen	17.243	17.958
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	17.243	17.958
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	45.895	50.808
Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	7.500	7.500
- Openbare lichamen	5.000	5.000
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	32.000	37.000
overige leningen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	1.395	1.308
VLOTTENDE PASSIVA	24.192	18.449
Netto vlottende schulden rentetypische looptijd korter dan één jaar	13.412	10.375
- Overige schulden	8.412	10.375
- Overige kasgeldleningen	5.000	-
- Debetsaldi bank	-	-
Overlopende passiva	10.780	8.074
Van Europese en/of Nederlandse overheid lichamen (vooruit)ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Het Rijk	3.479	3.155
- Overige Nederlandse overheidslichamen	2.454	-
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	15	26
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	4.832	4.893
Totaal passiva	132.720	140.917

Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente' (BBV) daarvoor geeft.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend. In de vervaardigingsprijs zijn een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

Programmarekening

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren, zijn opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld zijn.

Vaste activa

Onder de vaste activa zijn afzonderlijk de immateriële-, de materiële- en de financiële vaste activa opgenomen. De waardering vindt als volgt plaats:

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves. Dit voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). De materiële vaste activa met economisch nut bestaat uit investeringen met een bedrijfseconomische en een maatschappelijke functie en vaste activa met maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele

restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Grondslagen	Termijn
Gronden en terreinen	N.v.t.
Woonruimten	50
Bedrijfsgebouwen	50
Vervoermiddelen	5
Machines, apparaten en installaties	5-15
Overige Materiële vaste activa, waaronder inventarissen	5-10
Automatisering	5

De overige afschrijvingstermijnen staan vermeld in de Nota Activa- en rentebeleid 2016 Gemeente Diemen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

Deze zijn opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is de voorziening in mindering gebracht. De voorziening is op basis van een realistische inschatting bepaald.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva zijn afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer. Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat van het dienstjaar voor bestemming. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves.

Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de Raad een bepaalde bestemming is gegeven, maar waarover de Raad nog wel kan besluiten om voor een andere bestemming te kiezen. Reserves zijn gevormd conform de door de Raad genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan reserves dienen te geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (voorgaand)begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar en de overlopende passiva.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen in principe de binnen een jaar vervallende schulden, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen van langlopende schulden in het volgende boekjaar.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

CAK eigen bijdragen

Op basis van de overzichten van het CAK kunnen wij wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente is verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te noemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Buiten de balansstelling zijn de bedragen vermeld van de afgegeven borgstellingen en de afgegeven garantstellingen. In de toelichting op de balans is een overzicht gegeven van de afgegeven borgstellingen en de gegarandeerde geldleningen.

Verder zijn hier bedragen (buiten de balansstelling) opgenomen voor aangegane lease verplichtingen en voor personele aangelegenheden.

Toelichting op de balans

Per balanspost vindt u hieronder een specificatie en zo nodig een toelichting.

Immateriële vaste activa

Verloop van de immateriële vaste activa	Boekwaard 31-12-2022	Investering 2022	Desinvestering 2022	Bijdragen van derden	Afschrijving 2022	Waardevermindering 2022	Boekwaard 31-12-2023	Rentelaster 2023
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief (Harmonielaan)	52	113	-	-	-	-	165	1
Saldo	52	113	-	-	-	-	165	1

Door de wijzigingen in de BBV dienen met ingang van 2016 de kosten gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een nog niet geopende actieve grondexploitatie worden verantwoord onder immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Verloop van de materiële vaste activa overige investeringen met een economisch nut

Verloop van de materiële vaste activa overige investeringen met een economisch nut	Boekwaard 31-12-2022	Investering 2022	Desinvestering 2022	Bijdragen van derden	Afschrijving 2022	Waardevermindering 2022	Boekwaard 31-12-2023	Rentelaster 2023
Gronden en terreinen	8.176	148	-	-	-	-	8.324	62
Bedrijfsgebouwen	35.358	3.095	-	25	1.295	-	37.133	349
Overige materiële vaste activa	18.950	696	-	120	1.204	-	18.322	264
Machines/ installaties/inventaris	9.641	991	-	223	210	-	10.199	41
Vervoersmiddelen	173	-	-	-	87	-	86	3
Grond-/weg-/ waterbouwkundige werken	1.092	574	-	-	30	-	1.636	8
Saldo	73.390	5.504	-	368	2.826	-	75.700	727

Verloop van de materiële vaste activa investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving	Boekwaard 31-12-2022	Investering 2022	Desinvestering 2022	Bijdragen van derden	Afschrijving 2022	Waardevermindering 2022	Boekwaard 31-12-2023	Rentelaster 2023
Grond-/weg-/ waterbouwkundige werken	20.822	337	20	-	1.244	-	19.895	407
Bedrijfsgebouwen	102	-	-	-	3	-	99	2
Overige materiële vaste activa	450	44	-	-	61	-	433	7
Saldo	21.374	381	20	-	1.308	-	20.427	416

Verloop van de materiële vaste activa investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investering	Desinvestering	Bijdragen van derden	Afschrijving	Duurzame waardevermindering	Boekwaarde 31-12-2023	Rentelaster
Grond-/weg-/ waterbouwkundige werken	14.828	1.368	-	-	640	-	15.555	97
Overige materiële vaste activa	8	-	-	-	3	-	5	-
Saldo	14.836	1.368	-	-	643	-	15.560	97

Bedrijfsgebouwen

De meerdering van de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen heeft voornamelijk te maken met de de Bredeschool Holland park.

Overige materiële vaste activa economisch

In 2023 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor diverse investeringen voor het gemeentehuis, de gemeentewerf en de nieuwe sporthal.

Machines/installaties/inventaris

In 2023 zijn diverse technische installaties vervangen o.a. voor de bibliotheek in de Omval.

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken

In 2023 zijn er kosten geactiveerd inzake de verkeerstructuur Diemen Zuid

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

In 2023 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor rioleringswerkzaamheden in de wijken Scheepskwartier.

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken met een maatschappelijk nut

In 2023 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor spooronderdoorgang en centrum West.

Gronden en terreinen	Boekwaarde per 31-12-2022	Invester- ingen	Desinvest- eringen	Bijdrage van derden	Af- schrijvingen	Duurzame waarde verminde- ringen	Boekwaarde per 31-12-2023
Strategische gronden							
Parkeerterrein Verrijn Stuartweg 4	41						41
Driehoek Overdiempolder	153						153
Aankoop grond NS nabij sporthal 41/01	239						239
Complex Spoorzicht - Park	143						143
Complex Spoorzicht - Harmonielaan	104						104
Recreatiegebied Diempolder	602						602
Aankoop grondruil rijkswegen Rijkswaterstaat	81						81
Totaal Strategische gronden	1.363	-	-	-	-	-	1.363
Overige gronden en terreinen	6.813	148					6.961
Totaal	8.176	148	-	-	-	-	8.324

Gronden en Terreinen

In 2023 is de boekwaarde toegenomen door investeringen in tijdelijke woonunits voor vluchtelingen.

Financiële vaste activa

Verloop van de financiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2022	Lening/ deelneming	Afschrijvingen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023
Deelnemingen					
Kapitaalvestrekkingen aan deelnemingen	1.564	73	-	-	1.637
Overige langlopende leningen u/g					
Overige langlopende leningen u/g	7.304	182	-	42	7.444
Totaal financiële vaste activa	8.868	255	-	42	9.081

De effectenportefeuille bestaat uit aandelen NV Bank voor Nederlandse Gemeenten en Meerlanden Holding NV. Deze portefeuille is in 2022 niet veranderd.

De post overige langlopende leningen bestaat voor het grootste gedeelte uit hypothecaire geldleningen door de gemeente verstrekt aan ambtenaren van de gemeente. Met ingang van 2009 worden geen hypothecaire geldleningen meer verstrekt. Het verkregen onroerend goed van de ambtenaar dient als onderpand voor de verstrekte hypotheke. In 2023 zijn er wederom een aantal hypotheke geheel of gedeeltelijk afgelost.

Voorraden

Voorraden - Onderhanden werk

Voorraden - onderhanden werk	Boekwaarde per 31-12-2022	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Boekwaarde per 31-12-2023
De Sniep	-248	1.397		1.149
Holland Park	-16.632	1.941	2.317-	-17.008
Buitenlust	247	104		351
Subtotaal - onderhanden werk	-16.633	3.442	-2.317	-15.508
Voorziening Grondzaken	-247	-104		-351
Totaal	-16.880	3.338	-2.317	-15.859

De gemaakte kosten en ontvangsten in Plantage De Sniep, Holland Park en Buitenlust zijn verwerkt in de balanscijfers.

Geraamde nog te maken kosten en opbrengsten	Kosten nominaal	Opbrengsten nominaal
De Sniep	776	2.350
Holland Park	4.216	3.302
Buitenlust	866	655
Totaal	5.858	6.307

De nog te maken kosten betreffen kosten voor het bouw- en woonrijp maken van de plangebieden, alsmede plankosten voor voorbereiding en toezicht van deze werkzaamheden. Daarnaast zijn hier te activeren kosten opgenomen.

De opbrengsten betreffen nog te realiseren grondopbrengsten vanuit grondverkoop van de bouwrijpe kavels t.b.v. woningbouw.

Geraamd eindresultaat	Eindjaar	Kosten totaal nominaal	Opbrengsten totaal nominaal	Rente en Inflatie	Geraamd eindresultaat	Geraamd eindresultaat gecorrigeerd
De Sniep	2027	-97.523	97.948	-23	402	-245
Holland Park	2029	-20.007	36.101	1.317	17.411	29.681
Buitenlust	2027	-1.217	655	-79	-641	-641
Totaal		-118.747	134.704	1.215	17.172	28.795

Grondexploitatie(s) worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

In de berekening van een grondexploitatie worden de geraamde kosten en opbrengsten op basis van parameters en de fasering doorgerekend naar de toekomst. De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project. De parameters zijn bepaald op basis van de gemiddelde prijsverwachting van de komende vijf jaar.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2023 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen volgens het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) 2023 van de gemeente Diemen. Deze grondexploitatieberekeningen zijn gebaseerd op de huidige inzichten en de naar dit moment best mogelijk inschatting van de ramingen, scenario's en verwachte (financiële) uitkomsten. Jaarlijks worden de exploitaties geactualiseerd om te anticiperen op ontwikkelingen. Op basis hiervan zijn de (aangepaste) voorzieningen en riscoreserveringen gevormd in de jaarrekening 2023.

De waardering van de projecten en het bepalen van de hoogte van de voorzieningen is daarmee gebaseerd op de best betrouwbare inschatting die de gemeente naar huidige inzichten maakt.

Programmering, fasering en omvang van ramingen blijven belangrijke onzekerheden. Na het moment van vaststellen van de jaarrekening 2023, zijn dit de beste en meest actuele inschattingen opgesteld door de gemeente. Volgens de BBV voorschriften is het verplicht om jaarlijks op basis van het voorzichtigheids- en realisatiebeginsel tussentijds winst te nemen. De in 2023 genomen (tussentijdse) winst voldoet aan deze eisen. De (tussentijdse) winsten en getroffen (extra) voorzieningen zijn de best betrouwbare inschattingen naar het moment van vaststellen van de jaarrekening 2023. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting in de paragraaf Grondbeleid

Onderstaand de gehanteerde parameters bij de grondexploitaties:

Parameters MPG 2024	De Sniep	Holland Park	Buitenlust
1. Kostenstijging	2,5%	2,5%	2,5%
2. VTA/ plankosten stijging	2,5%	2,5%	2,5%
3. Opbrengstenstijging	1,5%	0,0%	0,0%
4. Rente	1,5%	1,5%	1,5%
5. Discontovoet	2,0%	2,0%	2,0%

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	31-12-2022	31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	9.437	6.226
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.382	12.826
Overige vorderingen	7.053	7.649
Voorziening dubieuze debiteuren	-257	-230
Voorziening dubieuze debiteuren WIZ	-1.395	-1.227
Saldo	17.220	25.244

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren is op basis van de ouderdom van de openstaande debiteuren aangepast.

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2022	31-12-2023
Kassaldi	23	3
Banksaldi	529	515
Saldo	552	518

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
Verslagjaar 2023 (t/m juni)					
(1)	Drempelbedrag	1.954			
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	497	493		
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder drempelbedrag	1.457	1.461		
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-		
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	97.704			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	97.704			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,002 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1.000.000	Drempelbedrag	1.954			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	44.747	44.898		
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91		
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	497	493		

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
Verslagjaar 2023 (vanaf juli)					
(1)	Drempelbedrag	1.954			
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen			488	496
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder drempelbedrag			1.467	1.458
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag			-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar			97.704	
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen			97.704	
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat			-	
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag			1.954	
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)			44.850	45.633
(5b)	Dagen in het kwartaal			92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen			488	496

Overlopende activa

Dit betreft bedragen die betrekking hebben op 2023, maar verwacht wordt in 2024 de bedragen te ontvangen.

Overlopende activa	31-12-2022	31-12-2023
- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel		
- Uitkering het rijk	3.316	1.119
- Uitkering van overige Nederlandse overheidslichamen	-	-
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die t.l.v. volgende begrotingsjaren komen	3.587	3.250
Saldo	6.903	4.369

De post Nog te ontvangen inkomsten betreft in hoofdzaak een mutatie onderhanden werk Bergwijckpark, belastinginkomsten en nog te ontvangen Rijksinkomsten.

De post Uitkering van het Rijk bestaat uit onderstaande post(en):

Uitkering van het Rijk	Saldo 31-12-2022	Toevoe- gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)	-			-
Spuk kinderopvangtoeslagen (Sisa B2)	56	943	56	943
Spuk hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire 2022 G12	26	15		41
Spuk hersteloperatie kinderopvangtoeslagenaffaire 2022 G2	3			3
Spuk: kwijtschelding van gemeentelijke belastingen G62	8	-	8	-
Specifieke uitkering stimulering sport H4	144	110	144	110
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne A16	3.079		3.079	-
Spreadingswet	-	-	-	-
Energietoeslag zwembad Duran	-	22	-	22
Saldo	3.316	1.358	3.287	1.119

Eigen vermogen (reserves)

Verloop van de reserves	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Bestemming resultaat 2022	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	-19.517	-8.726	2.249	4.615	-8.253	-29.632
Algemene reserve alg. dekkingsmiddelen	-14.902	-8.726	2.249	-	-8.253	-29.632
Risicoreserve	-4.615	-	-	4.615	-	-
Bestemmingsreserves	-17.620	-4.261	648	1.479	-	-19.754
Reserve Omgevingsvergunningen	-1.538	-789	-	-	-	-2.327
Reserve Begraafplaatsen	-59	-22	-	-	-	-81
Reserve Startersleningen	-1.055	-	-	1.055	-	-
Reserve Actualisatie bestemmingsplannen	-	-	-	-	-	-
Reserve Grondzaken	-9.147	-2.851	381	-	-	-11.617
Reserve Aankoop percelen de Oeverlanden	-182	-	-	182	-	-
Reserve Cultuurhistorie	-20	-	-	20	-	-
Reserve Omgevingslawaaï	-33	-	-	33	-	-
Reserve Duurzaamheid	-936	-509	-	-	-	-1.445
Reserve Parkeergelden	-779	-	267	-	-	-512
Reserve Wachtgelden	-482	-90	-	-	-	-572
Reserve Doorgeschoven posten	-189	-	-	189	-	-
Reserve Kwaliteitsplan OR	-3.200	-	-	-	-	-3.200
Saldo	-37.137	-12.987	2.897	6.094	-8.253	-49.386

Reserves

Toelichting Algemene reserve en Risicoreserve

Het saldo van de Algemene reserve en de Risicoreserve is op 31 december 2023 circa € 29.632.000 positief (vrij besteedbare reserves). Ten opzichte van de stand van 31 december 2022 van € 19.517.000 is dit een stijging van € 10.115.000.

R90010 Algemene reserve en R90020 Risicoreserve

Bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen in 2023, is de Risicoreserve samengevoegd met de Algemene reserve.

In onderstaande tabel is het verloop van de Algemene reserve en Risicoreserve weergegeven.

Algemene reserve en risicoreserve	Bedrag
Stand 1-1-2023	-19.517
Bijzondere bijstand studenten	307
Bluswatervoorziening Overdiemerweg	19
Eenmalige Energietoeslag 2022	170
Gezond in de stad (GIDS-gelden)	81
Inburgering	76
Onttrekking Programma Voor en met Diemen	91
Onttrekking Geluidswerende maatregelen OW-As 2	60
Onttrekking gevelisolatie Busbaan	11
Onttrekking herziening erfpachtstelsel opbreng	302
Onttrekking omgevingswet en wet kwaliteitsborg	195
Onttrekking onderzoek Fietsoversteek Weteringweg	15
Onttrekking wonen	28
Steunimpuls voor mensen in financiële problemen	94
Uit te keren Energietoeslag 2023	718
Onttrekking Grip op Sociaal/Datagedreven sturing	70
Breed offensief (arbeidsparticipatie)	11
Opheffen Risicoreserve	4.615
Totaal onttrekking	6.863
Opheffen Reserve Cultuurhistorie	-20
Opheffen Reserve Doorgeschoven posten	-189
Opheffen Reserve Omgevingslawaaï	-33
Opheffen Reserve Startersleningen	-1.055
Opheffen Risicoreserve	-4.615
Opheffen Reserve Act. Bestemmingsplannen	-
Opheffen Reserve Doorgeschoven posten	-
Opheffen Reserve Omgevingslawaaï	-
Opheffen Reserve Startersleningen	-
Opheffen Risicoreserve	-
Dotatie Huisvesting Oekrainers	-2.628
Vrijval Voorz Pensioenen	-122
Voorziening Dubieuze Debiteuren naar Alg Reserve	-65
Rekeningresultaat 2022	-8.253
Totaal dotatie	-16.979
Stand 31-12-2023	-29.633

Toelichting Bestemmingsreserves

Samenvatting

De stand van de Bestemmingsreserves per 31 december 2023 is circa € 19.754.000. Ten opzichte van de stand van 31 december 2022 van circa € 17.620.000 is dit een vermeerdering van circa € 2.134.000. Dit heeft met name te maken met de dotatie en ontrekkingen aan de reserve Grondzaken, reserve Parkeren en reserve Omgevingsvergunningen, reserve Duurzaamheid en reserve Startersleningen.

De diverse Bestemmingsreserves worden nader toegelicht:

Reserve Aankoop percelen De Oeverlanden

De reserve aankoop percelen Oeverlanden is opgeheven en overgeheveld naar de Reserve Grondzaken. Hiertoe heeft de raad besloten bij vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2023 (d.d. 21 december 2023).

Reserve Actualisatie bestemmingsplannen

Deze reserve is niet meer in gebruik en daarom opgeheven.

Reserve Begraafplaatsen

Conform het beleid van de gemeente is in 2023 € 22.000 aan de reserve Begraafplaatsen gedoteerd.

Reserve Cultuurhistorie

De reserve Cultuurhistorie is opgeheven. Het saldo van € 20.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve. Hiertoe heeft de raad besloten bij vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2023 (d.d. 21 december 2023).

Reserve Doorgeschoven posten

De reserve doorgeschoven posten is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 189.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.

Reserve Grondzaken

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2016 is de Reserve Grondzaken ingesteld. Deze reserve is onder andere bedoeld om een eventueel verwachte tekort volgens de Meerjaren Prognose Grondexploitatie op te vangen. De reserve wordt gevoed met grondverkoop uit de grondexploitaties. In 2023 is er volgens besluitvorming per saldo € 2.851.000 toegevoegd en tevens is er € 381.000 onttrokken. Dit maakt dat de stand per 31 december 2023 gelijk is aan € 11.617.000.

Reserve Omgevingslawaaï

De reserve omgevingslawaaï is opgeheven en gestort in de Algemene Reserve. Hiertoe heeft de raad besloten bij vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2023 (d.d. 21 december 2023).

Reserve Omgevingsvergunningen

Omdat de leges omgevingsvergunningen een kostendekkende exploitatie betreft, is het overschot van € 789.000 in 2023 verreken met de reserve Omgevingsvergunningen.

Reserve Parkeergelden

Daar de parkeerexploitatie kostendekkend moet zijn is in 2023 € 267.000 onttrokken aan de reserve.

Reserve Duurzaamheid

Deze reserve wordt ingezet voor energiebeleid. In totaal is er in 2023 € 509.000 toegevoegd aan de reserve.

Reserve Startersleningen

De reserve startersleningen is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023, opgeheven. Het saldo van € 1.055.000 is toegevoegd aan de Algemene reserve.

Reserve Wachtgelden

Om aan toekomstige verplichtingen die betrekking hebben op wachtgelden te kunnen voldoen is de Reserve Wachtgelden ingesteld. Om aan onze verplichtingen per 31 december 2023 te kunnen voldoen, hebben wij conform raadsbesluit € 90.000 gedoteerd aan deze reserve.

Reserve Kwaliteitsplan Openbare Ruimte

Om uitvoering te geven aan de plannen zoals nu voorgesteld in het kwaliteitsplan is vastgesteld € 3.200.000 te storten in de bestemmingsreserve 'Kwaliteitsplan Openbare Ruimte'. In 2023 heeft hier nog geen mutatie op plaatsgevonden.

Voorzieningen

Verloop van de voorzieningen	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	-6.134	-326	347	-	-	-6.113
Onderhoudsequalisatievoorzieningen	-11.109	-3.246	2.510	-	-	-11.845
Saldo	-17.243	-3.572	2.857	-	-	-17.958

Hierna wordt per categorie een toelichting op de diverse voorzieningen gegeven.

Categorie Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie

Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voorziening Grondzaken	-677	-293	-	-	-	-970
Voorziening Grondzaken naar activazijde	290	-	-	-	-	290
Voorziening Afvalstoffenheffing	-	-	-	-	-	-
Voorziening Rioleringszorg	-3.353	-	166	-	-	-3.187
Voorziening Pensioenen wethouders	-2.275	-12	112	-	-	-2.175
Voorziening Verlofsparen	-	-10	-	-	1	-10
Voorziening Wachtgelden	-119	-11	69	-	-	-61
Saldo	-6.134	-326	347	-	1	-6.113

Voorziening Afvalstoffenheffing

Dit is een equalisatievoorziening afvalstoffenheffing is bij het actualiseren van de nota Reserves en voorzieningen in 2023 gewijzigd van een voorziening naar een equalisatiereserve.

Voorziening Grondzaken

Vanaf 2017 is de voorziening Grondzaken geopend, waarin de toekomstige verliezen uit de Grexen afgedekt kunnen worden. De voorziening wordt gevoed vanuit de reserve Grondzaken.

Voorziening Pensioenen wethouders

Om aan onze verplichtingen t/m 2023 te kunnen voldoen is rekening gehouden met een verplichting van € 2.175.000 in de voorziening.

Voorziening Rioleringszorg

Voor de onderbouwing van de voorziening verwijzen wij u naar paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen 'Riolering'.

Voorziening Wachtgelden

Om aan onze verplichtingen t/m 2023 te kunnen voldoen is rekening gehouden met een verplichting van € 61.000 in de voorziening.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Onderhoudsegalisatievoorzieningen	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2023
Voorziening Groot onderhoud verhardingen	-5.967	-1.851	1.542	-	-	-6.276
Voorziening Openbare verlichting	-644	-220	142	-	-	-722
Voorziening Waterpartijen	-255	-31	4	-	-	-282
Voorziening Groen	-2.450	-606	164	-	-	-2.892
Voorziening Speelterreinen	-384	-98	-	-	-	-482
Voorziening Kunstwerken	-544	-120	187	-	-	-477
Voorziening Onderhoud gebouwen	-864	-320	471	-	-	-713
Saldo	-11.108	-3.246	2.510	-	-	-11.844

Voorziening Onderhoud gebouwen

Voor de onderbouwing van de voorziening verwijzen wij u naar paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Overige onderhoudsegalisatievoorzieningen

Aan de overige onderhoudsvoorzieningen liggen meerjarige onderhoudsplannen ten grondslag.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	31-12-2022	31-12-2023
Afkoopsommen erfpachtgrond	1.285	1.226
Afkoopsommen	110	82
Onderhandse leningen Openbare Lichamen	5.000	5.000
Onderhandse leningen Overige binnenlandse sectoren	32.000	37.000
Onderhandse leningen Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	7.500	7.500
Saldo	45.895	50.808

In 2023 een onderhandse lening overige binnenlandse sector van € 5.000.000 aangetrokken. Deze is niet geherfinancierd.

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De totale werkelijke rentelast in 2023 bedroeg € 829.090

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto vlottende schulden rentetypische looptijd korter dan één jaar	31-12-2022	31-12-2023
Overige schulden	8.412	10.375
Kasgeldleningen	5.000	-
Banksaldi	-	-
Saldo	13.412	10.375

De overige kortlopende schulden bestaan onder meer uit nog openstaande crediteuren en een reservering voor salarisadministratie.

Op 31 december 2023 was er geen sprake van een lopende kasgeldlening.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2022	31-12-2023
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen en vergelijkbaar volume	4.832	4.893
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotsbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen.	-	-
- Europese overheidslichamen		
- Het Rijk	3.479	3.155
- Overige Nederlandse overheidslichamen	2.454	-
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen (RMC Middelen)	15	26
Saldo	10.780	8.074

Totaal ontvangen voorschotbedragen

Door derden beklemde middelen	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug- betalingen	Saldo 31-12-2023
Onderwijsachterstandenbeleid	185			185
Restant OAB middelen	448	960	912	496
TOZO	1.745		122	1.623
RRE Subsidie	5		5	-
RREW Subsidie	22		22	-
Sportakkoord	55		38	17
SPUK Sport	-	219	219	-
Tijdelijke ondersteuning BOA's	58		58	-
Preventie-akkoord	30	20	-	50
Nationaal Programma	279		200	79
Spuk inburgering	209	344	499	54
Wet inburgering onderwijsroute	27	29	27	29
Naleving controle Coronatoegangsbewijzen	5			5
Aanpak energiearmoede	411	224	291	344
Lokaal aanpak isolatie		180		180
H25 Specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COV				-
H30 GALA	-	394	343	51
OCW D22 Voorschoolse educatie aan ontheemde peuter	-	45	3	42
Saldo	3.479	2.415	2.739	3.155

Gewaarborgde geldleningen

De stand van de restantschulden in 2023 is per saldo met circa € 1.050.000 afgenomen tot € 3.245.000. Deze afname is veroorzaakt door aflossingen. Er zijn geen nieuwe borgstellingen aangegaan. Alle instellingen, waarvoor een borg- en/of garantstelling werd afgegeven, hebben tot nu toe aan hun betalingsverplichtingen voldaan.

Het overzicht van de gewaarborgde geldleningen is terug te vinden in de paragraaf Financiering.

Niet uit de balans blijken de verplichtingen

Geldnemer	Geldgever	Restant- schuld 31-12-2022	Correctie beginbalans	Vermeer- dering 2023	Aflossing 2023	Restant- schuld 31-12-2023	Perc. Waarborg
WBV. Stadsgenoot (Het Oosten)	Bank Nederlandse gemeenten	7.900		-	-	7.900	50%
WBV. Stadsgenoot (Het Oosten)	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	7.700		-	-	7.700	100%
Woningstichting Rochdale	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	25.000		-	-	25.000	50%
Achternvang WSW	Diverse	54.874		-	29.684	25.190	50%
Verstrekte garanties (zie paragraaf Financiering, tabel Gewaarborgde geldleningen)	Diverse	4.295	-17	-	1.033	3.245	100%
Totaal		99.769	-17	-	30.717	69.035	

Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.394.234.

Conclusie

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties *niet rechtmatig* tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Nieuw in deze wijze van verantwoorden is dat begrotingsonrechtmatigheden als onrechtmatig meetellen, ondanks dat de begrotingsonrechtmatigheden conform de spelregels in de Financiële verordening als acceptabel kunnen worden gezien. Voorheen werden de begrotingsonrechtmatigheden als apart beslispunt meegenomen bij de vaststelling van de jaarstukken. Deze handelwijze biedt in de nieuwe werkwijze geen soelaas.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Omschrijving bevinding	Onrechtmatig	Onduidelijk
Begrotingscriterium		
1a. Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	-6.419	-
1b. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	-	-
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld in de financiële verordening van de gemeente over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.). In Diemen zijn geen termijnafspraken gemaakt.	-	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	-6.419	-
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) die passen binnen het vooraf vastgestelde beleid in de financiële verordening en daarmee vooraf als acceptabel zijn geduid. (zie voor de inhoudelijke toelichting de paragraaf Bedrijfsvoering)	6.419	-
Voorwaardencriterium		

Omschrijving bevinding	Onrechtmatig	Onduidelijk
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed (zie voor de inhoudelijke toelichting de paragraaf Bedrijfsvoering)	-1.026	
Totaal voorwaardencriterium	-1.026	-
M&O-criterium		
Totaal M&O-criterium	-	-
Subtotaal	-7.445	-
Totaal	-7.445	

Wet normering topinkomens (Wnt)

Conform de Wnt¹ rapporteren wij hierna over de topinkomens van de gemeente Diemen:

Het bezoldigingsmaximum 2023 voor de topfunctionarissen bedraagt 223.000. Dit maximum wordt niet overschreden door de Gemeentesecretaris en Raadsgriffier.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2023

bedragen x € 1	W. van Zanen	G.T. Wildeman
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.878	123.402
Beloningen betaalbaar op termijn	15.236	19.926
Subtotaal	114.114	143.328
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 114.114	€ 143.328

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

N.v.t. / N.v.t.

N.v.t. / N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

N.v.t.

N.v.t.

Gegevens 2022

bedragen x € 1	G.T. Wildeman	W. van Zanen
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1-6-2022 t/m 31-12-2022	15-11-2022 t/m/ 31-12-2022
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	67.022	12.335
Beloningen betaalbaar op termijn	16.931	2.687
Subtotaal	83.953	15.022

¹ De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130% van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde Wnt-norm: € 223.000. Indien sprake is van een ontslagprocedure kan via de rechter sprake zijn van een ontslagvergoeding die boven de norm uitkomt.

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	126.641	27.814
Bezoldiging	€ 83.953	€ 15.022

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn dit jaar geen gebeurtenissen na balansdatum te vermelden.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (incl. incidentele dotaties en onttrekkingen)	Rekening 2022	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Incidentele lasten					
Sociaal	-512	-54	-1.425	-1.113	312
Veilig	-15	-	-54	-38	16
Inkomen en armoede	-5.050	-62	-3.175	-3.270	-95
Vrije tijd	-629	-	-605	-726	-121
Onderwijs	-42	-	-1.010	-731	279
Gebiedsontwikkeling	-545	-175	-1.302	-1.076	226
Leefomgeving en klimaat	-3.727	-	-2.503	-1.861	642
Verkeer	-	-40	-75	-25	50
Samen besturen	-704	-664	-1.080	-516	564
Financiën	-	-	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-11.224	-995	-11.230	-9.357	1.873
Incidentele baten					
Sociaal	19	36	254	-206	-460
Veilig	35	-	35	19	-16
Inkomen en armoede	3.619	-	2.755	2.455	-300
Vrije tijd	453	-	903	1.033	130
Onderwijs	-	-	811	747	-64
Gebiedsontwikkeling	337	-	1.058	966	-92
Leefomgeving en klimaat	-106	-	1.095	665	-430
Verkeer	-	-	35	15	-20
Samen besturen	-350	-	106	106	-
Financiën	-	60	60	-	-60
Totaal incidentele baten	4.007	96	7.112	5.800	-1.311
Totaal	-7.217	-899	-4.118	-3.556	562

Sociaal

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Subsidie Zwembad AGO	-20	-20	-50	-30
Uitvoering "Nota Sociaal Domein"	-53	-53	-21	32
Versterking dienstverlening: impuls integraal werken	-15	-15	-	15
Servicetaxi	36	36	-	-36
Re-integratie instrumenten Participatiewet	-2	-2	-	2
Inburgering - Ondertussengroep		-229	-	229
Inburgering - invoeringskosten		-76	-76	-
Woonzorgvisie		-20	-	20
Versterken sociale basis		-16	-	16
Compensatieregeling voogdij 18+		-42	-	42
Steunimpuls voor mensen in financiële problemen		-231	-94	137
Programma 'Grip op Sociaal Domein'		-70	-70	-
Gezond in de stad (GIDS-gelden)		-132	-81	51
Eenzaamheid Ouderen		-36	-	36
Deelname Programma datagedreven sturing (bijdrage aan Duo+)		-170	-170	-
Klachtencoördinator		40	-	-40

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Onderzoek naar draagvlak noodhulpbureau		6	-	-6
Dekking datedreven sturing		70	-	-70
		-	-	-
Gezond en Actief Leven Akkoord GALA		-440	-351	89
Steunimpuls		225	-	-225
Overschrijding re-integratiebudget		-100	-100	-
Transformatie-middelen		-100	-100	-
Preventie-akkoord		-50	-	50
Totaal incidentele lasten	-54	-1.425	-1.113	312
Servicetaxi	36	36	-	-36
Gezond en Actief Leven Akkoord GALA		-395	-306	89
Preventie-akkoord		-50	-50	-
G10 Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022		-104	-104	-
Totaal incidentele baten	36	-513	-460	53
Incidentele mutaties reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Inburgering		220	76	-144
Woonzorgvisie		20	-	-20
Versterken sociale basis		16	-	-16
Compensatieregeling voogdij 18+		42	-	-42
Steunimpuls voor mensen in financiële problemen		231	-	-231
Programma 'Grip op Sociaal Domein'		70	70	-
Gezond in de stad (GIDS-gelden)		15	-	-15
Eenzaamheid Ouderen		36	-	-36
Gezond in de stad (GIDS-gelden), incl. Kansrijke Start		117	108	-9
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	767	254	-513
Totaal	-18	-1.171	-1.319	-148

Veilig

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Bluswatervoorziening Overdiemerweg		-35	-19	16
Wet goed verhuurderschap		-19	-19	-
Totaal incidentele lasten	-	-54	-38	16
-		-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Mutatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Bluswatervoorziening Overdiemerweg		35	19	-16
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	35	19	-16
Totaal	-	-19	-19	-

Inkomen en armoede

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
CA Extra aandacht minimahuishouding	-15	-15	-15	-
CA Schuldhulpverlening	-10	-10	-10	-
Participatiewet	-34	-34	-	34
Bijstandsverlening	-3	-3	-	3
Bijzondere bijstand (vroegsignalering schulden energie)		-50	-50	-
Eenmalige Energietoeslag 2022		-170	-	170
Bijzonder bijstand studenten (alternatief energietoeslag)		-257	-	257
Uit te keren Energietoeslag 2023		-718	-1.608	-890
Breed offensief (arbeidsparticipatie)		-11	-	11
Tijdelijke uitbreiding opvangcapaciteit		-185	-	185
Uitvoering Basisbanen		-106	-	106
Pilot uitbreiding stadpasaanbod voor kinderen		-163	-163	-
Steunimpuls		-145	-14	131
Opvang ontheemden Oekraïne		-485	-452	33
Hersteloperatie Kinderopvangtoeslag		-823	-958	-135
Totaal incidentele lasten	-62	-3.175	-3.270	-95
Tijdelijke uitbreiding opvangcapaciteit		680	513	-167
Lage-inkomensvoordeel (LIV)		46	46	-
Hersteloperatie kinderopvang		600	958	358
Totaal incidentele baten	-	1.326	1.517	191
Muatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Bijzondere bijstand (vroegsignalering schulden energie)		257	-	-257
Eenmalige Energietoeslag 2022		50	50	-
Bijzonder bijstand studenten (alternatief energietoeslag)		11	-	-11
Uit te keren Energietoeslag 2023		170	170	-
Breed offensief (arbeidsparticipatie)		718	718	-
Hersteloperatie Kinderopvangtoeslag		223	-	-223
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	1.429	938	-491
Totaal	-62	-420	-815	-395

Vrije Tijd

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Sloop voormalige kantine sporthal		-30	-21	9
Digitale overheid		-30	-30	-
Aardbeving Turkije-Syrië		-30	-30	-
Sportakkoord		-23	-21	2
H32 Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2023		-193	-214	-21
Aardbeving Marokko 2023		-30	-30	-
Garantiesubsidie Diemer Festijn		-13	-13	-
Stimulering sport (BTW)		-219	-330	-111
Energielasten		-37	-37	-
Totaal incidentele lasten	-	-605	-726	-121
Digitale overheid		30	30	-
Sportakkoord		23	21	-2

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
H32 Meerkosten Energie Openbare Zwembaden 2022 en 2023		631	652	21
Stimulering sport (BTW)		219	330	111
Totaal incidentele baten	-	903	1.033	130
Muatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
		-	-	-
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	-	-	-
Totaal	-	298	307	9

Onderwijs

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Integraal huisvestingsplan		-12	-19	-7
Jur. Eigendom schoolgeb. Het Atelier Dmn-Zd		-35	-	35
Leerlingenvervoer		-70	-10	60
NPO Nationaal Programma Onderwijs		-250	-198	52
Leerlingenvervoer Oekraïense leerlingen		-60	-	60
Taal voor ontheemden uit Oekraïne		-34	-	34
D8 Onderwijsachterstandenbeleid 2022 (50%)		-477	-477	-
Nationaal Programma Onderwijs		-27	-27	-
Voorschoolse educatie ontheemden		-45	-0	45
Totaal incidentele lasten	-	-1.010	-731	279
NPO Nationaal Programma Onderwijs		250	198	-52
D8 Onderwijsachterstandenbeleid 2022 (50%)		448	448	-
D8 Onderwijsachterstandenbeleid 2023 obv voorlopige beschikking		29	29	-
Nationaal Programma Onderwijs		27	27	-
Voorschoolse educatie ontheemden		45	45	-
Totaal incidentele baten	-	799	747	-52
Muatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Integraal huisvestingsplan		12	-	-12
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	12	-	-12
Totaal	-	-199	16	215

Gebiedsontwikkeling

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Externe Marktmanager	-30	-30	-34	-4
Huurinfopunt	-20	-20	-20	-
Woonruimteverdeling	-5	-5	-5	-
KN Omgevingswet- opstellen omgevingsplan	-50	-50	-	50
opstellen actieplan geluid	-50	-50	-	50
KN CA Verrijn Stuartweg	-20	-20	-	20
Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging		-280	-176	104
Wonen		-28	-28	-
Procesmanager Team OOV		-50	-50	-
Impl WKB AU sept / dec circulaire		-19	-19	-
Woonruimteverdeling		-50	-50	-
Erfpachtgronden afgekocht		-700	-694	6
Totaal incidentele lasten	-175	-1.302	-1.076	226
Erfpachtgronden afgekocht		400	391	-9
Totaal incidentele baten	-	400	391	-9
Muatie reserves				
		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging		280	195	-85
Wonen		28	28	-
Procesmanager Team OOV		50	50	-
Erfpachtgronden afgekocht		300	302	2
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	658	575	-83
Totaal	-175	-244	-110	134

Leefomgeving en Klimaat

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Prov subs. Energiebesp. Bedrijven		-18	-18	-
Crisis Fixteam 2023		-68	-68	-
Gevelisolatie Busbaan		-373	-11	362
CDOKE (Duurzaamheid)		-589	-653	-64
Verhoging onderhoud groen		-160	-160	-
Verhoging Wijkgericht onderhoud		-150	-150	-
C55 Aanpak energiearmoede 2022		-411	-291	120
3e SPUK subsidie energiearmoede		-224	-	224
Totaal incidentele lasten	-	-1.994	-1.352	642
Prov subs. Energiebesp. Bedrijven		18	18	-
C55 Aanpak energiearmoede 2022		411	411	-
3e SPUK subsidie energiearmoede		224	224	-
Totaal incidentele baten	-	654	654	-
Muatie reserves				
CDOKE (Duurzaamheid)		-509	-509	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-509	-509	-
Crisis Fixteam 2023		68	-	-68
Gevelisolatie Busbaan		373	11	-362
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	441	11	-430
Totaal	-	-1.408	-1.196	212

Verkeer

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
KN CA Verkeer en Vervoer Integrale mobiliteitsvisie	-40	-40	-10	30
Onderzoek Fietsoversteek Weteringweg		-15	-15	-
Snelheidsremmers Weesperstraat en Landlust		-20	-	20
Totaal incidentele lasten	-40	-75	-25	50
-		-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Mutatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Onderzoek Fietsoversteek Weteringweg		15	15	-
Snelheidsremmers Weesperstraat en Landlust		20	-	-20
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	35	15	-20
Totaal	-40	-40	-10	30

Samen besturen

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
Projectmanager	-159	-159	-147	13
Wet Open Overheid	-60	-60	-	60
Programma Samenlevingsobouw Holland Park	-150	-150	-17	133
Bleedsmidewerker Ruimtelijke Ordening	-100	-100	-74	26
Voor en Met Diemen	-100	-100	-	100
Uitbr. Capaciteit Communicatie, Participatie en dienstverlening	-80	-80	-	80
Diemen 800 jaar	-15	-15	-15	-
Klachtencoördinator		-40	-5	35
Programma 'Voor en met Diemen'		-91	-76	15
Doorontwikkeling Team Personeel & Organisatie Duo+		-60	-	60
Diemen 800 jaar		-25	-4	21
Programma Voor en met Diemen		-60	-38	22
Tweede Kamer verkiezingen		-50	-50	-
Premie Verzekeringen		-55	-55	-
Aanbesteding Nieuwe Accountant		-20	-20	-
Talentprogramma		-15	-15	-
Totaal incidentele lasten	-664	-1.080	-516	564
Talentprogramma		15	15	-
Totaal incidentele baten	-	15	15	-
Mutatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
Programma 'Voor en met Diemen'		91	91	-
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	91	91	-
Totaal	-664	-974	-410	564

Financiën

Onderwerp	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 totaal	Rekening 2023	Budget resultaat 2023
-			-	
Totaal incidentele lasten	-	-	-	-
Wet Open Overheid	60	60	-	-60
Totaal incidentele baten	60	60	-	-60
Muatie reserves				
-		-	-	-
Totaal incidentele toevoegingen reserves	-	-	-	-
-		-	-	-
Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-	-	-	-
Totaal	60	60	-	-60

EMU-saldo

Economische en Monetaire Unie (EMU)

Overeenkomstig het door het ministerie van Financiën verstrekte model is het EMU-saldo van de gemeente Diemen voor het jaar 2023 berekend.

EMU-saldo		Rekening 2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	8.313
2	-/- Mutatie (im)materiele vaste activa	1.507
3	+/- Mutatie voorzieningen	715
4	-/- Mutatie voorraaden incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.021
5	-/- Verwachte boekwinst/verlies bij verkoop FVA en (I)MVA, alsmede de afwaardering van FVA	-
Berekend EMU-saldo		8.542

Toelichting EMU-saldo

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen. Zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo geeft namelijk in één oogopslag aan of de gemeente via reële transacties netto geld uitgeeft, of dat er netto geld binnenkomt. Het positieve EMU-saldo geeft aan dat de gemeente via reële transacties meer ontvangt dan dat er wordt uitgegeven. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'.

SiSa-verantwoordingsbijlage



Bijlage bij de verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.s. 07-02-2024								
Verstrekker	Uitvoeringscode	Specifieke uitvoering Juridische grondslag Overzichtsnummer	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A1601 (jaar T) - uitzonderingsopgave (GOO)	Vul in vijfjarige terugkoppeling bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A1601 (jaar T) - uitzonderingsopgave (GOO)	Besteding (jaar T) tov de transitie - uitzonderend uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tov de transitie	Besteding (jaar T) uitgekende verstrekkingen (POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: A1601 € 2.756.845	Aard controle R Indicator: A1602 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: A1603 € 0	Aard controle R Indicator: A1604 € 0	Aard controle R Indicator: A1605 € 158.543	Aard controle R Indicator: A1606 € 158.543
			Totaal bedrag vorderingen (f onrechtmatig uitgekende) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per gerealiseerd persoon waarvan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som Indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08	Cumulatieve besteding (tm jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A1607 € 5.507	Aard controle R Indicator: A1608 € 87.890	Aard controle n.v.t. Indicator: A1609 € 3.085.185	Aard controle n.v.t. Indicator: A1610 € 5.505.128		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (tm jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (tm jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (al/heel) (vanaf 2021)	Normbedragen voor e (al/heel) (vanaf 2021)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: B201 0	Aard controle n.v.t. Indicator: B202 123	Aard controle D0 Indicator: B203 32	Aard controle n.v.t. Indicator: B204 56	Niet: reeks 1 / Ja: reeks 2	Niet: reeks 1 / Ja: reeks 2
			Wijziging keuze per (2023/2024)	Bindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	Cumulatieve besteding (tm jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: B207 2023	Aard controle n.v.t. Indicator: B208 Nee	Aard controle R Indicator: B209 Keuze werkelijke kosten	Aard controle n.v.t. Indicator: B210 Keuze werkelijke kosten		
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (tm jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (tm jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (tm jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)
			Aard controle R Indicator: B211 € 55.138	Aard controle R Indicator: B212 € 505.738	Aard controle R Indicator: B213 Keuze werkelijke kosten	Aard controle R Indicator: B214 Keuze werkelijke kosten	Aard controle R Indicator: B215 Werkelijke kosten	Aard controle R Indicator: B216 Werkelijke kosten
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (tm jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (tm jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (tm jaar T) (artikel 3)
			Aard controle R Indicator: B217 € 46.740	Aard controle R Indicator: B218 € 110.975	Aard controle R Indicator: B219 € 110.975	Aard controle R Indicator: B220 € 194.208	Aard controle R Indicator: B221 € 57.440	Aard controle R Indicator: B222 € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (tm jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (tm jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal dragespreken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal dragespreken cumulatief (tm jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	Reeks 2 Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling
			Aard controle R Indicator: B223 € 943.314	Aard controle R Indicator: B224 € 943.314	Aard controle n.v.t. Indicator: B225 € 125.664	Aard controle n.v.t. Indicator: B226 € 125.664	Aard controle n.v.t. Indicator: B227 € 943.314	Aard controle n.v.t. Indicator: B228 € 943.314
BZK	C66	Aanpak energiemisde	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energieverbruik/energiekosten	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energieverbruik/energiekosten	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C6601 588	Aard controle R Indicator: C6602 € 144.483	Aard controle n.v.t. Indicator: C6603 € 196.165	Aard controle n.v.t. Indicator: C6604 129	Aard controle R Indicator: C6605 € 27.521	Aard controle n.v.t. Indicator: C6606 € 80.090
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energieverbruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (tm jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C6607 1.247	Aard controle R Indicator: C6608 € 119.131	Aard controle n.v.t. Indicator: C6609 € 125.664			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (n.v.o. radiatorfolie en tochtstops)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (n.v.o. LED-lampen)	Het aantal grote(n) gasbesparende maatregelen (n.v.o. gasboiler, vloerverwarming, zonnepanelen etc.)	Het aantal grote(n) elektriciteitsbesparende maatregelen (n.v.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe vermindering energieverbruik/energiekosten tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C6610 4.538	Aard controle n.v.t. Indicator: C6611 4.331	Aard controle n.v.t. Indicator: C6612 0	Aard controle n.v.t. Indicator: C6613 236	Aard controle n.v.t. Indicator: C6614 4.038	Aard controle n.v.t. Indicator: C6615 0

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C92/01 € 0	Endverantwoording (Ja/Nee) Ja Aard controle n.v.t. Indicator: C92/02				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01 € 29.282	Bedrag doorgeschoven naar T+1 Aard controle R Indicator: C92/02 € 0	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03 1	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04 98	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05 45	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01 1 LA/23-03580490	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C94/02 € 0	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03 € 0	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] eventueel in samenhang met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 Aard controle R Indicator: C94/04 0	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en Aard controle R Indicator: C94/05 0	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van de laatstbedoelde woningen Aard controle R Indicator: C94/06 € 0
BZK	C105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C105/01 1 2023-0000095181	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/02 0	Afgesproken datum van start bouw gehaakt? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht Aard controle D1 Indicator: C105/03 Nee	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/04 0	Afgesproken datum van oplevering gehaakt? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht Aard controle D1 Indicator: C105/05 Nee	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C105/06 € 0
		Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/08 1 2023-0000095181	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht Aard controle n.v.t. Indicator: C105/09 Ja	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen Aard controle n.v.t. Indicator: C105/10 Bouw moet nog starten in 2024, dit is conform de beschikking	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/11 0	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaakt? (Ja/Nee) Aard controle D1 Indicator: C105/12 Nee	
		Kopie projectnummer	Endverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/13 1 2023-0000095181	Endverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C105/14 Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsken (conform artikel 159, eerste lid WPO) Aard controle R Indicator: D8/01 € 410.820	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) Aard controle R Indicator: D8/02 € 226.850	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) Aard controle R Indicator: D8/03 € 274.388	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/04 € 448.192	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D8/05 € 448.192	
		Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen Bedrag Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06 1 198.078	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Aard controle R Indicator: D8/07 € 0	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08 € 0	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Aard controle R Indicator: D8/09 € 0	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/09 € 185.534	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01 € 198.078	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra uur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02 € 0	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle n.v.t. Indicator: D14/03 € 0	Correctie besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/04 € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/05 € 185.534	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06 1 198.078	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/07 € 0	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08 € 0	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/09 € 185.534		

OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Endverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03			
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	€ 3.013 Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen naast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	€ 3.013 Beschikkingnummer	Nee Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 Amstelveen	5000005989	€ 35.947	€ 35.947	€ 0	€ 0
			2					
			15					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Endverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 Amstelveen	5000005989	Nee			
			2					
			15					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naamnummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 Amstelveen	5000005989	Bergen, vasthouden, droogtebestrijding	Nee		
			2					
			15					
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T): salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 560.320	€ 92.355	€ 0	€ 652.675	€ 0	€ 0
			Endverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv	Besteding (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente L1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente L1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 6.389.584	€ 143.366	€ 185.832	€ 14.596	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gemeente L7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 59.583	€ 16.227	€ 0	€ 171.954	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wv.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 1.521	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente						
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06						
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0		€ 82.869	€ 7.214						
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0		€ 60.746	€ 4.550						
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0		€ 41.575	€ 5.090						
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0		€ 4.570	€ 716						
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0		€ 2.055	€ 58						
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 171.815	€ 17.628						
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente								
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10								
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente									
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03									
			€ 290.411	€ 0	€ 0									
			SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) l.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente						
						Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03						
						€ 14.909	€ 0	Ja						
						SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	
									Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
									€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
									VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten	Totale werkelijke berekende subsidie Gemeenten	
Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02													
€ 219.327	€ 329.075													
Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken										Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Overige kosten	Toelichting - Vergelijk als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08									
1 Investerings	€ 16.678	€ 16.678										De investering zal niet in de toekomst (art. 13)		
2 Gymzaal (Investering)	€ 52.234	€ 52.234												
3 Voorziening Gebouwen	€ 13.895			€ 13.895										
4 Programma Vrije tijd	€ 217.705		€ 211.248	€ 6.457										
5 Menspercentage	€ 28.563			€ 28.563										

VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/03	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/04	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
1			1042940	€ 37.717	€ 43.000	€ 21.078	€ 43.000	€ 21.078
2			Kopie beschikkingnummer	Endverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
1			1042940	Nee				
2								
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Endverantwoording? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/04		
			€ 0	€ 50.000	Ja	Nee		
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
1			Lokaal Sportakkoord	€ 7.093	€ 4.545	€ 2.548	€ 4.545	Ja
2			Brede regeling combinatiefuncties	€ 127.101	€ 127.681	€ 580	€ 127.681	Ja
3			Tenugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 26.298	€ 21.983	€ 4.314	€ 21.983	Ja
4			Kansrijke Start	€ 19.723	€ 15.779	€ 3.944	€ 15.779	Ja
5			Mentale Gezondheid	€ 9.204	€ 7.359	€ 1.845	€ 7.359	Ja
6			Aanpak overgewicht en obesitas	€ 23.010	€ 18.398	€ 4.612	€ 18.398	Ja
7			Valpreventie	€ 32.816	€ 19.241	€ 13.575	€ 19.241	Nee
8			Leefomgeving	€ 11.449	€ 8.800	€ 2.649	€ 8.800	Ja
9			OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.287	€ 2.643	€ 644	€ 2.643	Ja
10			Versterken sociale basis	€ 84.593	€ 74.995	€ 9.598	€ 74.995	Ja
11			Mantelzorg	€ 13.149	€ 10.519	€ 2.630	€ 10.519	Ja
12			Eén tegen eenzaamheid	€ 13.149	€ 10.406	€ 2.743	€ 10.406	Ja
13			Welzijn op recept	€ 7.232	€ 5.754	€ 1.478	€ 5.754	Ja
14			Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.287	€ 3.287	€ 0	€ 3.287	Ja
15			Coördinatekosten regionale aanpak	€ 11.700	€ 11.702	€ 2	€ 11.702	Ja
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				Ja
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
1			Lokaal Sportakkoord	Nee				
2			Brede regeling combinatiefuncties	Nee				
3			Tenugdringen Gezondheidsachterstanden	Nee				
4			Kansrijke Start	Nee				
5			Mentale Gezondheid	Nee				
6			Aanpak overgewicht en obesitas	Nee				
7			Valpreventie	Nee				
8			Leefomgeving	Nee				
9			OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	Nee				
10			Versterken sociale basis	Nee				
11			Mantelzorg	Nee				
			12 Eén tegen eenzaamheid	Nee				
			13 Welzijn op recept	Nee				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	Nee				
			15 Coördinatekosten regionale aanpak	Nee				
			Endverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09					
			Nee					
VWS	H32	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/03			
			MEO223084	€ 0	€ 661.996			
			Naam zwembad	Totale verlening per zwembad (jaar T)	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen			
			Aard controle n.v.t. Indicator: H32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/05	Aard controle R Indicator: H32/06	Aard controle D1 Indicator: H32/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H32/08	
1			Zwembad Duran	630.788,74	€ 661.996	Nee		
2								
20								
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen tenaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			060363 Gemeente Amsterdam	€ 0				

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant



Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Diemen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Diemen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Diemen op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ Het overzicht van baten en lasten over 2023.
- ▶ De balans per 31 december 2023.
- ▶ De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023.
- ▶ De SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.
- ▶ De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 december 2023 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Diemen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1.200.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeente en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de gemeenteraad toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd zoals bijvoorbeeld ook het integriteitsbeleid, de klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het college en de gemeenteraad.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Frauderisico	Onze controlewerkzaamheden en observaties
<i>Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management</i> Op grond van onze controlestandaarden gaan wij uit van de veronderstelling dat er altijd een risico aanwezig is op doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het management en het college van burgemeester en wethouders. Hierdoor veronderstellen wij dat een risico op verslaggevingsfraude bestaat. Meer concreet zien wij het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het management en het college van burgemeester en wethouders met name in: ▶ Journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt. ▶ De betrouwbaarheid van schattingen en schattingsprocessen. ▶ Significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen. Wij hebben journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria en hierop specifieke controlewerkzaamheden verricht. Deze werkzaamheden omvatten onder meer inspectie van informatie uit brondocumenten. Wij hebben geen significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening geïdentificeerd. Daarnaast hebben wij op basis van risicocriteria specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen van het college van burgemeester en wethouders waaronder: ▶ De waardering van de grondexploitaties. ▶ De waardering van vaste activa. ▶ De waardering van debiteuren en andere vorderingen. ▶ Het toereikend zijn van voorzieningen. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het college van burgemeester en wethouders bij deze posten en daarbij tevens aandacht besteed aan de risico's die voortkomen uit nevenfuncties Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college van burgemeester en wethouders.

Het in de controlestandaarden veronderstelde frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is door ons weerlegd. Een gemeente laat zich typeren als een meerdoelenbestedingshuishouding en is daarmee inherent niet gericht op het verwerven van opbrengsten. De van toepassing zijnde opbrengstenstromen (voornamelijk algemene en specifieke uitkeringen en gemeentelijke heffingen), de transparante wijze van

totstandkoming hiervan en de relatief beperkte omvang van de beïnvloedbare opbrengstenstromen zorgen ervoor dat het frauderisico rond de opbrengstverantwoording als geheel door ons als een niet-significant risico is aangemerkt.

Wij hebben tijdens onze controle geen specifieke aanwijzingen gekregen voor (een vermoeden van) fraude.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Zoals toegelicht in het onderdeel 'paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing' in de jaarstukken, heeft het college van burgemeester en wethouders een beoordeling opgesteld van de mogelijkheden van de gemeente om de risico's vanuit de normale bedrijfsvoering financieel op te vangen en de bedrijfsvoering zonder tussenkomst van de provinciale toezichthouder voort te zetten.

Onze werkzaamheden hebben bestaan uit:

- ▶ Het uitvoeren van een risicoanalyse gericht op het risico dat er gerede twijfel bestaat over de mogelijkheden om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.
- ▶ Het kennisnemen van de analyse in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van het college en overwegen of deze alle relevante informatie bevat waarvan de accountant als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis heeft en het bevragen van het college over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- ▶ Het kennisnemen van de meerjarenbegroting in relatie tot de ontwikkelingen in de sector decentrale overheden.
- ▶ Het kennisnemen van de beoordeling van de (meerjaren)begroting van de gemeente door de toezichthouder.
- ▶ Het vaststellen dat de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen.
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van het niet in staat zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering.
- ▶ Het verkrijgen van inlichting over gebeurtenissen of omstandigheden na de periode waarvoor het college een beoordeling heeft gemaakt.
- ▶ Het evalueren of voldoende en geschikte controle-informatie is verkregen met betrekking tot de conclusie en veronderstellingen van het college inzake het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

D. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen

Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- ▶ Het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

E. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader d.d. 21 december 2023 en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 december 2023, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn

waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente.

- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 26 juni 2024

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.
J.F.A. van Schaik MSc RA

Kerngegevens	308
Het resultaat	311
Subsidies	312
Taakvelden	314

Kerngegevens

Politieke structuur 2023

Politieke structuur 2023

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

GroenLinks

Mw. H. van 't Riet (fractievoorzitter)
Mw. Y. Yildiz-Kaya
Dhr. E. Bouwhuis
Mw. N. van Engelen
Dhr. T.A.C. de Bruijn

Ons Diemen

Dhr. W. Advokaat (fractievoorzitter)
Dhr. J.A.C. van Heumen
Dhr. J. de Jong
Mw. N.C.F. Moors

D66

Dhr. R. Poelwijk (fractievoorzitter)
Dhr. H.J. Berkhout
Mw. S.E. Muijs
Mw. O.U. Ramautarsing

VVD

Dhr. E.H. Timmer (fractievoorzitter)
Dhr. J.A. Jägers
Mw. V.A. Voermans

PvdA

Mw. S. Kuilman (fractievoorzitter)
Dhr. F.W. Geerts
Dhr. W. van Es

Ouderenpartij Diemen

Dhr. P.A. Prins (fractievoorzitter)
Dhr. E.S. den Heijer

Onafhankelijke Partij Diemen

Dhr. J.G.M. Sikking (fractievoorzitter)
Mw. A.R. van Marion

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)



Dhr. E. Boog
Burgemeester
Portefeuille:

- Openbare orde en veiligheid
- Vergunningen, toezicht en handhaving en APV
- Omgevingsdienst
- Dienstverlening, informatieveiligheid en juridische zaken
- Personeel en organisatie
- Duo+



Dhr. M.A. van den Berg (GroenLinks)
1° locoburgemeester
Portefeuille:

- Jeugdzorg
- Inburgering, diversiteit en inclusie
- Beheer openbare ruimte
- Gebouwen- en wijkbeheer
- Afval en milieu
- Duurzaamheid
- Water, natuur en dierenwelzijn



Dhr. H. Prins (Ons Diemen)
2° locoburgemeester
Portefeuille:

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Participatie
- Communicatie
- Grondzaken
- Verkeer, verkeersveiligheid en vervoer (parkeren)
- ICT



Drs. J.D.W. Klaasse (D66)
3° locoburgemeester
Portefeuille:

- Financiën
- Economische zaken
- Onderwijs en kinderopvang
- Sport en recreatie
- Kunst, cultuur en ontwikkelingssamenwerking
- Daarom Diemen en evenementen



Mw. M. Everhardt (PvdA)
4° locoburgemeester
Portefeuille:

- Werk en inkomen
- Armoedebestrijding en bestaanszekerheid
- Zorg en welzijn
- Ouderenbeleid
- Wonen
- Volwasseneneducatie
- Laaggeletterdheid

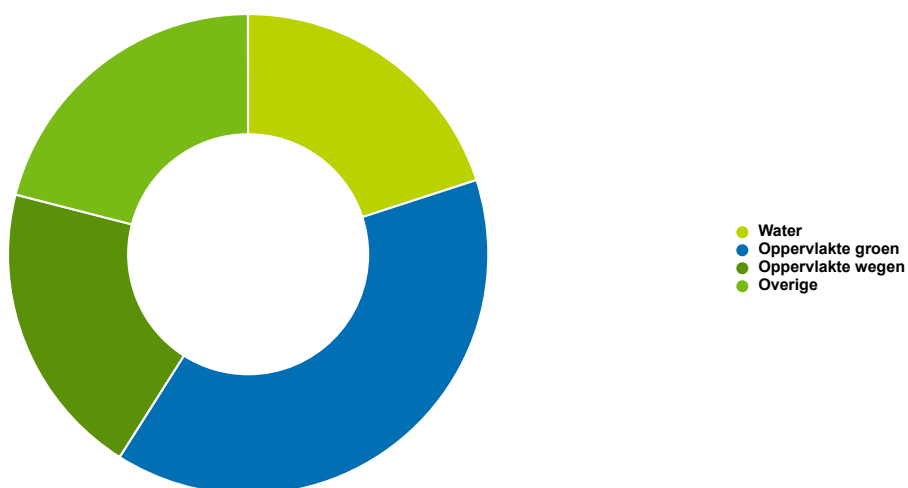
Sociale structuur

Sociale structuur	1-1-2023	31-12-2023
0 - 18 jaar	5.517	5.749
18 - 74 jaar	24.185	24.817
75 jaar en ouder	2.120	2.219
Totaal	31.822	32.785

Fysieke structuur

Fysieke structuur ¹	1-1-2023	31-12-2023
Oppervlakte gemeente (ha)	1.404	1.404
waarvan:		
- Water	274	274
- Oppervlakte groen	551	551
- Oppervlakte wegen	281	281
- Overige	297	297
- Aantal woonruimten*	16.070	16.508
- Aantal bedrijfsvestigingen*	4.404	4.685

* Bron: Algemene uitkering



Financiële structuur

Financiële structuur	Realisatie 2022	Bedrag per inwoner 2022	Realisatie 2023	Bedrag per inwoner 2023
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-102.395	-3,23	-118.249	-3,61
Opbrengst belastingen/retributies	20.852	0,66	21.931	0,67
Algemene uitkering	47.578	1,51	58.240	1,78
Boekwaarde vaste activa	124.925	3,95	126.645	3,86
Eigen vermogen en voorzieningen	62.633	1,97	71.660	2,19
Vaste schuld	45.895	1,44	50.808	1,55

¹ Vanaf de Jaarstukken 2020 worden de cijfers vanuit de Basisadministratie Gronden en Terreinen (BGT) opgenomen.

Het resultaat

Lasten en Baten per programma	Begroting 2023	Rekening 2023	Vershil 2023
Sociaal	-26.839	-25.386	1.453
Veilig	-3.553	-3.796	-243
Inkomen en armoede	-13.761	-13.571	190
Vrije tijd	-6.031	-6.595	-565
Onderwijs	-4.661	-3.882	780
Gebiedsontwikkeling	-6.192	-11.494	-5.302
Leefomgeving en klimaat	-21.723	-21.801	-78
Verkeer	-2.128	-2.311	-183
Samen besturen	-17.258	-17.033	225
Financiën	-1.325	-1.373	-49
Totaal lasten	-103.471	-107.243	-3.772
Sociaal	1.036	1.056	21
Veilig	39	218	179
Inkomen en armoede	9.703	9.833	130
Vrije tijd	2.795	2.995	200
Onderwijs	2.153	1.562	-591
Gebiedsontwikkeling	4.451	13.441	8.990
Leefomgeving en klimaat	10.390	10.662	272
Verkeer	1.271	1.617	346
Samen besturen	609	832	223
Financiën	70.781	73.338	2.557
Totaal baten	103.228	115.555	12.327
Resultaat voor bestemming	-243	8.313	8.556
Sociaal	-	-20	-20
Veilig	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-
Onderwijs	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-	-3.639	-3.639
Leefomgeving en klimaat	-516	-564	-48
Verkeer	-	-	-
Samen besturen	-90	-5.015	-4.925
Financiën	-2.670	-3.748	-1.078
Totaal dotaties aan reserves	-3.276	-12.987	-9.711
Sociaal	767	341	-426
Veilig	35	19	-16
Inkomen en armoede	1.429	1.206	-223
Vrije tijd	-	-	-
Onderwijs	12	-	-12
Gebiedsontwikkeling	921	1.088	167
Leefomgeving en klimaat	504	104	-400
Verkeer	309	282	-26
Samen besturen	91	4.894	4.803
Financiën	-	1.055	1.055
Totaal onttrekkingen aan reserves	4.068	8.990	4.923
Mutaties reserves	791	-3.996	-4.788
Resultaat na bestemming	548	4.316	3.768

Subsidies

Instelling	Begroting 2023	Nabetaligen/ navorderingen 2022	Verstreckte subsidies 2023	Verschil
3020 Vrouwenkoor Ancora	2	-	1	1
3030 Algemene Schakel Vereniging	62	-	62	-
3040 Diemer Orkestje	2	-	2	-
3050 Vrouwenkoor Voice Female	4	-	4	-
3060 St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	409	-	379	30
3080 St. Welzijn Diemen	1.460	-14	1.460	14
3130 I.V.N.	1	-	-	1
3140 Scouting Diemen	25	-	25	-
3150 Diemer Harmonie	7	-	6	1
3160 Alzheimer Nederland	1	-	1	-
3170 St. Zonnebloem	2	-	2	-
3180 Vr. Theatergroep Diemen	2	-	2	-
3240 St. vrienden van de Hoop	3	-	3	-
3250 St. muziekschool Diemen	86	-	86	-
3260 SKD	117	12	123	6
3280 Humanitas	22	-	21	1
3300 PCOB	6	-	5	1
3320 MaDi	622	-	611	11
3330 EDOG	23	-14	23	14
3340 Vroeg er op af	99	-7	99	7
3350 Historische Kring	7	-	7	-
3360 Markant	102	-	91	11
3390 Kinderboerderij	7	-	7	-
3400 St. Diemer Festijn	84	-	83	1
3410 St. Assalaan	5	-	4	1
3420 Blijfgroep	85	-	85	-
3440 Arkin	29	-	29	-
3450 Regenboog	62	-	65	-3
3460 t. Florente Basisscholen	141	-	141	-
3480 MEE Amstel en Zaan	185	-	177	8
3490 St. RK Scholen	16	-	16	-
3500 Nieuwe Kring	27	-	27	-
3520 DMRA - Discriminatie Meldpunt (A'dam)	24	-18	25	17
3530 St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	139	-24	139	24
3550 St. Muziekcollectief Ouder Amstel	1	-	1	-
3560 St. Diemer Omroep	30	-	30	-
3570 St. Loswalfestival	1	-	13	-12
3590 Kunstzin Diemen	3	-	3	-
3600 Stichting De Omval	540	-	641	-101
3610 Meer bewegen voor ouderen	7	-	-	7
3630 Stg KMN Kind & Co	294	-23	298	19
3640 Voedselbank	8	-	7	1

Instelling	Begroting 2023	Nabetaligen/ navorderingen 2022	Verstrekte subsidies 2023	Verschil
3650 Pink	2	-	1	1
3660 Jazzfestival Duke	5	-	5	-
3670 Zwembad AGO	50	-	50	-
3680 Buurtzorg	2	-	-	2
3690 Slachtofferhulp	11	-	11	-
3700 Sinterklaas in Diemen	7	-	12	-5
3760 Praktijk Ondersteuning Huisartsen	35	-	35	-
3780 EHBO Diemen	2	-	2	-
3790 Stg. Roots and Wings (Wereldfestival)	10	-	10	-
3990 incidentele subsidies	178	-	86	92
Stelpost indexering	-	-	-	-
groei diemen	-	-	-12	-
Totaal	5.054	-88	5.016	150

Taakvelden

Overzicht taakvelden per taakveld

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning												
0.1 Bestuur	20	-1.801	-1.781	20	-1.829	-1.809	26	-1.751	-1.725	6	78	84
0.2 Burgerzaken	372	-1.437	-1.064	502	-1.640	-1.138	579	-1.719	-1.140	77	-79	-2
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	72	-14.743	-14.671	87	-14.860	-14.773	227	-14.620	-14.393	140	240	380
0.5 Treasury	2.311	-705	1.606	1.276	-830	446	1.752	-874	878	477	-44	432
0.61 OZB woningen	4.450	-249	4.202	4.450	-249	4.202	4.457	-258	4.199	7	-10	-2
0.62 OZB niet-woningen	3.495	-242	3.253	3.495	-242	3.253	4.322	-260	4.061	827	-18	808
0.63 Parkeerbelasting	847	-	847	972	-	972	1.230	-	1.230	258	-	258
0.64 Belastingen overig	90	-	90	90	-	90	126	-	126	36	-	36
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	55.670	-	55.670	57.000	-	57.000	58.240	-	58.240	1.240	-	1.240
0.8 Overige baten en lasten	1.175	-710	465	3.940	-	3.940	3.839	-11	3.828	-102	-11	-112
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	-	-25	-25	-	-25	-25	-	-41	-41	-	-16	-16
0.10 Mutaties reserves	516	-97	419	4.068	-3.276	791	8.990	-12.987	-3.996	4.923	-9.711	-4.788
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-131	-131	-	-548	-548	-	-4.316	-4.316	-	-3.768	-3.768
1. Veiligheid												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-1.627	-1.627	-	-1.671	-1.671	-	-1.726	-1.726	-	-56	-56
1.2 Openbare orde en veiligheid	50	-1.786	-1.736	39	-1.883	-1.844	218	-2.070	-1.852	179	-187	-8
2. Verkeer, vervoer en waterstaat												
2.1 Verkeer en vervoer	318	-6.962	-6.644	318	-6.937	-6.619	756	-7.306	-6.551	438	-369	69
2.2 Parkeren	297	-1.136	-839	297	-1.215	-918	370	-1.520	-1.151	73	-305	-232
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-550	-550	-	-426	-426	-	-426	-426	-	-	-
2.5 Openbaar vervoer	-	-20	-20	-	-5	-5	-	-2	-2	-	3	3
3. Economie												
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	57	-268	-211	57	-264	-207	76	-274	-198	19	-10	9
3.4 Economische promotie	530	-378	153	530	-412	118	602	-438	165	72	-26	46
4. Onderwijs												
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-18	-18	-	-23	-23	-	-23	-23	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	76	-1.994	-1.918	76	-1.454	-1.378	61	-1.344	-1.283	-15	110	95
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.044	-2.224	-1.180	1.854	-3.289	-1.435	1.296	-2.492	-1.196	-558	797	239
5. Sport, cultuur en recreatie												
5.1 Sportbeleid en activering	-	-34	-34	158	-192	-34	154	-187	-33	-4	5	1
5.2 Sportaccommodaties	1.194	-2.814	-1.620	2.194	-3.463	-1.269	2.379	-4.056	-1.677	185	-593	-408
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-238	-238	-	-336	-336	-	-241	-241	-	94	94
5.4 Musea	-	-28	-28	-	-28	-28	-	-24	-24	-	4	4
5.5 Cultureel erfgoed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.6 Media	-	-413	-413	30	-454	-424	29	-454	-424	-1	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	-3.126	-3.122	4	-3.374	-3.370	85	-3.344	-3.259	81	30	111
6. Sociaal domein												
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	576	-1.655	-1.079	1.374	-2.373	-999	1.123	-2.257	-1.134	-251	115	-136
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	273	-2.167	-1.894	273	-2.448	-2.175	269	-2.251	-1.981	-4	198	194
6.3 Inkomensregelingen	7.549	-10.016	-2.467	9.023	-12.466	-3.443	9.371	-12.496	-3.125	348	-30	318
6.4 WSW en beschut werk	-	-1.762	-1.762	-	-1.952	-1.952	-	-1.803	-1.803	-	149	149
6.5 Arbeidsparticipatie	205	-1.269	-1.064	309	-1.666	-1.357	395	-1.287	-892	86	379	465
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	52	-1.370	-1.318	52	-1.310	-1.258	32	-1.453	-1.421	-20	-143	-163
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	121	-3.488	-3.367	121	-3.064	-2.943	131	-2.914	-2.782	10	150	161
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.71b Begeleiding (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	32	-7.835	-7.803	32	-7.009	-6.977	95	-6.731	-6.636	63	278	341
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-	-	-	-	-10	-10	-	-9	-9	-	1	1
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	-	-	-	-40	-40	-	-28	-28	-	12	12

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	-	-	-	-80	-80	-	-95	-95	-	-15	-15
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	-	-1.621	-1.621	-	-1.671	-1.671	-	-50	-50
6.73a Pleegzorg	-	-	-	-	-150	-150	-	-185	-185	-	-35	-35
6.73b Gezinsgericht	-	-	-	-	-30	-30	-	-21	-21	-	9	9
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	-	-	-	-565	-565	-	-556	-556	-	9	9
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-	-	-	-	-170	-170	-	-154	-154	-	16	16
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	-	-	-	-370	-370	-	-329	-329	-	41	41
6.74c Gesloten plaatsing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-237	-237	-	-254	-254	-	-224	-224	-	30	30
6.81a Beschermd wonen (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-	-320	-320	-	-343	-343	-	-23	-23
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-1.620	-1.620	-	-10	-10	-	-6	-6	-	4	4
6.82a Jeugdbescherming	-	-	-	-	-671	-671	-	-700	-700	-	-29	-29
6.82b Jeugdreclassering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Volksgezondheid en milieu												
7.1 Volksgezondheid	-	-4.436	-4.436	191	-5.139	-4.949	109	-4.734	-4.625	-81	405	324
7.2 Riolering	3.940	-3.608	331	3.676	-3.345	331	3.701	-3.369	332	25	-24	-
7.3 Afval	4.720	-4.591	130	4.945	-5.019	-74	4.937	-4.944	-8	-8	75	67
7.4 Milieubeheer	9	-1.651	-1.642	1.302	-2.543	-1.242	1.016	-2.179	-1.163	-286	364	79
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	147	-179	-32	147	-179	-32	185	-214	-29	38	-35	3
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing												
8.1 Ruimtelijke ordening	528	-832	-304	928	-1.491	-563	2.172	-2.655	-482	1.245	-1.164	81
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	5.983	-5.904	79	2.485	-2.292	193	8.876	-6.297	2.580	6.391	-4.004	2.387
8.3 Wonen en bouwen	981	-1.333	-352	981	-1.785	-803	2.316	-1.879	438	1.335	-94	1.241
Totaal Taakvelden	97.704	-97.704	-	107.295	-107.295	-	124.546	-124.546	-	17.250	-17.250	-

Overzicht taakvelden per programma

De gemeente Diemen kent in de begroting een onderverdeling naar programma's. Deze indeling is in de financiële administratie eveneens vastgelegd. In de administratie zijn op een gedetailleerder niveau ook alle posten opgenomen op grootboekrekeningen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één programma;
- Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één van de voorgeschreven taakvelden zoals die bij ministeriële regeling zijn vastgesteld (artikel 66 BBV).

Leidraad voor de koppeling aan taakvelden is het Iv3-informatievoorschrift van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal												
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	767	-	767	341	-20	321	-426	-20	-446
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9	-537	-528	127	-519	-392	101	-432	-332	-26	86	60
6.2 Wijkteams	69	-1.894	-1.825	69	-2.190	-2.121	60	-1.936	-1.877	-9	254	245
6.4 Begeleide participatie	-	-1.762	-1.762	-	-1.952	-1.952	-	-1.803	-1.803	-	149	149
6.5 Arbeidsparticipatie	205	-1.269	-1.064	309	-1.666	-1.357	395	-1.287	-892	86	379	465
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	52	-1.370	-1.318	52	-1.310	-1.258	32	-1.453	-1.421	-20	-143	-163
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	121	-3.068	-2.947	121	-2.628	-2.507	131	-2.559	-2.427	10	69	80
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	32	-7.835	-7.803	32	-7.009	-6.977	95	-6.731	-6.636	63	278	341
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-237	-237	-	-254	-254	-	-224	-224	-	30	30
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-1.620	-1.620	-	-10	-10	-	-6	-6	-	4	4
7.1 Volksgezondheid	-	-4.436	-4.436	191	-5.139	-4.949	109	-4.734	-4.625	-81	405	324
Totaal Sociaal	488	-24.028	23.540	1.668	-22.677	21.010	1.265	-21.185	19.920	-403	1.492	1.089
Veilig												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-1.627	-1.627	-	-1.671	-1.671	-	-1.726	-1.726	-	-56	-56
1.2 Openbare orde en veiligheid	50	-1.786	-1.736	39	-1.883	-1.844	218	-2.070	-1.852	179	-187	-8
Totaal Veilig	50	-3.412	-3.362	39	-3.553	-3.514	218	-3.796	-3.578	179	-243	-64
Inkomen en armoede												
6.3 Inkomensregelingen	7.549	-10.016	-2.467	9.023	-12.466	-3.443	9.371	-12.496	-3.125	348	-30	318
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-420	-420	-	-436	-436	-	-355	-355	-	81	81
Totaal Inkomen en armoede	7.549	-10.436	-2.887	9.023	-12.902	-3.879	9.371	-12.851	-3.480	348	50	398
Vrije tijd												
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.4 Economische promotie	-	-378	-378	-	-412	-412	-	-438	-438	-	-26	-26
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-	-127	-127	-	-132	-132	-	-5	-5	-	127	127
5.1 Sportbeleid en activering	-	-34	-34	23	-57	-34	21	-55	-34	-2	2	-
5.2 Sportaccommodaties	1.194	-2.814	-1.620	2.194	-3.463	-1.269	2.379	-4.056	-1.677	185	-593	-408
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-199	-199	-	-271	-271	-	-181	-181	-	89	89
5.4 Musea	-	-28	-28	-	-28	-28	-	-24	-24	-	4	4
5.6 Media	-	-413	-413	30	-454	-424	29	-454	-424	-1	-	-
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	344	-944	-600	344	-957	-613	356	-1.069	-713	12	-112	-100
6.2 Wijkteams	204	-273	-69	204	-258	-54	210	-315	-105	6	-57	-51
Totaal Vrije tijd	1.742	-5.209	-3.467	2.795	-6.031	-3.236	2.995	-6.595	-3.600	200	-565	-364

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Onderwijs												
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-18	-18	-	-23	-23	-	-23	-23	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	76	-1.994	-1.918	76	-1.454	-1.378	61	-1.344	-1.283	-15	110	95
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.044	-2.097	-1.053	1.854	-3.157	-1.303	1.296	-2.487	-1.191	-558	670	112
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	223	-24	199	223	-28	196	205	-28	177	-18	-1	-19
Totaal Onderwijs	1.343	-4.133	-2.790	2.153	-4.661	-2.508	1.562	-3.882	-2.320	-591	780	188
Gebiedsontwikkeling												
0.10 Mutaties reserves	240	-	240	921	-	921	1.088	-3.639	-2.552	167	-3.639	-3.472
0.2 Burgerzaken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	-	-354	-354	-	-355	-355	-	-384	-384	-	-29	-29
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	57	-268	-211	57	-264	-207	76	-274	-198	19	-10	9
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-6	-6	-	-6	-6	-	-6	-6	-	-	-
8.1 Ruimtelijke ordening	528	-832	-304	928	-1.491	-563	2.172	-2.655	-482	1.245	-1.164	81
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.983	-5.904	79	2.485	-2.292	193	8.876	-6.297	2.580	6.391	-4.004	2.387
8.3 Wonen en bouwen	981	-1.333	-352	981	-1.785	-803	2.316	-1.879	438	1.335	-94	1.241
Totaal Gebiedsontwikkeling	7.788	-8.696	-908	5.372	-6.192	-820	14.529	-15.133	-604	9.157	-8.941	216
Leefomgeving en klimaat												
0.10 Mutaties reserves	3	-7	-4	504	-516	-12	104	-564	-460	-400	-48	-448
0.4 Overhead	-	-473	-473	-	-473	-473	-	-473	-473	-	-	-
2.1 Verkeer en vervoer	316	-6.410	-6.094	316	-6.369	-6.053	738	-6.858	-6.119	422	-489	-66
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-550	-550	-	-426	-426	-	-426	-426	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	-3.120	-3.116	4	-3.368	-3.364	85	-3.338	-3.253	81	30	111
7.2 Riolerings	3.940	-3.608	331	3.676	-3.345	331	3.701	-3.369	332	25	-24	-
7.3 Afval	4.720	-4.591	130	4.945	-5.019	-74	4.937	-4.944	-8	-8	75	67
7.4 Milieubeheer	9	-1.651	-1.642	1.302	-2.543	-1.242	1.016	-2.179	-1.163	-286	364	79
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	147	-179	-32	147	-179	-32	185	-214	-29	38	-35	3
Totaal Leefomgeving en klimaat	9.138	-20.588	-11.450	10.894	-22.239	-11.346	10.766	-22.366	-11.599	-127	-126	-253
Verkeer												
0.10 Mutaties reserves	274	-	274	309	-	309	282	-	282	-26	-	-26
0.4 Overhead	-	-292	-292	-	-339	-339	-	-339	-339	-	-	-
0.63 Parkeerbelasting	847	-	847	972	-	972	1.230	-	1.230	258	-	258
2.1 Verkeer en vervoer	2	-552	-550	2	-568	-566	17	-449	-431	15	120	135
2.2 Parkeren	297	-1.136	-839	297	-1.215	-918	370	-1.520	-1.151	73	-305	-232
2.5 Openbaar vervoer	-	-20	-20	-	-5	-5	-	-2	-2	-	3	3
Totaal Verkeer	1.420	-1.999	-580	1.580	-2.128	-548	1.900	-2.311	-411	320	-183	137

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Samen besturen												
0.1 Bestuur	20	-1.801	-1.781	20	-1.829	-1.809	26	-1.751	-1.725	6	78	84
0.10 Mutaties reserves	-	-90	-90	91	-90	1	4.894	-5.015	-121	4.803	-4.925	-122
0.2 Burgerzaken	372	-1.437	-1.064	502	-1.640	-1.138	579	-1.719	-1.140	77	-79	-2
0.4 Overhead	72	-13.645	13.573	87	-13.714	13.627	227	-13.483	13.256	140	231	371
0.8 Overige baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-12	-12	-	-12	-12
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-39	-39	-	-65	-65	-	-60	-60	-	5	5
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	-10	-10	-	-10	-10	-	-8	-8	-	2	2
Totaal Samen besturen	464	-17.021	16.557	700	-17.348	16.647	5.726	-22.048	16.321	5.026	-4.700	326
Financiën												
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	-	-2.670	-2.670	1.055	-3.748	-2.693	1.055	-1.078	-23
0.5 Treasury	2.311	-705	1.606	1.276	-830	446	1.752	-874	878	477	-44	432
0.61 OZB woningen	4.450	-249	4.202	4.450	-249	4.202	4.457	-258	4.199	7	-10	-2
0.62 OZB niet-woningen	3.495	-242	3.253	3.495	-242	3.253	4.322	-260	4.061	827	-18	808
0.64 Belastingen overig	90	-	90	90	-	90	126	-	126	36	-	36
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	55.670	-	55.670	57.000	-	57.000	58.240	-	58.240	1.240	-	1.240
0.8 Overige baten en lasten	1.175	-710	465	3.940	-	3.940	3.839	1	3.840	-102	1	-100
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-25	-25	-	-25	-25	-	-41	-41	-	-16	-16
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-131	-131	-	-548	-548	-	-4.316	-4.316	-	-3.768	-3.768
3.4 Economische promotie	530	-	530	530	-	530	602	-	602	72	-	72
Totaal Financiën	67.721	-2.061	65.660	70.781	-4.564	66.217	74.393	-9.498	64.896	3.612	-4.934	-1.321
Totaal taakvelden	97.704	-97.585	119	105.005	102.295	2.710	122.725	-119.664	3.061	17.721	-17.369	351

Raadsbesluit

Raadsbesluit



Raadsbesluit

Onderwerp: Jaarstukken 2023 gemeente Diemen

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 28 mei 2024 en het accountantsverslag van de controlerend accountant (BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V)

Besluit

1. De 'Jaarstukken 2023 gemeente Diemen' vast te stellen;
2. Het rekeningresultaat 2023 te bepalen op € 4.316.000;
3. Het rekeningresultaat te storten in de Algemene Reserve.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 27 juni 2024,

De voorzitter,

De griffier,

Raadsvergadering dd.	27-6-24
☐ Voor kennisgeving aangenomen	
☒ Zonder hoofdelijke stemming aldus besloten	
Met algemene Stemmen aangenomen	

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
ADV	Antidiscriminatievoorziening
AIVD	Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ATS	Applicant Tracking System
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BNG	Bank voor Nederlandsche Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BW	Beschermde Wonen
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid
EMU	Economische en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
etc	et cetera
Fido	Financiering Decentrale Overheden
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GIDS	Gezond in de Stad
GKA	Gelijke Kansen Alliantie
IBP	Informatiebeleidsplan
IHO	Informatiehuishouding op Orde
IMVA	Immateriële Vaste Activa
KCC	Klant Contact Centrum
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LED	Light emitting diode
MBvO	Meer bewegen voor Ouderen
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MOBW	Maatschappelijke Opvang en Beschermde Wonen
MO	Maatschappelijke Opvang
MPG	Meerjarenperspectief Grondzaken
MVA	Materiële Vaste Activa
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
n.a.v.	Naar aanleiding van
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NO	Noodopvang
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
NV	Naamloze Vennootschap
o.a.	Onder andere
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OBA	Openbare Bibliotheek Amsterdam
OCF	Oudercontactfunctionaris
OD NZKG	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied
OGON	Opdrachtnemer/Opdrachtgever-overleggen

Afkorting	Betekenis
OM	Openbaar Ministerie
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
PGO	Programma Groot Onderhoud
POK	Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
RAP	Regionaal Actieplan
RES	Regionale Energie Strategieën
RMP	Regionaal Mobiliteitsprogramma
SES	Sociaal economische status
Sisa	Single Information Single Audit
SLA	Schone Lucht Akkoord
SPUK	Specifieke Uitkering
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
SWD.	Stichting Welzijn Diemen
t.b.v.	Ten behoeve van
vGRP	verbrede Gemeentelijk RioleringsPlan
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving
VVE	Voor en vroegschoolse educatie
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
Wkb	Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen
Wmebv	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wnt	Wet normering van topinkomens
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WPG	Wet Politie Gegevens
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw